

D 8796

საქართველოს სსრ მთავრობის მარეგის

ტრადიციული საზოგადოებრივი და სამუშაო ღირებულების განვითარების ინსტიტუტი

მარიანა ცასიძის ასული ჩილიბეგიძე

0 0 9 0 0 0 6 0 0 0 0 0

(ხსოვნის და მიმღებელის)

10.01.02 - სამუშაო ღირებულების

სამუშაო მართვის ფინანსები
მეცნიერებათა კანონის სამეცნიერო
სარისხის მოსაპოვებლად

იერიმილაშვილი - ჩავით მევარი

პროფესორი, ფინანსების მეცნიერებას
აოცონი

თ ბ ი ც ი ს ი

1986

მ ი ნ ა ს ი ფ ყ ვ 3 0 7 8

საბჭოთა ლიტერატურათშიცორის თანამედროვე ეფაპტე გიგი
ცურაბოვან ექცევა ერთონი მწერლობათა ისტორიას, ძანსაკურებიდ
საბჭოთა პერიოდის მეცნიერები შესწავლას, იმ რთულ და წინასაღმიერებო-
ბებით აღსავსე მხატვრულ-ლიტერატურულ პროცესებს, რომელიც სამახა-
სიათებელი იყო საბჭოთა მწერლობის ფორმირების პერიოდში - იუცომირის
ეკოლუციისან სოციალისტური რეარიზმის შემოქმედებითი ტეოდის გამ-
კვიდრებამდე.

სწორებ ამ პერიოდის ეართული მწერლობის ერთ-ერთი თწიგიბა-
ლური წარმომარტენების ნიკოლო იოსების ძე მიწინვირი (ბირბილა)
მისი შემოქმედება და ოვანი ჯერ კიდევ სათამაბო არ არის შესაკ-
ავ. 1 ეართული ლიტერატურის ისტორიკოსების მიერ, რაც მარილობრივ
იმითაც უნდა აიხსნას, რომ 1937 წელს ფრანგიულად დასწურება რა პა-
კის სიცოცხლე, თითების თრი ათეული წელიწადი მიწინვირის საცე-
რა შემოქმედება ჩრიდილი იყო მოქცეული. ამ გარემოებას წატრიცან
გამაპირობა შემოგონი თაობების გამოკიდებულება მისაღინი.

6. მიწინვირის აზოვრებისა და შემოქმედების შესაუბრებელი აუგია
არ ბოდებოდება საფუძვლიანი გამოკვლევა, არა კვავეს ჟურნალის არ-
ირაფისა, რომ არადერი ვთვალი მომოტრაფიულ წაშრობებე, როცელი ა-
სამოვრავა მის როცე და შესაფერის აღმინს მიუჩემება ეპითერი სა-
ჭოთა ლიტერატურის ისტორიაზე.

სინამდებირები ა. მიწინვირი თცი-თცასათიანი მრეცა კურ-
ატურატურის ერთ-ერთი აუტიური მოღვაწეს. იტი, რომოც არა არ-
არ, პოეტი, პუბლიცისტი, მთარბინელი და საგამომცემო ჟურნა-
ლის მიმინდობრი, მხარის ერა იმ პერიოდის ეართული ხელოვანობის ა-
სებს, მრავალგზის ასრულებას კართული მწერლობის წარმოადგა.

მისიას ჩვენი რესპუბლიკის ფარგლებს გაწეოდ. სხვადასხვა მროს არჩევითი იცო სრულიად საერთოებოს უცნობიალური აღმასრულებელი კომიტეტის წევრობის კანტიბაჭაძე, ატრეთვე საერთოებოს სამდომა მწერების კავშირის ხელმძღვანელ პოსტებზე, აქციურ მომამიერობას ობიურობა არაერთი ბიბმიშვნელოვანი კულტურულ-სამორავოებრივი საკითხის განაწყვეტაში.

სამდომა ხელოვნება და ღიცერაცურა, ჩვენი მხატვრული ინცენტებით თავის თეორიულ და მხატვრულ პრაცეციუაში ყოველთვის ხერმძღვანელობა და ხელმძღვანელობს მარესიგმი-ლენინგმის მითიცრებით, პარადის გაღანცვებილებებით ხელოვნებისა და ღიცერაცურის საკითხებზე. ფასტაურებერიტინიშვნელობა აუცს ვ.ი.ლენინის პროტამულ წრომას "პარადის თრაპიზიაცია და პარადის ღიცერაცურა", რომელიც ჩანთვალიდებულია მარესისცულ-ლენინური ესთეტიკის იირითადი ღებულებები, მოცემულია ხელოვნებისა და ღიცერაცურის პარადისობისა და ზარბულობის ერთიანობა, მხატვრული შემოქმედების კლასობრივი ხასიათი.

ახალი მროვის შესაფერისი ხელოვნების ამოცაშა იმაში მიმდინარეობს - ჩვერბა ვ.ი. ლენინი-ესაუბროს არა უაცხადებულ პიროვნებებს, არამედ "მიმიობობით და ათეულ მიმიობობით მშრობელებს, რომელიც დაცვის საუკეთესო წარიცეს, მის იარას, მის მომავალს შეაგრენებ" (1, 40).

ამავე პოტიციისამ უნდა იენეს გაამარიტებული მ. მიმიშვილის აზოვობა, მოღვაწეობა და შემომარებელს, რაც არა მარტო უსამიტოებებს ეართული ღიცერაცურის ისფორიას, არამედ ხელს შეუწყობს თანამდერთოვე და მომავალი თაობების აღმართას პატრიოტული და ინცერტაციონალური სურისპერებით.

მ. მიმიშვილის მთელი შემოქმედება, შეიიღებას ითვას, ერთი მხატვრული ფურცელია მრავალეროვანი სამდომა ღიცერაცურისა, რომელიც წარმატებით იბრივის სამდომა არამისამების ყოველმხრივი განვითარების; იმისათვის, რომ "უადგინებელ ახალი ადამიანი, რომელიც

პერმონიულად იღნება შეხაბიაშვილი აშოგირი სიმზირა, მორჩილი
სიმზირა და ფიგისური სრულყოფა " (2,176).

X
X X

მეოცე საუკუნის ბასანტისში ევროპული და რუსული მოცერის-
ული სკოლების მეტავრენით საეპროველოში შეიქმნა სიმბოლისტური
ჯრუდი "აისფერი ყანჩები", რომელიც მნიშვნელოვანი კვალი გააცვი
ეართვი ესთეტიკური და ღიაცერაფურული აგროვნების განვითარებას.
ამავე ერთს ძრიერი იყო რეალისტური მწერლობის ფრაგიციები, რომელ-
იც ბემოვმერებას ახდენდნენ თითქმის ყველა სკოლისა და მიმართე-
ლების შემოქმედებებს.

ამ ღიაცერაფურულია პროცესების გამსამართეს ნიკოლო მინისტერი-
ლის სამწერლო სახე. მისი პირველი შემოქმედებითი მარიჭები, XX სა-
უკუნის ათიან წელში, გაემთხვა "აისფერი ყანჩების" მომართებისა
და ჩამოყალიბების პერიოდს. მინისტერი შეღარებით გვიან, 1918 წელს
შეუერთდა ამ პოეტურ ორგანის და მისი ერთ-ერთი აქციური წევრი გახდა.

XX საუკუნის ბასანტისი რუსეთში იირეული სამოგაბოებრივ-პო-
ლიციკური ცვლილებების პერიოდი იყო. 1905 და 1917 წლების ბურკუა-
ბიურ-ბემოკრატიკულმა რევოლუციებმა მოამზადეს ოფონიშრის სოციალის-
ტური რევოლუციის ტანარჯვება. ოქტომბერის ახალი ერთ გაიმუშო კაცობ-
რიობის ისცორიაში, გაემხო ძალამობამე გამდარებული სამოგაბოებრივი
წყობილება, გამდარება მიწოდებოდა ხელისუფლება.

1921 წის თებერვლიდან სამართლებრივ დაუდრეა მხარეში
სოციალიზმის მშენებელ მოიმე ერებს.

რევოლუციამ არსებითად შეაცვალა ღიაცერაფურისა და ხელოვნების
მიმართი. მინისტერი პრინციპისა გამოცხადდა "ხელოვნება ხარხისათვის".
შემოუტენებითი ინცელიდების ჩინაშე გარდა მშრომელთა სამსახურის,

რევოლუციის მონაპოვრების დაცვის ამოცანა.

კომიუნისტური პარტია მცკიცებ ახორციელებდა რა მარესისფრი-
ღენინურ მოძრვებას, წარმართდა და წარმართდა ხელოვნებისა და
ღიაცერაცურის მეშაკთა მრავალეროვნურ არმიას ხარხთა მჭიდრო კავში-
რისაკენ, რათა იგი "მოემსახუროს მასას და გამოხატოს მისი სწორად
გადატყოდღინერები" (3,484).

"ხელოვნება ხარხს ეკუთვნის... იგი თავისი უღრმესი ფესვებით
მიშრობებთა ფართო მასების შუაღუს უნდა აღწევოს" (4,510-511)-
ღენინის ეს კონბირი ღებულება საფუივრად დაეხო ჩვეულის და
მათ წორის, ქართული საბჭოთა ღიაცერაცურის განცილებასაც.

ნ. მინისტრის ცხოვრება, მოღვაწეობა და შემოქმედება ფინანს-
შინო მსგალითია ესრთვერ მწერალთა იმ თაობისა, რომელიც მწერების სა-
ხელით მოესწორ რევოლუციას და შინაგანი წინააღმდეგობების, წარსულის
მემკვიდრეობის დაძლევის შემზევა, შეღარებით მოგვიანებით, მარტინ გუ-
რიშვილის დარგა საბჭოთა ხერისუფლების მხარეს. ნ. მინისტრი მინისტრე-
ღოვანი წვლილი შეიცავს ქართული საბჭოთა ღიაცერაცურის განცილება-
რობრიც მწერალია, ჟურნალისტია და პუბლიცისტია.

აციანი ჩირბის პირველ მახევარში მინისტრიდი შემიტევებით
ასეთ იჩერის სიმბოლისტურ-რეკალებული მინისტრაციებისათვის დადა
ნიდებული შირებობა, პესიმიზმი, მსამართი იყოვები, ასტა

ადამიანის არაწაობაზე დაერთი. ამ ესმნილი შემიტევებით
ჩირბი: "წმიდანარისაცი", "ტარბაცებელია", "მარტინ გურიშვილი",
ასახავო, ანიცე პერიაზორი შეეძინირ რის პოვერ აუ პოვერ აუ პო-
ვერ აუ პოვერ საბრძობის წეაღისური მწერლობის აუღენის.

რ. მინისტრი ესრთვერ მწერლობაში ერთ-ერთმა პირების რეკონი-
რაციებული პროტის ნინდუშები. მასვე ეკუთვნის ქართული ღიაცერაცურის

შემოფარგლული და გამკვიდრებული ცერმინების - "ღოკუმენტური ღილერაციური", "ღოკუმენტური პროტი". მიწიშვილია პირველია მოგვცა ამ ჟანრის თეორიული საფუძვლების ანალიზი.

მიწიშვილის მეცნიერული და ღილერაციური წირებულების მეთ- რეა მისი პუბლიცისციკა. მწერალი ძაბედულად ააშკარავებდა ღილერა- ცურისა და ხელოვნების მფიცინებულ საკითხებს, მოწინავე პოტიციები- დან ესებდა მათი ძაბაჭრის გზებს.

ნიკოლო მიწიშვილი აეფიურად მონაწილეობდა ღილერაციურ-სამო- გამოყენების ცხოვრებაში. იგი სხვადასხვა გროს რეაქციონიზმა არა ერთ ჟურნალსა და განედს; როგორც საგამომცემო საქმის საუკუნესო მცოდ- ნებ და ორგანიზაციონის გიგი ღვამილი გასრო ქართული წიგნის გამოცე- მას.

30-იანი წლებიდან მეცნი აეფიურობა და ოპციონიზმი შეიძინა ნ. მიწიშვილის პოეტიამ, ამაღლად მისი მხატვრული ღონე ,ოსტაცობა. ამ პერიოდიდან იგი უკვე ერთამერთ შემოებელებით მეთობად აღიარებს სოციალისტურ რეალიზმს და საბჭოთა საეპროექტოს გუბრეზე მომღერლაბ- ჩარწმოდებიდება.

ნიკოლო მიწიშვილის ღილერაციურ-პუბლიცისტურ და ჟურნალის- ურ შემოქმედებაზე დაწერილი სფაციები (ბ. ჯავახიშვილის, გ. ფარი- ძის, გ. შემოქმედიას, ლ. ასათიანის, ბ. შორენფის, შ. აფხაგიძის, ბ. ცორ- დებიანის, ს. ჩიქოვანის, კ. გამისახურიას, ფ. ფაბიძის, პ. იაშვილის, ბ. რაბიანის, გ. მუშიშვილის, ა. არსენიშვილის, აღ. სიტუას, რ. ქრის- ტიას და სხვების) ივირდას მასაღას წარმოაჩვენებ პოეტის შემოე- ბერებითი ქმის შესასწავლად, მაგრამ ისინი უმეცესად მხოლოდ ფარ- პესი საკითხებს აშუქებენ და დერ წარმოეციდებენ მწერლის მთვის მემკვიდრეობას.

ჩვენ მიმინად გავისახეთ, ეართული საპფოთა ღიცერაცურათმცოდნე-
ობის პრინციპებსა და მონაპოვრებელე გაყიდობით, უცხალო პირების მინისტრის,
საარეივო და ჩვენს მიერ მოპოვებული მასაღების ამაღიბის
საფუძველებელე მომოქადაგისადა წერვესწავლა წიკოლო მინისტრის ცხოვ-
რება, მომვაწეობა და ღიცერაცურული მემკვიდრეობა, წერებისაღვა-
რად ძაწგვესაბოვნება მისი როლი და აღმირი ეართული კულტურის, ღიცერა-
ცურისა და პუბლიცისფური ამროცენების ისტორიაში.

ვ.ი.ღებინი ჩერდა:" მარესიგმის მთელი არსი, მისი მთელი
სისცემა მოითხოვს, რომ ყოველი ღებულება ტანკიზილოთ მხოლოდ ა) ისცო-
რისულად, ბ) მხოლოდ სხვა ღებულებებთან დაკავშირებით, გ) მხოლოდ ის-
ცორის კომპრეცულ მამოცადებასთან დაკავშირებით" (5, 256).

ამ სახელმძღვანელო პრინციპებისამ გამომდინარე, ღიცერაცურუ-
ლი და ისცორისული ჭეშმარიცების დასაღმენად არ მოვრიგებიცართ კანი-
თსა და პოლემიკას, ჩვენის ფილით, საბავო ღებულებების აცვორებ-
თან.

ნამდობს გარკვეული თეორიული და პრაციკული მინისტრით
აცვს. მასში პირველადაა ფართო ჩართობა ჩარმოდებილი ღოკუმენცური ჟურნა-
ლისა და ღიცერაცურათმცოდნეობის რიგითი თეორიული საკითხები, რომ
პრაციკული ფეასაბრივით:

ა) გადვალისშიმებული იქნება ეართული ღიცერაცურის ისცორის
მანამდებარებისას. წიკოლო მინისტრის ცხოვრებისა და შემოქმედების
დენების ავდა არა მხოლოდ აღარიბებს ეართული სიმინდისფური სკო-
რის როლს, არამედ, სამოგაბობა, ეართული საპფოთა ღიცერაცურის ის-
ცორიასაც.

ბ) ნამდობი გახმარებას გაუშევს უმაღლესი სასწავლებელის
დილივრის ფაკულტეტის ღებულებეს და სფურველებს (ჩ. მინისტრის
ნამდობების სწავლება გაფარიდისწინებულია უმაღლესი სასწავლების
პრინციპით), სამუაღლო სკორის ეართული ენისა და ღიცერაცურის მას-

Բարեգործական, մոսեմացրության, միջազգային և առողջապահ քայլություններում
մասնակության աշխատանքների համար համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

Սարութեաբությունը մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

1. Աշուարժեաբություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

2. Մոնուագություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

3. Բուհուական մասնակություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

4. Քաղաքացիական մասնակություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

I. Թեորիական մոսեմացրության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

II. Քաղաքացիական մասնակություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

5. Արդարական մասնակություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

6. Արդարական մասնակություն մասնակության աշխատանքների համապատասխան պատճենների համար առաջարկագիրը:

ప 6 7 3 6 7 8 0 6 ర 8 2

(సినిమాషాఖ)

"యజ్ఞాలాంధ్ర సామాన్యాద్యుమి తెఱితిసాంగానిస శ్యామల్యాంధ్ర శింపర్మాణుండ
అయిసు, నొంగించ అనుసంధై రాయిల్యేర్మాం రా అన్ గింజింయ్మా. యుప్పుర శ్యామించ-
య్యుప్పిం, సంపుంధ్రాం శింపర్మాణుండ ఇస్యెంయ్యై శ్యామల్యా, నొంగించ అన్యేర్మాం
అంగుంధ్రాండిస, తెఱితిస ఇంప్యైర్మా ఇచ్చ, సామాం తెఱితి సింధై శింపర్మాణుండ
రా శింపర్మాణుండ అమిస శ్యామల్యాం బ్ర్యాం ఇస్యెంయ్యై నుంబెంధ్రాంల్యా, నొంగించ
తెఱితిస...ంచ రామింగ్హ్రీర్మా ల్యె తెఱితిస మ్యై శింపర్మాణుండ. రామింగ్హ్రీర్మా న్యొండ్రై,
మ్యై అన్ ఎర్మిం అన్ ఇంప్యైర్మా గుంపింధ్రాంల్యైర్మా! " (6,23) - న్యొర్రా మిక్కంట మిం-
చింపుండి.

భర్తా క్రుష్ణాంశు మిస ఇంజ్వర్మీం శ్యామింయ్యైస- రామిం న్యొండ్రై, తెఱితిస-
అచ రా శింపర్మాణుండ, శింపర్మాణుం- సామిస తెఱితిసిం రా తెఱితిస- శ్యామిం-
ర్మించి శింపర్మాణుండ తెఱితిస. ఇసిన్ని అమిండాంగ్యేర్మా ఎర్మింధ్రైస.

మిక్కంట మించింపుండి క్షార్మాం మ్యొర్రాంధ్రాంశి ఠావ్యిస్యైర్మాం శింపర్మాణుండ
సు రా అస్యై న్యొంగించిల్యుర్రి బ్రింస ల్యొంమ్య శ్యామింధ్రైసిం. తెఱితి, తెంగిం-
చ్యొంసి, త్యుంగింపింసిం, అంగ్యొంగ్యుర్రి సాంగింధ్రాం రా ల్యొంగ్యైర్మాంగ్యుర్రుండ మిక్కంప్యే-
టర్రింధ్రై సింఘ్యైం అస్య శ్యామల్యాం రాయింసిం మిసి తెఱితిస.

మిక్కంట "ల్యొంగ్యైర్మాంగ్యుర్రుం క్రుష్ణాంధ్రాంస" శ్యామింయ్యై మిక్కంప్యేర్మింస, నొం-
ధైస క్రాంధ్రైర్మిం మించింయ్యైంస అస్య ఉంపు ఇప్పిస మిసి తెంగింప్యేండిస రా
శ్యామింధ్రైర్మిండిస శ్యేసాంధ్రై. రామిం క్రుష్ణాంధ్రైర్మింధ్రై మింప్యేర్మింధ్రైండిస, తించ-
చింపిస క్రుష్ణాంధ్రై మ్యొర్రాండిస శింపర్మాణుండ, ర్మిం వ్యుంధ్రై, నుంబెంధ్రై శ్యామిం-
సి సాంగ్యొంయ్యా, అన్ ఠాంచ న. మించింపుండిస నుంబెంధ్రైర్మింధ్రై రామింగ్హ్రై మిసా-
ండి.

1996 క్రూలు

మిక్కంట (మిక్కంటి) మించింపుండి (సింగింధ్రైండ్రై) రాయింధ్రై క్రుష్ణాంధ్రై శింపిండి
మింగిండిస క్రుష్ణాంధ్రై క్రుష్ణాంధ్రై క్రుష్ణాంధ్రై మింప్యేర్మింధ్రైండిస, మింప్యేర్మిండిస,

ითხებ სირბილაძის ოჯახში. მისი გვარი უძველესი გროვებან წისჩევას რითონის გამუშავებას და ამის შესახებ არა ერთხელ სისმაგით აღუნი- შნაცს მწერადს: "ჩემი გვარი იცო მჭერელი შვილასი ჩრდის მამიძირზე გოვერე. ამ საუკუნეთა ძირში კი ტურქს მიმარრებენ ჩემი ჩინაპრები შეუძინარეთიდან: პირველი მჭერები... ჩვენს გვარს მოსმოქანს დვერ- თარან გამწვარი, გაღამრნარი სპილენძის სახე. ჩვერ გვესმორა ამოე- რება ცეცხლის. მე მახსოვს ბავრობა სოფლა. მახსოვს რიცხალი სამ- ჭერობი. როდა მამაჩემი გაამოებდა სამოელს რეიაში ძრებების მაგარ შეტევა. მეფაღურდის გა შინშეაღი ცეცხლის მოგის შორიდან..." (6,15).

შრომისმოყვარე და პატიოსანმა ითხებმა გიგი ბერბელემა მოახ- ტინს შვილის სულიერ სამდგაროზე. მისი ეს ფვისებები მისაძალა გარჩე- ნიკოროსფვის. ბავრვის მეხსიერებაში ცხოველა აღიძეჭრა მამის მიერ ახალ წელიწადს ძრებები ამთებული სამთხები, სამჭერობი მიტერებულებე- ცეცხლი თუ "სამცურა თოხი", რომისაც მამა "მოიალებულ გვიმრას აც- რიდა" მათესს.

შემჩერ, უცხოეთში ცოფნის გროსაც, მამას, მიშრიდურ ცარების ხშირად იხსენებდა პოეტი და ძრინობდა, რაოდენ ძრიერი ფესვებით იცო მათზე მიჯაჭვული". ამ ცოფაში ჩავარდილს გაჟირებით მევრისებრა მა- მაჩემის გამიჩური სახე იმერეთის სოფლიდან. მე გამასავით მაგრია ფიერი, რომ ჩემი მომავალი პოეტის, ფუნდაც აგბავნიძი უამდე, უერ აგიშრის მამაჩემის ერთი ღოის წუხილსაც კი თავის გაკარგულ შეიძლე. ესაა ძაბილი შორიდან. ცირილი გაუქმებულ რჩმენაზე და სინამული... მე არ ვიცი რაა ეს, მაგრამ გოვეს მითოორ ეს ძახილი სოფლიდან, იახი- ლი მიშის, მაღვისებს მე და ცემარტილიდან გამოვდავარ მხოლოდ ამ ხმებს... და თუ კიდევ ვსწერ, თუ საბერისწერო წისქვიდი კიდევ ფევავს ჩემი ფიქრების დავასავით შავ მარცვებს - ამის მიმეტია ეს მოპო- ნება და ეს ძაბილი პარიზში იმერეთიდან" (6,26) - ჩერდა წიკორო მი-

წითელი 1923 წელს.

ნ. მინისტრის დეკანი, ამასცასია გოგონიჩიი, მეცარ წრომისმოყ-
უარე, კეთილი და წერა-კითხვის მცოდნე ქაღი ფოფილა, კარგად სცორ-
ნის სამკურნალო მაღამოვბის დამზადება. როგორც მიკოროს ქაღისმინდი
მარინე მინისტრი იგონებს, მათ ჭიშკართან ფოვერდვის მდგარს დაბია-
რების სათხოვნელად მოსური ადამიანი, რომელსაც ითხები და ამასცასია
სითბოთი და დურაბოლებით იღებანენ.

მიკორო ოჯახის ერთადერთი ვაჟი იყო, იქი თრი ქაღისმინდის
შემზედ შესიერიათ და ამიცომ ბავშვი თავიდანვე მშობლების განსა-
კუთრებული მშრუნველობის და დურაბოლების ევერ იმრჩებოდა.

მწერლის შემოემერებაში სურ თრიორეალ იერვებს დების სახე,
შვილის ბერძე დაფიქრებული და პრემიიანი. "ეპოპეაში" ნ. მინისტრი
ასე იხსენებს უცხოეთში გამტბავრების წინა ღოეს:

"ერთი ღოვ იტერეთში, რომელიც დავჭივე ხუთი მწის წინა. ერთი
ღანმე თავახში. ამრე აგრომა დიღით. დების პრემიი და წარმის შემწერებე-
ბა სამტბის. როცა მამის დივირზე უკანასკნელად გამომცდი დები
ჭიშკარზე - თითქოს საპოროო მოსწერა მუს ბავშვობის უმანკო თავშე-
ბა და მართალი იახილი სოფის მინისა. და აღმარ ამიცომ წარმირის
გრიმობარ, რომ ემოს ბოროში ჩუბარ აცუსვი ხელი ვერაბის იორში ერ-
მუჭა მინას, ჩუბარ შევახვიე ახვირსახოცში და ჩავიღე ჯიბები. გრი-
მარ ვფიცერობი შემირე: ეს მინა მწვიდობით მიმამრუნებს მე თავის
დედასთან-თქო" (7, 52-53).

სიცდვა "მინა" უჩვეულო იაღით ჟღერს მინისტრის შემოემერე-
ბაში. ჯერ კიდევ აგრეულ მიმიაცურებში გვიჩვენა მამ მინას ცხოველ-
მცოდელი და მაგიური გეტავერება ადამიანზე. სამწობლობამ დაპორებან
პირევ უდრო რაამძაფრა ეს სიცდვარული. შემთხვევითი არც ის იყო, რომ
სამწერლო ასპარეზზე გამოსვრისთანვე სრულიად ახალიანირდა მიკორო
სირბილასებ თავის ღიცერაცურულ ფსევდონიმად "მინისტრი" აირჩის.

მიწასთან იფო ღატაცირებული პოეტის შავშეობის დვერაზე იღიერი რთაბეჭერილებიც.

მიუხედავად იმისა, რომ სამწერლო ასპარეზზე გამოსკვიდისთამაცე რ. მიწის მიწი სამოცავოებრივი ღა ღიცერაციურული ცხოვრების შუაძლის მოქაცა, მას არასოდეს გაუწყვეტისა კავშირი მშობლიურ აღტიღებდან. როგორც თანასოფლები იტონებენ, მწერალი "არ ივიჩვება მშობლიურ სოფერ ჯვარისას ღა ხშირად ჩამორიოდა აქ. სოფერში ცოდნისას მისთვის საფუარერ გასართობს ჩართოაბუნდა შამაობა, ხაფუა, მაგირობა ღა კიორიშობე ღაკვრა. სოფერში ხშირად ცოდნილამ პოეტთა სტუმრები მწერ-ლები - ჩაუჩერ ძველია ღა ფიციამ ფაბიო, რომელიც მისი ხელისმონ-კიდევები იცვნენ..." (8).

მრავრები, დემიურებები, სოფლის უღამაბესი სანახები ღირ ქა-საეანს აიღევდა ბავშვის ფანცაბიას: "ბავშვობირან ვემიშიბი მე ასე ეიძერებს... ღა საკუთარი რცნებით ცსამრრობი" (9, 10-11).

ოჯახშივე უსწავლია პატარა ნიკოლოს ჩერა-კითხვა. როგორც თვითონ იტონებს, ჩიტნი ამოკითხული ამბები ჩარუშერე რთაბეჭერილე-ბას ახვენდა მასჩე: "... მჯერობა მხოლოდ ჩიტნის ღა ჩიტნი მითხო-ბირი ამბავი იფო ჩემთვის ერთავერთი ნაცონი სინამდვირე. თუმცა პირადად ვერასოდეს ვერ ვხვდებოდი ისევ ხარხს, რომელთა შესახებ ჩიტნები ეჩერა, მაგრამ ჩემთვის რა მინიცნერობა ჰეონდა არას, რო-ცა მე ამ სინამდვირეთი ვახოვრობი ღა ეს მცოდნირა მე" (9,5).

6. მიწის მიწი პირველამაზე მიწი მისიც სოფერის რთაბერი სამრევო სკოლაში მიიღო. მშობლები კარტამ ხებაცემენ ბავშვის მეოცნებე ხასიათს, ჩიტნისკემ მისჩრაფებას ღა სწავლაში ჩართაცების გამო მისი სასწავლებელი შეცვალა გაღანცევის უზრუნველყოფას. 7 წლის ნიკოლო მამამ ქათა ისტორიას ჩაიდასა. იოსები დაუხჩის მიწის მეოცნებების თჯახში მცხოვრებ ვასირ მახვილას მორეულ ნათესავად ერტემობა ღა მისი ცენტრობით თჯახში უფროს უფროს დაურიშვირს - მიხედის სხეოვა, ბავშვი ეუთა-

ისის სამოქადაგო სასწავლებელში შესასვლელად მოემზადებინა. მიხეიდ
გაუხმიშვილი, ქუთაისის რეალური სასწავლებლის მეთხე კრასის მოს-
წავლე, საერთო, ბავშვებს ამზადებდა და გათამაზდა ამ თხოვნაზე.
მას შემოწმებისთანავე მოეწოდა ქონიერი და ცინცხალი ბუნების
ძალები.

მიხეიდის უმცროსი იმის, შემოქმნის ანტიკური და ბიბანციური
სამცაროს ცნობილი მკვლევარის, აკადემიკოს სიმოხ დაუხმიშვილის
მასმიმანობრივი გადაწყვეტილებით. რ. გრიგორია ასე აღვინერს ამ პერიოდს:
"პატარა ნიკოლოზი, იმავე მახუდილაძის თხოვნით, დაუხმიშვილების
ოჯახშივე გაბინავდა. ამ ოჯახში სკოლისათვის ემზადებოდა უმცროსი
ცაფი სიმონ დაუხმიშვილიც... პატარა სიმონს გიმინაზიაში შესაცვალა
ამზადებდა იმსებ თბეები. ნიკოლოზსაც ჰქონდა გიმინაზიაში შესცვის
საჭირო მონაცემები, მაგრამ, ვიზაგება იოსებს ვაჟის გიმინაზიაში
აღმიჩნის შესაძლებლობა არ ჰქონდა, იგი გაკმაყოფილია სამოქადაგო
("გროვის") სასწავლებლით. გადასული ნიკოლოზი ისე მოემზადა, რომ
ტანიცემები-წარმატებით ჩააბარა და იმავე წლის სესამის მემკვიდრეობის უკვე
სამოეარაქო სასწავლებლის პირველი კრასის მოსწავლე გახდა. მავრე
ძაღიან შეეჩების დაუხმიშვილების ინცენიტერი და მაღალი კულტურის
მეორე ოჯახს, თამაც მცკიცე მეტობრული გრძოლით გაუკავშირდა სიმონ
დაუხმიშვილის. პატარა ნიკოლოზი და სიმონი წყდარითებასაკენ სასეირ-
ოორ გაუყვებობნენ და საუბრობნენ, თცმებობნენ სამიზარდოება, პოეტი-
ატე" (10, 138).

ინორჩემილი ტეატრის და მშერის მემკონდა შემოედაც ტარ-
მედა. ნ. მინისტრის დოკუმენტის პატივისცემით და მაღლიერებით იტო-
მებდა დაუხმიშვილების ოჯახს, იქ გაფარებულ წლებს.

სამოეარაქო სასწავლებელში დოჭმის პერიოდში მისამართ
დევორს კითხულობდა, ეცნობოდა ისფორის და მხატვრულ ღილერატურას,
შევრი მათგანი მასზე წარუმარე შეამციროებას ფოვებდა" ... სკოლაში

ერთმა უფროსმა ამხანაგის ჩამოცემის დაფრეთილი წიგნი მათხოვა. იქ წავიკითხე მე, თუ რომორ გაიღუპა თავადავებული მოვერელი თევზორე, თუ რა ჩივილის ცოტნე გამოიანძა, როცა წავიდა ურბოს... მე ვსციროდი, როცა ვხედავი ერეალე მეფეს ცოტლებების წინაშე გაჩორილს აწყურის ახლოს" (9,5)- იძონებს იგი.

ამასთან, ქუთაისის მჩერედარე რიცერაცურული ახოვნება გიგ საჩინ- როს აძლევას მოძარის ტონებას. იმ პერიოდის ქუთაისს ასე აბასია- თებს ცმობირი ქართველი პიყვი კოლაუ მაგირას:

" ქუთაისი! თვითმშერობელობის პერიოდი წმინდა ეართვის ქადა- რი გახდათ, საგაც მძღავრად გაისმოდა ერის მაჯისცემა, საგაც შეუძრა- დავად ირწეობა მშობლიური აკვანი. აქ გარიობა უძვირგვინო მეფე-გიგი აკაკი, თითქოს ოღიმპოდან ჩამოსული ტევსი!... მე მახსოვს ეუთაისის ქუჩები ერთად მოსეირნე აკაკი გა ვაჟა-ფშაველა" (11,28).

იმ გრიის ქუთაისს ქეშმარიცად ამშეცენებრნენ ეართვის რიცერა- ცურის დეარსაჩინო წარმომადგენლები; გავით კიდისმვილი, მიკო ლომეგი- ფანია, ნიკოლაძე, შარვა გარიანი, იოსებ თბელი, სიღოვან ხემბაია, ქართველი სცენის გიორგისაცემები: ლაზ მესხიშვილი, მუცა ჩხე- რია, ვალერიან გუნია გა მრავალი სხვანი.

ეუთაისში მიაჭრა იძრინობობა აგრეთვე სამოტარებრივი გა პორიციკური ახოვნების მაჯისცემა. 1905-1907 წლების რევოლუციამ, რე- აქციამ, პირველმა მსოფლიო ომმა კიდევ უფრო გაძარა სიცუაცია. ეუთა- ისში ენცობობა პორიციკური კრებები, მიციმებები, ხელობა შეცაცებები კატაცებან, პორიციასთან, ვრცელებული პროკლამაციები, მორცევიკური რიცერაცური. ყოველივე ამის აქციური მონაწილე იყო სცენერმობა, მოს- წავერ ახარგაბრობა.

ნ. მიწიშვილმა სამოეარაეთ სასწავლებრის გასრულების შემცე- ბასთავრა გამაცემით კლასიც გა სწავლა გამატრით ეუთაისის რეალუ სასწავლებელი. ორჩივანი სამასწავლებლო კურსების გამოსვრების შემ-

ჩერ, მიიღო რა პერატორის ბიპრომი, მაარ მასწავლებლობა გაიწყო ჯერ კანის რაიონის სოფერ ფობანიერში, საიდამაც მაღა გადავიდა სოფერ საჩინოში. მიუხედავად მოპოვებული ავტორიცეცისა, იძი ტრინიბა, რომ რაოდაც სხვა იყო კიდევ მისთვის საჭირო: "ვხერავდი, მაკრია ტრინო- ბა უძათვესი... რომელიც სცურავს ადამიანი, როტორც ჰაერში - ეს იყო პოეტის ჩეურვილი" (6,11).

ამ ჩეურვილს კიდევ უფრო ამძაფრება ქუთაისში ტაჩიანული ღიცერაციული ცხოვრება. სწორებ ამ პერიოდში იჩვენებ ღიცერაციულ მიღვანეობას ტაბაკფიონ ფაბიანე, პაოლო იაშვილი, სამართ აირცილე, ფიციან ფაბიანე, ვალერიან ტაფრინბაშვილი, ~~ვალერი გარებოვანი~~, კოლა რაბირაძე, სანდორ აირცილე, რაფერენ გვეტაძე და სხვები; ამავე პე- რიოდს ემთხვევა მიკოლო მიწიშვილის პირველი სამწერლო ნაბიჯებიც. 1934 წელს მის მიერ შევსებულ ამცეფაში ვკითხულობდა, რომ მაარ ღიცე- რაციული მოღვაწეობა გაიწყო 1914 წლიდან (12,35).

1915 წელს შურმარისა "ფეატრისა და ცხოვრებაში" გამოაცეცენა წიკოლო მიწიშვილის პირველი ლექსი "მთებში", გადარიღებული 1912 წლიდ (13,32). ამ მონიბან მისთვის მწერლობა გახდა საუკეთესო თავ- შესაფარი, სურიერი ფცივილების გაამების უებარი საშუალება: "პოეტია გახდა შინაარსი უკანასკნელი და პირველი ხმიადი. პოეტია - მუსიკი, სურვილი, სიყვარული და სიმწარე საბოლოოები" (6,11).

1914-1916 წლებში წიკოლო მიწიშვილი უძათვესად პროტენი მო- ღვაწეობს. ამ პერიოდში შექმნას მაარ ორ ათეულამზე მიწიაცურა, რომ- ლებიც მიწითაბად იმავე "ფეატრისა და ცხოვრებაში", იმ პერიოდისა- თვის ფრიად ავტორიცეციულ შურმარის გაიძეგდა. შურმარის ტამომცე- მერის და რეასულორისა იოსებ იმედაშვილის ფართო ტაურო კარი ახალ- ბაძრება მნერას. "ფეატრი და ცხოვრება" იქცა მ. მიწიშვილისთვის ერთ- დევარ სკოლა, საიდამაც გაიწყო მისი შემოემერებითი გზა, გაიხვენა რისი თსცატობა.

1916 წელს ქუთაისში გამოვიდა ღიაცერაფურულ-მხატვრული კრებული "სხივი". მის შემადგრულებელი მომანახულებრივი მიკოლო მინიჭილებირიჲ. ახალგაზრდა მწერლის პირველი ნაბიჯები შეუმჩნეველი არ გარჩენია ქართულ კრიტიკას. კრებულის შედასებისას აღიმიშმა: "...იმედებს იძრევიან ნ.მინიშვილი გა გ.მუმალაძე..." (14, 15). ამავე წლის "თეატრი გა ცხოვრება" კიდევ ერთ ამონას გვამდებარებს: "ნ.მინიშვილმა გასწერა ვრცელი მოთხოვნა ქართველ ღიაცერაფორთა ცხოვრებიდან" (15, 14). აღმიშნული მოთხოვნას ჩვენთვის უცმობია, მაგრამ ჩამს, მას მიუქცევია იმირობინელი ღიაცერაფურული სამოგამოების დერაბობა.

ათიანი წლების შუა ხანი მინიშვნელოვანი სიახლეების პერიოდია ქართულ ღიაცერაფურაში. ეს უპირველესად გამოიხატა, ევროპული გა რუსული სიმბოლიკმის ჩერაცხელით, 1915 წელს ქართველ მწერალთა სიმბოლისფური ჯგუფის "ცისფერი ყანჩების" შექმნაში. თავდაპირველად მასში გაურთიანირნებ ფიციან ფაბიი, ძრიტო კაცკასიერი, პეოლიკაში, უსლერიან ტაფრინბაშვილი, კოლაუ ნაბირაძე, სამირო ცირეკიძე და ივანე ყიფიანი. 1918 წელს კი მათ შეემატნებ: გიორგი ლეონიძე, რაფერნ გვეტაძე, შარვა აფხაზი, ნიკოლო მინიშვილი, აღიარენის მინიშვილი. როგორც "ცისფერი ყანჩების" ერთ-ერთმა აქციურმა წევრმა კოლაუ ნაბირაძემ ჩვენთა საუბარში აღმიშმა, ნიკოლო მინიშვილი ამ ჯგუფში მიუღიათ პაოლო იაშვილის რეკომენდაციით.

ქართული სიმბოლისფური სკოლა შეიქმნა მაშინ, როცა სიმბოლიზმი, როგორც ღიაცერაფურული მინიბინარეობა, გასრულებული იყო ეკროპა-სა გა რუსეთში, მაგრამ ქართულ მწერლობისათვის ეს იყო სიახლე გა არ წარმოადგენდა ეკროპული გა რუსული სკოლების ბრძანი მიბაივას. ქართველია სიმბოლისფებმა ამ მინიბინარეობაში არაერთი სკოლების ბრძანი მიბაივას.

1916 წელს გამოვიდა ჟურნალი "ცისფერი ყანჩების" პირველი წომერი, რომელიც გიგანტურად მოგავრცელება და მითება-მოთება გამოიჩინა. ფრაგმენტური ცისფერაცურაზე აღმოჩენილია ქართულის სამოგადოებან, მიღმა თამამი განცხადებებისა და ფეორიული მანიფესცებისა, რომელიც უდირ მეტი ჭაბუკური გამშებაობა და სიფიცხე იყო, ვიზუალური განმირახდანი, კარტა ხანს კერძო შეამჩნია ამ ჯგუფის ახალგამრიცხების ნიშიერება.

ქართულ სიმბოლიზმს, განსაკუმრებით 20-იან წლებამდე, პეონია თავისი შეცხომები, მაგრამ ეს ყოველთვის გა ყველაზე ხდება ახალი ცისფერაცურული მიმღილანერობის ფორმის ჩროს. მთავარია, რომ სერიოზული იყო მიმღილი - მოეხდინა ეართული ლესის რეფორმის, ჩემოეწორებინათ მისთვის პროვინციული იერი.

ნიკოლოზ მინისტრი იმთავითვე არციურად ჩაეცა ქართველ სიმბოლის ფორმა საემიანობაში. იგი სისცემაცურად თანამდერომილობა აისფერ-დანჩერთა ბეჭდვით ორგანოებით: "მეცნიერებული მიამორები", "პოეტიკის ღოე", "ბახცრიონი", "რუბიკონი", "ბარრიკადი" და სხვა.

გარდა ცისფერაცურული მოღვაწეობისა, მ. მინისტრი ემერილება მონაწილეობას სამოგადოებრივ-პოლიციურ ცხოვრებაში. 1917 წელს, 21 წლის დაბუკი ხელმისაწერება ეუთაისის მეშვითა და ჯარისკაცთა საბჭოს რესულ გამჩევს "ბოლოს სოდეპცი", არჩევული იყო ეუთაისის რეპერმინის პირველი აღმასკობის მიღვნა (7,65). საერთოებიში მემშევიების ხელისუფლების წევები მისი რეგულორობით გამოიიდა სიცარასხვა სამოგადოებრივ-ცისფერაცურული გამოცემები როგორც ეპრ-ზე, ისე რესულ ემებრი.

1918 წლიდან აისფერდანჩერების თავისი სამოღვაწეო ასპარეზი ეუთაისიგან თბილისში გამოიიცა. მათთან ერთად თბილისში გამოიიდა ნიკოლოზ მინისტრიც. მეტად მიღელვარე და თავისებური იყო

იმ პერიოდის თბილისი. მწერალი ასე იხსენებს იმ წელს: "ეს იყო 1919 წელს. თბილისში იმ ღროს გიგი ღილარიული ცხოვრება გაჩარუ- და, თუმცა ცხოვრება სამოქაბო მშკნარი იყო. თბილისს მოაწევა აუარე- ბერი ღფოლიდი ჩრდილო კავკასიონან, ძალობან, დირიბიბან. მათ შო- რის იყო ბევრი უმობიდი რუსი მოღაწე-მწერალი, მხატვარი, პოლიტი- კის, ხეროვნების ღა ფულის ხარხიც.

ჩვენთვის, ქართველი მწერლებისთვის, განსაკუთრებით, ვისაც რუსეთი არ გვენახა, მაგრამ გამვემონა რუსეთის სახელმამართო პირები, მეცამ საიმპერიესო იყო ამ ხაღმამ ღასხოვება ღა წარმდება, იმ ღროს ბევრი საიმპერიესო შეხვერბა კვეთობა. თბილისში ჩამოვიზ- ნენ მხატვრები: სერგეი სურეიკინი ღა სავერი სორინი; ნ. ნ. ეცრეიმო- ვი, სერგეი გოროვეცკი, სერ. რაფაელოვიჩი, რ. ივანევი, სერგო მ. მ. სოკოლოვი, პერევერტევი, პროფესორი მანუილოვი ღა სხვა. ამას ემა- ცებოდა რუსის ბურჟუატია ღა არის ცოკრაციის, რომელიც მაღა ღაუახლო- და აგვილობრივ წრების ღა რაოდ კომიტოტის შექმნას აპირებდა სა- სართველოში. შეიქმნა ისეთი მიმომართობა, რომ ერთი მხრივ, რომელ- იცცებიან, "ცხოვრება სრულა ღა გარადულა" ... მეორე მხრივ, აგვილო- ბრივი ხელვიჩი მცხოვრები იკვებებოდა ქერის პურის ... "(7, 58).

თბილისში ჩამოსცილი შემგებ ნიკ. მიჩიშვილი რეაციონობდა დოკუმენტით რუსულ გამეობის "Новый день". ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში 1917-1921 წლები საკმაოდ უჩცეველო ღა რთული იყო. მათ- განმარტივი საუკარგრძლოს ღამოუკიდებელი რესპუბლიკა, რომის ღამოუკი- დებიობა სურ მაღა ეპოდის ხუსულასავით ღამიარა ღა მემდევიცერის მთავრობამ კარი ფართო ღაურო მერმანერ, იმიტისერ ღა თურ იმფერ- ვებრებს.

"... მოევანდერ მუშათა სასახლეში, რესთავების პროსპექტზე იჯრა მენერალი ფოსტონი ღა წერდა მრიანებებს ამიერკავკასიის

სამხედრო ოკუპაციის შესახებ" (7,59) – აღნიშნავს მჩერარი.

მიუღებელი იყო ასეთი პოლიტიკა ეართვერი ხარხისთვის რა უკ-
მაცოფილებს ღოითიღო იჩრებოდა. ნ. მიწიშვილიძა, როგორც წერავორმა,
საჯარო, პრესის სამუაღებით ღამოთქვა თავისი აღმდებარება: " მე რა-
ფომოვა ვერ მოვითმინე რა გამეთის მორიგი მომერი ავაზედე. რაც
მოღაბა ღამიღოვდება მურში, ერთაშემარტ გამომუშვი" (7,59).

"მომრის აფეთქებას" მეორე ღოესვე გამეთის ღახურვა მოჰყვა.
ამის შესახებ გამეთი "ბორბა" იუნდებოდა:

"შინაგან საერთა მინისტრის ბრძანება. 18 აგვისტო, 1919 წ.
(გადაცემულია პრესბიუროში). მე, შინაგან საერთა მინისტრი, გავე-
ცანი რა იმ ცმლებს, რომელიც მოთავსებულია გამეთ "Новый день" –ის
მე-17 ნომერში სათავრებით: "ამცამცა რა საერთვეოთ", "ემიგრინი
ახლოვება", "საჭიროა სასციკი ჩინაარმებობა", "საერთვეოს შეთან-
იმება ინტეისთან" რა მივიღე რა მხერველობაში, რომ ასეთი განმეობა
დარბი რა პროცეციული ცმლების გამოქვეყნება იჩვევს მოედარე-
ბას მშვიდობიან მცხოვრებთა შორის, რავარგინე: გამეთი " Новый
день" –ის გამოცემა შეჩერებას, რეაქტორის შინა გაიქვემდი. რეაქ-
ცორი მიწიშვილი დაფუსაღებულ იქნას რა საერთ სასამართლოს პროცერორის
გამოცემას. შინაგან საერთა მინისტრი ნ. რამიშვილი" (16).

ნ. მიწიშვილმა თითქმის ერთი თვე გააქცი პაციონობარი.

ათიანი წევრის გასასრულის რთულ სამოტარებრივ-პოლიციურ
კოთარებას ღიცერაფურული ცხოველება არ ჩაუკრავს. 1917 წელს გაარსება
სრებრიაზ საერთვეოს მწერადა კავშირი, გამოგიობა არაერთი ღიცერა-
ფურული შურმალი რა გამეთი, გრიერებობა ქართული ღიცერაფურის
ახალი გმიშის მიერა. ეს ვითარება ყველა შემოქმედე ახდენდა გავ-
დენას. 1922 წელს ნ. მიწიშვილმა, ქართველ სიმარტის გარე-
ერთმა პირველმა, გამოსცა დექსენის კრებული "შინაგანი", რომე-

ღია მთღიანად ღეპარენტურ-სიმბოლისფური განწყობილებებით იცო
აღმეჭდილი.

თვითონ ავტორი ასე აღმიშნავდა ამ ფაქტს: "მეოცე წელი საკუ-
კუნის. ღესი ღასტანბური... აქედან იწყება ყველაფერი ღა ჩინდება
სიცდა, მონაბერი წამისაგან... გრძა პოეტისაკენ, რომოც გრძა ღა-
მასკომდე..." (6,10).

1921 წელს აისდერდანწერთა პავჭი გავიდა სრულად საეართოე-
ოს მწერალთა კავშირის შემარტენობირან ღა ზაღვე ღამრსა "ახალგა-
მწერლობის კავშირი" (17,1). ამ კავშირის წევრი გახდა მიკოლო
მიწისვიდიც. აღმიშნული ფაქტის შესახებ საეართოეოს მწერალთა კავ-
შირის საბჭომ გამოაქვეყნა განცხადება, რომელიც აღმიშნული იცო:
"კავშირისან გასურ წევრებზე ღა მათ ახალ ორგანიზაციაზე არ ვრცელ-
დება უფლებები ჩვენი კავშირისა არც ნაწილობრივ ღა არც მთღიანად" (18,10).

1921 წლის 23 ოქტომბერს გაიმართა "ახალი მწერლობის კავში-
რის" ღამისურნებელი კრება, ხოლო 1922 წლის აპრილში კავშირის გამცე-
ობაში ღამაცებით შეიიყვანეს 5 წევრი, მათ შორის ნ. მიჩიშვილიც (19,41).

ციციან ჭაპირეს ღა მიკოლო მიჩიშვილს იჯარით ჰერონათ აღებუ-
ლი მწერალთა კავშირის კუთვნილი პატე "ეიმერიომი", მატრამ მათი
ჯდუდის კავშირისან ღასკვის შემჩერ, მწერალთა კავშირიმა აღმიშნული
კადე ჩამოართვა მოიჯარარეებს ღა მათ შინააღმდეგ საჩიცარიც აღმ-
რა კავშირისაგან გარალის მიცენების ღა ხელშეკრულების ღარღვევის
გამო (18,11). ასე უიღბოდ ღასრულა პოეტების კონკრეტიული წარმ-
დება.

1921 წლის 25 თებერვალს საეართოეოში საბჭოთა ხელისუფლების
გამარჯვებამ ძირეულად უცვალა ქვედამას სახე. აისდერდანწერებია,
რომელიც თავიანთ თავს "მეამოხე პოეტებს" უწოდებნენ, პირველივე

ღოიძეან მიიღეს რევოლუცია, რომორც განახლების და პრიორის საწყისი.

ეკვე საბჭოთა ხელისუფლების პერიოდი, 1922 წელს, ნიკოლო მი-
რიშვილის რედაქტორობით გამოვიდა რუსული გამტეთი "ფიკარი", ამის
შესახებ გამტეთი "ბარიკადი" იუწდებოდა: "რუსული გამტეთი "ფიკარი"
გამოვა შაბათს, 28 იანვარს... რედაქტორი ნიკოლოზ მიჩიშვილი(20).

გამტეთმა თითების ერთი წელი იარსება.

ამავე წელს ნ.მიჩიშვილის რედაქტორობით გამოვიდა კრებული
"1100 თე 1 ქვეშ", რომელიც 20-მდე ქართველი პოეტი იცო შარმილე-
ბილი და როდერიმაც მარარი შეფასება ხაიმსახურა. ლესების თარტიმე-
ბი ცნობილ რუს და ქართველ პოეტებს ეკუთვნოდათ. "ბარიკადი" წერდა:
"გამოვიდა და იციდება წიგნი რუსულ ენაზე "ქართველი პოეტები" ნი-
კოლოზ მიჩიშვილის რედაქტორობით. წიგნი მოთავსებულია თარტიმები-
ს. რადალოვიჩის, თ.მამრელუაშვილის, ს.გორგოვაცკის, ვალერიამ გაფრინდა-
შვილის, ტრისფან მაჩაბლის, ფაფიანა ვეჩორცასი და სხვების. წიგნი
ოირს 20 ათასი მანეთი"(20).

კრებულის წინასიცვლებობაში ნ.მიჩიშვილი წერდა: "წინამდებარე-
ნი წიგნი წარმოადგენს უკანასკნელი ათწლეულის ქართული პოეტის ასახ-
ვას- მისი ცველაზე თვარსაჩინო წარმოადგენერო სახით. წიგნი არ
შესუა ნაწარმოები იმ პოეტთა, რომელიც არ გამოხატავებ უკანას-
კნელი წლების პოეტერ იიებებს და მიღწევებს. ღამებრივი აცლორებიც
კი არაა წარმოადგენილი საკრიტიკი სისრულით. მეორე გამოცემა წიგ-
ნისა "საქართველოს პოეტები" შეავსებს ცველა ხარვებს ამ წიგნი-
სას, რომელიც წარმოადგენს პირველ ცალს- გასცნოს რუს პოეტებსა და
რუსეთის მცითხვერ საბოროებას ახალი ქართული პოეტია" (21,3).

აღვიდი წარმოსაბარენის, რამდენი სირთულე უნდა გადაედაა კრე-
ბულის რედაქტორ-შემმღებელს ასეთი გიგი საქმის სისრულეში მოსაყვა-
რად, რამდენი საგამოცემო გა მთარტმდებობიდი სიინებე უნდა გაედ-
რია მას.

იმავე წლის ფებრუარში კონსერვაციონის გარდაჩიტი მოეწყო "თათი ქუთა" -ის განხილვა. მასში მონაშიღეობრნებ უართვედი და რუსი მწერლები. აღმიშნული პრეძერი უდრი აღრე, 14 იანვარს გამიხილეს სომეხმა მწერლებმა. მოხსენება - "სიმბოლიზმი უართვედ გარუსურ მწერლობაში" - ჩაიკითხა მწერალმა პ. არძარცუმიანმა. მამ გამ-საკუთრებით გაამახვილა ყერაბორება კრებულსა და მასში ჩარმოდენი მასაღაბე (20).

1922 წელს ნ. მიწიშვილი საზოვარგარეთ გაემგზავრა. აუ მიღე-ბული შთაბეჭდიღებებით შეიქმნა მისი ღოკუნიერური წარმომებები: "ეპოპეა", "აღეცსამორია", "ახალგამრდობა".

ნ. მიწიშვილმა საზოვარგარეთ 1925 წლამდე გაჰყო. პარიზში მან გრიგორ ვერაპერთამ ერთად გაარსა საბჭოური მიმართულების გამეთი "ახალი საცართველო", რომელიც გიგი როლი შეასრულა ეპროტ-რაციის პრიმრესული ნაწილის სამშობლოში გამრუნებაში.

იმ პერიოდის ეპროტული ჟურნალ-გამგეთები მოკლე ამონებს მცა-ვდიან საზოვარგარეთ ნ. მიწიშვილის აუცილური ღილერაციული მოღვაწე-ობის შესახებ:

"პოეტი ნიკოლოზ მიწიშვილი პარიზში აჩვითს ეპროტს ეპოზურ ტაბიტ-ცემობას. ეპროტული პოეტების თარგმნაში მონაშიღეობას იღებენ: კ. პარმონცი, ი. ერენბურგი, თ. მანდელშტამი" (22).

"პოეტი ნიკოლოზ მიწიშვილი კონსაფიმცინეპოლიბამ ჩავიდა ბერ-ლიმში, საღაც მიუწყველით ეპროტული წიგნის გამოცემის საერთოში. ამ საქმეს მეთაურობს მწერალი აკაკი პაპავა" (23).

"ბერლინში გაარსება ეპროტება მწერალთა კავშირი. იკითხება მოხსენებები ეპროტულ და მერმანურ ემებრე. აპირებენ ეპროტულ ჟურ-ნარის გამოცემას. რეგაულორი იქნება ნ. მიწიშვილი" (24).

ნიკოლოზ მიწიშვილის იმიტიაციებით და ხელმიზუარებით პარიზში 1924 წლის 1 თებერვალს ჩამოდაღიშვა "ეპროტე ხელმიზუარება" და მასთან დაკავშირდება სამართლებულობრივი მისამართის მიერთვება (25).

კავშირი". რამდენადაც კავშირის მოღვაწეობა ღოებრე თითემის უცნობის, მისი საქმიანობის შესახებ რამდენადე ვრცელად შევჩირდებით.

როტორუ პარიტიტან ნ. მინისტრი გამოტიავილი წერილებისან თფიციალური ღოკუმენცებირან ჩანს, კავშირი აერთიანებდა 13 წევრს. მათ შორის იცვნებ მხატვრები: გავით კაჭაძე (მრიცანი), ღარო გურიაშვილი (ხატინარი), ელენე ახვლევიანი, ქეთევან მარატაშვილი, გასილ აზრაძე; მოქანდაკებია: მიხეილ ჭიათურელი (შემოქმედი ცონია-დი კიორუეცისორი), რუსურან მრიცანი; რეზისორი გასილ ფურცელშვილი, კომპოზიტორები: ირაკლი ორბელიანი, ირაკლი ჯაბარარი, თომერის მსახიობები: სამხრო ინაშვილი, მიხეილ მარობაშვილი და მწერალი მიკორო მინისტრი (თავმჯდომარე) (25,1). მათი გიგი უმრავლესობა წემდერა ბარეულა სამიზანობითი და ქართული სამჭოთა ხელოვნების აღიარებული ისტატი გახდა.

ნ. მინისტრის კავშირის თავმჯდომარები, იმთავით და განიჩრახა, კავშირს პროპაგანდა გაუწია ეერთობში ქართული კულტუ-რის საფუძვლის და ამ მიზნით წერილობითი კონცერტები გააძიარა სამჭოთო საერთო სამართლოს ხელმძღვანელობასთან, საერთო სამართლოს მწერალთა კავშირ-თან.

საერთო სახალხო კომისართა სამჭოს სახელმწიფო მინისტრი 1924 წლის 10 თებერვალს მინისტრი მინისტრი წერდა:

"ამით პაცივი გვაუვს გაცნობოთ, რომ ა/შ პირველი დეპუტატი-დან პარიტიტი დასრულა სახელოვნო ორგანიზაცია სახელმოდებით "ქართ-ველ ხელოვანთა კავშირი საფრანგეთში". გაახდებ რა ამასთან სიას, კავშირის წევრთა და გამოცემანი საფრანგეთში". გაახდებ რა, ამასთან კავშირის წევრთა და გამოცემანი საფრანგეთში. გამოცემა არჩეულ პირთა სიას, კავშირი გამოდევამს იმედს, რომ საერთო სახალხო კომისართა სამჭო, როტორუ უმაღლესი ხელისუფლება, არ მოაკლებს მას იმ ფრაგიციურ ფურაღე-

ბას, რომელიც ასე ახასიათებს საბჭოთა მთავრობას, გოიგან მისი სა-
ესროვეროში გამკვიდრებისა. კავშირი იჩყვებს მუშაობას იმ რჩებით,
რომ მის მიერ გასახურ ამოცანათა გამხორციელებს შესაძლებელის მხო-
ლოდ ქართველ ხარხთან გა მის მიწა-ზედართამ შეკრივებული გა მოვიყე-
კავშირის გმირი" (26, I).

კავშირის მიმმართ გაისახა საფრანგეთში მცხოვრებ ქართველ ხე-
ლოვანთა შეკავშირება, მათი მაცერიალური გა მორალური კეთილდღეობის
გაუმჯობესება, ქართველი ხელოვნებისა გა ღიცერაცურის პროპაგანდა კუ-
ლტო-
გობი. ამ მიზნით გათვალისწინებული იყო მოხსენებების წაკითხვა, კონ-
ცერტების გა სამხატვრო-საღიცერაცურო საღამოების გამართვა, პერიოდი-
კართველი გამომცემობის გაარსება გა სხვა.

კავშირი შეგვებოდა ნამდვირი გა საპატიო ჩევრებისაგან, სამკრთ-
ალისახახაგო უბრიდა 2 ფრანგის, კავშირის ღიკებიაცია, ან მისი შესრე-
ბის შეცვლა შეეძლო მხოლოდ სამოგარო კრებას. კავშირს პერიოდა თავისი
ემბლემა გა შექვები (27, I-3).

ქართველი კულტურის პროპაგანდის მიზნით "ქართველ ხელოვანთა
კავშირის" მიერ განხურ მუშაობაზე მეცყველებს ღიცერაცურისა გა ხე-
ლოვნების ცენტრალურ სახელმწიფო არეილში გაცური ნ. მიწიცვილის ჩერი-
ლები (28, I-15), საღად მოხსრობილია კავშირის მიერ გაღამდებარების პირ-
ვერ ნაბიჯებები.

ამასთან, ნ. მიწიცვილი აქციურ პროპაგანდას ენევა იმ ქართველ
ემიგრანტთა შორის, რომელიც ყოველდღარი პოლიტიკური მიტერების გარე-
შე, მენშევიკური მთავრობის დაბრი აგიტაციით გაშინებული მოწყობენ
სამიზანოს. მისი გიგანტური მიწიცვილის დარღვევა 1925 წლის აგვისტორამ ქარ-
თული ემიგრაციის პროტესტობას წარიდან პირი იბრუნი საბჭოთა საკურ-
ოველოსაკენ.

უცხოეთში ყოფნის გროს ნიკოლო მიწიცვილი კომუნისტური პროპა-
განდის გამო სამჯერ იქმა გადევებული საფრანგეთის სამზარებირამ,

ორი თვე ბასტარდ საპერობილე "სანტეში" (29,162). ქ. ვეშაპერიძა 1925 წლის 9 აგვისტოს აღამიანის უფლებათა ბაცის ღირის ტენერა-ლურ მიზანი გერნიუსთან საუბარში აღმიშნა: "ნ. მინისტრი გადასახ-ლებურ იქნა ჩხერიელის "ცემაციის" ბასმენით პრეზენტურაში და რომ ეს ლებადია ეტურება ყოველ ქართველს, რომელიც სცნობს საქართვე-ლოს ახალ ცოდნობას" (30).

როგორც ჩანს, საზოვარგარეთ ფონის სამი წელი საქმიანისი ტახ-რა, რომ მინისტრების მიზანი მომხდარიდან მწერლის აღმოჩენასა და მსოფლიხეობის მიზანი მიუღებელი მე-იქნა მენშევიკური ემიგრაციისთვის. ჯერ კიდევ სცამბოლში, "ბორივი-კის" სახელით მონათღურიძა მწერალმა მრავალი გაჭირვება ტარაიცამა, შემდეგ კი საფრანგეთში ფონის ბროსაც, ასევე მენშევიკური პარტიის რიდერების ბასმენით, არ მოჰკრებია დევნა და ბაპატიონებები. მართა-ლია, ნიკოლო მინისტრი კომისიის არ ფონის, მაგრამ მისი სიმპატი-ებიც კი საძოოთა საუართველოსაბოი და ემიგრაციის ფონის რეალური თვალით დანახვა საქმიანისი გახდა, რომ ის საქართველოს ფონი მთავ-რობას და საფრანგეთის ბურჟუაზიურ ხელმძღვანელობას იღეურ მცრავ მიეჩინია.

მიკოლო მინისტრი 1925 წლის 15 აგვისტოს მარსელის მაცხადური დან მანებელგაცრა საქართველოში (31). მინისტრი დაწყების წინ იღი ფიქრობა: "დემი" აღესანდრია" დასცოვებს მარსელის პორტს წახევარი საათის შემდეგ და წამიცვანს მე საქართველოსაკენ... აღ-დათ, ანი ვერასოფეს ვერა შემოვარ საფრანგეთში. უკვე სამჯერ მა-რევებებ საფრანგეთის სამიერებირამ, როგორც არასაიმებო ელემენტს-კომისიისფური პროპაგანდის გულისათვის, ყოველ შემთხვევაში, მე ასე დამომიცხადა პრეზენტურამ და პარიზე გადასახლები გადედებიც ამას იცდობინე-ბიან "(29,162).

პოეტის პოლიციის გადაიერებული ჩერამხეველობის მაჩვენე-
ბეღია ისიც, რომ გემბე შემთხვევით მოხვერილ პოლიციელს ახსოვს
არა მხოლოდ მისი ძვარი, არამედ დაბადების წელი და ფეით სოფელი
ჯვარისაც კი. იტი ასე უხასიათებს პოეტს მეტის კონისარს: "თევემ
იცით, ვინაა ეს ვაჟბატონი... მესამეჯერ ვაძევებთ საფრანგეთიდან.
არას წინათ თრი ფე იჯება "სამტეში". ეს ისეთია... ისეთი... კომსპი-
რაციონი... ქართველი ბორშევიკია" (29, 164).

პოლიციისავე აღენტის გაყიდვა ნ. მიჩილვილი საფრანგეთის სამ-
ოვრებამებ, მაგრამ რევოლუციის სამშობლო საფრანგეთი იცო სხვა
რაღაც, იფრენებ რევოლუციურად მოაგროვოდ ადამიანები. მწერალს უცმიბ-
ის კონიუნისფრის მეტოვაურმა გაუზოდა დახმარების იმური ხელი და მფარ-
ევობა აღუდეს. "ჩვენია!" - ასე ამიშნებდნენ ერთმანეთს მის შესა-
ხედ სპრალო მეტოვაურები. ავფორმა ამ ფაქტში ადამიანურ თანამდებო-
ბე მეცი დაინახა. იტრიში, რომ მას, როგორც საძჭოთა ქცევის მოქა-
რეს, ასევე ამოუღებობნენ დცერდით მსოფლიოს ყველა ქვედის პროცე-
სული ადამიანები საერთაშორისო სოლიდობის მარატი მოცალეობის გა-
მო. თითვის ერთბაშად გამოფხიტდა სამშობლოსკენ მომაცალი პოეტი,
მიხედა, რომ მისი სახით ძეურ დახმარებას უწევებნენ ახალგამზრა საპ-
შოთა ჩვეფანას. იტი უკვე რწმენით და მოეღვარებით ფიქრობს: "ვინაა
ეს კაცი? მინახავს? უნახივარ? შევხვევები როდისმე, ამ შემხვევას
კიდევ საბოე? მოდის ჩემთან, მიწვევის ხელს და მეუბნება: ჩემი იმა
ვარ, შემი ამხანაგი, ნუ ჩეშიმია დატიცავთ, შეგინახავთ, მოცეხმი-
რებით. ეძრიშობი, მეც ვუახლოვდებოდი იმ უჩარმატარ, მსოფლიო კო-
ლექტივის სურს, რომელიც ასეთი ენთუზიაზმით, ასეთი აღიართოვანებით
უფროავს ქვეყნისერების სხვადასხვა ხარხთა შორის და ერთი ტრიშობით
აერთებს სხვადასხვა რასას, ენას, პროფესიას. მე დიჩიკურად ვიძრიე-
ნი იმ წითელი ბარათის ძაღლა, ფრანგ მეტოვაურს რომ შეხვეული ქვონდა
მაკეც ქარაღებში" (29, 168).

მ. მიწიშვილის ამტვარი გასკვნა უფრო ემოციური მომენტიდ იცო წაკართხევი, ვიზრე მსოფლიხერველობის რაიოკალური ტარაცება-ით. ეს კიდევ გააჩასტურა მისი შემიმომი პერიოდის შემოეძერებამ, რომელიც თითქმის 30-იან წელებამდე საქრიმობი იცო წარსულის ტა-რენტი. მწერლის პოტიცია რამდენად ხელოვნურად მიიჩინია ეპთე-რმა კრიტიკამაც: "თავის მემარტენეობას მიწიშვილი იმდევარად ხა-ლცეს, რომ თავი თითქმის კონუნისცად მოაცვს, მაგრამ ეს კომუნისტობა უფრო თეატრალურია" (32, 204).

სამშობლოში გაპრუნებული პოეტი ახალი ძალით ჩაეტა სამორავო-ეპრივ-ლიტერატურულ ცხოვრებაში. 1926 წელს ცალკე წიგნებად გამოვი-და მისი "ტარაცვარება", "წმინდანიანი" გა "შავი ვარსკვრალი".

ეპთერ ღილერაციურულ უხოვრებაში განსაკუთრებით გიგანტიშვილები-კანი მოვდენა იცო ჟურნალ "ეპთერული მწერლობის" გამოცემა, მისი პირ-ველი რედაქტორი გა გამარსებული იცო ნიკოლო მიწიშვილი. ჟურნალის ღირა შეუწყო ხელი ახლადშეემნილი საერთოებოს მწერალთა კავშირის ორგანიზაციულ განმიტიცებას, სხვადასხვა მიწირიანეობის მწერალთა დაურთისამებას.

1926 წელს გაიმართა სწულიად საერთოებოს მწერალთა / ცერილო-ბა, რომის მეთებე, თცხასამი თებერვლის გირის სხვობამც მოხსენება- "სახელმწიფო გამოცემების შესახებ"- გააკეთა ნ. მიწიშვილია. ამ გამოსკვლაში წათღად გამოჩნდა, რაოდენ გირი პასუხისმგებობით ეკი-დებოდა იგი საგამოცემო მუშაობას, როგორ გირი მიწიშვილის ანი-ჭება ამ საერეს, რომის ერთ-ერთი საუკეთესო მცოდნე გა თანამდე თვითონვე იცო.

მიწიშვილია თევა: "სახელმწიფო გამოცემების არაა მარტო ფეხიკური თრგანიზაცია... სახელმწიფო გამოცემების მიზანი გა მოვარეობსა ქართული ღილერაციის მიწიშვილისათვის ხელის შემცირა,

უკართველი მწერლის მწერლად გამარტება, პულტურული ფრონტის ტანიტები-
ცება ახლადამოირსებულ მშრომელდა ფერების სასარტყელოზ და შექმნა
ისეთი ღიაფერაფურული ფრაგილის, რომელიც საშუალებას მისცემს მწერ-
ლობას, გამოაჩინოს მთელი თავისი პოტენცია ერთის მხრივ და მეორეს
მხრივ, დაუკავშიროს იგი თანამებროვე სინამდვირეს" (33,108).

ყრილობაზე ნიკოლო მინისტრი აირჩიეს მწერალთა კავშირის
საბჭოს შემიახვილობაში (33,217).

1927 წელს ნიკოლო მინისტრი ირჩევენ სრულიად საქართველოს
უცნარალური აღმასრულებელი კომიცელის წევრობის კანდიდაცია. ამავე
წელს მამოვიდა მისი სტაციონის კრებული "სამომავლო საკითხები",
რომელიც ეპროტო კურცურის მრავალ პრობლემურ და საინტერესო საკითხებს
მოიცავდა.

ნ. მინისტრი ფართო ღიაფერაფურულ ინტერესებში მიღვითიერებს
მწერალ დავით კასრაძის ერთი მოტონება. მისთვის მინისტრი, რომელიც
მანი უკრძალ "ეპროტო მწერლობის" რედაქტორი იყო, ასეთი თხოვით
მიუმართავს: "ეპროტო მისამართის უჩვეულო საქმეში უმდა ჩატაროს. კეი-
რანი რამდენიმე საათი გასწირე, როგორც ფრებულიც ლეფევრმა, მიღი
ჩვენს მწერლებთან და სამომავლო მოღვაწეებთან და გამოიყიდი მოტივით
მომისი მათი ჩარსულიდან თუ აგრძოდან, მათი გულისფრივი და გამიხატე-
რამდენადმე მათი პორტრეტი, რომ მთამომავლობას საბიბლიონებით მა-
სალები მაიმა მიუკარითოთ" (34,30).

სწორედ ამის შედეგად შეიქმნა გ. კასრაძის "თანამებროვედა
პორტრეტები", რომელთაგან ღანსაკუთრებით დასამახსოვრებელია მერილე-
ბი მიხეილ ჯავახიშვილსა და ვასილ ბართვებე.

ამავე პერიოდში ნიკოლო მინისტრი ბევრს მოტივურობრა საქარ-
თველოს ფარპეტულ რაიონებში, მომე რესპუბლიკაში, ეცნობოდა მათ
საქმიანობას, მიღწევებს, ფიერობრა ახალი მანარმოებების შევმისამა-
რების რედაქტორის პარადულურა იგი ხერმოვანელობრა ბიბლიო-

თექა "ეპრთული მწერლობის" გამოცემას, რომელმაც სურ ექვსი გასახელების წიგნის გამოცემა მოასწორო და უსახსრობის გამო მაღა გაიხურა (35,1).

1929-1931 წლები მეტად ნაყოფიერი იყო ნ. მიჩიშვილისათვის. საღვე წიგნებაზე გამოიცა "ეპოპეა" (1929 წ.), "აკადემიუმის ამბები" (1929 წ.) და წოველების კრებული "ერთი ღამის ამბავი" (1931 წ.). განსაკუთრებით მინიშვილეროვანი იყო "ეპოპეა", რომელიც საღიანობრივ კრიტიკამ მაშინვე აღიარა ქართული პრობის სიახლეებ და მაღა ითარებითა კიდევ საბჭოთა კავშირის ხარხთა ენებზე.

ამავე პერიოდში ნ. მიჩიშვილი აქცევნებს ისეთ პოეტურ წარმართოებს ("ათი წერი", „თბილისირან ორჯონიშვილე", „პოეტი არმიშე-წებრობაში" . . .), რომელიც იძი უკვე სოციალისტური რეალიტის ერთ-ერთ საინცერტო წარმომარმანია მვევლინება.

1931 წლიდან ცამოსცვლას იჩდებს საქართველოს საბჭოს მწერლობის ფერერაციის ათვოური ორგანო "საღიანობრივ გამეთი", ნ. მიჩიშვილი არა მარტო მისი წერილების წევრია, არამედ რაჟდენ მვეუბნეს-თან ერთად აღვარებს გამეთის ერთ-ერთ ყველაზე რთულ და აუცილებელ საკითხს, სფამბისა და ქარაღის საქმეს (36,1).

ამავე წელს ნიკოლო მიჩიშვილი ხელმძღვანელობს გამათღების სახალხო კომისარიაციის მიერ შექმნილ სამეცნიერო ღილერატურის, საბერძნებლოების, მხატვრული ღილერატურის ახალი ჰომორარის წორმების განვითარების, კომისიას, რომის შემაბერენლობაშიც შეღიობნების დაუნარის გადასახლების, ვ. ბერიძე, ა. ჭუმბავე, შ. რამიანი და სხვები (57,1). კომისიამ წარმატებით გაართვა საქმეს თავი და მის მიერ შემუშავებული პროექტი ერთსულოვანა იქნა მოწონებული.

1932 წლის 13 იანვარს ნ. მიჩიშვილი აირჩიეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა მწერლობის ფერერაციის პრეზიდიუმის შემაბერენლობაში, მას გაეცა სარეალურო სესაკის ხელმძღვანელობა (38,1-3).

ამავე წლის თებერვალში გამომცემულა "დედერაციის" გირექორია გაიტინა ი. ღისაშვილი, ხორთ სარებაქციო ნაწილის გამძევ- წიკორო მიწიშვილი (39,5). მშერამა უმარიანად გამოიყენა გირი გამოცვი- ლება, საჯამომცემო საქმის პოზია გა ქართული ღიცერაცურის სფრის დაჭირო არაერთი წიგნის გამოცემა გამახორციელა უწუალო მო- მაწილეობით და ხელმიღვანელობით.

ნიკ. მიწიშვილმა გირი მუშაობა გამაჩარა გამომცემობაში. რო- ტორც აღ. სიცუა წერს: "წიკოროს სახელდამ მჭირორი არის გაკაცირე- ბული საქართველოს სახელმწიფო გამომცემობის ისფორია. ის გამურ- დვეცლივ გრუმაცება საქმე მციცედ გაეცემებინა ფეხზე, იძრიობა სიცვლიდ და საქმით ქართული წიგნის გამოცემისათვის" (40, 180). მიწი- შვილმა თავის გარშემო შემოიკრიბა ქართველი მწერლების, მეცნიერე- ბის, მხატვრების, სფილისცების მთელი თაობა. მისი წინამდებარებით სარამომცემო განცყოფილებაში რებაქტორების, სფილისცებისა და კო- რეცორნების სფრის ჩამოყალიბება სემინარი, საბაზ ღებულებს კითხულობ- ების პროფესორები: არმოლი ჩიქობაცა, ვარდამ თოფურია, ვეკო ბერი- ძე და სხვები.

"1934 წელს კონსტანტინე ბამისახურია მოვალეობის როგორც ცხოვრების რობანის ბოროსიც დამატება: "ეს ნაშრომი საქართველოს სახელ- დამწა შემიკვეთა გასურ წელს მოვალეობის იუბილეს გამო". ვინ იყო ამ საქმის ინიციატორი და შემკვეთი, თუ არა წიკორო მიწიშვილი? თებე- რის სახოკიანი ნიკორო მიწიშვილის გახმარებით და თხოვნით თარგმნა დეკამერონი", კ. ბორობინის "სამეტრელო", მოპასარის "დუმთურა" და მრავალი სხვა. ასევე წიკორო მიწიშვილი გაეხმარა ცაბული კო- ცეციშვილის "ხარხური პოემის" პირველი ფონის გამუშავები" (40, 180-181) - იხსენებს აღ. სიცუა და აქვე გასტენს, რომ მიკორო მი- წიშვილისავე მხოვნიდ გათამაშებულა ვ. კოცეციშვილი, გამოსაცემა

მიკემიჩარებინა ხარხური პოეტის ხუთი ფომი. ავტორის სურცილისამებრ მნაფუარ ღამი გუდიაშვილთან მოღაპარაცება და ცვერა ორგანიზაციულ-სარამობებით საკითხის მოტვარება უთავია მ.მიწიშვილს.

1932 წელს საქართველოს მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის ეპ-დან ფუფულიდებით ნიკოლო მიწიშვილი და სამირო ეური აირჩიეს საქართველოს მწერალთა კავშირის წარმომაზებელებად საკავშირო თრუობითები (41,1).

პარადებულად მ.მიწიშვილი იყო საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის მოაღილე და ხელმიწვანელობება მწერალთა კავშირის ფინანსურ-სამეცნიერო სექციონს. მისი მონაწილეობით დამუშავება იღია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთის, სატიმაშვილისეული სახელის რეკომ-სცენტრიდების მემკა, გარანტება მწერალთა სასახილოს გახსნა. ეს სა-კითხი საქართველოს მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის სხდომაზე მ.მი-წიშვილის მიერ აღიძრა 1932 წლის 16 მოებურს და თვითონშე ითავა მისი ბორობდე მიცვანა.

საკითხის გადაჭრის მიზნით მ.მიწიშვილის ბ.ქურემი-თან ერთად წერილობით მინართა სსრ კავშირის მომართების სახარეთ კომისარს ა.მიქოიანს და სთხოვა, რომ გახმარებოდა ქართველ მწერა-ლთა სასურსათო პროცესით მომართებაში (42,12). სწორებ ამის შედეგი იყო, რომ სურ მაღა გაიხსნა მწერალთა სასახილო, გადაიქცა მისი მომართების საკითხი.

1932 წელი ქარბაცეხის წელი იყო მრავალეროვანი საბჭოთა ღი-ლერაციურისათვის. 23 აპრილს ცმობილმა გარმენილებად "ღილერაციუ-ლი და მხატვრული ორგანიზაციების ტარაქმინის შესახებ" გამუქრია პროდეფარულ მწერალთა საკავშირო ასოციაცია, ფასტერი და გრუ-ზი, გამომ პროდეფარული მწერლობის ერთი მაშილის არაჯანსაღი, მფრუ-ლი და მოკიდებულების პოდიუმი დვერი მწერლობისამი და შექმნა საბჭოთა მწერლობის ერთიანი კავშირი. ესრული მწერლობა მუშა-დე-

ღი სიხარუით მიესარმა ამ ბაზენილებას. ნ.მიწიშვილიძა საქართველოს საბჭოთა მწერლობის ფეხერაციის პრეტიბილუმის საგამტებო სამობაძე აღმიშნა: "ეს ბაზენილება ბევრი მხრივ მისასაღებელია... ღოეს მწერალს ეძღვას უფლება, რომ ის იცოს პასუხისმგებელი თავის შემოქმედებაზე... მწერალს მეტი მუშაობის საშუალება ეთდეთა და ამ მოსამარებით მე ვესაღები ამ ბაზენილებას" (43,26).

1933 წელს შეიცვალა მწერალთა კავშირის სტრუქტურა. ფეხერაციის მაცევადა შეიქმნა სამდიკონი ასეთი შემარტენობით: მ. ფორმობელიძე (კავშირის თავმჯდომარე), მრივნები: ნ. მიწიშვილი, ბ. ჭრემიძე, ღ. ღებულოვის ძე, პ. ჩხილვასიე (44,22). ნიკოლო მიწიშვილის ბავარა საცოვა-ცხოვრებო სეკცორის, კავშირის ფინანსების, მისი მეურნეობის ხელიძღვანელობა.

1933 წელსვე ნიკოლო მიწიშვილის შეუბრენია ქართველ მწერალთა წარმოებრის ანთოლოგიის ხუთ ფონად გამოცემის გემის. პირველი ფონის მასაღები კიდევ შეუძროვებია, ღაუზია მათი რეგასტრირება და გამოსაცემა მიმდება, მაგრამ მის სხვა სამუშაოები გადასცელას-თან ღაყავშირებით ეს გიგი საერთო აღარ გამრიდებულა (40,181).

მწერალთა კავშირის სტრუქტურის შეცვლასთან ღაყავშირებით გა-მოიცემოთა "ფეხერაციას" ერთხა სახელმწიფო გამომცემობა. ნიკოლო მიწიშვილის, რომელიც მხატვრული ღიცერაცურის განყოფილებას ხელმძღვანელობდა, აუ ერთმარი "ღიცერაცურული შაჟი" შექმნა, საღაც თავს იცრიდა არს მარცო ქართული ინცელიტიკია, არამერ რესი ღა ერთ-პერი მწერლებიც. ვინც კი ესცუმრებოდა თბილის, უსათუო სახელმწიფო გამომცემობაშიც შეიცვლიდა ღა ნიკოლო მიწიშვილთან ანარმონება მოღაპარაცებას მარარმონების გამოცემის თუ სხვა საკითხებში. თანა-მეოროვეებს ხშირად უმახავო მ. მიწიშვილთან ბ. პასცერმაჟი, მ. ბაჟანიძე, ა. კორწეიჩუკი, ვ. ბოლცევი, პ. პავლენკო, ე. ჩარებული ღა სხვები, რომელ-საც არს მარცო გამოცემის საერთო ეპისტოლა ნ. მიწიშვილი, არამერ

ხმირად უჩჩევდა პირებ მათი ღიცერაფურული გემოვნების ტათვაღის-
წიმებით, თუ რა ეთარგმნა ქართული დანართი (40, 183-184).

საკავშირო მწერალთა I ცრილობა გიგანტიშვილის ნიბანსვე-
ფი გახდა ჩვენი ქვეყნის მრავალროვანი ღიცერაფურისათვის. ცრილო-
ბისთვის ქართველ მწერალთა მჩარების თითქმის მთელია ორცანიშაცი-
ურია მხარემ ნ. მიჩიშვილის მხრებზე გამარჯვა. ჯერ კიდევ 1933 წელს
მან საკართველოს მწერალთა კავშირს წარუდინა პროექტი "სრულიად სა-
კავშირო მწერალთა ცრილობაზე გასაგებავნი ღეღებაციის შემაგრებო-
ბის, მისი მუშაობის და საქმის ორგანიზაციის შესახებ" (45, 1), სა-
დაც გათვალისწინებული იყო ტამიშავრებისთვის აუცილებელი დვერა
წვრილობა, ძანსაგროვრული იყო, თუ რა საკითხები უნდა მოეგვარების
მოსკოვში ჩასურ ქართველ მწერალთა ღეღებაციას.

ნ. მიჩიშვილი იოსებ ქრისტეშვილთან და შარვა რაჭიათან ერთად
1934 წლის 17 აპრილს გაიგზავნა მოსკოვში მწერალთა საკავშირო ცრი-
ლობისათვის სსრკ ღიცერაფურის გამოფენის მოწყობაში მომაწილეობის
მისამართი. ცრილობაზე ქართული ღიცერაფურის ღირსეულად წარმოჩენას
გირად შეუწყო ხელი საკავშირო ორგანიზაციის ქართული მრიგარის და
მისი პასუხისმგებელი მრივნის ვიქტორ მოლევის ნაყოფიერმა მუშა-
ობამ. ცრილობისათვის მჩარების პერიოდში ამ მრიგარის ინიციატივით
მომზადა და რუსულ ენაზე გამოიცა ქართველ მწერალთა მათარმოებები,
მათ შორის ნ. მიჩიშვილის "ეპოპეა".

მიკოლო მიჩიშვილი არჩეული იქნა საკავშირო მწერალთა I ცრი-
ლობის ღეღებაცად. იგი მ. ფოროშელი იყენებოდა, შარვა განიანიშნა, მიხედვის
ასეთი შატაბეჭდის შესაბამის ურთისესობის მიზანის სიცდელი გრი-
ლობაზე. პრესამ ამ ტამისკილას მიღარი შედასება მისცა. ნ. მიჩიშვილ-
მა, შეეხო რა ქართული ღიცერაფურის სიახლეებს, გააცენა სოციაღის-
ტური წყობილების გროს გმირის ახლებურად გაძების საკითხი, ერთ-ერთ

ტარაურებელ ამოცამაზე მიიჩნია საგამომცემო საქმის მოტვარება. აშკა-
რა საკმარისი არ არის კდასიკოსების და თარგმნილი ღიფერაციურის ტა-
მოცემა (46)- გამაცხადა მან.

აღ. სიძუა, რომელიც ამ პერიოდში მოსკოვში იმყოფებოდა და
რ. მიწიშვილის გახმარებით ყრილობასაც გაესწრო, ასე იტომებს ამ ტა-
მოსერას: "ყრილობაზე საინტერესო სიცდებით გამოვიდა მიკოლ მიწიშვილი.
...იმ ღოცეს, როდესაც ყრილობაზე... სიცდებით გამოვიდა მე ვიჯერი პას-
ცერმაჟისა და ტერონი ქიქოძის გვერდით. მახსოვს პასცერმაჟის რ. ერ-
ქოდეს უთხრა: რა ბრწყინვალე რუსული ენით ღამარაკობსო" (40, 182).

ყრილობიდან გამოიყენების შემზევ რ. მიწიშვილის აქციურად მოქ-
აიდა ხელი ქართული მწერლობის და მემუარული ღიფერაციურის გამოცემის
საქმეს. მან მოღაპარაჟება გამართა ს. ღევრარიანთან მის მიერ თმის ფო-
რად განერილი ქართული ღიფერაციურის ისტორიის გამოცემის შესახებ, ვა-
დერიან გუნიას სთხოვა მოგონებები განერა ქართულ ფერწეს და თმის
გიგ მწერალზე: იღია ჭავჭავაძემ, აკაკი წერეთელი, ვაჟა ფშაველასა
და აღესამძე დაბბეგზე, რომელთანაც გუნიას მეგობრული ურთიერთო-
ბა ჰქონდა. კოფე ტორედელაძეს ხელშეკრულება გაუდო ნამრობიზე — იღია
ჭავჭავათის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი" და ჩარიბ განვინის
თარგმანის რეაციიაზე. იღია აგღაძეს ემსუარებოდა ფოლცოის თბილ-
ებათა თარგმნას, ივანე მაჭავარიანს ათარგმნინებდა აღერსეი ფოლ-
ცოის "პეტრე პირველს" და ვინ იცის, ქართული ღიფერაციურისათვის აუდი-
რებელი კიდევ რამდენი საქმე ჰქონდა მას ჩადიერებული (40, 183).

1932 წლიდან გაიწყო გიგ სამჩაბისი "ვეზების ცდასმის" რუსულ
ენაზე თარგმნისა და გამოცემისათვის. 1933 წელს ს. იორდაშვილმა
გაასწურა პოემის მწკარების თარგმანი რუსულ ენაზე ღამიშენის ფრანს-
კრიპტიკით და იგი შესამოწმებლად გამაჟეცა პომპეული კომისიას, რომ-
ის შემაგრებლობაშიც შეგიორნებ ქართული მეცნიერების დამსახიობის

წარმომადგენლები: კორნელი კეკელიძე, პავლე ინგოროვას, გიორგი აბვლე-
რიაშვილი, კონსტანტინე ჭიქინიძე და სხვები. კომისიამ დახმარითი შეფა-
სება მისცა დარღმანის და აღმიშმული ფერსცი გაერჩივნა მოსკოვის გა-
მომცემობა "აკადემიას", რომელმაც იცავდებულა "ვეფხისცვალის"

ორი (პორფირი და პროტაშვილი) დარღმანის გამოცემა.

გამომცემობასთან 1934 წლის 17 თებერვალს ხელშეკრულება დასაცავ-
შეს ს. იორბამიშვილისა და ნ. მიჩიშვილისა, რომელიც ამ მიზნით სპეცია-
ლურად მთავრინეს მოსკოვში. გარდა ამისა, მიჩიშვილს, მთელ რიც აუცი-
ლებელ საკითხებთან ერთად, უნდა მოეცვალებინა ქართული პოემის ართ-
ობის, ქართული ხარხური ფორპორის და ქართველ მწერალთა მათხარი-
ბების რუსულ ენაზე გამოცემის საკითხები. ამ დავალებების გამზომი-
ელება დასაბუღ მუშაობასთან, მაღალ პასუხისმგებლობასა და არაერთი
სირთულესთან იყო დაკავშირებული. ამავე ღროს, მათ ძალებე გირი მინისტ-
რელობა ქეონბათ მთელი ქართული მწერლობისათვის. ნ. მიჩიშვილის კარგად
იტრიმო ის პასუხისმგებლობას, რაც დასკისრეს საქართველოს სახელმწიფო
გამომცემობაში ჩეკიური ენერგიით და გულისხმიერებით მოეკიდა საკ-
რის. 1934 წლის 25 თებერვალით დათარიღებულ განათლების სახარბო კო-
მისარიაციის ხელმძღვანელობისამი გამოგზავნილ წერილი იტი იცყობინე-
ბოდა, რომ ყველა დავალება შესრულებული იყო, ამ მიმღიმორებება მუშაობა
მისი გამზომიციელებისათვის (47, 11-12).

აღმიშმული წერილი ცხადოდას, რაოდენ გირი ენერგიის და ემთუბია-
ბის მომნე იყო იტი, რომ ოციოდე ღოები შეძლო ამიერი პროცედურის
დახმარითად გადაწყვეტა. ნიკოლო მიჩიშვილის დამრუბების შემცირებ
ურთობით სპეციალურ სხვომაზე იქნა მოსმენილი საკითხი "მიჩიშვილის
მოსკოვში გამოგზავნის შეერები", რომელებაც განსაკუთრებით გაუსვა
მის პირად წვლილს ტემოთარნიშმული საკითხების დახმარითად გადაწყვე-
ტა (47, 15).

1934 წლის აპრილში მოხდა მწერალთა კავშირის ხელახლი რეორ-
ტანისაცია - გაუცემა სამიზავო. კავშირის თავმჯდომარე აირჩიეს
მ. ფორმშეციც , პასუხისმგებელ მდივან ღ. ღემიერაძე , ხორ პასუხის-
მგებელი მდივანის მოადგილე - მ. მიწიშვილი.

1934 წლის 13 ოქტომბერს შეიქმნა ღიაფონია. მწერალთა კავშირის სამიზავომ მიიღო ღამებელი: "არჩეულ იქნეს სარიცერაციური ფონ-
დის გამდება შემოვარი შემარგენობით: ს. ეური , მ. მიწიშვილი , პ. სა-
კარელიძე , მიხ. ჯავახიშვილი , ს. აბაშელი , ღ. შემოქალაკია , ირ. აბაშიძე .
დამტეობის თავმჯდომარე არჩეულ იქნეს ს. ეური , თავმჯდომარის მოად-
გილებ ღა საღიცერაციური ფონდის გირექორია ამხ. ნიკოლო მიწიშვილი .
ღაევაროს ღიაფონიას გამდებას ღაუყოვნებივ შეუძლეს მუშაობას" (48, 36).

მიწიშვილმა წარმაცემით ქამართვა თავი დვერა იმ სიძნეებს ,
რაც ღაუკავშირებული იყო ახლადასაწერული ღიაფონიას ღაკომპლექსუა-
სა ღა შექმნასთან ღა ფაქტიურად , მის სახელმართა ღაკავშირებული
ღიაფონიას არსებობის პირველი წლების ისფორია.

სიცოცხლის უკანასკნელ წლებში ნ. მიწიშვილი მუშაობა წამომ-
ცემობა "გარია კოსფოკას" მთავარ რედაქტორად . საერთო , სარამომ-
ცემო სფერო მწერალის თაღები კარტბა იცოდა ღა უაღრესად ღიგ მინი-
შემოქმედებას ანიჭებდა , გამუწყვეტილი ბრუნავება ქართული წიგნის
გამოცემის ხარისხის აღაღობისათვის . მის სახელმართ მთირობა ღა-
კავშირებული არა მხოლოდ სახელმწიფო გამომცემობის (სახელმართის)
ისცორია , არამედ ქართული წიგნის გამოცემის საერთო . შემთხვევით
არ წერს აღ. სიტუა , რომელიც იმ პერიოდში მასთან ერთად მუშაობა
კამიოცემობაში : "ნიკოლო მიწიშვილი არა მარცო შესამიშავი მწე-
რადი ღა მოამროვნე , არამედ პრეცენტაც გამომცემელი ღა წიგნის
გამოცემის ფერნიკის იშვიათი მცოდნები იყო . მის მიერ გამოცემელი
წიგნები ფერნიკური შესრულებითა ღა გაფორმებით უმაკრო იყო" (40, 179).

1934 წელს მწერალთა სასახლეში გაიმართა გისკუსია "მზაცვერული მარტივების პრობლემების" შესახებ. გისკუსიაზე ვრცელი მსჯელობა გაიმართა ნიკოლოზ მიწისტვილის გოკუმენფური პროგრამის თაობაზეც. რიცი უარყოფითი მოსამარებელის მიუხედავად, ხაზიასმით აღიმოშვილი მისი, როტორიც ქართულ სამკოთა ღიაცერაცურაში ამ უანრის ერთ-ერთი პირველ-მემორანის გამსახურება.

1935 წელს ნ. მიწისტვილი მომაწილეობდა საუკრთველოს სამჭოების VII ერთობის მუშაობაში და არჩეული იქნა ამიერკავკასიის სამჭოების დრილობის დელებადა.

ამავე წელს იმი შეიცვანეს "ვეფხისფეროსმის" საკუმილეო კო-მისიის შემსახურებაში.

1935 წელს ნიკოლოზ მიწისტვილის ხელმძღვანელობით და რედაქციორთა შემოვიდა მეორე წიგნი - "საქართველოს პოეტები". კრებული და ბეჭდილი იყო 20 ქართველი პოეტი, მათ შორის: გ. ფაშია, პ. იაშვილი, ტ. ტაბია, ნ. მიწისტვილი, ი. მოსამარებელი, ვ. გაფრინდაშვილი, რ. მცეცავა და სხვები.

წიგნის საკმაოდ ვრცელი შესავარი, რომელიც სამი წარიღისაგან დებდებოდა, ეკუთვნიოდა ნიკოლოზ მიწისტვილის. წიგნთვისაში აღმინდება იდო: " ამ კრებულს ჩვენ უმეცესნიღად უნდა ცუმაბოლეთ ა. მ. ტორჟის იმიტიაციით 1933 წელს შეუტირ მწერალთა საკავშირო ორგანიზაციის ქართულ შრიკებას.

მრიგაბამ პ. ა. პავლენჯოს, ი. ნ. ფინიამოვის, თ. გ. ფორბის, ვ. ვ. როლუავის და პოლემის ბ. ღ. პასკერნაკისა და ნ. ს. ფიხომოვის წერილებებით თბილისში გირი სამუშაო ჩაატარა და მიმდევროვანი ღვამი დასრულდა ქასრო ქართული ღიაცერაცურის სამჭოება კავშირის მოიმე ხარის ღიაცერაცურის გამოიცემისა და გადართოების საემეს...

ეჭვი არ არის, რომ ეს წიგნი დაგენერირდება სამჭოების სამუშაო და კავშირის ხარის შორის ქართული პოეტის შემოქმედი პოპულარიტა-

ციის საქმეში, მაგრამ, ამასთან ერთად უნდა აღიმიტონს, რომ კრებული "საეპისკოპოს პოეტები" სრულად ვერ ასახავს თანამედროვე დაწყების სახეს- მასში არ არის ჩარმოდებირი დცელა პოეტი რა კრებული შესული პოეტების ნაწარმოებთა შერჩევაც არ არის თავისუფალი ძარცვეული შემთხვევითობისაგან... უახლოეს მომავარში ამიერკავკასიის სახელმწიფო გამოცემობას განმორაბეჭდი აუცის კრებულ "საეპისკოპოს პოეტების" უფრო დართო სახით გამოცემას რა იმედი უნდა ვიქმით, რომ პოეტები გ. რ. პასტერნაკი რა ნ. ს. ფიხონოვი გამომახაცერ შესაძლებლობას, შეაცვლონ მათ მიერ ღამებული საქმე.

ამ პოეტების მცდელობას უნდა ვუმაღლოდე, რომ ქართული პოეტები სიცდეა ხერმისაწვდომი ხელა ღენიმისა რა პუშკინის ერამე მოღამარაცე მრავალიღიონიანი მცითხველისათვის "(49).

როგორც იწკვევა, აღმიშნული პრებულის მომზადებისა და ტამაცების პარადელურად მიმღიმშევობა მუშაობა უფრო გიგი მოცულობის კრებულის შესაბამებად.

ჯერ კიდევ მწერალთა ^{წერილობის} ცერიტულობის მიმახების პერიოდში დაიწყო ვიქტორ გოლუევის რა ნ. მიმღიმშევიდის შემოქმედებითი მეობრიბა, რომელიც დაგვირცვინდა არა ერთი ეართველი მწერლის რესულ ერამე გამოცემით რა მათ წორის, ქართველი პოეტების ორი შესამიშანვი კრებულით.

1936 წელს მოსკოვი გამოიცა ქართველი პოეტების რიგით შესამე კრებული "პოეტი სოცეტსკოი გრუბიი", რედაქტორი იყო ვ. გოლუევი. თარიღიანი შესრულებული იყო ბორის ბრიჭის მიერ.

1984 წელს "ღიარაცხურული საეპისკოპოს" ფურცლებზე ღაიმე და მიშერლის ქარიშვილის, მარინე მიშიშვილის სცაციას "მიკოლო მიშიშვილის ორი უცმობი წერილი" (49), რომელიც საუბარის მიკოლო მიშიშვილის იმ თრი უცმობი წერილის შესახებ, რომელიც აღმოჩნდა ღილერაცხურისა და ხელოვნების კრემლის სახელმწიფო არქივში (ვ. ვ. გორ-

პევის პირადი ფონდი). აღმიშნული ჩერილები ცხადოფენ, რომ ეართვედი პოეტების რუსულ ენაზე გამოცემის მესამე კრებულის მასალებიც წიკ. მიწიტების მოუმტარებია. პირველი ჩერილი 1934 წლის 24 იანვრისაა დათარიღებული. მიწიტები ჩერს: "...მე მასალით 15-20 იანვარს მოსკოვში უნდა ვყოფილიყოსვი, ამიცომაც არაფერი მოტნერეთ. ახლა, რომორც ჩანს მოსკოვში ჩერი ჩამოსვლა გადაიჩება და ამიცომ ძირმავ- წით ყველაზერს, რის გამტარებაც შევთერი იმ კრებულისათვის, რომელის რეასცორიც თქვენ ბრტანებით" (49). აქვე იტი აღმიშნავს, რომ უარის- შის ეართვერ პრობაკულსათვის ნაწარმოებების თარგმანებს 25 თარგმას იმუშობით.

მიწიტები ჩვეული ენერტიულობით და პასუხისმგებლობით უტარ- იაბრირი სამუშაო ჩაუტარებისა ამ კრებული ქართული პოეტის წირსეულად წარმოსაჩენააც. იტი ჩერბა: "რაც შეეხება პოეტიას, გარაცენებიც, მო- განმორთ უფრო ფართო არჩევანით გაფრინდაშვილს შევუკვეთე 5000-მე სტრიქონის პრკარები. ამას გარეა, ბრიკმა, ჩერნიავსკიმ და მეოთ ტაფრინდაშვილს გარათარგმნეს 3000-ზე მეტი სტრიქონი; განსაკუთრე- ბით უნდა აღინიშნოს თარგმანები პასტერნაკისა... აქ მასალა ჭარბა- რაა. საჭიროა მხოლოდ, გარჩენილი მასალა (პრკარებები) გარანტირებული მოსკოვერ პოეტებს წორის, განსაკუთრებით მხერველობაში გვევარეს ნ. ს. ციხონოვი.

თქვენ, არათ, მოგიხერებათ ბ. ღ.: პასტერნაკთან ერთად ამ საკით- ხის იწვევით მოდათბირება და იმ გეგმების თანაბრძან მასალის გამარი- ლება, რომელიც თქვენთან და გაფრინდაშვილთან ერთად ჩემს სახლში შე- ვადგინეთ. თუ არა და, სხვატვარა, რომორც თქვენ ჩათვლით საჭირო და ჟერესაბერ (49).

რომორც ჩერილზე დართული მასალებიდან ჩანს, კრებული ჩაწმორ- ებილი უნდა დოფილით 30 ქართველი პოეტის 100-მე ლექსი.

მეორე წერილში ნ.მიწიშვილი ინფერესდებოდა კრებულის გამოცე -
რასთამ ხაკავშირებული ყოველი წერილისა და თავის მხრივ, ყოველ-
რვარ დახმარებას აღუდევამდა ვ. მოღცევის.

ვ. მოღცევის პირად არეივში აღმოჩენილი ეს წერილები შესაბიძე-
ნაც პორტრეტს გვიქმნიან ქართველ მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის,
რომელიაც ერთ-ერთმა პირველმა იგრძნო აუდიტორია, რომ ქართველი
იცხერაცურა საქართველოს საზოგადოების გასაცემობა, მრავალ ენაზე ამეც-
ყველებულიფო და სამისი ხანმოკლე სიცოცხლის მამიილე ძალ-
ზე ძევრი დააკათა. შემოქმედებითი და მემობრული კომიტეტები გასამდარა
ცნობილ რეს მწერლებთან: ო. მარელშვილთან, ი. ერენბურგთან, ბ. პას-
ცერმაცთან, ნ. ფიხონოვთან, კ. ჩერნიავსკისთან და სხვებთან. გამსა-
კუთრებით აღსანიშნავია, რომ ნ. მიწიშვილი ძალზე გაახორებული იყო
აღ. ცოდსცოდისთან. ქართველ მწერას მასთამ აკავშირებდა არა მხოლო
რემოქმედებითი სიახლოეს, არამედ ერთმაირი სამწერლო ტას, ემიტიცი-
ის წევი და ამ პერიოდში გადაფანილი სიძნეებები.

ნ. მიწიშვილი არასოდეს ყოფილა მარტოორენ სამწერლო საქმიანო-
ბით შემოფარგლული, იგი ყოველთვის ფრისადებდა იმ ამძების და მოვლე-
ნების შეაძლები, სარაც განსაკუთრებით მიღავრად ფერებულა ეართვი-
კულურის ძარღვი.

მის უჩვეულ ენერგიას, ცოდნას და ერთეულის განცვიდრებაში
მოჰყავდა თანამეოროვენი. მწერალი და უკრძალისფი აღ. სიგუა წერს:
"ნიკოლო მიწიშვილს პეონია ორებიბაცორული და პრაქტიკული მოღვაწე-
ობის განსაცვლილებელი ნიჭი და უზარი. ღაუცხრომელი კაცი იყო, მოუს-
ვებარი. ხშირად მანიკონია მიხ. ჯავახიშვილისაგან: საირამა აუცს ამ
ფანტასიი კაცს ამდენი ენერგია, გამოყიდება და ცოდნა, ჩემთვის
დღესაც გამოუცნობითაში (40, 181).

ნიკოლო მიწიშვილის შემოქმედებებაში, საზოგადოებრივ მოღვაწე-
ობაში მათგადა ჩანს, რომ იგი მშვიდი, აუღილებელი შენების აღამისი

არ ცოდილა. მის პოვიასა, პროგრამა თუ პუბლიცისფურ წერილების
ტურამ იქრიბობა აცორის ფედერამენციანი, შემართულ და მცირებო-
ბიარე პიროვნება. მჩერის სიცოცხლეში არ ჩამოყრილა ქართული ღიცე-
რაცურის ისეთი მინიჭებულოვანი საკითხი, რომელის გარაზეცეცია მას
მონაწილეობა არ მიერო.

აღამიამურ ურთიერთობებში გურისხმიერი, პეთორი და ცურაბოვ-
ბიანი პოეტი, შეურიცებელი და პრინციპული იყო ქართული მჩერიობის
პრობლემურ საკითხებზე მსჯელობის მით.

მჩერადი გ.კასრაძე იხსენებს: "ნ.მიწიშვილი... მრავალფრთ-
ვანი ნიჭის პატრონი იყო: პოეტი, კრიტიკოსი, ბელეფრისცი, ჟურის-
რისცი და თუ ძნებავთ, გიპონობილი. ყველა ამას ღაურთეთ თავარისა-
ნობა, უსამღვრო მუცევილობა და მისი პორტრეტი ხელი მექმება" (50).

ძნელი ჩარმოსაბარენია, რომ მიკოლო მიწიშვილია სურ 41 წლის
ასაკი, როგორც მჩერადია და საბორგამო მოღვაწემ, ამდენის ძალებე-
ბა მოასწორო, ქართული კულტურის ამიენი საკითხი გარაიჭრა მისი თაოს-
ნიბით და მონაწილეობით.

ნაცოდიერი იყო მჩერიოსათვის 1936 წელი. ამ წელს გამოვიდა
ისის ღერსების ახალი კრებული "სამშობლოს ტური", რომელიც მცითხ-
ვებიმა და საღიცერაცურო კრიტიკამ კარგად მიიღეს. ამავე წელს თარ-
გმინა მარ ფარას შევჩერებოს პოემა "კავკასი" და ვრაბიძეს მაია-
კოცის საბჭოთა პასპორტი", რომელიც ამ პოეტების საიუბილეო ღა-
მოცემებში ღაიბეჭდა. ამასთან, ნ.მიწიშვილი ატრაქციება მუშაობას
"ეპოპეას" მეორე მანივე, რომელიც საბჭოთა საეპროცელო უნდა
ასახულიყო.

1936 წლის 4 აპრილს გამოვიდა "პრავდამ" ერთი ღვერბი დაუთმო
ქართულ საბჭოთა მჩერიობას. აქვე ღაიბეჭდა ნ.მიწიშვილის მერილი
"სცარინური ეპოქის მონუმენტები", რომელიც მაშევებული იყო კო-
ხეთის მშენებლობას სიახლენი.

ამავე წლის 29 სექტემბერს მიკოლო მიწიშვილია მომაწილეობა მიიღო კ. გამსახურდიას "მთვარის მოფაცების" შესახებ გამართულ ღის-კუსიაში. ეს მომაწილეობა შემთხვევით არ იყო. ჯერ კიდევ 1935 წელს კონსტანტინე გამსახურდიამ განაცხადა: "...უნდა ითვას, რომ მჩერობაში ერთადერთი ნ. მიწიშვილი იყო ღა სხვებისგან მე არ გამი-რია კარგი სიცდვა" (51, 60).

ეს იყო პერიოდი, როცა კ. გამსახურდიას შემოქმედება ჯერ კი-დევ არ იყო სწორად გამებული ღა შეფასებული, ამრთა მიზი სხვაგასხვა-ობა შეიქმნა "მთვარის მოფაცების" გამნიღების გრძელება. ნ. მიწიშვილია იმთავითვე საჭარ შეაფასა ეს ნაწარმოები ღა იტი ეართული საბჭოთა ღი-ცერაციურის შენაიერად აღიარა: " ეს საკითხი, რომელიც მე მიიაჩინია ღირსშესანიშნავად ამ რომანთან გაყავშირებით, ეს არის ის, რომ საც ამ რომანს კაცი ჩაიკითხავს, ფიქრობს საქართველოს განთიანება-დე, მის ეროვნულ გაძიერებაზე... ვინ მოთვილის, თუ რამდენი საინცერე-სო სიცდვა შემოიცანა მათ (კ. გამსახურდიამ-მ. ჩ.) ეართული მჩერობა-ში, რამდენი სიცდვა გააცილება, რამდენი ახარი სახე შემოიცანა ღა ეს ყველაფერი ჩაჰდება ეართული ღიცერაცურის საუნაკები ღა მორის, რო-როც გამარჯვებული გრძა მთელი ეართული მჩერობისა" (52, 32-33).

შევრი ჩანაფიქრი პერიოდა ნიკოლო მიწიშვილის მომავლისთვის. უპირველესად, ფიქრობა, გაემთავრებინა "ეპოპეა", შეუქმნა პოემა ღა წერილების სერია ახარ საქართველოზე, შორს აღარ იყო "ვეფხისცეკოს - მის" იუბილე, რომელის მომზადებაში მათ მცირე წვერილი რობი გაირო, მაგრამ მჩერილის ნაოცერებარს განხორციელება აღარ ეწერა.

საქართველოს სსრ ღიცერაცურისა ღა ხელოვნების ცენტრალურ სა-ხელმისაფრთხო არევიში ჩაენს მიკრ მიკვეული იქნა ნ. მიწიშვილის ღოვერე უცნობი თრი კიბოსცემარი. პირველი მათგანი ღაუსათაურებელია ღა შეაგ-დენს 6 გვერდს (53, 1-5) იტი ღაბეჭრილია "ეართული მჩერობის" ფიც-"

რიან ფურცლებშე. ერთ-ერთ ფურცელს აქვს ხერით მიწანერი - "1928 წე-
ლი". საკარაულოა, რომ თვით კინოსცენტრიც ამ პერიოდში იყოს შეს-
რჩეული.

მიწანარსიგან მათგადა ჩანს, რომ სცენარი ძაბიზნეზი ყოფილ
საბავშვო კინოსათვის. მჩერალი ახდებს ძველი ღა ახალი ყოფის ღა-
პირისპირებას - პაციარა მიგო სკოლაში მიჰვას მამას ღა გძარატბა
ესაუბრება, რომ თვითონაც სურდა ქანათლების მიღება, მამან საანისოდ
ეაღაუგიშ კი წაიდგვანა, მაგრამ გიმნაზიის კარი მისთვის ღაკუფილი
აღმოჩება, რაგან სწავლის ფულის გადახდა არ შეეძოთ. ერთი სკოლი-
დან უარით გამოისცუმეს - აქ მხოლოდ თავად-ამინაურმა შვილებს იღე-
ბენ, მეორეგან სამოვერეცოების ან სამხერო პირთა შვილები სწავლობ-
დნენ ღა იძულებული გახდა, ისევ სოფერი ღამრუნებულიყო. ახალია
ცხოვრებამ კი გააუქმა ქონებრივი ღა წოდებრივი პრივილეგიები, სოფ-
ლები შესანიშნავი სკოლები გაიხსნა ღა ყველას მიეცა განათლების
საბუაღება.

ვიდიერობთ, მჩერალია აუ ბიოგრაფიული ელემენტებიც გამოიყენა,
რაგან, როგორც ჩემთ აღვმიშნეთ, იტი სწორებ უსახსრობის ღამო ვერ
შეიძეგანა მამამ გიმნაზიაში.

მეორე კინოსცენარი "ატრონომის მკვერცხა", როგორც მ. მიჩი-
შვილის მიერ ღანერილი გამჭხადებიგან ჩანს, 1932 წლის 8 ივნისს
წარუერენია მას სახურინმრეწვის გამტეობისათვის (53,1). ამავე ღა-
მოცხადებიგან ირკვევას, რომ მჩერალ სცენარის თემა აურია 1930 წელს
კასპის რაიონის სოფერ აღაიანში მომხდარი ფაქტიგან.

მიწიშვილის მიერ წარმოგენილი, რუსულ ერთეულებული
სცენარი (54,6-15) მოუწონების სახურინმრეწვის გამტეობას, 1933
წლის 1-ოქტომბერს ხელშეკრულებაც გაუდორმებით ავტორთან, მაგრამ
1934 წელს გაურკვეველი მიზეზების გამო მასტე მუშაობა შეშდეცილა.

მიუხედავად იმისა, რომ ეს უამრი საკმაოდ უცხო იყო მწერლისა-
თვის, ორივე პირის ცენტრული შესრულებულის საკმაოდ მაღარი გონიერე. რამთ-
კვეთიდან ჩანს აუფორის პოტიცია - იგი გულწრფელადაა აღფრთვანებული
საბჭოთა ხელისუფლების დვერა სიკეთით, ახალი საქართველოს აუცილები
მშენებელი და მხარის გამჭერისა, თუმცა არც იმ შეცდომებისა და წაკ-
როვანებების გამომჟღავნებას ერიდება, რაც იმ პერიოდს ახასიათებ-
და ("აგრონომის მკვერლბა").

იმ სერიობულმა შეცდომებმა, რასაც 20-იან წლებში ჰქონდა აგ-
რიგი შემოქმედებით ინფერიანულიასთან გამოკიტებულების საკითხი,
30-იანი წლების შუა ხანებიდან ხელახლა იჩინს თავი. ასეთი არაჯამ-
საჭი აფროსდერო ბევრ უართველ მწერალს აწუხებდა.

ეს იყო პერიოდი, როცა რეკოლუციის მიზნებარე მომზერალი გადა-
კციონი ფაბიიც კი იძულებული გახდა განეცხადებინა: " მე ვიცი, რა
უნდათ მათ, როცა ამბობენ, რომ მე თითოს შევიქმნი გასარიცხი, დევრას-
ძალას დარისწუნებული პიროვნება, რომ მე აგრილი არ უნდა მქონდეს
საზოგადოებაში, მართამ რა გრიფ მივრიცარ, ეს იცის მთელმა საქართ-
ველობ. მე მშვერივრად ვიცი, რა უნდათ ჩემიგან, რომ ამდენი ხნის
გამოცვლილები ჯვარმედ ვარ გაკრული. მე ვიცი, რა ღამისაც არის
ამ გარდაბნი, მაგრამ იმ ურიესი გმირან, რომელსაც მე გავადევი,
არასოდეს არ გავიხევ" (55,18).

კრიფტის უსაფუძლო თავდასხმები გაძიერდა ნ. მინისტრის
წინააღმდეგაც. ჩრდილში გარჩა მისი გირი გამსახურება როგორც მწერ-
ლისა და საზოგადო მოღვაწის, მისი გულწრფელი საბჭოთა პერიოდის
შემოქმედება, სამარიერო ხელახლა გადადასხა. "წმინდანიანი",
"გარდაცვლება", "შავი ვარსკვრავი", არასწორად იქნა გამარტინი ისე-
თი დექსებიც კი, რომელშიც პოეტი ახალი საქართველოს მუსიკურ
მეხოფეებ გვევინება.

1932 წელს პროგის საწარმოო თათბირზე მისი მისამართი სხვა-
დასხვა ტანისჭვერეში ითქვა: "ნ. მიწიშვილი მოეაღევეობრივ პრაქ-
ტიკაში ცოდნურია, იტი იღებს წევოლუციას, მაგრამ შემოქმედებასში
ვერ არის ისეთი, როგორც პრაქტიკულ საქმიანობაში. იტი ყველა თავის
წარამოება ჩა მოთხოვაში აწვითარებს ნაციონალისტურ იღებს...
პატრიოტურ-ნაციონალისტური ურთანადელი მოემდე სხვას მიწიშვილს. ღოე-
ვანებელი მიწიშვილი იგივეა, რაც იყო 1926 წელში. იტი როგორც მწე-
რადი, ვერ მიზის ჩინ ჩა შესაძლებელია, მათ ჩაკარტოს ის კაპიტალი,
რომელიც ჰქონდა 25-26 წლებში" (56).

"მიწიშვილს ახასიათებს ერთგვარი წილილიზმი, ცინიზმი, რაც
ტანისაკუთრებიდ მკვეთრად ჩანს "თებერვალში". ამ მხრივ მიწიშვილი
შეძებირის შევაბაროთ ვ. შპოლესკის, რომელსაც ახასიათებს ირომიული,
ცინიკური, არასერიობული ტამოკიდებულება წევოლუციისამი" (57).

"იმათ, ვინც ჯერ კიდევ ჩარსულს ებრაუშება-უკუთემის ნ. მიწი-
შვილიც. ის გის გმაჯვარებინმე თავისი კადასის საფლავის ქვაბე და
კუპარასკინერ ცრემლს აფრიცევეს მასტე. მიწიშვილის იდეოლოგია არის
არყარა რეაციული შოკინისცის იდეოლოგია. მიწიშვილი ჩვენ უნდა
გავიძოთ როგორც ფილისტერი, ცინიკოსი. მაგრამ ამ ცინიზმში ესტა-
რებულია რეაციონური აბრები" (58).

ნ. მიწიშვილი იძუღებული ტახტა ტამოსურიყო ტანტხავებით: "არ-
სარ, არც სიცილიერად, არც წერილობით მე პარტიის მენერალური ხა-
ტის ჩინააღმდეგ არაფერი მითქვამს, ვინაიდან ამ ხატს ვიტიარებ
და შეძრებისაგენარად ვიცავ" (58).

ამგვარი არასწორი, ხშირად ტაორმიაგებული ტამოკიდებულება
ნ. მიწიშვილის შემოქმედებისაბინ, შემდეგ წლებშიც ტანტხავდა. ერთი
მხრით, აღიარებრნენ მის ტამისახურებას, სიახლედ თვირთვებ მოკუმენ-
ტურ პროგას, უკანასკნელი წლების მის პოეტიას; მეორე მხრით, შეურა-
ცხეოფრნენ, ვურტარული პოტიფიებიდან ფენტემციურსა აფასებრნენ

მწერლის მთელ შემოქმედებას, გაიძახორნენ: "ნ. მინისტრის განუწყვეტილებულის, მის სახიდათო ნახტომებს ბოლო უნდა მოეროსო" (59).

ასეთი გამოკიდებულება უჩვეულო რობი იყო იმ პერიოდისათვის. კრიტიკის მსგავს ღა ბოძევ უარეს შეფასებებს იმსახურებონ: მიხეილ ჯავახიშვილი, კონსაფანტინე ტამსახურდია, იოსებ გრიშაშვილი, ფილიან ჭაბია, პაოლო იაშვილი...

ამტკარი მიგომარებობის შესახებ ნ. მინისტრი 1935 წელს მე-ღისფერიდათ აღმიშნავდა: "... მწერალი, რომ მწერალი მივიღეს, უნდა გაუხარეს მისი კარგი... მარწამ ჩემთან მწერალი რომ მოვა ღა შემ-ნიშნავს შეცვლას, ღოვანნები პირობებში ისე კი არ გამომის, რომ მას უნდა შეცვლის გასწორება, არამედ მას ის უნდა, რომ ჩემს შეც-ვლას ბაზი გაუსვას. თუ ჩვენ ღოვს საბჭოთა მწერლები ცართ, თუ ჩვენ ღოვს ერთ საებეს ვაკეთებთ, რაფომ უნდა გვიხაროეთ... რომ ცირაცამ უერ გააკეთა ესა თუ ის საებე. ჩვენში ეს ამბავი ჯერ-ჯერობით კი-დევ არის ღა ეს ამბავი ყოველი მწერლის შემოქმედებაში ფოვებს წა-ღამ ღაეს" (51, 34-36).

ნიკოლოზ მინისტრის უკანასკნელი საჯარო გამოსველა მოხდა 1937 წლის 7 მაისს მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის გადაწყვეტილებულ სხდომა-ბე. უჩვეულოა ეს გამოსველა თავისი წერვული ღამაბუღობით, ასურკვევ-ლობის მოღვაწით ღა წინათერმობით; ეს გამოსველა თითეოს ტადრისი-ლება, წინასწარი ხილვა იყო იმ ფრაგმენის, რომელიც შემიტომ ღაფრი-ადრა ღა თავისი სისხლიანი ფრთით ქართულ მწერლობასაც შეეხო. მინი-სტრი, როგორც ჩანს, მცკიცნეულად განიცილია ქართული მწერლობის ამ შინაგან ღამაბუღობას, მოღვაწეობას ღა ამის ღადარცა არც უცდია.

მწერალმა აღმოფოთებით გაიხსენა 1932 წლის 23 აპრილის ღა-დენიდებამდე ქართულ მწერლობაში არსებული არაჯანსაღი აფინისფერო, უხეში რაპპურტჩარევები: "... მე გადახსენებდ თუმდაც ერთ ფაქტს, რომელიც შეეხება მწერლობის ე. მ. "მშენებას" 1931 წელს. ეს ისეთი

აღმამადიოთებელი ფაქტი იცო, რომ მე ძალაშეცვიცე მიღებართა მაშინდევ
ა. კ. სამხარეო კომიცენტის მიღების ამბ. ქართველი ბეჭირისათვის, რომ
ჩარეციდო ამ საქმეში" (60, 35).

რობორც ჩანს, მ. მინიშვილს არ მოსწონდა 1932 წლამდე მწერალთა
შორის შექმნილი ვითარება და ამიტომ თავის განუხავებაში წერდა:
"... არაპროდეფარული იაღმა გააქცივებს თავიდანვე არ მოსწონდა პრო-
დეცარული მწერლობის ხელმიძღვანელობას. ბევრი ჩვემთაგანი ამას იძინა
ხსნის, რომ პროდეცარული მწერლობის ხელმიძღვანელობა მიერ ცუდად იცო
გაცემული ბრძოლა ჰერემინისათვის. და რამდენადაც ეს ჰერემინია
პროდეცარული მწერლობას უსაფური უნდა მოეპოვებინა, იმდენად, მათის
არით, დასაშვები უნდა ყოფილიყო ყველა დანარჩენი აქციური იაღმდევის
ერთგვარი იმოღაცია, მათი თრამინიაციული და იდეოლოგიური დასუსტება
და საპროტო დამორჩილება... სწორედ ასეთი ცენტრალისტის ნიაბაძიე
მოხა, რომ 1928 წლის დასაწყისში არაპროდეცარული აქციური მწერლები
ფარგლებისად გამოტვრეცეს ყველა სახელმიძღვანელო ორგანოებიდან... მწერ-
ლობა ერთგვარი მორალური ცერიტის აფმოსფერობის მოექცა. ასეთი აქტოს-
დერო არამცუ ჰერმინია პირობებს სამშობა ხელისუფლებასთან მწერლო-
ბის დასხვოებისა, პირიქით, ღოითიღოვ ძვალორებს ერთიმეორეს. ხორ
ეს ეფრო მეც არ დატენავს აიღვს ჩვენს მოწიმააღმრეცებებს იმის საფე-
ხელად, რომ ქართული მწერლობა მარჯვნივ მიღის, რეაქციონერებს და
"ჰუ მარასთ"... ჩვენს ღიაცერაცურულ სინამდვილეში ეხდა ფრიალებს
"დუბინა". ეს "დუბინა" თქვენ უნდა ჩამოართვათ იძათ, ვინც მას ასე
უპასუხისმგებლობა აფრიალებს პარტიისა და ხელისუფლების სახელით. ეს
უნდა ჰქონა, რაც შეიძლება მარე, თუ გინდათ, რომ ქართულია მწერლო-
ბამ ღიახაროს... ამ ხაზს უსაფური სჭირდება გადასიმჯვა, ვინაიდან
კავშირიდან მწერლების აღმინისურაციის წესით გამოყრაბე აგვიდი
არაფერი არაა, მაგრამ თუ ღიაცერაცურის მესვეური ამის მეტს ვერ-
დერს მოიგონებენ, საფიქრავია, რომ ისინი ვერ ძალივენ ხელმიძღვანე-
ლობას იმ ღირ მწერლობას, რომელსაც 15 საუკუნის ისფორია აუცს"

(60,36-38).

ნ.მიწიწვილია თავის გამოსცემის ხაზი გაუსვა იმ კარემოებას, რომ "კავშირში მასინჯრებოდა პარფიის ხაზი და არა...ხერისუფლება უჩარებელიყოდა მწერლობის ინფერესებს" (60,38); რომ მწერლობას, მის ხერიძღვანელობასაც მიუძღვოდა ბრალი ასეთი არაჯანსაღი აცოსფეროს შექმნაში. მიწიწვილის არც ის უარუცვია, რომ ძველ მწერლობას პეონია თავისი შეცდომები, მაგრამ მათი გამოსწორება მორულად, გამოიწერით არ შეიძლებოდა: "არც ჩვენა ვართ შეუცდომები... სთვეოთ საჯარო ჩვენს შეცდომებზე, რისი თქმაც მინდათ. გადასძებინეთ, რაში ვცდებით, რომ ეს შეცდომა აღარ გავიმეოროთ. გვითხარით ჩვენი ამბავი აე, ჩვენს წრეში და ყოველ ჩვენს მარცხს ბოროტად ნუ გამოიყენეთ" (60,44).

თითქოს ჩეარობდა მწერალი, რომ მოესწრო, ყველაფერი ეფევა, თითქოს თავს იღუძარ მოცრიალე ბეგისწერამ შეცვალა მისი მომომილი და საქმიანი ფოში. ნ.მიწიწვილი კარგად გრძოლობდა, რომ საკოვერდო გაურკვევლობის აცოსფერობი მწერალი შეიძლებოდა აღვიდად დაეკარია არა მხოლოდ მწერლური, აღამიანური ორსებებიც და კიდევ ერთხელ შეახსება მათ იღია ჭავჭავაძის მარალი სახელი, მწერლობისაბოი იმიტარი გამოკიდებულებისაკენ მოუწოდა, როგორც იღიას ესმოდა: "თუ ჩვენ, ამ გარდამის თავითონი მწერლები ცერ გავიკვეხნით სამოგაბო საქმეების იღიასებური სიმართლით განჭვრეტას, ... შევეტაროთ მაინც ამ სიმაღლეზე გრომას და ამ სფილით მსჯელობას მწერლობაზე, ჩვენს საერთო საეტეროზე, პიროვნებებზე, საკუთარ თავგზე" (60,33-34).

აღამიანის ავ-კარტი მასთან ერთად არც ქრება, არც ითლად აცი-რეცება შთამობავრობას. მათთვის, ვინც მომავრის გამუშევრებელად, მომაც-რის მსჯავრის მორიგების გარეშე ქმნიდა შიშის, გამნეულობის და გაუ-საბუთებელი ანტარისტსტორების აცოსფეროს, გაფრთხილებად გარჩა ამ სხვობაზე ნ.მიწიწვილის სიცდვები: " ნურავის ნუ ჰეონის, რომ მომავრი

თაობა ჩვენს მიმართ...ღმობიერი იუნიტა...სამართლი არსებობს და
მკვეთრი სამომავალი მოწვანე არამაკლებ პასუხისმგებელია, ვიზუა ცოდ-
ხარი" (60, 42).

საკუთარი აღსასრულიც კი მჩერალია, არავინ იცის, შემთხვე-
ვიდ თუ უცნაური იაღის კარნახით, აერ პირე 1922 წელს ჩუსტად გა-
მოითვალა:

"მი იმდევნები ჩემისა ვარ და ყველაზერი ისა უძლებელი, რომ
ახლა ვინყებ თავიჩან ახოვრიას. ჩამი არმარიშით, მი კირავ ძავძლე
თხუთმაც ჩაღს და ღირს ამისადაცის ზავის ჟაზა? (ხამტასმა ჩვერია-
მ.ჩ.). რამდენად შეგრიერი არიან ჩემი სოჭის შიშები, რომელიც გა-
ცოლებიღებნენ, გაიჩინეს ხარ-კამეჩი, ურემი, სახლ-კარი, მცენ-მოყვა-
რე და ახალი ჩოხა-ახალუხით გამოგიამ ღოვობაში" (7, 159-160) - წერდა
ნ. მიწიშვილი "ეპოპეას" ფურცლებში და მართლაც, ჩუსტად 15 წლის შემ-
დებ მოვიდა აღსასრული, უღობელი და სრულიად უსამართლო მისთვის.

მოუღობნელად და ცრატიკულად გასრულდა პოეტის სიცოცხლე 1937
წელს. შევრი ჩანაფიქრი გარჩა მას გამუხორციელებელი, მარწამ ისიც
კი, რაც მან თავისი ხანძოებე სიცოცხლის მანილებე მოასწორ, რომორც
მშერაღია და სამოგაბო მოწვანეობი, ჟერმარიფად მიღიცემელოფანია და
ორსეულ აღმირს აკუთვნებს ნ. მიწიშვილის ქართული ღილერალურის ისფო-
რიაში.

კარგა ხანს იყო ჩრდილში მიკორო მიწიშვილის სახელი, მისი
შემოედებებს, კარგა ხანს აკრძა ჩვენს მშერობას მისი პროტა, პუბ-
ლიცისფიქა და პოეტია, მარწამ გრობ, უფლეარმა მსაჯულია, მისა
კუთხიში მისაგებელი და მიკორო მიწიშვილის ჩამორეცხა ის შავი ღარა,
რაც სრულიად უსამართლო აჩვენა მის პიროვნებას და შემოედებებს.
ორაერ ქართულად (1958, 1972 წლებში) და ერთხელ რუსულ ენაზე (1963 წ.)
დამოიცა ნ. მიწიშვილის რჩეული მანერები, რამაც მართხველს მისცა სა-
შუალება, მათელი წარმომარცხა შეკერძოს ამ სამიცერებო შემოედების

პროტესა და პოეტიაზე, იმ სიახლეებზე, რაც მან, როტორც მჩერაღობა და პუბლიცისტია შესძინა ქართულ ღიფერაფურას.

მინისტრის კრიტიკა

ქართულ მჩერაღობას უავერესი ღროვან ახასიათებას წერის მინისტრი აფურული ფორმა, მსუბუქი, აღვიდარ გასაღები და დახვეწილი ერა, ღაერა-ნურობა, ამრის მკაფიობა და სხარულად გამომიყენა, სიცეცის ეკონომიკა.

ქართული ღიფერაფურის ამ თვისებებს სათავე პირვე უფრო წორს, ხარხურ ეპოსში დაეძებნება. "ხარხურ ეპოსს საუღს მრავალიც დაფუძნდა და მერმეც სიცეცია ამ ამრი უნდა გამოითვას სწრაფად, მაგრა მარტინოვისა და ნაკავებსიც დაფუძნდა ამ ამრი უნდა გამოითვას სწრაფად, მაგრა მარტინოვისა და გამომსახულეობის მაღის მიმუშია. მასში სიცეცია ცოცავა, ამრი ღრმა..." (61, 319) - წერს აღ. ღლომაცი.

ღოვეს უკვე ღიფერაფურის არაერთი მკვეთრი აღიარებს, წომ არა მიარცო წერის მინისაფურული ფორმა, არაცერ თვით ჟამშიც, მცირე ეპიკური ფორმისა, სათავეს იღებს მეპირსიცეციერებიღამ.

დ. ჭოხონევიძე იმოჩიდებს გერმანელი მეცნიერის ე. შუბინის ამრის, რომ უძცირესი ეპიკური ჟამშის წარმოშობა, მისი არსებობა ერთდღარა დავარებულია გეპირი თხრობისაგან. ეს დაეცი შუბინს საფოფრდო ცორი, ჩვეულებრივ მოვლენა მისაჩინა. ამავე ღროს, თვეის, წომ მცირე მოთხოვობა, როტორც ჟამში, არა მხოლოდ ამოის გეპირი თხრობის სხვა-დასხვა ფიპებიღამ, ამასთან, მუდმივად ინარჩუნებს კავშირს მასთან (62, 105).

იმიდე მოსამარებას გამოთვამს აღ. ღლომაცი: " ხარხური მოვერა ღი-ცერაფურული მოთხოვობის უმუაღ წინამომედება. აუერამ ღანვიდან მცირე მომის სიუჟეტიანი მოთხოვობა, როტორც ღიფერაფურული ჟამში" (61, 192).

ხაღალი ეპოსის გამახასიათებელმა ღავონიშვილმა გა ფრატის გახვეწილობამ, რაც ერის მარატი სამწერლო კურორტისა და ატროვების ურავო ნიშანია, თავისი განვითარება ჰპოვა ქართველ საერთო სასერიერო და სისცორით ღიფერსფურაში. ამავე დაღსაჩრისით შერდა X საუკუნის ურთვევი მწერალი გიორგი მერჩულები: "... არა არს აშ თითოეული დოკუმენტის სიცდელი, რამეთუ შემოკრება არს უამი ესე გა ძორება ის-თრადის, რაიმა არ იცოს ნამეფნავ სასმენელსა მსმენერდასა" (60, 240).

მრიელი სიცდელის მოქადა დება მწერლის ოსტაცობის აუცილებელ მოძრაობაზე მიაჩნდა შოთა რუსთაველი, რომელმაც ასე ქართველობრივ ერთული მწერლობის მარტინაციალური ტეს - "მრიელი სიცდელი მოქადა ითერის, შაირისა ამად ჭარბი" (64, 10).

ავერი ქართული ღიფერსფურის აღრეულ პერიოდშიც იცო ცეკვი, არა მარტო შერდის მინიაცურული მეთოდის ჩარჩაცებით ძაბილერებისა, არამედ მცირე ეპიკური ჟანრის შექმნისაც. გარდა იმისა, რომ XVII საუკუნის ამობილი ქართველი მეიგავასრაკის სურან-საბა თრდერიანის შემომზებაში ღირ სიმაღლეს აღწევს ფრაგის მაჭებობა, აჩრის სისხარ-ზე გა მკაფიობა, ეს იტავ-არაკები ერთ-ერთი პირველი უდაა ქართულ ღიფერსფურაში მცირე ფორმის შემოტანისა. შემთხვევითი ან იცო, რომ ტიტან ფაბიან სურან-საბა თრდერიანის შემომზებაში ეძებდა ეარ-თული მინიაცურის სათავეებს. "ყოველმხრიც შესწავლა საბა-სურან თრდერიანისა, გაამჟღვიცებდა, რომ მთავარი სათავე ეკროპის მინიაცურებისა, უკვე იცო მოცემული "სიბრძნე სიცრუისაში" (65, 6)-შერდა პოეტი.

XIX საუკუნეში მინიაცურული ჟანრით გაიწყერეს ფრანგი-ნო მაგალითის იღია ჭავჭავაძის მიერ ფურცელების მინიაცურების თარ-ძმისა, რომელიც "ივერიის" მე-12 მომერში გაიცემა 1883 წელს.

მცირე ფორმის ეპიკური ჟანრით ქართული მწერლობის ფართო გაიცემება იჩვენდა მე-19 საუკუნის 80-იანი წლებიდან. ამ პერიოდიდან

პრესაში არა მარტო სისტემატურად ჩვევნებება წერილები და ცნობები ეცნობული ღიაფერაფურის, კერიორ, ფრანგული და რუსული სიმბოლიზმის ცესახებ, იმავე ღრმს იქნება თსკარ უაიღის, ეგრარ პოს, ვერენის, ჰაუპტმანის, ბარიონის, ბრიკსოვის, ლეონიდ ამირევეის მანარ-მოებთა პირველი თარისახები. ამასთან, იქნება ი.ევგენიკოვის, ვ.ბარ-ნოვის, ჭ.ლომათიძის, შ.არაგვისპირების, ნ.ლორდეიფარისის, შ.ბაგი-ანის ორიგინალური მცირე ფორმის ესკიზები, ნოველები, მინიატურები, რაც პირევ უფრო პოპულარულს ხელის ჩვენში ღიაფერაფურის ან უარის.

მეოცე საუკუნის დასაწყისში მცირე ფორმის ღიაფერაფურული ფარ-რის გამცირავება საეპართვეოობის ორი სწრულიად განსხვავებული ფართობით იყო გამცირობებული. პირველი - 1905 წლის რევოლუციის ბერძოლობის და-ფეხურია რეაქციამ, მოახორებულია რევოლუციამ უფრო მიზერხებული გა-ხადა მწერლობაში მცირე ფორმის გამოყენება, რაც უაღილებდა ნასესა-მიე რევოლუციური იდეების მიუარას, ჩარმაცებით მორცებული აღერთი-ული ნიღბით ბრძოლისა და მოქმედებისკენ მოუწოდებდა მათ.

პრობის მცირე ფორმებით ქართული მწერლობის დაინტერესების მეორე უმძღავრესი დაეჭორი იყო სიმბოლისტურ-იმპრესიონისტული მიმ-რინარეობის ტეგვალება.

სიმბოლიზმია შეცვალა რა მხატვრული სახის სფრუცურა, მისი ფე-ტცია და გამოსახვის ხერხები, ფართოპლანიან მანარმოებს დაუპირის-პირა მცირე ფორმა, პრობას-პოეტია, ეპოსს-ილიკა. "გიგი რომე-ბის ღრმ წავიდა, თანამეროვე აღამიანს აღარ სცადია მათ წასაკითხად. ის ითხოვს ღრობის გიგ ეკომინიას ყოველი მწერლისაგან: წერის სისხარ-ტე, აჩრისა და გრძნობის სისრულე" (66) - წერდა ივ. ბომართელი.

სიმბოლიზმია მიმართა რა პრობას, უპირაცესად მის მცირე ფორ-მას, ამასთან სცადა ამ უამრთი შეეცანა მისთვის სასურველი ელემე-ტები, თავისი პრინციპები და მოხედია პრობისა და პოეტის ღამი-ება. პრობაში შეიტანა მათ მუსიკალური ელემენტი, შინ წამისწისა ცუ-

პირეცური მომენტი, მიამიჭა მეფი ღირიკერი სიღრმე და პოეტის უპირ-
ვერესი ნიშანი - რიცხველობა. ამასთან, სიმბოლიზმს პოეტის ცნება
ესმობა ფართო გაგებით. ასევე მიიღო იმი ევროპული სიმბოლიზმისა-
და რესულმა და მოძრავნებით, ეართულმა სიმბოლისცურმა სკოლამ, რო-
მეობაც პოეტიაში მხოლოდ დესი არ იღულისხმა. "პოეტია განცდასა და
მისი გამოთვება შეიძლება პეტრარკას სონეტით, პროზით, სიმფონიით"
(67,10) - ჩერდა ეართული სიმბოლისცური პროზის თვალსაჩინო შერმომაზ-
რენერი სანმრთო ცირკიით.

მინიაცურა პოეტიასა და პროზას შორის გარდამავარ საფეხურად
მიაჩინა "ცისფერი ყანჩების" პოეცური ორგემის წევრს აღი არსები-
შვილსაც:" პროზა მინიაცურის გრით ღარის უკანასკნელ ინციდამდე და
პოეტის შეამით ინამღავს თავს. მაღარმეს მინიაცურა და ბორერის
პროზა პოეტის საღონებითა შედევანირი. ერთი ნაბიჯი და ბრუპრი ჩაიშ-
ლება, ჩვენში სანმრთო ცირკიით მიგის შეძრებულად ამ გრით. მან დას-
ჩერა "სონეტა პროზათ" (68).

ცნობილია, რომ სიმბოლიზმი დაესესხა იმპრესიონისცულ პოეტიკას.
დასავლეთის მსგავსად (მაღარმე, მეფერლიმპი) ეართული სიმბოლისცური
პროზა, განსაკუთრებით კი მინიაცურა (ს. ცირკიი, ს. კლიმანვილი,
ღ. შენტელია) ... პოეციის თვალსაჩინით იმპრესიონიზმისგანმა დაფა-
ლებული. ერთი ხაზის მოსმით გამომცემული სურათი, დახვეწილი, ღამი-
დარული სფილი, რთული მეცაფორული სისცება, აჩრის ბოლომდე უთემელო-
ბა, მინიშნებები, თხრობის ღიაღოღური ფორმა, წერტილების სიფარხე,
მუსიკალური მომენტის გაძირერება, რიცხულობა მიგვამიშენებს სიმბო-
ლისცურ-იმპრესიონისცული წერის მანერამე.

ამასთან, არ ვიტომებით მართველ მინიაცურის ფოთ
შემოწერებას მთვიანად სიმბოლიზმისთვის ღამახასიათებელ პესიმიზმ-
სა და სკეპსისტე ღავიფვამდ. XIX საუკუნის მშერლების იღია ჭავჭა-

კაიის, აკადემიური წერილების, ვაჟა-ფშაველას, აღექსანდრე დაბრეძის წეა-
რისცური პროტის ფრაგმენტის XX საუკუნეში წარმატებით ატრადებრმენ:

ე. ბარმოვი, შ. არაგვისპირელი, გ. ჭედიაშვილი, ლეო ქიაჩელი და სხვები,
რომელთაც შეკვერდი საინფერესო სიახლე შესინეს ეართულ პროტას.

ამ განსხვავებული ფურცორებით აიხსნება მეობე საუკუნის დასაზ-
დისის მცირე ფორმის წარმოებთა განსხვავებული თემატიკა და იდეურო-
ბა. თუ ინორიონ ევოლუციის, ჭოღა ლომთათიძემ, მიორზი ქუჩიშეიღია,
შარეა დაბიამია მცირე ფორმის წარმოებებს რევოლუციურ-ეროვნული-
ული შინაგარსი დაუდეს საფუძველად და მათი აღერორიულ-სიმბოლურ ფირმა
წარმატებით გამოიცენეს მასები რევოლუციური იდეების გასაცემელებ-
ლად. სამხრო ცირკიიდ, ნიკოლოზეიდანიი, ს. კედიაშვილი, გ. შენგე-
ლია, ჯავახ ჯორჯია, მ. ბოჭორიშვილი, გია ჩიამიელი მცირე ქამირის მა-
რარმოებებს ემნიბრნებ სხვადასხვა მოერნისცული სკოლების, უპირატე-
სად სიმბოლიზმის და იმპერისონიზმის ტეატრული და მისციციმის, მარ-
ტობას, ყოველივეს წარმავლობას ქარატებრმენ.

XX საუკუნის დასაზდისის ეართული პროტისათვის დამატასიათე-
ბერია ტერმეტი გაფაცება მინიატურით. საქმე იქამდებ მიციდა, რომ კ.
ლორდეიფანიერი და ა. მარტაშვილია შექმნის მინიატურები ღერსაღ. იშვე-
ბა მინიატურის თეორიული საფუძვლების ძიება, იმუშავება წერილები, და-
მოკვერევები. ქართული მწერლობის ერთ მანიერის მინიატურა მიაჩინდა დე-
სებრივად ახალ საფეხურად, მეორენი კი შემოზებით წერილების "პროტა
დამოთავეცანათ მინიატურები".

ქართულმა სიმბოლისცურმა მინიატურან თავის სწულეოდი სახეს
მიაღწია სამხრო ცირკიის შემოქმედებაში. მასვე ეკუთვნის პირველი
წერილები მინიატურის, როგორც ქამირის, თეორიული პვლევის შესახებ.

1919 წელს "მეოცენებე მიამორები" სამხრო ცირკიიდ გამოაქ-
ვეყნა წერილი "მინიატურა", საბაც მარტ ტაბიანია მოსამწება, რომ მი-
ნიატურის მენებისი ეკროპაში უკავშირდებოდა "ელევტონის და ფრამის-

ის", რომ "იქ ახოვრების ფემპი მაღატე აჩქარდა, გრძელი ამბების-თვის, იიზი მხატვრობისთვის აღარავის სცადია. ბურებინივის, რომ ევრო-პაში მინიაცურების წერა გაიწყეს რომანების მარივისა"(69,13).

ს. ცირეკიძემ, როგორც მხატვრობაში, ისე ღიცერაცურაში მინიაცურის სამწოდო მიიჩნია აღმოსავეთი:" მინიაცურა წერილებით იწერება. იმას ჩანცი, მომომირი ხაცვა უნდა. მინიაცურას მოცირი სპარსერი უნდა ხატავეს შეაღოსას ჭანბრის ჩრდილში. სარაც მინიაცურაზე ფიქრობენ, იქ ახოვრების ფერაზ კარუსელი ისე წერა უნდა ძრუნავ-დეს, როგორც არსაბ სხვაგან. მინიაცურული ფორმა აღმოსავეთის კანი-ნიერი შვილია გა ევროპაში მოქმედის მხოლოდ". (69,15).

ცირეკიძის ხაკვირვებულია თქამის შეამჩინა, რომ ეართული მინი-აცურა თემაცურაზა გა იყო ერთდეპართოვანი, რაც მწერალის სხვადასხვა გაჯიშებული, მათი განსხვავებული ღიცერაცურებული ფიქრური შეხედულებებით იყო გამპირობებული. იმი წერბა:" დვერან ჩი-ნიაცურებს წერენ ახრა საქართველოში, მაგრამ ეს მწერლები ეკუთვნიან სხვადასხვა ღიცერაცურებ ჯგუფებს თავის მსოფლიხებულობით, მანერით, ფემპერამენციით" (69,14).

ს. ცირეკიძე ამიღობდა ეართული მინიაცურის სათავეები გაეივე-ნა ცაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში. ამ ქანრის ერთ-ერთი პირველი ფე-ორიული რკვერები თვითონვე იქცა ქართული მინიაცურის შესანიშნავ თსატარა. მასვე ეკუთვნის სცენაზ მაღარმეს მინიაცურების ერთ-ერთი პირველი ქართული თარგმანები, მაგრამ ვერც ცირეკიძე ასცდა მეორე უკიდურესობას. მან დანუბრობელი მნიშვნელობა. მისინიჭა მცირე ფორმას გა მივიღა იმის აღიარებამდე, რომ შეიძლებოდა მომავალი წერე ნა-წარმოები მხოლოდ სათაურით ამოწურულიყო:" მეცნიორს თანხათან ვითარ-დება გა შეიძლება მინიაცურის გრძას რომამიღამ სათაურთან მიკვა-დეთ. შეიძლება წიგნების მარიერ სათაურების წერს გავიჩინოდა"(70,15).

ქართველი სიმბორისცები ამ სიახლეს, როტორუ ყოველივეს თრიტი-რაურს, აღფაცებით გამოეხმარინენ, დემცა პრაქტიკულად არავის უც-რის მხოლოდ სათაურით გამოიცა მანარმოები.

"ვეღარ გაიცეს ერთი აგამიანის სიცოცხლე ამზე წიტის, იცვ-ლება ჩერის მანერა. გრძა მინიაცურით მიღის სათაურისაცერ" (71, 14)- ჩერდა ფიციან ფაშისე.

ანიჭებდა რა სახელს მაგიურ უნარს, ვარერიან ბაზრინაშვილ- ისაც გაიტიარა ეს მოსამარება: "ქართველი მინიაცურის უნარებსამი მოცარტ- მა სანდრო ცირკისე გამოაცხადა სათაური შემოქმედების სიმონიამა , სათაური, როტორუ სახელი, როტორუ პოეტური შემოქმედების კადეიბოს- კოპი" (72, 20).

სიმბორისცებისაგან განსხვავებით ქართველი მჩერიობის მეორე მანიორი სერიობულ შეშფოთებას გამოთქვამდა მცირე ფორმის ამტკარი მო- თაღების გამო. "ღერსი გამოთავავამდა სონეცების გა პროტა მიმიაცუ- რები" - ჩერდა გემინა შენგრალია (73, 94).

ქართველ ღიტერაცორთა რეალისცურ მანიდას ესმოდა, რომ მხოლოდ მინიაცურა ვერ გაატრაქტებდა კრასიკური ქართველი მჩერიობის ცრაბი- ციებს გა ვერ მიაწვდიდა მკითხველს მინიშვიტეროვან სათქმელს. ასეთი მოსამარება ყველაზე მკაფიოდ გამოთქვა მჩერარმა მ. ბოჭორიშვილმა, რო- მერმაც შენიშნა ის სიახლეა, რაც ამ ჟანრის შემოსველას მოჰყვა ქარ- თველ პროტაში გა ის მიზებებიც, რაც მიმიაცურას ვერ აქცევდა გიგ ღიტერაცურა: "არ ვუარყოფთ მინიაცურას, მას უცვარს ცხოველი ხატე- ბი, ფაბილი ტანცა; ღირიბი. ჟანრის მიღების ახდა, სულის გამომ- ტერება, "მე"-ს გამოჩერა. მაგრამ მარცო "მე" ვერ ამოსჩერავს ხე- როვნების საკითხს. ვინა ხარ "შენ", ეს უმარ იცოდეს მარ გა ქართვ- ელ პროტა უნდა გასცევს მინიაცურას" (74).

მიხ. ბოჭორიშვილი არ ღაეთანხმა სანდრო ცირკიდეს - "ხელოვე- ბა ბოლოს სათაურებით ამოიჩურება". მარ მცდარად მიიჩნია ეს მოსა-

მწერა და ძაღლე ჭკვიანურად გაასაშუალ, რომ მინიატურა ცერასოდეს იქცეოდა კასიკური ქართული ღიმერაცურის წირსევი მემკვიდრეო, რომ თვით იმ მწერაზე შემოქმედებაში, რომელიც ვრცელი ფილოების რეარაზით მცირე ფორმის ნაწარმოებებს ქმნიდნენ, ამ უკანასკნელ კრისტენებით ადგილი ეკავათ.

მ. ბოჭორიშვილი აღნიშნავს: "მინიატურა ცერ გაამართდებს ხეოთ-კანს და მინიატურის ფაზა სახელი მინიატურული გარჩება. წერილის სამართლის დაზღვების სიძლიერე წარმოიგენინო მინიატიურის ჩარჩოში? კარგი მინიატურები აქვთ არაგვისპირებს და ჭოლას, მაგრამ ყველა მათ ნაწერებს გაიღევს "გამტარული გეღი" და "დეთრი ღამე". მე მიყვარს მინიატურული ფორმა, სფილი. რომანი, მომხრობა უნდა იწერებოდეს მინიატიურული სფილით. ეს მისამართია, მაგრამ საკსებით ცერ არის ზეოთვარის შესაძლებლობის გარამწყვეფები. სად არიან რომანისფერი, რომელიც ასე ესაჭიროება ერთობის კულტურას? თითქოს უმეტესი გარჩევა იდია, სამართლი, ერთაც, განიერი..." (74).

ესრთული პრობის განვითარების შეზი არა ერთ ქართველ მწერას არეცვებდა. გრიმობრნებ, რომ მინიატურა, რაც არ უმიღა გიგა სიმაღლეზე ასურიდო, ვერ შეძლებდა ეროვნული მწერლობის ფრაგიციების გამტარებას. საჭირო იყო ვრცელი პრობა, რომელიც საუკუნის პრობლემებს გააპურებდა, უპასუხებდა გროვს მომხოვნებს.

მწერალი ენდრი არაბული ქართული პრობის მომაცელის შესახებ წერდა: "ის გინამიური უნდა იყოს, როგორც რევოლუციის და მიწოდებისა, როგორც მისი სფიქსის. ქართული პრობა უსიკურეოდ ვერ ივრის, მართო პროვინციალიმით ვერ გაკამაყოფილება. მას უნდა სფილის მხრით გაუსწევა და განვითარება, -სადაც მოცემულია ისეთი გინამიკა, გამართული და ჩეკა, როგორც ფერერაფის მავთურებელი მსრბოლავი ეღვატროს ჩეკერი ან რაბიოს ტაღოების გენა-გამართლებული ასეთივე შინაგანსიმა" (75, 19).

მეობე საუკუნის მინიატურის ფოთა ეართულია სკოლამ არაერთი სრულიად განსხვავებული ხერხერისა და თეატრაზე გვის მწერალი წარმოშვა. თუ ი. ევროპეირისა მცირე ფორმას რევოლუციურ-დემოკრატიული შინაგანი დაურ საფუძვლად, ჭოდა ლომთათიძემ- ნაზი ღირიბიში შესძინა, მაგრა და დიანმა - აღებორიულ-სიმბოლური გასამრებით გაამრავალდეროვნა, საბერისნერთ რცარში მყოფი ადამიანის ფანჯავა და მარცოლა ასახა მიკოროზე დანიდებითი იქნა.

მიკორო მიწიშვიდას, როგორც მინიატურის ფს, შევრი საერთო აქცეს ამ ჟანრის სხვა ეართვერ მწერლებთან, მაგრამ, ამავე ღროს, განსხვავებულ კიდევ. მისი მინიატურები მაკლებპორტრია და ვერც ისტაციონით უკოდება ნ. ღორგევამინის, ს. ცირკის თუ ჭ. ღორმთათიძის მინიატურებს, მაგრამ უნდა გავითვალისწინო, რომ ნ. მიწიშვიდის მინიატურები მთლიანად 1914-1916 წლებით თარიღდება და ბუნებრივია, 18-19 წლის დამწერები მწერალი ვერ გაუფორებოდა ეართული მწერლობის აღიარებულ შემოქმედო.

მიკორო მიწიშვიდას მინიატურები თავისუფალი არ არის ტავლებების სამართლი, რაც სრულიად ბუნებრივია ახარებაზე მწერლის დოკუმენტი. ამას აქცეს საკუთარი ხელნერა, რაც განსაკუთრებით თემის შერჩევაში დამოიხსებულია. მიკორო მიწიშვიდის დოკუმენტი მინიატურა დასრულებული, დამოცვეთიდი ამნავია, მათი სევდა თუ თპფიმიტმი უმეცესად ტანპირობებულია არსებული სამოგაბოებრივ-პოლიციური დოფით. ნ. მიწიშვიდის დურანება ადამიანის გარშემო ფრიალებს, რთულ ადამიანურ პრობლემა-მებრე ფიქრობს, მისი ბერისნერა აღონიშნებს, მისი შინაგანი ბუნების ჩანაცვლის სწავლის არსებულია. მწერალი ადილობს, გადვისაფოს ადამიანის არსებობის გრამატიკა. ეს გრამატიკი კი მაშინ იქმნება, როცა ძღიერი პიროვნება მოცემიდან და იმეგრამობის და მიწიშვიდის მიწიშვიდის ერთგულად განიცავა სიმბოლის ფურ-იმპრესიონის ფური სკოლებისა და ფრანგიული ეართული რეა-

ღისფური მიმართულების გავდენა. მისი მიმიაფურების ერთი მაჩიდი თუ სევერი, ადამიანის მარტობაზე, ყოველივეს წარმავობაზე ფიქრითა გამსჭვალური, მეორენი პრიორისა და მოქმედების მოწოდებას შეიცავდა.

გარდა სხვადასხვა ღილერაფურულ მიმინარეობათა მეგავდენისა, ძალიერ რთული იყო ის სამოგაბოებრივი პოლიტიკური ვითარება, როდესაც ნ. მინისტრი სამჩერო ასპარეზიე გამოვიდა. 1905 წლის რევოლუციის გამარტებას მოჰყვა რეაქციის ფერორი. გროვით ჩაკრება გამოყოფხდებული რევოლუციური მოირაობა, იმპერიალისტურის თმია კიდევ უფრო გასმინავა სიცუაცია გა ქვეყანაში უმიმდესი პოლიტიკური გა ეკონომიკური ვითარება შექმნია. ამ რთულმა სამოგაბოებრივ-პოლიტიკურ-მა ვითარებამ, მოდერნისტული სკოლების მეგავდენამ, ფრაგილურის ღია-ფერაფურულის მემკვიდრეობამ უდაობ მკვეთრი მეგავდენა მოახდინა ახალ-დაბრიდა მწერლის აბროვნებაზე გა განაპირობა მისი აგრეული შემოქმედების წინასამდეგობრივი ხასიათი, რაც არა ერთხელ აღიმიშნა ეართულ კრიტიკაში.

ნიკოლო მინისტრი, როგორც მიმიაფურისცი, ყველაზე მეტადაა გა- დასამართლებული ნიკოლო ლორთებიდანისაგან როგორც წერის კულტურით, ისე თე- მიაფურობით. მართალია, ოსტატობის თვალსაჩინისით ისინი სურ სხვადა- სხვა საფეხურზე გამართა, მაგრამ ახალება მწერლის მოვის მეგ- რავდენა ყოველთვის მისამართის გა შუალებრივი.

პირველი მინიაფურები "საიდ მივიდივართ?", "ფარჯვა", "სიცოლე", "სიცოლე" ნ. მინისტრის გამოსაცემა ჟურნალი "თეატრი გა ცხოვრე- ბა". მირითადად აქვე გაიტარა მისი ყველა მიმიაფურა.

სიბრძეე, ქაოსი, უმიმობა, სიცოლების არარაობაზე ფიქრი ჭარბობს მწერლის აგრეულ მიმიაფურებში.

ეს გასაკვირი არ იქნება, თუ გავითვარისჩინება, რომ ამ წე- რიდ გამოწვეულ მურტაფეხირობას გა უიმედობას ახალებება მწერლები

კი არა ,უკვე გამოკვეთიღი სამწეორო პროფილის მემორიალ ვერ ასტარებ.

"საიდ მივერიცარდ?" სასოწარკვეთიღი კითხულობს მ.მინიშვილის მინიაცურის ქმირი, მაგრამ არც პასუხის ჩანს რა არც სინათღის კრა-ორ სხივი. გამოყენებული წყვერიაბი, მოედვარე ტოვა "უფსკრულისკენ გა-ქანებით " ემუქრებიან ნავებს. უკუნეთიღან ისმის სხვათა ასეთივე შემკითხავი ხმები, მაგრამ ამარო. არ ჩანს რამხმარე რა გრძის ტან-კოლეჯი .""...მივცურავდით ბნელში... არ ვიცოდით სად, არ ვიცოდით სა-იღან... ფოვერი წიჩბის მოსმიდ ჩვენ თითქოს უძრო ვეჭილობობით ამ თვალისუფარ წყვერიაბი, ფოვერი წიჩბის მოსმა გვაშორება განვიღი გზას, რომელიც მყისვე წყვერიაბი ეხვეოდა... წყვერიაბიღან წყვერიაბი-საკენ!.. ისევ მივცურავდი... ირგვლივ ბნელი, სქელი რა მძიმე წყვერიაბი გვდარავს ჩვენ... წყვერიაბს ვფოვებთ რა წყვერიაბი ვეხვევით"(76,4).

ეს აღემორიული ფორმით დაწერილი მინიაცურა რეაქციის მემინარე პერიოდს წარმომვიდებულის, როცა აღამიანთა ერთი მანიღი, დაბწეული და ბურძაცებიღი, ვერარ პოლიტიკა გამოსავარს შეემნიღი მიიღე ეითარები-ღან. წათერია ახალგამზრია ავტორის პოზიცია - მას სძუღს წყვერიაბი და თანაურისონბს ბნელში მყოფ სასოწარკვეთიღ აღამიანებს.

ამავე პერიოდს ეკუთვნის მინიაცურა "ფანჯვა". სიცოცხლე არა-რაობაა - ამბობს მინიაცურის ქმირი - ინდება ფანჯვით რა ცრემლითვე მიჰაერება:" მე ფანჯვა-წამებით მოვერი ამ ქვეფნად... პირველი ჩემი ხმა ფანჯვისაგან გამოწვეული, მახიღი იყო... პირველად მე ფანჯვა შემ-ხვება რა მას შემჩერ ის არ მომინიებია... მე მეგონა, ის ხანახან მიშოვებია, მშორებობა. მაშინ ჩემთვის გდებობა ყამი შეგნიერებისა, ჟანი სიხარულისა, სიამოვნებისა, მაგრამ თურმე ვაღებობი. ის ისევ ჩემთან იყო, მხოლოდ სხვა სახით მეჩვენებობა. მიგიობა გროვ, მე ვაღოვ-რობი და ვიფანჯებობი, რაგან ფანჯვა ახორცება იყო რა ახორცება კი ფანჯვა. ფანჯვასში აღმობერება უკანასკნელი ოხვრა, ჩუთისფრიღან წას-

ვრისას გამოცხვებს იტი, გამოცარჩება... სიცოცხლე-ფანჯავა" (77,5).

ნიკო ლორდეიფანიძის ამგვარივე ტანზეობილებით შექმნილი მიწია-
ცურათა ციკლის - "შიალენო" - გმირი ცხოვრებიდან მარტევის გარამყვე-
ფილებამდე მიღის. ნ. მიწიმშვილი კი შეღარებით ოპტიმისტია. მას უკვარს ფა-
ნჯავა, რომორც ტანზეაც ცურათა მუნების ფოვერ კუთხეში, მიღვარს...
უაღმიერთებ მას გა არასოდეს პირსა ჩემსა არ შაომსურება: რისთვის
ეჩვალობ, რად ვიფანჯები, რაგან ამითი მე სიცოცხლეს უარვდოდ გა
მასტე უკეთესი კი მე არა მაქვს რა" (77,5).

სიცოცხლის ასეთივე სიცვარულია ტანზეაცურა მიწიაცურაში "სი-
ცოცხლე!... სიცოცხლე!". ამ მიწიაცურის გმირი ავაგონი გა სამოგადო-
ებიდან განშეირებული აღამიანია, არავის სცადია მისთვის, მაგრამ მეტე-
შაბ გარჩენია ექო, რომელიც ეხმაურება მის ძახილს გა "იცოცხლეო!"
იჩებს აძლევს სწეულს. გა ისიც, მაღანართმეული, ტანზარებით ეპრაულე-
ბა სიცოცხლეს: "ჩემი ფვარი ვხედავ, რომორ გმება, იფერდება სიცო-
ცხლე ჩემი, ვით სამთელი ცეცხლის აღმე; თუ როგორ მშორდება გა ერება:
იტი, მაგრამ რა ვქმნა, არ ითმენს ეს შეუპოვარი ძალი გა პირეც ვიძახი:
- სიცოცხლე მწყურია, სიცოცხლე! ..."(78,4).

სიბოროს მხატვრული ფუნქციის შეცვლამ, რომელიც საფუძვლად გა-
ეხო ახალ მიმართულებას, ტანზინვია მითოლოგიური სამყაროსა და მისი
გმირებისაგანი ტანზაკუთრებული ინცერესი. მითოსისაგანი ამგვარი გამო-
კიდებულება შემთხვევითი არ არის.

მითოლოგიური გა რელიტიური ხალების სიბორური ჩვენება ჩვეუ-
ლებრივია ევროპული, რუსული გა ეართული სიბორდიტისათვის. ამ შემ-
თხვევაში გმირს, რომელიც ვერ უფერა არსებულის ფარტლები, ეძღვა
მოქმედების უსაბორო გასაქამი. ქართულია სიბორდიტმა ნაკრებად მი-
იღო რუსი სიბორდისფებისთვის გამახასიათებელი რელიტიურობა. მან ამჯო-

ბინა ჩამომართულ ღვთაებადა სიტყოფის, მითოოგის ასოციერება და რიტ შემთხვევებში მფლიბებ დაუკაცირდა ჩეპირსიცვეათბას.

ქართული ხარხური ჩეპირსიცვეირებითა ნასამართლები მ. მიწიმეობის მიმიაცირები "ურაშოს საიდუმლო" და "სამართავის ზოგადობი". პირველი 1916 წელს დაიბეჭდა უკრძალები "თეატრი და ქარვერება" და მერიის შემჩერ ძამოცემებში არ შესულა. აღნიშნული მიმიაცირის საფუძველია ქართული ხარხური ზოგადობის თემა - ადამიანი ცხილობს დაიწეროს სიჯაბუკე და ამ მიმის მისამართება არ ერიდება არავითარ ხიდათს და განსატრერს.

მიმიაცირის ქმირი - მოხუცი, მრუმარე არაბი ქამუჩდველიც ეძიებს რაოდას, სურ დაბის და მხოლოდ ერთხელ გაუმნებს თავის საიდუმლოს იდევამოსიდ მეფეს: "ვეძიები... ვეძიები სიცმამართვილეს, ახალგაზრდობას" (79, 6).

ხარხური ზოგადობისაგან განსხვავებით, საბაც თითერის ცოვერდვის ჩარიაცებით მთავრდება გაახარისამრავების საშუალებათა მიება, მიმიაცირაში მოხუცი არაბი ცერ არჩევს მიმიანს. იტი ამაოდ "დაბის... სურ დაბის!", მაგრამ თვით ეს ფაქტი ცოდვისა, მიმდევის მიმერი არ დაუკარგავს.

იმივე თემა, სევდა დაკარგულ სიჯაბუკები, ასამართლებს მიმიაცირას "სიცმამართვილე". ჩავიდო სიცმამართვილე დარბობს მისი ქმირიცა: "შეოროდ ერთხელ, მხოლოდ ერთხელ ჩამოიცვის ის ჩვენი ცხოვრების კარებამ, მხოლოდ ერთხელ გაჩერდება ის საიდუმლოებით მოცულ ცხოვრების ბჟესთან და წავა, გაერება, ვით მოეცვარე ჩამი გირის მიურვალე მინის სხივები... გაერება და მოეფარება სამართავისო ცხოვრების მჩევრებარე ფაროებს. გაერება და ცეროარ ჩახავ მას შემდეგ. ბევრავ უახებ მას ცხოვრების უკანასკნელ ჩუთები, მოუხმობ ბევრავ, მაგრამ ამათ იქნება დახილი და მუხარა, ის აღარ დაწერუნდება შემთარ" (80, 2).

შეღარებით ოპციმისტურის გასასრული, საბაც მწერალი შემატების მას, ვინც მოწივრულად ქარიცხენა სიჭამუკე, ვინც მოღომდე გაცალა მისი "ფარჯვა-შეღმიერებით ავსებული ფიალი" გა წერს: "მოღომდე გასცალე ფიალა იტი!... გასცალე, რაღაცან წუთი იტი არარ გამოიწვევა-და შენს ახოვრებაში! მარე, მარე მაიციოს სიჭამუკე, ახალიაზრობა გა წეტარ არს ის, ვინც ღამაჩად გასცალა ფცბილი ფიალა სიცმამცვილი-სა, წეტარ არს" (80, 2).

განუწყვეტელი მიერა, სურვილი სამდაროს ახსნისა გა წეცმოში-სა, იწყება კაცობრიობის გაჩენის მოიღან. აგანიანის ეს მისწრაფება განუსაზღვრელი წაირფეროვნებით გამომჟღავნდა ტეპირსიცყვიერებაში, საბაც ბოროტე იმარჯვებს კეთილი, ფრთას შრის აგანიანის ტანუბომე-რი თბერძა გა მიუღებელი მისაწვდომი ბერძა. მწერალი, აგანიანის სუ-რვილს - იპოვოს შეღმიერება, "სამარავისო ჩრაპარს" უწოდებს. არ შე-იძლება არ გავისხვოთ წ. ლორთეიფანიის მშვენიერი მოველა "შეგნი-ერება", საბაც შეგნიერება წარმოდგენილია უადგალა წახეცრაბრინა უარის სახით, რომელიც ინსციდებით ერებს ბრძოში თავის შეიღს. მოვე-რაში აგანიანის აქციური ბუნება თითქმის არ ჩანს. წ. მიშიალიის მინიაცურაში კი მართავია ამაოდ, მარრამ მაიცი აგანიანები იწყებენ ბრიოდას შეგნიერების მისაწვევად. მინიაცურა გიღად უახლოებება ქარ-თური ხაღლური ჩრაპარის "შეგნიერების მაიცებელი ჭაბუკის" სიუჟეტს. აუ ერთი ჭაბუკი აღიღობს შეგნიერების პოვრას, მინიაცურა უკან გადასახლებული უკან დაბრუნებისას აჭრთხილებენ ქჩარ შეხვევრიდ ახალგამრიდებს, რომ "ამა-რა დოვეღივე, აფუიღის იღება გა ბრომა, რომ ვერასოდეს ვერ იპოვი-ამ ახალგამრი მაიცებერი სამატრიცა ქვეყანას... რომ ისინიც ეძრე ეთებრნენ ქვედანას შეგნიერებისა გა სიცვარულისას, მარრამ ახლა დამრიღი გა გაქანცური ბრუნებიან შინ, ვერსად ჰპოვეს ის უცე-დანა" (81, 3).

"წეროდა და საუკუნეთა სრტორაში" არაფირ აღმოჩნდა ისეთი, ეიში ეჭყოდა მათიებრების: "გიხართოენ, შეიღონ ფარიზე მიწისა, ჩვენ კიპოვეთ ქვეყნისა ბეგნიერებისა და სიცვარულისა" (81,2). ამის მიუხედავად სურ ახალი და ახალი აღამისანები მიმდინარების მიერის გერის გძიარე.

აღამისანის ინტერესი გარესამდეაროს ახსნით არ შემოიფარგლება. მას სურს, გასრულოს თავისი მიმართება სამდაროსთან, ახსნის თავისი არსებობის მიზანი. აღამისანი ხომ ისეთი არსება, რომელიც მოიღავ აგროვნების გაღვიძებისა, მოცულის ერთი არწივ - ტანტის მსოფლიო, შეიცონს საკუთარი "მე", გამოჰყოს იგი ინ ხელართიან, რომელსაც "ცხოვრებას" ეძახიან და რომელთანაც ასე მჭიდრო არის გადაჯაჭველი. სწარები ამ კითხვების ახსნას უძირობს ნ. მინისტრის მიმიაცურის გმირიც:

"... ეხირავმა, როგორც აანთო ჩემიში სამთხველი სიცოცხლისა, არა სთვა, თუ რისთვის არათოს, ამ ვის უნათოს მან. გიაო, მას არ უთვევას ჩემთვის, თუ რა იგო მიზანი ჩემი ქვეყნარ მოვლენისა" (82,2).

იგი ამაორ მოივრის ფაძრებს და სამოცველოებს, ყველაფერს და დევრას ეკითხება ამის შესახებ, მაგრამ პასუხს ვერ პოულობს. და აი, მწერალი წარმართული პანთეონიან ტანიობობს ბრევ თაღას, გემონს. მას, როგორც ყოველისმონა, ყოველისამხსოველის, მიმართავენ ტოვდეს, ბაირომის, ლერმონტოვის ნაწარმოებთა გმირებიც, რომელთაც სამდაროს არსის, სამდაროს საიდუმლოებათა წვდომა აინცერესებთ. ნ. მინისტრი ირიკა გმირი კი უფრო კომერციულია, მას სურს საკუთარი, ფართო მინისტრებით თუ ვიცდეთ, აღამისანის ქვეყნარ გაჩერის მიზანი ახსნას. გემონი "ყველაფრის გარეშას", "ყველა საიდუმლოსათვის ფართის ახრას" პირება შეეჭვებულ და მათიებრები სურს. მინისტრის გმირი უდოებანორ, პირველიც მაპიჯა არ ემორჩილება მას. იგი თავდაპირებელად ლოდაებათა სამდოფერი ეძიებს პასუხს, მაგრამ როგორც ვერ პოლიტიკის, მხოლოდ მაშინ, როგორც უკანასკნელ იმედს, მიმართავს გემონს:

"მაგ ისე უნდა ვიაპრო ქვეყნარ ,ვით წყვეტიარით მოცულ უდაბითები? მაგ კერ აქესნა მიმიამი უხოვრებისა , ვერ ვიპოვო ძაღა სიკეტირმე იძირი? . ისეც შემ , შემ მოგმიართავ , ღემომო , ღმერთო კვლევისა ღა ძიებისა . შემ მომეც ძაღა , ძავუმიაღვევე უღონებელ სიკეტირს , ახარე ფარება საგა- დუღორებათა შემთა... მაჩქენე ძრა , რომითაც ჯან-ღომით საცსებ ვი- ბრძოლო ღა გავხსნა ჯაროსწური კვანთი ჩერი უხოვრებისა . მე შემთა მოვერ" (82, 2).

სიმბორისფური მოხერი სამდაროს განიხილავს ორ სიმრცულე-არ ქვეყნიური ღა მიღმური . ამათგან პირველი , საკანთა თვალხილური ძარე- რისა , მეორე -უხილავი , მაგრამ ჟეშმარიცი . ამქვეყნიური ფოველივე წარმატებადია ღა წუთიერი , მიღმური სამდარო კი ახსნას მარაგილის . თავისებური ატრისაა ამ საკითხებე ნ. მიწისვიდი მინიატურაში "ფოველი- ვე წარმატების".

სახელი ღა ღიღება მოიპოვა მწერალია , "ფოველა კითხულობა მის წარერებს . ის ახარგამრობის სათავფარო კერპი ღახდა ღა თანამედ- როვე ღიფერსფურის მინათობთა შორის საპატიო აღტირი ღაიფირა" . მატრამ , როგორც ფოველი ამქვეყნიური , მისი ღიღებაც წარმატები აღწოჩინდა . მე- ღობრებია , ნაცნობების მიიღინდეს ღაღაფაკებული მწერალი ."სახელთან ერთად მარ სიცვარულიც ღასასამარა . გაერა მისი სიმღიღეც... ის სფო- ვებდა უხოვრებას იმგვარივე ღარიბი , როგორაღაც ღარიბი... უხოვრე- ბაში ფეხი შესხება" (83, 4) . ღარჩა მხოლოდ ღაუწერები ფურცელი ღა წარწერა - "ფოველივე წარმატების".

ამ მინიატურაში მიწეულია ერთი - მწერალი სხვა სიმღიღისცე- ბის მსგავსად არ გვაძლევს იმერს , რომ მიღმურ სამდაროი მაიმც წახავს აღამიანი თავის ნაცნებარს , შეხვევება შეგნიერებას . მინიატურის ძინი წესიღირი , სასოწარუცვეთით ეთხოვება სიცოცხლეს . მას არ ღასფეო- ბია არავითარი სიხარული წუთიერი სამდაროამ მარაგილი ღაღასცდისა .

პირიქით, ავტორი მინიაცურაში "წინ, სიკვერიღისაკენ!" მცანავე-
რად ქანიერის ბარახის ამოსედას, ბავშვის ბაჟაზებას, კოკორის გა-
ფურჩევნას, რაგან მათ ტრასთამ ერთად უახლოვებებად საშინერი გა-
სასრული. მწერალს სურს, შეაჩეროს ყოველი მათგამი, განაფრთხილოს, რომ
ნუ ესწრაფვიან ჩინ, ნუ ეჩეარებათ ასმრა, რაგან ამით სიკვერიღს
უახლოვებებიან: "ნუ მიჯერი ასე სწრაფად, ახოვებებავ... ნეღა, ნეღა...
რენ ისე ღამაზი ხარ, ისე მშვენიერი, მაგრამ შენ ისე ჩეარა მიჯერი,
რომ ბევრი, ვისაც შემსავით სწრაფი თვალი არა აქვს, ვერ ამჩნევს
შენს სიმშვენიერეს... ნეღა ჩარი... ღავ, დვერა ღასცაძეს შენი სიღა-
მაგით, სიმშვენიერით... ჩინ, ჩეარა! - გაიძახის... საიდუმლო იღიერი
რაღა. დვერაზე შეუჩერებივ მიჯერის, რათა მაღა განვიღოს თავისი
გმია ღა შემბეჭ სიკვერიღის მსხვერპლი შეიღნეს... რათა შემბეჭ სიკვერი-
ღი ღაეპატრონოს მას. შეუჩერებელია ეს ჩინსვეღა სიკვერიღისაკენ... ნე-
ღა ჩარით, ნეღა, იქ ხომ სიკვერიღია... ნეღა" (გ 4, 4).

სიკვერიღი, როტორც საშინელება, მთავარი თემაა მინიაცურის
„სიკვერიღი თავი“: როტორც ცნობილია, სიმბოლისტი მწერლებისთვის
უცხო არ იყო. უცნობ სიცდვამე ან ფრაგატე ნაწარმოების შეემნა. ცნო-
ბიღი ღათინური ქამითქმას - "გახსოვებს სიკვერიღი!" ღაებო სადუძღველად
ამ მინიაცურასაც.

მინიაცურაშიც სიკვერიღი არ არის ამეცენიური მცანაველი
ახოვებებირამ თავის ღაონევის საუკეთესო საშუალება; პირიქით, პოპო-
რარ ბოვას მინიობიდ მეტოვაურებს, შეცვარებულ ქაღ-ცაჟს, ღამის
წყვირიარში ქაყუჩებულ ღერამინას, მჩვანით შემოსიდ ბუნებას მოსკე-
ნებას არ აძღევს ღა შიშით აცსებს სიკვერიღის გახსენება. ეს მინია-
ცურს 1916 წელს ღაიბეჭება ჟურნალში "თეატრი ღა ახოვება" (გ 9) ღა
შემბრძომ ქამიცემებში არ შესულა.

სიკვერიღის საშინელი აჩრდილი წუთიდ არ ავიზუებს თავს არც
ერთ სუღიძმულს. "მათ სიცდვას ღა სიმღერას სწამღავს იმრვე ხიები;

იგივე სიცდვეში არღვევს სიცდვარულით შეეძნირ ჰარმონიას: -ეა სოვებეს
სიკევირი!" (85, 33).

როგორც ტემოთ აღვნიშვნეთ, მიწიშვირის ყურადღების უერტრიი
დას ადამიანი. სიმღერისფერო, რომელთ ღიცერაცურულ-ესთეტიკურ
შეხერაულებს საფუძვლად დაეთ ნიცხვეს და შოპერაციურის ფილოსოფიური
რააჩრევი, ადამიანი "ჩეკაცაბ", ფოვისშემძლერ გამოაცხადეს. მიკორ
მიწიშვირის მინიაცურებში კი ადამიანი უდრი რეალისცურია, იმი კე-
თიღიც არის და ბოროტიც, თავისუფლებისთვის მემრიორიც და დამონე-
ბერიც, სათუთიც და მუღლვაც. ის შეიძლება არარაობაც იყოს და დოვ-
რისშემძლეც, უოდირიც იყოს და მაღრის ნერნერიც, მოიღიც იყოს და
სამდაროს მძრანებელიც, მაგრამ მუხამ არის ადამიანი და არა - "მე-
კაცი".

6. მიწიშვირის მინიაცურის - "მე ვარ "ადამიანი"- ტრირი ასე
ახასიათებს საკუთარ თავს:" მე მეუფე ვარ ეცეცმისა, მხეცმე უფრო
უჩერავსი ინსცირცების მქონე. მე ვარ ძალა, რომელსაც ვერადერი
ვერ დაიპყრობს... მე ვარ არსება, რომისთვისაც არაფერი არ არის, რო-
მისთვისაც ყველაზერი წებარართულია. მე ვარ უმშვერიერესი და ურო-
ნიერესი ემნიღება უხიდავისა! მე ვარ აღფრუისფი და საშინელი ერთ-
ისციც! მე ყველა მიყვარს და ყველა მიუღს, ყველას ჩემს თავს დამა-
სვალებ და ყველას ჩემი თავი მირჩევინა. მე ვარ ემნიღება, რომის
დეშინებ წმიდათა წმიდას ღოვს ვპოაღაც და ღოვანმოებს ხვარ ცაბინ-
ძურებ. მე ყველაზერი ვარ! მე ვარ არარაობა! მე ღმიერი ვარ! ... მე
ვარ არსება, რომელსაც ღიღათ პასუხსაგები სახელის ფარება ხვარ წი-
რად, მაგრამ რომელსაც ღოვს ღირსეულად აფარებს. მე ვარ "ადამიანი"
(86, 5).

როგორც აღვნიშვნეთ, სიმღერისმისა, როგორც ღიცერაცურულა მიმ-
ინარეობამ, შეითვისა გამოსახვის იმპრესიონისცური ხერხები. სიმღ-
ერისცები სიცდვას გამუშავებელ მინიჭებრნებ. "სახელის"

საშუალებით ისინი უჩილობრნენ გამოყეცათ სატმის არსი. იმპერისით—
ნიბით კი უფრო პასიურ ჭვრელას, ნახევარფერმას, მინიშნებელს, გუმიღ, წერ-
ფილებს არჩევს. ნიკო ღორგევიდანის, ღეო ქარჩევის, ჭოდა ღომ-
თათიის იმპერისონისცურ წოვერებსა და მიმიაცურებში გუმიღი ყველა-
ნე ძირით საშუალებას აღამიანდა შორის კავშირისა.

1910 წელს შეემნიო წოვერაში "გუმიღი" ჭოდა ღომთათით წერს:
"ერთ აღაცას ძალაშაკი ამბობს, გუმიღი შეიძლება აღამიანდა გაიღომო—
სო... ისინი გუმიღენ და... საუბრობრნენ ისინი, გიას, საუბრობრნენ.
ვიშ, რა გულახილათ, რა გულწდელათ, რა გარკვევით ამბობრნენ ისინი
იმას, რასაც გრძობობრნენ! ღმერთმამი, შემეხარბა მე ეს სურათი ერთ—
ხელაც, ერთხელაც არ გვისაუბრია მე და ჩემს ცოდს ასე..." (87, 32-33).

გუმიღი, სიჩუმე შეიძლება სიცდეამე მეცდელი იცოს, ამავე არის
იმიარებს სიმბორისცი მწერალი ვაღერიან გაფრინდაშვილი, რომელიც სხვა
შემთხვევაში აღიარება "სახელების მაგიას", სიცდეის გამუშაობებ მინი—
შვნელობას.

ვ. გაფრინდაშვილი წერს: "...არის მონენცი შემოქმედის ქავერე—
ბაში, როგორაც ის გრძობს, რომ სიცდები ბევრეცია, რომ სიჩუმე უგი—
რესი ჭეშმარიცება... ეს მაშინ, როგორაც სიცდები კარგაცებ თავის და—
ღას და უზობენ აღიღის შთაგონებას სხვანაირს. არა სიჩუმე სიცდე—
ოორაფის ღანდების, არამედ სიჩუმე ფეხის, რომელსაც შეუძლია, რო—
მორც ქარს, შექმნას ხმაურის და ქრიტალის ოპერა" (88, 12).

გუმიღი მეტობართან, საკუთარ თავთან საუბრის საკუცევესო სა—
შუალებას— ამავე აჩრისას ნ. მინიშვილის მიმიაცურის ტიტი. სიცდეს
სუსტია, მას არ ძაღუძს ყოველის გამოხატვა, გუმიღი კი გიაღია და დო—
რისმოქმედი. სიცდეს ვერ გამოხატვას უშაბეს გრძობებს. ის კაცს და
აუხეშებს მათ. აღამიანი მხოლოდ გუმიღში "ჰპოვებს ძრიერებას", მხო—
ლოდ ამ გზით მოახერხებს იმი საკუთარი თავის, საკუთარი სურის შემ—
ობას: "ვდუმეარ, მეტობარ, რაღებან სუსტია სიცდეს, გამომიტეს მა—

ხილი ჩემი სურისა, მას არ ძაღლის გამოხატოს ქრისტობათა ღეღვა. შემცირა კუთხე აჩამისამის გურისა და სუსტია სიცდეა, ლაპარათოს კუთხე იგი. არ ძაღლის ეს მე, მემორარო, და ვდემდარ... ვდემდარ! ვდემდარ ჩემ თრივერი... მაგრამ იგი, რა გირია ჯავოსმური სამეფო მდებარე- ბისა? და რად გიმრა სიცდეა აპიერი, სიცდეა გესრიანი და მაცდერი? უკუაქე ის. ღაე, მდებარებამ მოიცვას ბაქერი შემწი და მე მოშებამაც სიცდეით წმინდა მრიმობათა ნამ თაიცვეს. უამსა მდებარებისას გაიღერ შენ, თუ რას ეძახის სური ჩემი. გაიღებ მის სკვერას, გაიღებ, თუ რით იცავის გრძობა და რას ეძიებს დაუღალვი აჩრი მაიციებელ აჩამისა- ნისა... და ღაკარგულად ჩასთვალე შენ ღოენი იგი, როდესაც მდებარე- ბას არ მოუცავს ბაქერი შემწი, მდებარებით არ გისაუბრია შემს სურარ ... ნუ გეშინია მდებარების, ვინაიდან იგია ღასაბამი მრჩევილვალე საე- ბეთს, იტია აკვანი, წმინდა გრძობათა გამზრევი- გამზრენის გევერი

(89,5).

ცმობირია, რომ თავის შემოქმედებაში სიმბოლისცემა გირი აგ- რილი ღაუთმეს რელიგიას. ოსკარ უსილია უძღვნა ერისთეს "ღესები პრობაა", რელიგიურობით ხასიათდებოდა რუს სიმბოლისცმა განსაკუთრე- ბით უმცროსი თაობაც (ა. ბერი). ქართულია სიმბოლისცმა ნაკლებად მი- იღო რელიგიურ ხატია გაიღეაღების ფერებით. მარ, რომორც აღვინიშვილ, ერისციანურ სიმბოლიკას წარმართული არჩია (გ. ღეონია, ჭ. ცაბიცა, ს. კრისაშვილი). რელიგიურ სიმბოლოთა კვალი თიმების არ ჩამს წ. მი- წილვირის მინიატურები. უფრო მეტიც, გაუძებარია მისთვის ერისცეს აღმოჩინის ღოესასწაული, თუკი თავისუფლება და სიცდეარული არ სურვეს ქვეყნარ.

მინიატურა "სიმბირი" 1915 წელს გამოქვეყნდა ჟურნალი "თეატ- რი და ცხოვრება", ხოლო შემიღობ გამოცემებში იგი არასწორად 1916 წლით არის გათარიღებული. მინიატურის ძმირი პასიურად ეძებება აღმ-

გომის ღოესასწაულს, რაღაც ამჩნევს ქვეყნად არსებულ ძალაობას, უსამართობას. ნ.მიწიშვილს თავისუფლების სიმბოლო გამოვანილი ჰყავს მშვერიერი ქართული, რომელსაც მოძარავ მხედრები შეუზაბდო-დებ და კლავერ. ქართულის უკანასკნელი სიცდებია, რომ მისი აღმართა შეიძლება, თუკი "არასოდეს არ დაიღვრება... მმინდა სისხლი აღამიანი-სა, არ დაიჩარება არსება სუსტი და უძრური" (90,14).

მინიაფურაში აშკარად იტრიმობა რეაქციის პერიოდის მრისხანე-ბა, მისი შავპრეტი თარეში და ძალაობა, მაგრამ ოპტიმისტურა, მრიო-რისკებ მომზოდებლად ჭრერს ფინანი: " და შევერთდეთ... ვიძრილოთ და მოვეუწოდოთ დვერას... და შევასრულოთ ანდერსი ღვთაებრივ მშვერიერი-სა... და იქნებ აღსრუეს ის... იქნებ აღსრუეს ის - სვერება და სიღა-მაზე უვეფისა. და დვერამა ესთევათ მაშინ: "აღსრუე, აღსრუე, მისართ-დეთ-თქმ". დვერამ ჩამოვკრათ სიხარულის ბარს, შვერით და სიხარულით მივუღით ერთმა მეორეს მისი და ჩვენი აღმომა" (90,14).

მინიაფურაში იტრიმობა ქართული მწერლობის რეალისტური მაკარის, კერძო, მისი რევოლუციურ-დემოკრატიული მანილის გაცემა. ამ პერი-ოდში ნ.მიწიშვილის შემოქმედებისთვის ეს გაორება მიშამღობლივია. მისი მინიაფურების ერთი, მოვერბისფული მანილი, თუ ხარცს უხდის მე-ღანეორიას, სკეპსისს, ჩარმავლობას და სუბიექტივიტეს, მეორე - რეალის-ტერ ნაწილში, სიცოცხლის სიցვარული, სინათლე და აქციური მოქმედებების წყურები იტრიმობა. თუმცა ფორმის მხრივ ეს უკანასკნელიც სიმბო-დისფურ-იმპრესიონისფული წერის მანერით არიან შესრულებული.

ნ.მიწიშვილის რეალისტური თვალთახებებით შექმნილ მინიაფურთა შორის ძალებე საინტერესოა "ისინი ცხოვრებას ქმნიან". რესი სიმბოლის-ცების უმცროსბა თაობამ, რომელიც უფროს თაობასთან შედარებით პოლიტი-კურად აქციური და პროტესტული იყო, ჩამოადენს "ცხოვრების ტარაურ-ნის" ღობური, მაგრამ ეს საკითხი მათ გამინიღეს რელიგიურ-მისციკურ

ასპექტში, გამოსაცავი იპოვეს კოსტიურ ცოდნაში, საბაც უხოვრების სა-
შინერებათაგან უანჩიტებიღი აგანიამი შეუერთება სიზმინდის უმაღლეს
პრინციპის.

იგივე საკითხს ნ.მინისტრი რეარისცური გარანტველა მისცა
რა უხოვრების გარდაემნა ძველის წერევასა და ახლის წერებაში გაი-
ნახა. იგი ამართებს ივერის წერევას, რამდან მხოლოდ პრიორასა და
შემერბაში იბარება ახალი, უხოვრების გარდაემნა მხოლოდ მოქმედებას
შეუძლია და არა-სურვილს:

"უხოვრებას ჰემინიან ისინი. ჩვენ ათასი წლობით უარესებზე და
კამისვენიერებზე ჩვენს წმიდათა წმიდას... ვიწოდობთ, ვიღებით და მიმი-
საკენ მივისწრაფვით... ვანგრევთ ჩვენს წმიდათა წმიდას და ძველი ფა-
რის წანგრევებზე ახალს ვაგრებთ... ჩვენ ის უნდა დაგვემირის, რომ ისევ
დაგვეწყო... მხოლოდ ჩვენ ამ ძველს ვანგრევთ ახლის სახელით, მშვერი-
ერებას ვაწარგურებთ უფრო მშვენიერის გულისათვის... ღიაო, ეს არის
ემნა უხოვრებისა" (91, 4).

უნდა დაინტერეს ივერი, რომ მის აღმიარება ახალი, უკეთესი აღმო-
ცემებეს ასეთის მწერის დასკვნა.

რეარისცის კარმითას დაწერილი "მთის მინარე", რომელიც დვერა-
ზე ოპციონისცურია ნ.მინისტრის მინიაცურებს შორის. იღია ჭარბადა-
დებ "მიმდავრის წერილებში" მაგიდეალა დერტის სახე, რომოც მუდმივი
მოქმედების, პრიორის და სიცოცხლის სიმბოლო. ასეთიც მინშვერო-
ბას აწიფებს ნიკოლო მინისტრი მთის მინარეს, რომელიც სწორებ მექ-
ხარებით, თავისუფლებისკენ სწრაფვით და შეუპოვრობით იმიდავს მას.
"მთის მინარე" არსებული წყობილების, მომობის, უმოქმედობის პრო-
ცესცად იკითხება.

მწერადი შესტრდის თავისუფლებისთვის მინისტრის პრიორას: "მიყ-
ვარს, მიყვარს შენი შეუწყვეტელი ხმაური, შენი მუდმივი პრიორა,

შენი მეუხარე ,უამაყოფილებით სავსე ხმა. მე დურს ვუგდებ შენს ბრძოლის ჰიმნს, შენს ინერიან სიცვებს... ვხედავ შენს უკმაყოფილებას ამ კაღაპოფისამი, ვხედავ, თუ როგორ ეპრივი შერ მას, როგორ ქსურს, შეანირით ქვები მის ფსკერზე, ღამეთ ის ღა თავისუფრად სავარი გრძა გაიკავო... ვხედავ დევრა ამას ღა გური მიმარტებას, იმებით მევსება- მე მაგარითს ვხედავ ბრძოლაში შეუღრეცელობისას" (92,3).

ისეცე ,როგორც იღია ჭავჭავაძე ,რომის უწყალო ბერავიერითაც შეემაირი აღმიშნული მინიაცურა , ნიკ. მინიშვილიც ეთაყვანება თავისუფრებისთვის ბრძოლის წყურვილს , უარს ამითს სიჩურესა ღა მეურროებაზე , თუკი ისინი არსებული ღამითნებელი წყობილების შემარჩენებას გურისხმობენ:

"მიცვარხარ იმიცომ ,რომ იბრძვი ,რომ შემი სუღი ვერ შერიტებია მცუროებას ,რომ მოირაო ,ცოცხლობ" (92,3).

ამგვარი თვეშიმიგმით ღა რეალისტური თვალთხევით შეემნილი მინიაცურები ნათელ წარმომარტინას გვიმნიან ავტორის მსოფლიხერებობაზე , მისი პოზიციასა ღა პორიციკურ მრჩამსმე , მიმდევარი შემოქმედების აღრეულ პერიოდშივე პრასიკური ეართული ღიცერაციის ფრაზით დიდი ძირი დადგინდაზე , რამაც საძროთა ხელისუფლების შემზერ ნ. მინიშვილი ახარი საქართველოს აულიზფერ მიღებასა ღა აღიარებამდე მიიცვანა ღა ეართული საძროთა მჩერობის ერთ-ერთ აქციურ რაღად აღია.

საინტერესოა ნ. მინიშვილის მინიაცურების ფორმა ღა ღერსიცა. მისი მინიაცურების ერთ ღახვეწილია ღა ღაკომიური , შინაგამისებრები მოკლე ღა სხარფი , მჩერალი შეტენაულად ერიდება მრავალიცვაობას , მოცემისა ღა ამბის ბოლომდე ახსნას. იგი არჩევს მინიშებებს , სიმ-ბოლურ თემებს , წერტილების სიმრავლეს , მეფი აქციურობის სამუშაოებას არეცს მკითხველს. ყოველივე ეს შეღერია ეართვერ მინიაცურისცდა

იმ ძღვერი სკოლისა, რომელიც საქართველოში ჩამოყალიბდა XX საუკუნე-
წის გასაჩვისმი გა დემატურ მწავალდეროვნებასთან ერთად ახალ ჟან-
რომრიც მხატვრულ სიმაღლეებს მიაღწია.

ნ. მიწიმვიღის მინიაფურებში იქნიობა სიცევისა გა დრამისაგმი
გამახვილებული ფურალება, რასაც არცდე იშვიათად რიცმული პროტის
ნიმუშებამდე მივდაცართ.

მიუხედავად იმისა, რომ ნ. მიწიმვიღის მინიაფურები ეართული
სიმბოლისცური სკოლის ჩამოყალიბების პერიოდში შეიქმნა გა ამ ღი-
ცერაცურული მიმღინარეობიდან შევრი რამ მიიღო გა შეითვისა, შეცმობა
იენებობა, რომ მისი ამოროიბელი შემოქმედება მხოლოდ სიმბოლისცურ-
იმპერიული მიმღინარეობების გაცემით ამვენსნა გა არ გადვე-
რაბა მემორიერება ფრაგილული ქართული რეალისცური პროტის იმ იღიერი
მაკარისა, რომელიც სათავეს იღებს იღია ჭავჭავაძის, ვაჟა-ფშაველას,
აკაცი წერეთის, აღესანიშვილ დაბბერის შემოქმედებიდან. ეს ორი მიმ-
ნარება: რეალისცური გა სიმბოლისცურ-იმპერიული განსამღერავს
ნიკოლ მიწიმვიღის აღრეული პერიოდის სამჩერო სახეს.

სისოდო მიწიმვიღი- ჩურჩა "ეპიზოდი მიურღვის"
რეალისცურ-იმპერიული

საბჭოთა ხელისუფლების გამდარების შემდეგ საქართველოში რთული
იღიერაცურული ვითარება შეიქმნა. მართლია, ჯერ კიდევ 1917 წელს
გაარსება საქართველოს მწერალთა კავშირი, მაცნება უმეცესად ეს აკა-
რებას ფორმირდება ხასიათს, რამდენი, ჯერ კრისტიანობის ინიც-
იარება მანსხვავებული მწერალთა გადაფრენები: პროლეტარულ მწერალთ
ასოციაცია, "მემარცხენეობის" აღდი, "დისდერ ყამშეღმა" კოორპორაცია,

შედარებით მოტვიანებით შეეძინილი "არიფიონის" პრეზიდენტი, იყვნენ ატრე-
თვე ღიცერაცხური ღაგრძელებათა ძარები მიწოდი მწერლები; ღა მეორები,
მწერალთა კავშირის არ გააჩნია ერთიანი შეჭრითი ორგანიზაციის, რომელიც
მთელი ქართული მწერლობის შინაგანს გამოხატავდა, ხელს შეუწყობდა
ახლანშექმნილი მწერალთა კავშირის ორგანიზაციურ განმიცემებას. ეს
მისია შეასრულა ყოველთვიურმა უურმარმა "ქართულმა მწერლობამ", რომ-
ის პირველი წომერი 1926 წლის ივნისში გამოვიდა.

ამ სოლიდური ღა ევროპული სტილის ერთ-ერთი პირველი ქართული
უურმარის გამარსებული ღა რეაგეცორი იყო ნიკოლოზ მიწიშვილი. იგი
სატრუარგარეთირან ღამრუნებისთანავე (1925 წ.) სათავეში ჩაუდას
ესართული ღიცერაფურისთვის ესორენ საჭირო საემეს, ღაძია ყველა სა-
გამომცემო ღა ფინანსური სისმერე ღა საკმაოდ რთულ პოლიტიკურ ღა
კულტურულ ვითარებაში შეძლო, გამოეცა თემატიკურად მრავალფეროვანი,
მაღალი მხატვრული ღონის ცეომე უურმარი.

სრულიად საეპროფესიოს მწერალთა კავშირის საწყის პრეტიბიურის
სხდომაზე სისცემაცურად იხილებოდა უურმარის ღამარსების საკითხი,
შესრიტებოდა ყოველი საგამომცემო წვრილობი.

აღნიშვნული პრეტიბიურის სხდომაზე 1926 წლის 5 მარტს მოისწი-
ნეს ნიკოლოზ მიწიშვილის ინდორმიცია "ესართული მწერლობის" გამოცემი-
სათვის მშაბების თაობაზე. ღამცემიდა უურმარის ხარჯთარიცხვა: "მი-
რებულ იქნას სრულიად საეპროფესიოს მწერალთა კავშირის ორკვირეულ
ორგანიზაცია, 64 გვერდიანი უურმარის "ესართულ მწერლობას" ხარჯთარიცხვა
ჯამით 1606 მანეთი დვეში" (93, 10).

როგორც სხდომის ღამებიდებირან ირკვევა, თავდაპირეულად ღა-
მიწიშვილი იყო ორკვირეული უურმარის შექმნა, მაგრამ გაიდარისწინეს
რა არსებული საგამომცემო სისმერეები, უურმარი გამოვიდა, როგორც
ყოველთვიური ორგანიზაცია.

მწერალთა კავშირის პრეტიბიურის 1926 წლის აპრილის ღა მარ-

სის სხვომებზე განსაკუთრებული დურაღობით იხილებოდა ჟურნალის ტამოცემის ღამისარების საკითხი.

10 მაგისის სხვომაზე კი კონცერტუად ტანისაბორი "ეართული მწერლობის" ტამოსვის ვადა:" შინაგამება მიეცეს ჟურნალ "ეართული მწერლობის" რედაქტორს ამზ. ნ. მიჩიშვილს, მიიღოს ფოდერაციაში მომები იმისათვის, რომ ჟურნალი "ეართული მწერლობა" ტამოვიდეს მაგისის ოცა- ბე" (93, 16).

ჟურნალის პირველი ნომერი გამოვიდა 1926 წლის ივნისში. ტამე- თი "კომუნისტი" ამის შესახებ წერდა:" ეს ორგანო ("ეართული მწერ- ლობა"-ბ. ჩ.) პირველი კოაღიციონური ორგანიზაცია, საბაც თავს იყრინა ჩვენი არსებული ფერი დიფერაციურული მიმმინარეობა... ამ ჟურნალი ეართული მწერლობა პირველად ტამობის გაერთიანებული ორგანიზაცია სახით ჩვენს წინაშე" (94, 232).

ჟურნალი "საბჭოთა ხელოვნებამ" კი ასე შეაფასა "ეართული მწერლობის" ღიცერაცურული და საბორბოებრივი მინისცემობა: "ეართული მწერლობა" თანამედროვე მოქმედი ღიცერაცურის ერთიანი თრიუმფი. ამა- შია ჟურნალის ღირი განსაკუთრებული ღირსება და უმთავრესი უხერხე- ლობაც. საჭიროა ღირი სარეაბიციო ფაქტიკა, რომ ერთ თრიუმფი შესაძ- ლებელი გახდეს იმ ღიცერაცურულ თაობათა შედაცსება, რომელთა მეტა- რი ღაპირისპირებით გამისაბოროვი უკანასკნელი შედების ჩვენი ღი- ცერაცურული ცხოვრების ხასიათი... მაგრამ ეართული მწერლობაში უკანას- კნებად ღაძრულის სურვილი - მომქმედი ღიცერაცურის თრიუმფიციური გაერთიანებისამ- შესაძლებელი გახდა ასეთი თრიუმფის არსებობა, რაც პირველი მოვლენა ამ 15 წლის გამომაცემაში" (94, 261).

"ეართული მწერლობამ", მისმა სარეაბიციო კოლეგიამ, მართლაც, ღირი ფაქტისა და მოქმედობის შეღებად შეძლეს "ღიცერაცურულ თაობათა შედაცსება". მის გარემო ღაირაბირებ დვერი ღიცერაცურული ღარღვე- ბის, ეართული კულტურისა და მეცნიერების საუკეთესო ჩარმომარცელების,

რამოცხეოსნის პირველივე წლებში ჟურნალი გაიძექა ეართი მწერლო-
ბის შესამიშნავი ქმნილებები: ნ. ღორგეგიაშვილის "თაცსაფრიანი ღერა-
კულტი" და "ეპისკოპობი ნაბირობაზე", ვასილ ბართვის "მარტარიტის
ცრებლები", ი. მრიშაშვილის "ბენიოსების ბერი დფილისის ბაზარზე",
პაოლ იაშვილის "პოეტის" და "არცვეთის ღამე", მ. ჯავახიშვილის "მდე-
ვარი", ტ. ფარიძის "მე ყაჩაფებია მონკლეს არაგვებე", "რია-რია", "სერ-
ები ესებინს", ძ. ლეონიძის "ნინოშმინდის ღამე", "ღამე ივერიისა" და
"ალიარი", ა. აბაშელის "წერილი ნოე ჩხიკვაძეს", ფერერი მრავალის
"მთვარე ფანჯარასთან", ს. შანბიშვილის "ღებისერთა ფაფუა" და სხვა.

ჟურნალის გამოსვლისთანავე განაცხადა, რომ ის იგივე ყოველივე რი-
ტიურაციურულ ღაგრძელებას გარეშე და მიმმართ ჰეთიანი ეარ-
თულ მწერლობის სურისკვეთების გამოხატვა: " მაგრამ იმ რით ერთ-
მხედლობას, რომის ხელმძღვანელი ორგანოა სრულიად საქართველოს მწე-
რალთა კავშირი, ამჟამად აქვს მხოლოდ ერთი შეჭრითი ორგანიზა- ყოველ-
თვისური ჟურნალი "ეართული მწერლობა". ჟურნალი იძღვა მოვიდან სუ-
რათს თანამედროვე ქართული ლიტერატურისას. ჟურნალი მომარილეობას
რეპულინერ ყველა ქართველი მწერალი და პოეტი, განუჩეულად ლიტერა-
ტურული მიმართულებისა, ცნობილი ქართველი მეცნიერები და სამოქადა-
ოობრივი მინისტრი. ამ მხრივ ჟურნალი "ეართული მწერლობის" გარსები გაერ-
თიანებულია მიმდინარეობისას და მიმდინარეობის სახით" (95).

ჟურნალის პერიოდის, პრობის, ხელოვნების, წერილების,
თარგმანის, ღორგეგიაშვილის და ბიბლიოგრაფიის მანიფილებები. პერიო-
დული ქვეყნებისა და წერილები ისტორიის, ერთობის საკითხებ-
ზე, სახისკუსიო მასალები და სხვა. ეს ჟამწობრივი მწაფალეობის მიერ-
ანაპირობება ჟურნალის მაღარმაცვრულ და ფერაცურ ღონეს. ეართული
"მწერლობის" ფურცლებში იშექმებოდა ყველაფერი საუკეთესო, რაც იერმე-
ბოდა იმპრონიმერ ქართულ ლიტერატურაში, ხელოვნებასა და სამოქადა-

რივ წეანიერებები. უურნარს დურაბოებით არ ჩჩებოდა ახარი მხატვე-
რული თე სამეცნიერო ღილერატურა, ბიბლიოგრაფიის ძანვოდიებაში
წერილებს აქცეულებამ ესრთული მეცნიერებისა და კულტურის გამო-
ჩენილი მოღვაწენი.

რებაქტორი ნ.მიჩიშვილი არა მხოლოდ ხელმძღვანელობდა უურნა-
რის ცამოცემას, იგი პირადად აჩესრიცებდა დვერა თრტანიშვილის მხა-
რეს, უურნარის ძალულების საემეს და ამასთან, თვითონაც აქციურად
თანამშრომლობდა მის ფურცლებზე ,აქცეულებდა მეცნა საინტერესო და
თრიგინაურ წერილებს ესრთული კულტურისა და ღილერატურის აქცეადურ
პრობლემებზე. ნ.მიჩიშვილი აღიღობდა "ქართული მწერლობის" ტარიელი
ცემოეკრიბა ჩვენი შემოქმედებითი ინტერიერული საჟურნალო იაღები.
უურნარის თეატრული მრავალფეროვნება და მხატვრული გრაფიკა, უბადესოფს,
რაოდენი დურაბოებით ეკიდებოდა იგი გამოსაცემებზე მასარის შერ-
ჩეცას, საცოველთაო რიებისა და ერსპერიმენტების პერიოდში როგორ შე-
ძო სწორწურსის აღება და შექმნა ისეთი უურნარისა, რომელიც გრესაც
მეცნიერულ-ღილერატურულ დურაბოებას იმსახურებს.

ფარავარად, "ქართული მწერლობა" აჭარებდა იმ ხაზს, რაც შემოქ-
მედებით ინტერიერულიას დაუსახა 1926 წელს საესროველოს მწერალია
I ტრილობამ. უურნარის პირველივე მომრის მონინავე წერილში მიკოლო
მიჩიშვილი წერდა: " მწერლობა არ შეიძლება იყოს ნეიცეპლური, იმერცული
ეპოქისა და ხარხის ჩინაშე, მას არ შეუძლია უსტკიმოს მარცო "ცემიდ
ხმაზე", როცა საუკუნე ბოავის პრძოლის საცვირებით... თეოდორის რე-
ვოლუცია ქართულ მწერლობას მიაჩინია პროტესიულ მოვლენად, ქართული
მწერლობა შეეცხება ამ მოვლენის გაღრმავებას და გამოიცილებას, რათა
ოქონიბრის რევოლუციის შემდგომ შექმნილი ურთიერთობა ჩარჩინდებო
იქ-
ნას ამრეთვე საესროველოს სოციალურ, საგორგოებრივ და სახელმიწოდო
მარტივარებისაკერაც"

უურნარის გამოცემა არაერთ სირთულესთან იყო დაკავშირებული და
მხოლოდ ნ.მიჩიშვილის ენერგიული ჩართვა აქცეულებდა მის არცებობას.

საქართველოს მწერალთა კავშირი, დეიმონაც ფინანსირი სიძნე-
ლეების მქონე, ვერ ახერხებდა ურნაღისთვის ჩახმარების გაწევას, მის
საერთო ხელმიღვანელობას. ამის შესახებ თვითპრიტიკული აღინიშნა
საქართველოს მწერალთა II კრიტიკის საანგარიშო მოხსენებაში: "...ურ-
ნას ("ქართულ მწერლობას"-ძ.ჩ.) სტირაბ ყოველმხრივი ცერაბორების
მიზულა, უნდა ყოფილიცვნენ ბაინცერესებული მისი ფინანსი, გავრცე-
ლებით... ეს არ იცო აუამიე ღა მომავალი მაინც უნდა გაუმჯობესეს
საქმე ამ მხრით" (97, 2).

მეტად მწევავე იგრა ურნაღის გავრცელების საკითხიც, რის გა-
მც 1927 წლის ბასარდისში საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდო-
ძარეს სამორჩიას ღა მ. მირიშვილს მოუხდათ, გახმარება ეთხოვათ იძი-
რისის აღმასრულებელი პრეზიდიუმის ხელმიღვანელობისთვის. თვილიადურ
წერილი ვკითხულობთ: "როგორც თქვენ მომენტებათ, საქართველოს გა-
ერთიანებული მწერალთა კავშირი უკვე მექანიკურ დეა სცენს საკუთარ
ორგანოს "ეპროფული მწერლობა", რომელიც მონაწილეობას ღებულობენ
ეკართული მწერლობის საუკეთესო ძალები, მართვის მინიჭულებისა.
ამჟამად საქართველოში ეს ერთადერთი ორგანო, რომელიც თავსრება თა-
ნამეროვე ქართული შემოქმედების საუკეთესო ნიმუშები. ხსენებული
ურნაღი განმზრახულია მკითხულება ფართო წრეებისთვის ღა ამიცომ მწე-
რალთა კავშირი ჰყიდის მას შეღარებით იადარ- თითქმის თვით ღირებულე-
ბის ფასებზე. ვინაიდან ამ ურნაღის გამოცემაში მწერალთა კავშირი
მიერთებს პარციულსა ღა საბყოთა ორგანოებას სრულის კონცაციონ-შე-
საიდენტია, რომ იტი გავრცელებულ იქნას ფილისის ღა მისი მარწის
სპოლებსა ღა სანკითხველოები, როგორც სასანებლო ღა საჭირო ესმო-
დება, მამომხაფველი ქართული ღიფერაცირის ღოვანებელი მდგრადრეობი-
სა " (98, 9).

"ეპროფული მწერლობა" თავდაპირებელად იპეტებოდა პოლიტიკა-
ტონების კ 1 სფანძაში, 1927 წლის თებერვლიდან კი მისი გამოცემის
საქმე ღა ამასთან გაკავშირებული ხარჯები თავის თავმე აიღო გამ-

სახუთმია და იბი გამოსაცემად გაგასცა სახელცამს. ამის შემდეგ უკრნაღის ფინანსური მიმდინარეობა შესამჩნევად გაუმჯობესდა.

საქართველოს მწერალთა კავშირის მე-2 ყრილობაშე, 1928 წლის მარტი, დურაბოება გამახვილდა უკრნაღის მუშაობაზე. საამტარიშო მოხსენებაში აღინიშნება: " მწერალთა კავშირის ისფორიანი არ ეოფილი ისეთი ხანა, როესაც მას პერმორეს ღიაფრაცურული ორგანიზაციის გამოსცემა თუ ჩერიბიშვილი არ შეჩერებულიყო" (92,5).

ყრილობაშე უკრნაღის მისამართით გამოითვა შემიშვილიც, მაგრამ ითვალისწინებული მის მუშაობას მიეცა მარატი შეფასება, ხამი რაესეს და "ეართული მწერლობას" გირ საბოგაროებრივ და ღიაფრაცურული მიმიშვილობას და თვით რეგულირების პირად წევდილს. პაროვ იაშვილის გამოსცემაში პირდაპირ ითვა: " ამხანაგი მიშიშვილი გირ ემერტით გაეხმარა უკრნაღის გამოცემის საერთა... ისე სისცემაცურად უკრნაღი არ გამოიგორდა, ის რომ არ ეოფილიყო" (100,11).

იბივე აღმიშნა პოეტმა სამხრო ეცნოა: "...შეიძლება არ ეოფილოთ იქ ნიკორობი მიშიშვილი ხერიძოვანებად და შეიძლება არც ის გვერძობა, რაც ეხდა გვაქვს" (100,14).

კრიტიკოსმა ბესო ჭოენცმა ასე შეაფასა უკრნაღის საერთიანოა: "ეართული მწერლობას", ცხადია, ბევრი ნაკრი პერმია. მართლაც, ბევრი დამატებით ასეთ პირობებში სავსებით გამოკმადოდილებელი მუშაობა, როცა უკრნაღი აერთიანებს სრულიად სამინაურმდებო ჯრუფებად დაფოფილ ქართველ მწერლებს. აქ შეუძლებელი იყო ერთიანი სფილის, კოლონიცის და მხატვრული იდეოლოგიის დაცვა, მაგრამ "ეართულმა მწერლობამ" მაინტენირდება მიშერლობა, მაგრამ მწერალთა კავშირის მიერ აღებული კურსის ღიაფრაცურული რეალიზაცია მოეხდინა. და ამ უკრნაღის სახით მოვარდი დამატებილებელ უართვია მწერლობა, მისი მფრინავი ბუნება იყო ჩარმოღებილი. რეგულირების გირ ერასტიურობას უნდა მიეჩეროს, რომ მეტად მიიჩნევ პირობებში უკრნაღია

შესძლო ორი წლის ტანიტავობაში შეუწყვეტერი არსებობა, რასაც გიგი
მიზიდვნებობა ჰქონდა ჩვენი მწერობისთვის როგორც იდეური, ისე ნიკო-
ერი თვალსაზრისით" (97, 25).

ნ. მიზიდვიღინა საპასუხო ტანისვებაში ტანარისადაც უკრმავის მე-
შაობაში არსებული წაკითხანებები და ხაზებასმის აღმინა: "ერთი მთა-
ცარი მიზიდვნებობა ჰქონდა ამ უკრმავს, რომ ჩემ ჰქონდა გამოიდი-
ს საურიად საქართველოს მწერალთა კავშირის უკრმავი. ამ წარწერის სიმ-
ინიეს მე ვპირობობი და არ წერილი უს კავშირი... ეს ხაზი-
ეართული მწერობის პრესციზის აჩვენის, გაცვის, სამჭიდო სამოქადა-
კირითბის ნიაღამის შეემნის- ისო ძირითადი მომენტი..." (101, 74).

ერიღობის გორგერთმა მონაწილემ უკრმავის მეშაობის არასწორ
ფორმაზე მიიჩნია მწერლებზე წინასწარი ავანსების გაცემის პარალელი.
ნ. მიზიდვიღინა პასუხში ნათეად ტანისადა მისი, როგორც რეაბილიტის და
არამიგანის გულისხმიერი გამოყიდვებულება ქართველი მწერობისამი: "...
დარჩენილია ავანსად 2000 მანეთამდე, რომელიც განაწილებულია 80
პირზე... რაზ უნდა გვიკვირეს, რომ ამ უკრმავზე ეს აღმინელი თან-
ხა გაიხარჯა. მოგეხსენებათ, ეს უკრმავი აერთიანებს დველა მიმართუ-
ლებას, რომელთა შორის შეობაზე არის ლარიში ხარხი და მე არ ჩავთვდი
ჩემს თავს ნამდვილ რეაბილიტაციას, რომ ეს ჰავა მიზიდვის არ
მიმეცა ავანსი თითო თუმაში, თუ გიმირაჲ პირებ მცოდოდა, რომ ამ ავანსს
არ გაამართოდებოდნენ" (101, 71-72).

ერიღობის გამოყიდვებაში ჩაიჩნერა: "ერიღობა იშორებს საერთო
კავშირის შეფრენითი ორგანოს, უკრმავ "ეართული მწერობის" მეშაობას,
სტრუქტურას ამ უკრმავის გამოყიდვების საჭიროებას, რისფერისაც აცალებს
დეირაციის ახარ სახელმწიფო ავარაცის მიღების გადასაცემა, რომ ამ ავანსს
არ გაამართოდებოდნენ" (102, 2).

ეართული მწერობის გამოყიდვებულება უკრმავისადმი არ ისო
ერთვაროვანი. პროცეციარულ მწერადა ერთი მართი უსაფუძლოდ ეკი-

ეირებია მას "ნაციონალიზმის", "ფეოდალურ რომანტიზმის", "ოპიუალეონიას", "იდეოლოგიურ ჩამორჩებილობას".

"ეართული მწერლობის" 1927 წლის მე-5 ნომერი, რომელიც გამჭვირილი იყო ბ. ცეონიძის "ღამე იკერისს", ფ. ცაგარიძის "კახეთი", ვასილ ბაროვაის "აღესანდრე ჭავჭავაძე", ლევან ასათიანის "მარანა", პ. მერიქიშვილის "ჩემი ცხოვრება" და სხვა, ასე შეაფასა ჭურიმართა "პროლეტარულია მწერლობამ", "მეორე ჩერიბარია, რაც სარეცემმით ჭურიმართი გამოიხილა, მატრამ იდეოლოგიურ-ლიტერატურული მხრივ არავითარი წინმსვდერობა არ გაეცეო. მორიგი მომერი ჩარსულ მოძრებისგან არავრიც არ განსხვავდება. არც ერთი მასაღა არ არის, რომელსაც სამოტაროებრივი წონა ქონდეს... "ეართული მწერლობა" ოპივალერჩიბის კვარიფიციურ თრიტორი, ნაციონალისტურ გაცემულობის გამწეობილებათა რეზერვუარია გამაიცა" (103, 94).

ამავე ჭურიმარის მომერევო მოძრები კი ბ. რომელი წერდა: "აღმაგ კიდევ მეტი ჩამორჩებილობის შედეგია "ეართული მწერლობაში" ერთეულებულ ბათ ტაფანტური "ცრუ კასიკოსების" გულუბრეცვილო ღილერიაციური შემოტებება, რომელიც აკაკი ჩერემილის პრიმიციურ ღერსის კულტურით მხოლოდ იმით განსხვავდებიან "ცისფერ დამწერებისაგან", რომ თავისი შემოტებების მასაღა იღებენ ხელშეუხებელ ბუნების მოვლენებს და "პარნასულ წმინდანების" ღირიკულ თემებს" (104, 83).

რომ ასეთივე იყო მთელი ჭურიმარის გამოკიდებულება "ეართული მწერლობისაგანი", ამას მოწმობს "პროლეტარული მწერლობის" 1927 წლის // 5-6-ში გამოცემულებული სარეალეციო წერილი "15 ივნისი, 1927 წელი", საბაც ვკითხულობდა: " გაიღიერეთ მემარჯვენე ფერდებიერი "ეართული მწერლობაში", ჩაიშვილა ღილერაციურული სიახლის და იდეოლოგიური ითვალისწინების სამართლებრივი მინისტრის სამართლებრივი მინისტრი დაბრუა-დვრა თანამდებარების იდეოლოგიური კუთხე: "... ასე დეს იკიდებს

ჩამორჩენილობა "ქართული მწერლობაში". ჩამორჩენილობა იღეოროგიური: ღაცების დროშა, მისციციიში, პორტორაფია, ნაციონალიზმი და ფეოდალური რომანტიკა, ჩამორჩენილობა ღიცერაფურულ-ცეხისკური" (105, 8).

ამგვარი კრიტიკით პროლეტარული მწერლობის ჩარმომაბრძენები და ესხმობონებ ჟურნალი ღამეში მიხეიდ აავახიშვილის, ფიციან ფაბიის, იოსებ გრიშაშვილის, გიორგი ლეონიძის, პაოლი იაშვილის, ვა-ლერიან გაფრინდაშვილის და სხვა ისევ მწერალთა შემოქმედას, რომ-ლების ღოეს ქართული ღიცერაფურის ჟურნალისა ჩარმომაბრძენება და ითვლებიან. არანაკრები ეპითეფებით "ამკობრნენ" და რეაციონის. ამგვარის არასწორმა ღამოკირებულებამ, რაც იშვიათი არ იცო იმ პერი-ოდის ქართული მწერლობაში, აიძულა მიკოლო მინიშვილი, ეთეოცა გათა-კისუფლება. 1928 წლის აპრილიდან ჟურნალის რედაქტორის სიმინ ბერ-დაიე ("ქართული მწერლობის" ქამიცემა შეწყდა 1930 წელს).

ხანმოკლე არსებობის მიუხედავად ჟურნალის "ქართული მწერლო-ბაში" თავისი ღამიშნილება შეასრულა. მარ ერთ-ერთმა პირველმა ჩართუ-რინა სამოტაროებას ქართული მწერლობის მთღიამი სახე და ხელი შეუწყო მწერალთა სხვადასხვა ღაჯგუფების მსერთიანებას.

ღ ღ ჰ ჰ ი ნ ჲ ჲ რ ი ჲ რ ი გ ა

1. მისამართი და მიზანი მუსტრები

ესრთერმა მოკუმენტურმა პროგრამა განვითარების წევრი და სა-
ინფორმაცია განვითარების მიზანი.

XVIII-XIX საუკუნეებში იტი ითვითადად სამოქადაციან უძრის
იცო წარმომადგრინი, მუმცა XVIII საუკუნიდან მას შეემატა მემუარე-
ბი, ხორც XIX საუკუნიდან - მხატვრული წარკვევი, რომელსაც იტ პერი-
ოდი "ფერეფონს" უწოდებონენ.

რაც შეეხება მოკუმენტურ მოთხოვნას, მოკუმენტურ რომანს არ
მოკუმენტურ პოემას, ისინი XX საუკუნის შემაიერია და საკრიო მინი-
ტვერდოვანი აღიღირ უკავიათ მოვარდებ ესრთერ ღია ფერეფონს.

მოკუმენტური პროგრამასთვის დამახასიათებელია ფარციორიობა, რე-
ალურ მასაღა დაყრდნობა. მნიშვნელობა უმდა უშუალოდ წახოს, შეისწავ-
ლოს, რის გამოცემასაც იტი აპირებს, ამასთან, უჩვერესი მიუმედებების
მიზანი, აღიღირ, დასახელოს მოქმედი პირები.

მოკუმენტური უძრის მნიშვნელობა ცხოვრებიდან მიზანმიზულად იღებს
ფიპს, უკვე ჩამოდალიბებულს და მისთვის სასურცელს. აცვორს, მართ-
ალი, უდღება აევს, ჩიტ წამოსწიოს ქმირის მებისმიერი ფილება, მაკ-
რამ ეს გამოიწვიობული უმდა იცოს კონკრეტული სიცუაციით, ეპოეის
ისფორიული თავისებურებებით.

მოკუმენტური პროგრამასთვის აუცილებელი ნიშანია ატერიტულად პუბლიცის-
ტური პათოსი. აქ მნიშვნელოს პროგრამა აშენარა არის წარმომადებილი. იტი
მისჯეობს მისთვის საინფორმაციო საკითხებზე, ამშებსა და მოვარეობს
საკუთარი თვალთახევით აამაღიბებს. რიგ შემთხვევებში აფორი შე-
იძება უხილავიც იცოს, მაგრამ იტირიშობა, რომ დაუცვები აღმდეგი და
შეფასებულია მის მიერ. პუბლიცისტური ხასიათი არ გულისხმობს და

ცეპის მშრალად, რანურჩეველი კუთხით წარმოდგენის, წერილიან ღევა-
რებე ყურადღების გამახვილებას. ღოკუმენტური ფარის მწერალია უნ-
და მიაგეოს მთავარს, არსებითს და მის გარშემო წარმართოს მართვა.
მას შეუძლია, კიდევ მაგალითოს ღევარები, გამომართოს უადგევი მოვ-
რენათა გამაყავშირებელი ძმები, მართამ ერთი პირობით - არ უდაბაცოს
სინამდვილეს. ამ მხრიც მისი ფანცაზია წარენამარტე შემოუხურია.

ოფომბრის წევოლუციის შემდეგ, იირეულად შეიცვალა რა ეცე-
ნის სამომავოებრივ-პოლიციკური ხასიათი, საჭირო გახდა შეემნა ისე-
თი ღიცერაცურისა, რომელიც ასახავდა მიმდინარე გარდაუძნებს, სიციარი-
ზის მშენებლობას, ხელს შეუწყობდა ახალი სამომავოებრივ-პოლიციკური
წყობილების განმცკიცებას.

ეართული სამჯოთა ღიცერაცურის ამ პერიოდის ანოცამებს ასე
გამსამოვნავა კრიფიკოსი შ. შვერიცი: "ჩვემ მოვითხოვ, რომ შემოემე-
რებითი პრატიკა ეყრდნობოდეს არა ფარგლებიას, არა თითებითაა გამო-
წოდი მასაღას, არამედ რეალობას, რომელიც სუბიექტისაგან გამოუკი-
დებად არსებობს. ამ რეალობის საფუძველებე უნდა გაიშაროს მხატვრუ-
ლი ფილოები, რომელია მიმღებასახულებაც უმდა იყოს - ტაუადვილოს პრო-
ცეცარიაცს ბრძოლა ახალი სოციალისტური სამომავოების გამდაწებისა-
თვის... სამჯოთა პროცეს, რაც შეიძლება ახრო უნდა მივიღეს სიმამრევი-
ლესთან" (56).

მწერლობის ამოცამების ამტკიცების მარებულად გაადგინა
მოკუმენტური ღიცერაცურის საკითხი. ამ ყანით გაინტერესებას სხვა
ზურგორებიაც შეუწყო ხერი. 20-იანი წელი ეს იყო ღიცერაცურული მიმ-
დინარეობათა გამოირისპირების, გირი გაბრკოდებების და წინააღმდეგო-
ნების გაცემის ხანა. ფულერისცები და პროდეცარულ მწერალთა ერთი
ნაწილი ფოველგვარი "რუფიშის" და "გრომოჭმულის" წინააღმდეგ ბრიო-
ლაში არსებითად უარს ამიმდებარებ იმ მიზანთ მემკვიდრეობაზე, რაც
შეეძნა კაცობრიობის მხატვრულის დემოციებამ. სწორად შემიშავს

ვ. გისცარიძე: "კლასიური ღიცერაცურის წორმებისადმი... აინიკური გამოკიდებულება ... იმდენად ფიპიური იყო, რომ მათ ტანიოჩვისა მთელი გასტრობა რიცი ღიცერაცურის ფარმების წინააღმდეგ. ტანისაკუმრებით ამორებული იქნა წინამდები რომისი, რომელიც ისეთი ჭამირი, რომლის გასა-ზერად თუ წასაკითხად "მემარცხენების" ფარსამისი რევოლუციური ფემიცების საუკუნეში ადამიანი ვეღარ მოიცის" (106, 143).

ქართველი მწერლობის ერთმა წარიღმა ბერეზრის ციკის ტაქტიკურ ხაზს გაუპირისპირა სიახლე მიჩნეული მოყვარეობური ჭამირი, აევე უმ-და აღიმიშმოს, რომ ქართველ ღიცერაცურაში წერმოფარა ფერმინებისა - "გო-კუნებური ღიცერაცურა", "გოკუნებური პრობა" ეკუთვნის მიკორი მი-რიშვირს. იმი წერდა: "რა სახე, რომელი ახალი ჭამირი უმდა წერმოვი-დეს თანამედროვე პრობაში, რომ გაამართოს მათ თავისი განიმარტე-ბა, თუ წასაკვირვეობა, დაერი ხერხების თანამედროვეობასთან მისაგა-დება წერმდებელი შეიძლის. მე ვდიქრობ, ეს ჭამირი წერმოვა მწერლობა-ში და მე უმოხე მას "გოკუნენცალური პრობა", ჩვენს მწერლობაში მე ვსცადე მომეცა ასეთი პრობის მიმუშები... და, რომელიც აღმიშმარება, ამ გარები ჩერი და იცი პირველი" (107, 95).

ამობიღმა ქართველმა კრიფიკოსმა, ქართველი ფულური მიწის ერთ-ერთმა წარმომადგენერმა ღევარ ასათიანმა ამ ჭამირს უმოხა "დაქორო-ბიური ღიცერაცურა" და მოკლე ტანსატოვრა კიდევ მისი ფეორიკული სა-ზეივები: " ახალი ეპოსი ტანკურულად შეწირება საცსების ახალ მასა-რადე, ეს არის მასაღა ფაქტების, ისცორიული მოვლენების, გოკუნებ-უბის და საერთორ, რეალური ტეორიებისა . მწერლის, ხელოვანის, სიცეციის ოსცაცის მთელი მხატვრული პოლენცია და ურიანი ინდუსტ გამ-ზობრებას მასაღის მარტველი ხერხებით გაღმდებაში, კომისიიციური მთილების შეემნაში და რეალური ფაქტების მხატვრულ გაღმდებაში" (108, 144).

რესულ საბჭოთა ღიცერაცურაში შეღარებით არა გაიციო პრობის ახალი ბრების იცემა. ფორმაციის ფერმა მრთორა ტანკურებადეს რა მხა-

ცერედ ფარგლების, ტამობატონს, მოგთხოვს, რომ წარაჩმიერი ატებული-
 ეო მცოდოდ ფარგლები, ჩატვირთობოდა ციფრებს, სფაცისციკას. მათ მცა-
 ცვრედ ღილერაციურაბე მართა გააცემეს მარკევედი, საბაც, მათი ამრით,
 დვერაბე მოხერხებული იყო გამოუზონებელი ამბების, ფარგლების ასახვა
 (109,7).

ასეთი მოთხოვება გამომდინარეობა ღევერდა საერთო ბევრი გირგარი
 "ერთი შინაგამიდებელის მხატვრელი ღილერაციურისა. მხარს უჭერს ფარგლე-
 ბასაღას, მომზობას" (109,8).

კართული მწერლობის ერთბე ჯგუფმა, პერიოდ, ნემისუცემების გაი-
 გიარეს რეს ღევერდა ეს შეხედულება.

20-იანი წელის მიწურულს, პერიოდ, 1928 წელს, ნ. მიშინვილის
 წერილი - "გოკუმებულებული პრობა", გაინდო ჩერებს ღილერაციურაში გის-
 კუსია - შეღეცრისციკა თუ გოკუმებული პრობა. წერილის გამოვლე-
 ნებისთანავე გაცხოველებული კამათი გამოიჩენა. მწერალთა აზაღი თა-
 მბის ერთი ნაწილი გოკუმებული პრობას აძღვება უპირატესობას და "შე-
 ღეცრისციკა სიკვდილს" წინასწარმეტველება, იცელი თაობა კი ცრა-
 რიციარ ღილერაციურ ჟანრებს იცავდა და ამ პოტიციიამ გოკუმებულ
 მწერლობას უარცოდება.

მ. ფევის აღმინდებული პოლიტიკის შესახებ წერს: "ოციანი წელ-
 ის მეორე ნახევარში გირი პოლიტიკა გამოიჩვის "გოკუმებული პრო-
 ბის" საკითხობა. დუალისტიმა, როგორც მიძინართულებამ, ბრიოდა გამოუცხა-
 ბა რეალიზმის და წინ წამოსწინა "ფარგლების ღილერაციურა", თუმცა ჩვენიში
 საბორო პერიოდის ფარგლების ღილერაციის "პირველი შემოსმენი" და
 მეორეციკოსი აღმოჩნდა ნ. მიშინვილი (აღსდერდამშელი) (110, 126-127).

ღილერაციურაბი არის შემთხვევები, როგორც აზაღი უამრის გამ-
 პვირებას წინ უსწევს გარკვეული ფეორდული ანაღინი, ამ ეს ორი
 პროცესი ერთბაშეთის თანახვებია. კართულ მწერლობაში კი გოკუმებ-
 ული ღილერაციის მიღება და აღიარება საბაცო იყო ვ0-იან წელშიც,

როცა კარტა ხნის შექმნილი იყო კ. ტამისახურების, ფ. ფაზიის, მ. მიწი-
რივის და სხვათა ღოკუმენტური წარაჩორებები.

ღოკუმენტური ჟანრით გაიმუშერესების ერთ-ერთი ძირიშეოდოვანი
ფარფორი იყო ეპოდური პროტის განახლების სკრეილი. ეს ცენტრული,
სამოგაბო, ჩვენს მნერლობაში XIX საუკუნის შუა ხანები გაიწყო
და კიბევ უფრო გაძლიერდა საეპართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამ-
დარების შემჩერ.

გ. ფევრალი შენიშვნავს: " თციანი ჩრდების გასაწყისში ერთაც ე-
სამ ეპოდური საღიცერაცურო კრიტიკა იბრივის ეპიკური ფორმების აღონ-
იონებისათვის. ეს ცამონცეული იყო გარკვეული ისტორიული ეითარებით...
ჯერ კიბევ ამავ სიმბორისცურმა მიმართულებამ, რომელის გავლენა აღ-
ნევდა ეპოდურ მნერლობამდე, მნერლა გამოუტარა ფართო ეპიკურ ფორ-
მებს, რასაც ჩვენში, ისე, როგორც სამოგაბო, მოჭევა ეპოსის გამ-
ცითარების შეფერხება" (110, 124).

ნაშილობრივ, ეპოდური პროტის ახალი ტიპით გამოითავრების სურ-
ცილით იყო მაკარნახევი მ. მიწიშვილის ჩერილიც. აცლორი აცემებდა
კითხვას: "როგორი უნდა იყოს თანამედროვე პროტი, რა ტიპი აპირებს
იტი სვერას და რა მიმართულება ებაფება უახლოეს პროტის აუ, საერთ-
ოელოში? აღად, ეს კითხვა ხშირად ჩამოჭრილა ფოფელი თანამედროვე
მნერლის ჩინაშე, განსაკუთრებით რევოლუციის შემჩერ. იტი მოვსაც
ფორმივით გასჩეხაცის ფოფელი ჩვენიმას. მნერლი იბრივის, ერებს
ამონსავარს, ცხილობს, მაგრამ ცხადი ხელშა, რომ ამ კითხვის გამდე-
ბა ავიტო არაა და ცხადია ისიც, რომ ეს კითხვა ამჟამად თბილვარაც
არაა გამაჭრილი" (107, 91-92).

მ. მიწიშვილი სამართლიანად ფლიდა, რომ მნერლის უპირველესი
მოვალეობა მისი გროის, მისი ეპოქის ასახვას. მნერლის უნდა "აღ-
ნეროს უმთავრესად თავისი გრო და ამ გროის ხალხი" (107, 92)- ჩერთა

იტი. მართლაც, ახარი ეპოქა ახდებურად წარმოსახუას ითხოვდა ღიფე-
რაციურაში, თანამედროვეობა ძევერ ისეთ რასაღას აძღვება მჩერადს,
რომ ცეკვიდებები ხევბობა მისაგრი გურიაში და.

ნ. მინისტრი ნერია: "არა წარობიკურად გურიე მუშაოს ბრატუ-
ნი, არამედ ცხოვრების სწორი აღმნერობა, სიმამღვიღესთან სიახლოე-
ბა მისი უორნა, მისი უცყვარად გამოიყენა. ერთი სიცდით, - როცემენ-
ცალობა, დაქორობია... რიგი ეპოქაა ღრეს... ყოველი მჩერადი თუმჯობის
იმაზე, რომ დასწეროს ისეთი რამ... რაც ამარეკრი მაინც იქმნება იმ ეპო-
ქის, რომელთანაც უახლოეს კონფაეციი იყო" (107, 93).

ავტორის აგრით, ახარი უამრების შექმნას მოითხოვდა არა მხო-
ლოდ ეართული პროტის ინცერესები, დეით ცხოვრება უკვე აიღევდა მჩე-
რადს გამოწამობე უფრო საინცერესო მასაღას: "... ცხოვრება ღრეს იმ-
რენად საინცერესო შეიქმნა, რომ და მჩერადი შესძლო ამ სინამდებირის
მხატვრული ხელით და კარგი ემით აჩერა - ეს სინამდებირების
დასჩატრავს და წაახევენს გამოტონილი ქმირის ისფორიას, იმრემად ანარ-
ევებები, იმრემად წარმოაცი და მოუღობნეობებით სავსეა იმი" (107, 95).

ფურმანოვის, ბაბერის, ფერიშის ნაწარმოებთა პოპულარობას ნ. მი-
ნისტრი ხსნიდა იმით, რომ "ამ წანერები მოცემული იყო წამიდები ცხოვ-
რება, ეპოქის სური... მისი არსი" (107, 96).

ნ. მინისტრი ნერია: პრობლემაცურობის, რიგი საინცერესო სიახ-
ლეების მიუხედავად, სერიობულ შეაღმინებსაც შეიცავდა. ავტორიმა არა-
სწორად გაიტო ახარ პირობები მჩერობისა და საერთო, ღიფერაცურის
დანიშნულება. იგი ნერია: "აღმმრეცობითი მნიშვნელობა ღიფერაცურას
ეცარებებს, რაბრამ ცველაფერი, რაც საჭირო იყო ამ დაწინი და რისთვი-
საც იპროტობა ძველი ღიფერაცურა, მოაბრინა წევოღეციამ, ღაიშევა და
ჩაეპატრონა მას" (107, 92).

ნ. მინისტრი ნერია: უბუღებულყო ახარ პირობები ღიფერაცურის დადა-
ნი რიგი, აღმმრეცობითი ფუნქცია, რაც, რა თემა უმნა, სერიობული

მეცნიერება იყო.

მჩერესი ფორმალისტების მსგავსად პირდაპირ არ აყენებდა ძეგლე-
ურისტიკის უარყოფის საკითხს, მაგრამ მცდარად ასკურიდა, მითეოს არა
მხატვრული, არამედ მხოლოდ ღოკუნიერული მართმიერები "რჩება და მხოლოდ
ასეთი უმკურავება წერთა ღემას" (107, 93). თუმცა ღიღერაცურის მრა-
უაღსაუკუნოვანი ისტორია ამ ღებულების სრულიად საწინააღმდეგოს ამ-
ტკიცებდა.

ენგერისი ჯერ კიდევ 1888 წელს წერდა შარტაკის ნაწარმიერების
შესახებ: " ბარბაკი, რომელსაც მე რეალიზმის ღირ თსცადა ვთვილი...
"აღამიანურ კონცერნის" გვაიღევს საფრანგეთის სამორავოების დედა-
ტე უფრო შესანიშნავ რეალისტები ისტორიას... ბარბაკია თავი მოყვარა
ფრანგული სამორავოების მთელ ისტორიას, საიდამაც თვით ეკომორიკი
ღერადების ამრითაც კი... უფრო მეცი გავიჩე, ვიბრე ამ პერიოდის დეე-
რა სპეციალისტის - ისტორიკოსების, ეკომორისტების, სტატისტიკოსე-
ბის წინაერთიან დეელა ერთად აღებული" (111, 446-447).

მარქსიზმის ერთ-ერთი დუიტერების მიერ შეღეფრისტიკის ეს
ორმანაბროვანი და სწორი შეფასება ერთგვარად უკურიებული და "გა-
ვინცებული" იქნა ფორმალისტების, მათ შორის, ეართული მჩერილის
იმ ნაწილის მიერ, რომელიც მხარს უჭერდა ღოკუნიერულ პროცესს, მიიჩ-
ნევა, რომ მხოლოდ ამ უამრავ შეეძრო ეპოქის ფერმარიცი სურათის ტა-
რისების.

ნ. მინისტრი უარყო შეღეფრისტიკის მიერ ეპოქის ასახვის,
ცრონის მცკიცებული საკითხების წარმოჩენის უნარი, რაც ასევე სერი-
ობები შეაფობა იყო. "აღამიანი ღოვს ვერ ღაერავა საკუთარ ამბავს...
ეს ცოსხევს ფოვერ ღირ ეპოქას და ამგვარი ეპოქების სურნელება უფ-
რო ასეთ აღამიანის მართა ამბავშია მოცემული, ვიბრე გამატაჩილ
და უდასწარებულ შემოქმედებაში" (107, 97) - წერდა იმი.

ნ.მიწიშვილის უმთავრესი შეცდომა იცო, რომ მამ ღაუპირისპირა როკუნებური პროტა ბერეფრისციქას და პირველის უპირატესობა აღია- რა:" მე მჩამს, რომ გაიმარჯვებს ასეთი პროტა (როკუნებური-მ.ჩ.), ვინაიდან ამ საუკუნეს უმთავრესად ასეთი ხასიათის წერა ერთება: ნერვიული, ამაღლვებელი, სავსე დაქცითა და სიბართლით" (107, 96).

მიუხედავად რიგი შეცდომებისა, მიკოლო მიწიშვილის წერილს მეცნი- ევრი მომხრე ძალისამა.

ჟურნალის იმავე წონერში გამოქვეყნდა ა. ჯაჭანაშვილის წერი- ლი "თანამეცროვე ხელოვნებისათვის". მარ მხარი ღაუგირა მ. მიწიშვი- ლის ტოსაბრებას, სოციალიზმის პირობებში ღოკუმებური პროტის უპირა- ტესობის შესახებ და თავის მხრივ, ამ ჩემულების განსამტკიცებლად მოი- ცვერის მანევრებულის სიცვეები: "კაცობრიობა ოცნებაზე მეცარ თავის მამიდიდ შთაბეჭდილებებს ღაადასებს და ამიცონ ამ შთაბეჭდილებათ დიდი საცი- ლის მოთხოვს... ბუღი მოისურვებს არა ბრაპარს, არამერ მამ- დობი ამბავს, რაღამაც ნამდვილი ამბავი მის შთაბეჭდილებათ წეს- რიდ ბაზარისა... ცოველდვარ ბერეფრისციქაზე მაღლა ღარგება ეროვნი- კა" (112, 111).

ა. ჯაჭანაშვილიმა ჩამოადარიშა სოციალიზმის პირობებში ღოკუმებური პროტის უპირატესობის ორიგინალური ღასაბუთება, მისი ამრით, რე- ვოლუციამდე აუცილებელი იცო ბერეფრისციქის არსებობა, რაგამ იტი იცო სამშეადება არასასურველი სინამდვილიდან ღროვებით თავის ღარე- ვისა: "აღამიანი ხელოვნურ ნაწარმოებში ეძებდა იმას, რასაც სინამდვი- ლე მას ვერ აიღევდა. ამგვარის სულიერ განცხათა აღსაბურებად მხაცუ- რისი ხერხებიც თავისებური არსებობა... ხელოვნება სამოგაობრ და ღი- ცერაცერის კერძორ, თითოეს უპირისპირებობა ცხოვრებას, რომორც მეორე წეარობა, იდეაში წეოდი წეარობა... სამოგაობრება ხელოვნებაში პოულო- ბა იცას, რაც არ იცო, მაგრამ რისი გამცდაც მას სწყერობა..." (112, 112).

სოციალიზმის ბრწოს კი ,როცა ცხოვრებასა და ხელოვნებას შორის გაპირისპირება მოისპობოდა , ჯაჭანაშვილის აბრით , არარ იქნებოდა საჭირო გამოწავონი , შეღამატებული სინამდვირე , მხაფვრული ღილერა-ცურა ."თანამემეროვე ფსიქიკა ვეღარ ურიბება ხელოვნებას ,როგორც ცხოვრებასთან გაპირისპირებულს , იღეაში მცოდ რეალობას...მოქმედი სინამდვირეს... ჰსურს ხელოვნება თავის სამოგარო ამოცანებს გაუკავშიროს" (112,114)- ჩერდა იტ.

როგორც ნიკ. მიწიშვილის ,ისე ა.ჯაჭანაშვილის ეს შეხეგულებები გამოიტომარებოდა სოციალიზმის პირობებით ხელოვნებისა და ღილერაცუ-რის განიშნულების არასროო გატებილანჭამაც ისინი მცდარ გასკვნება-მდე მიიღვანი.

კირევ უფრო ძორს წავიდა სიმომ ჩიქოვანი , რომელმაც უყოფია-ნობ ტაიტიარა ფორმალისტების იირითადი ღებულება "ბელეფრისციკის სიკედირის" შესახებ . ს.ჩიქოვანი ეართვერ მემარტენება ღირერად ითვლებოდა გა ამგენად , მისი პოზიცია არ იყო მოუღობელი . იტი ასა-ბუთებოდა , რომ ბელეფრისციკის უარყოფა ცხოვრების შეცვლილი წესით , რო-ის კარწახით იყო ტანპირობებული :" ბელეფრისციკას მკითხველი არ დაცს , არ ცაცს შეძნებული გა სამოგაროების აუცილები წარიღი... ბელეტრისცი-კას მკითხველი წაართვება მეტყუარეობა ღილერაცურამ , ფერომებიმა , მოტ-რიაურობის ფიქსაციამ გა საერთო , ფაქტების ღილერაცურამ . ეს მოხდა იმისათვის , რომ მკითხველი ესთეტიკურ ფფუიღს გამაეჩვის . სინამდვი-რის მასაღარი ის ტეტ კმადოფილებას ხერავს" (113,125).

ცონბირძა ქართველია მწერსღამა მიხეიღი ჯავახიშვილმა იმთავი-ზე არ მაიტიარა ეართული პროგის ღოკუმენტერი ქმით განვითარების უფალსამრისი . მისი კრიტიკა შეეხო ფორმალისტთა იბ. თეორიულ ღებუ-ლებებს , რომელსაც ეცრმობობენ გოკუმენტერი პროგის მომხრები . ჯა-ვაბიშვილი წერდა :" გოიური რეპორტაჟი , ინტერვიუ , ფერეტონი და

მათი მსგავსი "დაბაიბი" საღიცერაფურო ფორმები"- აი ,ასეთ ესთეფურ პროტოკოლის იძლევა ფორმარისტების შეღაბი ასევე. "ფოტოტრადი უდრო სწორებ , აღვიდაბ და სწრადაბ დვიჩენების ფაეფს ,ვიზუ გამოცემი მხატვარი" (ფოტოტრადიაც სწორებ ამიცომ არ ითვლება და ვერც როდესმე ჩაითვლება ხელოვნება). დვეღაბზე თავხები ფოტოტრადი მხოლოდ სიმბარი- ში დაბერავდა გამატავებოდა მიქელანჯელოს , რეპინს , რემბრანდტს" (114,120).

მიხ . აავახიშვილის თუმცა უარყოფითად შეაფასა ნ. მიჩილვილის წერილი , მაგრამ ამას ხელი არ შეუშილა , აღემიშნა: "ამ მწერალს (ნ. მი- ჩიშვილს-მ.ჩ.) აქვს ძალაკვეული და ორსეული სახეობი , სფილი , აბრილი . ის წერილი მრავალ აამსაღ აჩრს დებდადეს მისმავს ამოენივე სახი- დათ და მოუღობნეობი " (114,120-121).

აავახიშვილის მცაცრაბ , მაგრამ სამართლიანად გააკრიფიკა მი- ჩიშვილის მოსამრება ახარ პირობებში ღიფერაფურის აღმმრეველობითი დუნი- ციის ღავევითების შესახებ და აღნიშნა: "ნამდვიდ მწერლობას არცა პე- რია და ვერც ერწება სხვა მიჩინი... ქარდა "ქვედა დენების ჩევით არ- წევისა" კულტურულაბ , ჩნეობრივაბ , ესთეტიკურაბ" (114,122).

მანვე თვალისწილი გვიჩვენა , რომ ფორმარისტების მიჩინი- დაემ- კვიცრებიმათ ღოკუმენტური უანრი , არ იყო ახარი , რომ მემუარებს და ერთმისებს უძველესი ღროიბან ჩერქეზი , მაგრამ მათგან მხოლოდ "გენიო- სების სახეობი" წერილია ისცორისაც . მ. აავახიშვილის ასევე სწორად შე- წილა , რომ შეესპირდა , ფორმოლი , გოვთემ , ღოსტოვესკიბ მსოფლიო სა- ხელი მხოლოდ შეღეფრისტიკით მოიპოვეს და ღოკუმენტური მანარმოებების ჩამოცილება შევრს ვერადერს დააკლებდა მათს შემოქმედებას :

"შეესპირდა , გიოცემ , ფორმოლი , ღოსტოვესკიბ , პუბლიშინა და აქცენტი , ცურდენევებია და იღიამ მათი შემუარებით და ქრონიკებით კი არ დაიბპირეს სახეობი , არამედ მხოლოდ და მხოლოდ იმ მხატვრული შეძირე- ბებით , რომელიც ძნკარების ჩასვეს ფორმარისტებია და მიჩიშვილიაც . მანიაპერი შეესპირდა გრამატური ერთიანები , გიოცეს - მემუარები

ტოლსფოის -"სიცრმე და სიძაბუქე", დამარეთ სხვების მოტონებებიც, რა დააპირებოდათ ამ სახეობებს? შევრი არაფერი. ახლა მოვიდეცეთ პირ-უკურმა. მათი ქრონიკა-მემიუარები დაფოვოთ და დაცნულ დანარჩენი... რაღა დაწეროდა ამ მოღიათებისაგან? დავინდების ნავი, მეცი არა-დერი, ცხადია, მათი ღოიურები და მემიუარები კი არ აცოცხებენ ამ დენიოსებს, არამედ პირუკურმა, ძენიოსების წყარობით სურდეავს ეს "ფაფოლობია" (114, 123-124).

ჯავახიშვილმა სწორად შენიშნა, რომ თვით ქრონიკებს და გოკუ-რენტურ წანარმოებებიც ძიერი იყო ნამდვირის და გამოტოშირის ტან-ტარებება. ვინ იცის, "მიტავრის წერილებში" გამოცვანილი მოხევე მართლა შეხვედა თუ არა იღიას, მართლა უზხრა ის სიცვები "ჩვენი თავი ჩვენვე გვეყვანებესო", თუ ისინი თვით მწერის სურისკვერებას, მის აბრს ტანიხატავრნენ. ჯავახიშვილი წერდა: "აბა სცადოს ვინმერ და ტანარჩიოს ერთმანეთისაგან მოტონილი და მომხდარი, თუმაც იძაცვ აცლორების წანერებში, რომიერსაც თვითონ მიწიშვილი ასახელებს. ვე-რავიო ტანარჩევს. ნამდვირი და მოტონილი, ფყუირი და მომხდარი ისე აქვს რაგახდართული გიგ ხეიოვანს, რომ მათი ტანარჩევა ყოველად შესრე-ბერი საერთა" (114, 125).

მიხეილ ჯავახიშვილმა მცდარად მიიჩნია ნ. მიწიშვილის ის მისამრებაც, რომ თითქოს მწერადი სრულყოფილაბ ვერ აღმერს, რაც მას არ უნახავს და არ განუცხია, ჯავახიშვილმა იარჩე მოხევილაბ შე-მიწება, რომ ტოლსფოიმ "შესამიშმავად ასწერა ორსურობა და მიშობიარობა", თუმცა არც ერთი და არც მეორე მას არ განეცარა. შეესპირდა კი ასჩე მეცი ფიპი მოცვეცა ერთიმეორის საჩინაარმერო. ავტორმა აქვე დაასკვრნა, რომ ეს არ იყო "მკითხველის მოცვეუბა", რაღაც ამ მწერების მფლობელის ფაქტი მხოლოდ მასალა იყო, რომელსაც თან ერთვოდა "გიგი ნაკარი ფანტაზიის", რასაც გოკურებული პრობელის მომხრეები ვერ ამჩნევონენ: "მიწიშვილმა ვერ გასრჩის ერთმანეთისაგან ცხოვ-

რების უორნა, ღავეირვება, ფარცები (მასარა), მათი შერჩევისა, გამოყენებისა და არჩევის უნარისაგან (შემოქმედებება)" (114, 125-126).

მ. აავახიშვილმა ასევე სწორად აღმიშრა, რომ ათასობით გენერა-
ლი წერდა მემუარებს, მოძონებებს, მატრამ აბრამ არავის მოსვერია
მათი ღიცერასურანი შედევანს, ხელოვანი კი ამ სინამდვირეს ისევი
რაოდენობით შეურევება ფარცაბიას, რომ უფრო მეტად ღაამდვანებდა მამ-
დვირს და ღაუვიშდას სურათს მოგვამდა. მარცო მარახისა და გამგეო-
რის გამოცემით დვერაზე მრავისმნახველი მჩერალიც კი მარე ღაას-
რუებდა თავის შემოქმედებებით გმის: "მიწიშვირმა შევრი მახა, იმი-
ნურება, მოტი გამოიცემა... ღანარჩემსაც გამოიცემებს. შემიჩერ კი ამო-
ინურება, მერე რაოდას ღასწევება?" (114, 126).

აავახიშვილმა ღაასკვნა: "ვერა, ამ გმით ვერ წავა ქართული
მწერლობა. და თუ წავიდა, ორიცემი წავაგებდო - მჩერალიც და მკითხვე-
ლიც. მიწიშვირი მარცო არ არის, ამიტომ ვამბობ: "კოკავ, შენ გეუძნე-
ბი, ღიცერო, თევენც მესმორევ" (114, 127).

მიხეილ აავახიშვილმა მართებულად შეადასა მ. მიწიშვირის
მწერლობი არსებული ხარვებები, ღრმა და ჭკვიანური ანარიბით ღაასა-
ბუთა თავისი მოსაპრების სისწორე, მატრამ ერთ უკიდურესობას ვერც
პატივცემული მჩერალი ასცას - მიუხედავად იმისა, რომ ღოკუმერცური პრო-
ნის საკანოდ საინცერესო ნიმუშები უკვე შექმნილი იყო ქართულ ღიცე-
რაციურაში, არავითარი შეფასება არ მისცა მათ და მანაც ღოკუმერცუ-
რი უამრი გამიხილა ბეღელრიცისფიკასთან ღაპირისპირებაში. არ იენა
შემიშრები, რომ ღოკუმერცური უამრი შევრ რამეს ისესხებდა მხაფვრე-
ლი პროტიცარან და ქართული მწერლობის ის საინცერესო ნაკარი ბახეე-
ბოდა, რომელიც არავითარ შემთხვევაში არ ღაუპირისპირებოდა ბეღე-
ლისფიკის დიდ მიზანებეს.

მიუხედავად ამისა, თანამეროვეთა მოგონებებით მ. აავახი-
შვირი საკმაოდ მაღალი აბრისა იყო მიწიშვირის ღოკუმერცური პროტიც

შესახებ. როგორც აღ. სიღუა ჩერს, მას "მოსწონდა ნიკოლო მიწიშვილის ჩიტი "ეპოპეა", "ფილები საქართველოზე" და ამბობდა, ახალი უამრის რაზარმოებია, ცოდნადი და კარგი ქართული ენით გაწერილი" (40, 180).

აღნიშნული კამათის უშუალო ძარღიერებას ჩარმოადგენდა ლევან ასათიანის ჩერილი "ეპრთული ღიფერაფურა ჩოეს". კრიფიკოსის მირითად მიჩანს, მართალია, "ეპოპეას" გახისიღვა შესაბამისა, მაგრამ აქვე იტე ვრცლად შეეხო მიტონიარე ღიფერაფურულ პოდებისა. ღ. ასათიანმა დაასაბუთა, რომ მოკურიერები ხასიათის ნაზარმოებები საქართველოში ჯერ კიდევ XVIII-XIX საუკუნეებში იქმნებოდა, მაგრამ "ეს ღიფერა-ფურა უმცროსი ბიღიჭი იყო ქართული ღიფერაფურის ბიბი გრის გასრუჩიდ" (108, 147).

კრიფიკოსმა შემიშნა, რომ მეოცე საუკუნის რუსულ ღიფერაფურაში დაეჭორობის ღიფერაფურის არორძინებას ხერი შეუწყო ღესკოვის "მოწოდები" მანერამ, როგორც გამოიყო და შკოვსკის შემოქმედებამ.

ღ. ასათიანმა გაიმოჩნდა ლევ ტორსფოის გამონათევამი ახალ ეპო-რამი ფრაგილიშვილი ღიფერაფურის გარეაქტინის აუცილებლობის შესახებ: "მე დიდი და მარტინ გარება მომ, როგორც საბორბოდ თავს გამოიწერ მხა-რის მანერმოებების გამოქონებას. უხერხები იქნება შეთხმა გამო-რომილი ამბავი რომელიმე იცანე იცანეს ძეგე და მარია პეტროვისგან. მიხედვით, თუ ასეთები იქნებიან, კი არარ შეთხმავენ, არამედ გვიამ-ბობენ მხოლოდ იმ მნიშვნელოვან და საინტერესო ამბებს, რომელიც მათ ასოცირებათ შეუმჩნევიათ" (108, 144).

ღ. ასათიანმა სავსებით გაიაგრა ნ. მიწიშვილის მოსამრებამი იმ მოცივით, რომ ისინი გამოიდებული იყო ქართული პროგის ახალი გრების მიერთის სურვილით. აღნიშნა, რომ თითქოს ჯავახიშვილის არასწორად ბა-ზო ნ. მიწიშვილის ჩერილის მიზანი და აქერამ გამომინარეობდა ბისი შეცვლილა. ამ უამრის სრული შეეფასებრობისა.

1932 წლის აპრილში საქართველოს მწერალთა კავშირში ტაიმართა კრონის საწარმოო თავმირი, სახაც პირევ ერთხელ დაბრა შეღელისფიცი-კისა და მოკუნძულით პროგრამის ურთიერთობის საკითხი. მწერალს გ. ნაფ-როვილმა მასკრიფიკა რა "მემარცხელები", მათს შეხეღულებებს უწო-და "ფორმალისტური და მეთოდოლოგიური შეცდომა". მემარცხელების ჩარ-მონაბრენელმა გ. ჭოროვიძემ სამართლიანად სცმო მათი მისამართი ტანე-მილი შემისცვები და აღნიშვნა : "ეს კრიფიკა სწორია. ჩეენ დაუსწიოდ ფორმალისტური შეცდომა, როდესაც ყაუფლობით მოვინდომედ ღიცერაცუ-რის დველა ჟანრების შეცვლა. მაგრამ ჩეენ ეხლაც პატივს ვეფერ მოკუ-მეციალურ პროგრამას, თუმც ის მიღვაჩნია მხოლოდ ერთ-ერთ ჟანრებიან ჟან-რად სხვა ჟანრებთან ერთად და არ ვანიჭებთ მას უპირატესობას" (56).

ეს საკითხის სტორი ტაბაჭრა იყო.

აღნიშვნელი ღისკუსია შემიღებიც მაგრადება. ტამოქვეყნისა გ. მა-ციონის მემკვიდრი "პროგრამის აქტუალური საკითხები", რომელიც მან კი-რევ დააფენს მოკუნძულით პროგრამაზე დამოკიდებულების საკითხი. სწო-რად იმუშავა, რომ ასეთ პროგრამა, ფუნდაცია ძარჩე მაგრა რანგში აუკავშირდებოდა შეცვლა (115).

1934 წლის თებერვალი მწერალთა სასახლეში ტაიმართა ღისკუ-სია "მხატვრულ წარკვევის პრობლემის" შესახებ. მომხსენებელი სიმონ ჩილევანი შეეხო ეპროგრედი მწერალთა უთანხმოებას მოკუნძულით პროგრამის საკითხებზე და აღნიშვნა: " ღირი ხანი არ არის მას შემდეგ, რაც ე. წ. მემარცხელე ფრონტის ღიცერაციონირები ჩეენი ეპოქისათვის... ერთადერთ ტისარებ ჟანრად თვილიგრძენ მოკუნძულურ პროგრამას, მათ შორის მარკვევს, ჟანრფოფერებრ რა თანამედროვე რომანს, მოთხოვობას, როგორც მოპერებულ, როის შეუფერებელ ჟანრს, რომელსაც არ შესწევს უნარი, ფაქტიური მასალის დაუმახინჯებლად გამოეხმაუროს აქტუალურ პოლიტიკურ საკით-ხებს, იდო მეორე, უკიდურესი შეხეღულებაც, რომის თანახმად მარკვე-

ეი არ წარმოადგენს ღილერაცურის სხვა ჟამრების თანასწორუფლებიან ჭარჩს, რომ იტი არის ღილერაცურის ფორმა, რომელიც უძრურია, ღამომოვა- ცეს ღირი ეპოქის მაჯისცემა და როგორც ასეთი, კუაღს ცერ სტოკებს ღირ მწერლობაში" (116):

ღისკუსიაჩე კი ნათეა წარმოჩნდა, რომ ამრთა სხვაგასხვაობა ღოკუმებიური მწერლობის შესახებ წარსულის კუთხიღიღა კი არ იყო, კრატაც ძრიელებობა და არაერთსუროვნებას იწვევდა მწერალთა შორის.

ღისკუსიის მონაწილეთა ერთმა ჯრუფმა (ღ. ასათიაშვილი, ღ. ჭრემიშვილი, ჭ. ტარიელი, პ. ჩხილევაძე) წარკვევი კვლავ შეღებრისფიცის ფოდასაღ, ახარი პროტის საწყისად აღიარა. ჭ. ტარიელმ ტანაცხადა: "... ახარი პროტა იწვება წარკვევებით, რომელიც მწერალს საშუალებას აძლევს შე- ისწავლოს ახარი მასაღა და ღარეს თანამებროვე ღირი მხატვრული ღილე- რაცურის ტანციდანების მარტინტრალურ ხაზჩე" (116).

ამტვარ მოსამრებათა მომხრეებს კვლავ ღაუპირისპირდა მ. ჯავა- ხიშვირი, რომელიც ღამიჯურებლად ღაასაბუთა, რომ "წარკვევი არ არის პირველხარისხოვანი ღილერაცურული ჟამრი... წარკვევს მეტ წილად მი- მირთავემ მაშინ, როცა საჭიროა სწრაფად წარმატაღი ამბების ასახვა... წარკვევის ჟამრი არის ბირიკი, რომელიც მწერალს ვერ ტანიოდანამს ღირი ღილერაცურის ფართ გზაჩე" (116).

ღისკუსიის მონაწილეობი ახარ უკვე ერიღებობნენ ღოკუმებიური პროტის შეღებრისფიციასთან შეპირისპირებას და კამათი გარაპომბათ უმეტესად იმ მონერცხე, რომ წარკვევი თანამებროულობის ასახვის საუკე- ფესო ფორმა იყო, იმავე წერს გამოქვეყნებულმა პრ. ქიერისის შერიცხა პი პლიტერი, რომ ქართულ მწერლობაში კვლავ იგრძა ამტვარი ღაპირისპი- რების საკითხი და თანაც, ღოკუმებიური ჟამრის სასარგებლორ. პრ. ერ- ერე შერება: "... ცვერა სხვა წორასწორ პირობებში მოვერასა და მხატვ- რულ მარკვევს ახასიათებს ისეთი ჟამრობრივი თავისებურებაც (მაგ. რომელმან შეღარებით), რომის გამო ეს ღარები ხდება უფრო მასკური, შედრო ასათვისებელი, ასე ვთქვათ, "პორტაციული", და ამასთან ერთაღ, შედრო

მეტად მაღალი ღილერაცურული კულტურის წარმომაზეებული" (117).

ღოკუმენცური პროგრის მომხრენი ვერ გრინობდნენ, რომ ნარკევეს აცილებულ რა მხატვრულ ელემენტს, გამომაგონს, ამით ფარციურად, აკრიტიკულ მას, კვრობისკენ უპირეტებნენ.

ღოკუმენცური პროგრის საკითხებზე ნ. მიწიშვილის მიერ წამოწყებული ღისკუსია წამდენაბრძე ნიკოლანევი იყო თუნდაც იმიტომ, რომ თვით აცვირს ამ პერიოდში უკვე შექმნილი ქეონდა თავისი დევრა ღოკუმენცური წარარმოები. მიუხედავად ამისა, ამ ღისკუსიას უაღრესად ღიგი ღილიშვილობა ქეონდა. მან არა მარტო გამოავრინა მწერალთა ასაკეული დაჯრუფებების შეხედულება უართული პროგრის განვითარების პერსპერციულის შესახებ, არამედ ღიგი შეუწყო ხელი შეღეცრისფიკის ძველით ღოკუმენცური უანიჩის გამკვიდრებას, მისი თეორიული საფუძვლების კვლევას.

ღოკუმენრელ ეპოდურ საბჭოთა ღილერაცურაში ღოკუმენცურ მწერლობას საპატიო აღმირი უჭირავს, რაშიც უდაოდ ღიგია ღამსახურება მიკ. რიჩიშვილის, რომელიც არა მარტო შექმნა ამ უანიჩის მეცად საინიცირესი და ორიტიანური ნიმუშები, არამედ ერთ-ერთმა პირველმა სცადა გამოსახტოვთა მისი როლი და აღმირი შეღეცრისფიკის ძველით ჩვენი ღილერულის ისცორიაპი.

II. ღოკუმენცური რომელია და მიმხრობის

ნ. მიწიშვილის ღოკუმენცურ წარარმოებები გამომცემული პერიოდი მოიცავს 1921-1925 წლებს, მათ ერთიანი სიუჟეტური ხაზი გააჩინა და წარმომადგენერებულ თანამეტოვეობის მიაღწი სურათებს, ავტორის მარწმუნებელ და გამარტინირებულ მისი შეხედულებებს.

ნიკოლოზ მიშიტვილის პირველი ვწცელი ღოკუმებური მაჩარმოები იცო "თემერვალი", იგი 1923 წელს პარიზში გასარჩდა აუცორის და გაბრუნების შემდეგ, 1925 წელს გამოაქვეყნა ჟურნალ "მრავალი" (N10).

მაჩარმოების თემაზე აღმართული საეპიზოდოს მემორაკური მთაცრობის ეძიგრას სამოვარტულო და საბჭოთა ხელისუფლების განვარების პირველი მოვები. თითოეს ამ მოვალეობაზე ამბებით არის გამპირობებული წერის სფრიც - ნერვული, აჩეარებული, ხშირია უშემასტენელო, მოკე სახელებითი წინაღაბებები. ფრჩხილებში მოვალეობი წერილებები არა ძარცო საფეხულის აჩესცებები, მოგაერ იძაბე მეტს შეიცავენ, ვირწე ავტორია პირდაპირ გამოხატა მაჩარმოები. დვეჩერებებს, რომ ფრჩხილები იძალება სწორებ ის წმინდა, რისი ყემაც მწერალს სურა. ამ მაჩარმოები ნ. მიშიტვილი, როგორც ავტორი და ამ ამბების ფიზიოლოგი არ მსჯელობს, არ გამომოგებს საკუთარ გამოკიდებულებას მომხდარი ამბებისაგან. იგი, როგორც მხატვარი არ კიმოპერაცორი, მხოლოდ გვიჩვენებს, არ აღწერს ისეთ ღეტალებს, რომებიც საგულაგულო არიან შერჩევი არსებული ვითარების, რიგ შემთხვევებში კი ავტორის პოზიციის უკეთ წარმოსაჩენა.

საღვე მოვალეობაზე და გიმარისა მაჩარმოების გასაწყისი. მწერალი სურ რამდენიმე ფრაგმით გამომოგებებს უმინიშველოვანეს მოვრენებს და ამტვარი ღაპონიური თხრობით, აჩეარებული რიცმით ფიზი იმ გადამული როვების მოვალეობა მაჯისცემას ხატაცს:

"გაიზო ეს ამბავი ამგარა: იცო მარცი. 1921 წელი ეაღავ ძალითიში. იმ ღოვეს ბათომი გასხვანაირა. ესე იგი, ეს იცო უკანასკნელი ღოვე. ამ ღოვეს ნავირა მთავრობა (მემორაკური). ამ ღოვეს გაიშალა გამდინარებული კრება (საეპიზოდოსი). ამ ღოვეს გააპირეს ბათომის აწერა თათრებისა. ამ ღოვეს მოხდა კიბე მრავალი სხვა და სხვა მინიჭებული და არამნიშვნელოვანი ამბავი და როგესაც გათვემდა შემდეგი ღოვე (მეორე ღოვე) - ეაღავესი გახდა რევეომი. ანუ: ეაღავი მათომი და იკავა მოღვეიკებისა. მოვიდნენ მოღვეიკები. მათ გარჩას ფიცილისი.

გამ ბარჩათ ეუთაისი და მწავალი ხარხი, რომელიც მოაწყოა ბათომს (ღორღოლები), მრინობება: ბარჩებობა ბოლშევიკებს ეაღავი ბათომიც" (118,1).

ასეთივე შეკუმიშული, მინამიური ფრაგებით ძრიელება ნაწარმო-ები. საიდუსფრაციო მოვიდვანთ ერთ აღმის: "ბათომი კი საცხე იცო. აიცხო ბინები. აიცხო სასტუმროები. აიცხო ვაჭონები. ქუჩები. ხარხი მორბობა აღმოსავლეთით, იძერეთით. ტაურბობა ჩითერ საბიბროებას. წი-ზერი ფრთა კი მობიობა გაშირით ბარესავით. ეფარებობა ღორღოს. ეხცეობა აღმოსავლეთიბან. იძერეთიბან. ამინდი (ცური) ცერ აკავებ-ბა ცერვის. ეუჩამი იცო ტანოსული მწავალი. (ბათომი) სახეები იცო დაოცრემილი და გაუცარსავი. აწურული. იმპა სცეცივით ძუღებე: შიბი. სიცივე. წვიმა" (118,2).

წერის ასეთი მანერა-ხშირი წერტილები, ნახევრად ბამდავრებული ფრაგები, მოკლე წინამდაბარებები - იმპრესიონისტული და სინამდისცური მიმ-დიმარებისათვის იცო ბამახასიათებელი. 80-იანი წლებიდან ეს სცილი საკრიტიკო ტავრცელია ეპროტესტი. მას ფართობ იყენებონ ცნო-ბირი მწერლები: ჭორა ღონთათიძე, სამირო ბირეკიძე, შავდა ბარიანი, მიკო ღორგეგიანი. ამ სცილით უმეცესად იქმნებობა მცირე ფორმის მანეროებები, საბაც წერის ამგვარი მანერა აგრიშობინება მცირხველ-ბრძინის სურიერ მოქადარებას, მის უჩვეულო სიცუაციაში ცოდნას. ასეა "დემორციალიც", საბაც, მართალია, ერცერი ეპიკური ამშავია წარმო-რებირი, მაგრამ სიცუაცია თავისთვარ ახალი და უჩვეულოა. მ. მირი- ბირიძის მანეროების ფორმა ბუნებრივად შეუხამა მოძხებარი ფარცების შინაგანად მოედარე ბუნებას და დაიბუღობას.

საბჭოთა ხელისუფლების წინა ღონები იარჩე რთული ჟერიობი რე საეპროფელოში. არამდარ წიაღაგჩე შეემნირი საეპროფელოს დამო-სტირებელი რესპუბლიკა დაისახა, მენშევიკურმა მთავრობამ საბრვარ-ლარე გაუცეცით უშველი თავს. მენშევიკური პროპარბის მიერ ვრცელ-რებობა ათასგვარი ჭორი "წიაღე ფერორჩე" და გამოუცნობი მოძალის

რინი უცხოეთისაკენ ტაღოასავით მიაუაწებდა ბრალიანს და უბრალოს. ლფოლვილთა ბრძოლები მოაწყებდენ ბათუმის, როგორც უკანასკნელ თავშე-საფარს, საიდანაც იწყებოდა ძრია უცხოეთისაკენ. სწორებ ამ ქაღალდს, რინით აცანილი და ბაზრები არამიანების უთავბორო ფუსფუსისა და მრელისა და უცხოეთის ფონზე ბაზისაცა ნ. მინისტრი საბჭოთა ხელისუფლების პირველი მოვები.

მწერალი კანტარ ტრიმობდა, რომ ბათუმში ტაბოხევენილი არამი-ანები უჩილესო სიცუაციასი მოხვდნენ. ამ მიზომარეობაში ძალი იყო ცეცილ-მართლის ბარჩევა და სწორი არარიტის უნარის შემარჩევე-ბა. აცორნს ეცოდება ეს ბამზრდებარი, ჟორებსაცორილი და ტაბოზებული არამიანები, ერთი იმსციქილა რომ შერჩენიათ - გარაირჩიმობ როგორ-მე თავი. " სინამდვილე არავინ იცოდა. უხარი იყო, რომ იმდა მიში, სცენიკით ჩასობილი მური "(118,7).

"დებერცარის" ერთადერთი ტანიკეჭოდი პერსონაჟია სიმონ ახალკაცი, მოსკოვის საიმპერიო უნივერსიტეტის კურსებამთავრებული, სამინისტროს მოხელე, 28 წლის ახალგაზრდა კაცი. საერთო მოედალე-ბაზ ისიც ამხამარებობა ერთად გამომოაგო ბათუმში, საიდანაც უცხო-ეთში ძალაცევას აპირებდა. სიმონი ინცელირებულია, "საშუალო კაცი", როგორც მას აცორნი უჩილებს. ნ. მინისტრის საიმპერესო ეჩივენება სწორებ ის, თუ რას ფიქრობს "საშუალო კაცი" ამ მოედალე ღორებში, როგორ ხვდება რეცოლუციას, რას ამჩნევს მისი ფრთხილი, მარტამ დამ-კვირვებელი მჩერს.

სიმონ ახალკაცისთვის რევოლუცია ბაზებარი მოცირა, რევო-ლციისთვისაც ასევე უცხოა სიმონი, მისთვის მხოლოდ მიში და ტანი-ცემობი მოცოდინი მოაქვს.

ჩვეულებრივ, მშვიდ გარემოში, სიმონ ახალკაცი აღმავ სამუ-ალო, შეცნარი ინცელირებული იქნებოდა, მაგრამ კანცელარიის მოხელე ბიბლეარ თქეანები მოხვდება და ერთაშანა დაიბრა, თუმცა შემჩნევის და

გაკვირვების უნარი არ გაკარტა. ამასთან, იმი ამჩნევს არა კარს მომ-
რგავი რევოლუციის მანიფისარებას, არ მასში მომარილე იაღებს, არამედ
მის მდგრადარეობაში მყოფ ადამიანებს, მათს შეცდოთებას, ანრი-
არებულ ქაღალდს, გარდეს, მარატიებს, შეშინებულ სახეებს.

ცონბისმოყვარეობამ წაიცვანა სიმონი ქაღალდის საბჭოსკენ. რა
ხევობა, რა მოერობათ, რა იქნებოდა ხვალ, მას გა მის მსგავს აგა-
ნიანებს აიცერესებოთ მხოლოდ საკუთარი ინტერესებიდან გამომდინარე.

ქაღალდი გარჩემიღთა ერთი ნაწილი მენშევიკებს ატინებდა, "ერის
მორალურებს" უწოდებდა, თუმცა ჯერ კერძო ახალს მისამარებოდა; რაგან
თითქმის არ იცნობდა რევოლუციას, ბოლშევიკებს. ქაღალდის საბჭოში გა-
მართულ მიცინდენ ტაისმობა ინერიანი ხოების, რომ საქართველოს უკეთე-
სი გო ტაურემბებობა:

"ვინც გოვს მოშორდა საერთოების— ის არაა საქართველო. საქარ-
თველო სხვა რამ არის—"ევიტანი გარჩებიანო"— ის არის... გარდიანა
საერთოების ამ წყაროსა. გარჩა მოყიერი, მსუქანი ევიტა გა ამ ქვი-
შაბაზე არმოცხველებულ ახალ წაყოფს ვეოთხეთ... წავიდა წყარი გა წარიცხანა
შეჰვი ჩვენი ცხოვრებისა გა გამდევა მას თან წყევლა, კრულა, ანბობი
ჩვენი ძლიისა... ვინ სთევა, მოკვებათ საერთოები— საერთოები პე-
რატი ტანიცხვადა მხოლოდ... ჩვენ ვიხილავთ ცხოვრებას უკეთესს გა
საერთოების ცას გაფერიდს..." (118, 18-19).

ეპოდები საბოტაბოების არარევოლუციურმა, მაგრამ ფინჩერმა ნა-
შიღრია, რომელსაც შეგმებული პერიოდი, რას მოუფანდა ქვეყანას მენშევი-
კერი მთავრობის " ღია კარის" პოლიტიკა, წყევლა-კრულა მიაკორა მას
გა იმერით ტაქსნორი თვალი მონაცემს: "აე გარჩა საერთოები... ეპო-
დები ხარხი- მიწოდები ხარხი აქ არის გა თუ მისი ცრუ მოიცავები
წყარი ტაბაცვივები... ქართველი ხარხი მათ... არ გარაჭდება... ჩეენ
მიწოდები მისა მვალეს კიდევ გა მოიკრიბეთ ახალი ემერია, მოქადაცემი...
მიწოდება საერთოების უკირსი შვილები, გარჩა საერთოები მანშემენ-

გილი. მაუმარჯოს ახარ საეპიფენოს" (118, 16).

სიმონ ახალცაცი თითქოს ღრმა თიღირან მამოერცვა, მიხედა, რა-
ოდენ გიდი მოვალეობა ეკისრი მეფენის წინაშე, რომორც მოქალაქეს, რო-
გორც მამული მოვალეობის და წასვებაზე აღარ უფიქრია. იგი თავის ამხანაგებ-
უან ერთად დამრუბრა თბილისში. აერ პირე ბათუმიში გარჩეუნდა სიმო-
ნი მეტევიების მიერ მავრცელებული ჭორების სიდარეში, ახარი მთავ-
რისის დურაბლებამ და გულისხმიერებამ უცებ მოინაბირა ხარხის რეი. სიმონი,
კაცობრიობის ისცორის გათვალისწინებით, უკვე აუაიღებით მარაც
კი მიიჩნევს რევოლუციას: "აღმათ, მომ იცო ახარი შემოძერვის... აღმათ,
საფირო იცო მორალური ჩეერის მაცხოველება" (118, 42).

სიმონს, მართარია, არ ესმის რევოლუცია, მისი არსი და მიტა-
ნი, მაცრამ მთავარია, რომ ნამ მიიღო რევოლუცია, პროტესტი მოვლენად
აღიარა და არც მის საძსახურზე ამითბს უარს.

მიკოლო მიჩინებილია "დეპერვალში" ძალიერ გამაჯერებლად აღწერა
ჩვეულებრივი, საშუალო ინცერიტენციის განცდები, მისი მიში, იმედი, ხვა-
რისრელი ღოის ჩამონა, მოგვცა წთამბეჭდავი, მახვილი თვალით განა-
ხრი სურათები აფორიაქებული ქაღაქისა, იმ გრობინები ყოფის ბევრ
ისეთ ღეტას გაუსვა ხაზი, რომელიც მესჭ და ნათერ წარმომარტინას ძვიე-
ბიან, თითეოს ცოცელი ამინის თანამონაშიღება და მხილველად გახდიან.

"თებერვალი" თავისი ფორმით, ჩეერის ორიენტაციი მარერით, თე-
ბის თავისებური გამანეცველით და სფრით, ახარი სიცეცა იცო იმ პე-
რიოდის ეპოქურ საბეჭოთა პროგრამით და შეიძლება ითქვას, რომ იგი ამ
მხრივ ღოვანი იძისახურებს ცურაბლებას. არც ერთ ქართულ მარარმოებს
ასე გამოდია არ შემოუნახავს ეს მეფის რთული და გაიანული გრევი.

მ. მიჩინებილის, რომორც მწერლის ბეჭომად უნდა ჩაითვალოს, რომ
ძანაც, სიმონ ახალცაცის მსგავსად, ცერ გაიგო რევოლუცია. მფერს ნა-
წარმოებში არ არის რევოლუციაში მონაწილე არც ერთი პერსონაჲი,
მწერადს არ შეუმჩნევია ის მიწოდები მასა, რომელიც ბათუმის ახლოს
ჭორცერჩე თურცებს ეპრძორა, სიღვარა უშედგის შიგნით არსებურ წი-

ნააღმდებობებს და მუკიცედ ამჟვირებდა ახარ ყოფას. სამარიერო, მწერალს დურაბოებიდან არ გამორჩებისა პირადი კეთილდღეობისთვის მტრუნველი, რევოლუციას მიღმასმიღი აგამიანები. ეპიზოდი, საბაც წი- ფელარმიელი ჭარბაჯები ფულს ჩაბრეაჯერ შათუმიდამ თბილისისკენ მომავალ ღფოლიდებს, განსაკუთრებით მიუღებელი აღმოჩნდა იმ პერიოდის ეართუ- ლი პრიციპისთვის და ამის შესახებ არაერთხედ აღინიშნა კიდეც.

"თეპერებალი" ცალკე წიგნია გამოიცა 1927 წელს. ერთ-ერთი პირველი, ვიზუ სწორი წეფასება მისცა ამ ნაწარმოებს, იგო კომპილი ეართველი მწერალი დემინა შენტერაია.

მ. შემჩერაიამ ტანსაკუთრებით ხაზი გაუსცა ნიკოლო მიწიშვილის წერის ორიენტაციურ, "ფელიცონისთვის გამახასიათებელი" სცირ. მათ "თე- ბერებალს" "რომანი" კრობა და საცსებით სწორად შემიშნა, რომ ამ ნაწარ- მოებს დაეძებობობა საკრაორ მრავალფეროვანი ქვეცექსცები: "მიწიშვილს რიმანი რამდენიმე ფენა აცვს მოცედული. აქ აცორი უმთავრესად ფერე- ცორისცია. ამას ტარბა, მას უნდა კიდევ ისიც მისცეს მკითხველს, რა- საც ფელიცონი არ იკარებს ორგანულად, ამისთვის ის პულობს მეორე რამოსავალს - გადადის ფრჩხილები" (119, 82).

მ. შემჩერაიას მხერველობიდან არ გამორჩების, რომ წერის ამგვა- რი სცირი გამახასიათებელი იყო წესი ფორმალისტებისთვის. მისი აბრით, მიწიშვილის წერის ხროს ათასქვარი აბრები ებარებობა, რაც კერ ეცეოდა წერის ჩვეულებრივ წესები და მაშინ იტი შემიშვნის სახით ფრჩხილებ- ით ათაცსებდა იმ პროცედებს, რაც გრადაგრა ჩამოიქრებობა. მკითხვე- ლის დარღვებას იქცევებრენ სწორებ ეს შემიშვნები, რომელიც საცსე იყო სეცენით, გაციცვით, ირონიით და რომელთა აფანაც მხოლოდ შემიშვნას შეეიღო და არა მარტივი სცირით განერიდ ნაწარმოებს (119, 82).

მ. შემჩერაიას სამართლიანად თვილია, რომ ასეთი სცირი მისამართ და ბურებრივი იყო ეართული მწერლობისთვის, მაგრამ საჭირო იყო არა ვიზუეს მრმა მისამართ, არამედ საუკუნეების მანიორტე თვით ეართული

მწერლობის მიერ შემუშავებულ, ძალიერ გახვეწილ და დაკომიტე სცილიერ გაყიდვების: "მე ვდიქტორ ეპართიის ცხოვრება", "გაბარება", დაკომიტე უკუსი, ითაცნე საბანისძე, მერჩელი, "ვისწამიანი", საბა-სურან თრე-რიანი, გავით გურამიშვილი, სიმელები და იღია ჭავჭავაძე რაცილებით შეერთის მომცემი არის. ვიზუალური მფერის დიფერაციულ ეპართული შემოქმედებისათვის. არც ერთი მწერალი არ იღებს მხერველობაში ბერის სენირებულის ადამი გამოცემებას და, ჩემის ამრით, აქ არის მარცხი მთელი ესართული ახალი ღიაფერაციისა და მათ შორის, ნ. მინისტრის საცილისაც" (119, 83) - შემდა იტი.

გ. შემძელადიამ ნაწარმოების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სიახლეებ მიიჩინია ირომისა, რაც ეპართულ მწერლობაში არ იცო დართოდ მოცემული და რომელიც, მისი ამრით, მომიერად ჰქონდა მწერას გამოიყენებული.

"მინისტრის მეორე და კომისარების გამახასიათებელი მიშამით - მწერს იტი - არის ირომია, რომელიც ერთი ნაბიჯით არის გაცილებული თხელქობისათვა, რისგამაც მას იხსნის ის სევრა, რომელიც ასე თვალსაჩინო მიჯ-დვება მოერ მიერ მიერ... ხანძახან მინისტრის სცილი ერთვა ეპოსიც, რაც კარგად არის გამოცემებული" (119, 83).

საერთო კი, რომანის მხატვრულ ხერხები, წერის სცილი, ლექსი-კური მასალის შერჩევის ავტორისეული უნარი ღემია შენდელადია მიიჩინია "მწერლის უზიდეს ღირსება" და წერილის გასასრულ მართვი შედასება მისცა არა მხოლოდ "თემერვალს", არამედ ნ. მინისტრის მთელ შემოქმედებას, იტი აღიარა ეპართული პროტის ერთ-ერთ მოვალეობა: "მწერლის (ნ. მინისტრის-ბ. ჩ.)... ღირსება მიმომარეობს იმაში, რომ მამ ახალი მტებ დაუსახა ეპართულ პროტას. შესაიღებელია იტი გამარცხება, მარწან ეს გამარცხება ძალიდებით უფრო ივირდასია ეპართული ღიაფერაცურისთვის, ვიზ-რე ის, ვარეთმობებული "გამარჯვება" ჩვენი მოსაწყენი ამბების მომ-დოლი მწერლებისა. ეს ერთი საგულისხმო გადამატანი არის ჩვენს ღიაფერაცურაში და ჩვენ ამას მივესაღებით" (119, 83).

1927 წელს ვა , ურნაღი "პროდეფარული მწერლობა", მათეცეცენტრა კინძე "ღიფერაცორის" წერილი . მიუხედავად ავორის ცენტრალური გა- მოქიდებულებისა იცედი თაობის მწერლობისაგან, მან საკმაო გადატი- დად შეადასა "თებერვალი". აღმისამა , რომ თამამებროვეობის არაერთი აუტუაციი მეტა "ჯერ პირველი გადატიდან იცო გარდა მეცნიერების მიერ". ნ. მინისტრი კი სწორებ სინამდებობის ამ მომენტს მიაქცია ცურავლება გა საკმაო წარმატებითაც გასართვა თავი . კრიფიცისი წერა : "რ. მინისტრი სცადა (გა რამდენიმე არც უშედებოთ) ამ ეპოქის ერთი ეპიზოდის მოცემა : მენენევიკური მთავრობის ბათონიგარებული ევაკუა- ცია , ბათონის "გასბუამირება" გა ბათონი გაუჩეულ შემინებულ ობი- ვაცელების ფფილისში მასიური გამარჯება" (120, 157).

"ღიფერაცორის" აქცე აღმოჩენით გაუსვა ხაზი "გრიფიცისიან გა- ჩაორებთან" შეხვედრის სცადას , როესაც თბილისისკენ მიმავალი ცოდ- ვილები ტაბარცხეს წითელარმიერია კაგაცება გა ეს დაუცი აცვორს პო- რიციცერ შეცვლიან ჩაუთვალია .

შემიარიცხებასთან მიახლოებული იცო კრიფიცისის მიერ წარამომ- ების უამრობრივი გა ერობრივი შედასება . მან განსაკუთრებული ცურა- ლება წისუცია "თებერვალის " ენობრივ მხარეს , კარგად შერჩეულ გა ძა- მიცემებულ ცეციკურ მასარას , წერის ღავონურ , გახვენიდ სცილი გა აღ- მისამა : "... მასარა , "თებერვალის ისეთი კონსტრუქციითაც მოცემული , რომ ცო- ველი სიცეცა მოედებებას არცევს . ღავონიურობა , მოცემების რეცეფტ- ის მიცემა , განურსული ფრაგმენი , წერვიული სცილი" (120, 158).

"ღიფერაცორის" სამართლიანარ შემისამა , რომ მანარმოებს "ერომი- კის" კოლორიცი გაცკრავა" გა უამრის მხრივ რამდენადე უახლოვე- ბობა კიმსცემას :

"თებერვალი" 1926 წელს გაიშექრა პარიზის ერთვერ გამეობი ასა- მარი საეპროცესო ". განმირახული იცო ამ მანარმოების რესულ გა სა- ჭრის კავშირის ხარხთა ერების თარგმანია გა გამოცემა ; მაგრამ მწერ-

ღის ცრაგიპულია აღსასრულია ხერი შეუძარა მის სისრულეში მოყვა-
რას. ვთიქორობთ, რეაბილიტაციის შემჩერ მამოცემულ ნ.მინისტრის
რჩევი ნაწერებში (1958, 1972 წ.) არასწორად იქნა გამოფლებული
"თებერვალი" ღა დაცილება, ამ ნაწარმოებს ღოვს ქართველი მკითხვე-
ლი არ იცნობს. ქართულ ღიანერაცურაში კი შევრი არ არის ისეთი მაწარ-
მოებები, რომლებიც უშუალო მომანილის თვალით განახული, ასეთი მკა-
ფია ღა რეალისტური სურათები შემოგვიანებეს. სამჭოთა საკართველოს
პირველი ღოვებისა.

1922-1925 წელებში ნიკოლო მინისტრი სამრეარგარეთ იმყოფებო-
და. სწორებ ეს პერიოდი აისახა მის მომღევნო ღოკუმენტურ მაწარმო-
ებებში: "ეპოპეას", "აღესამღრია", "ახალგამზრობა".

მჩერიდის განსაკუთრებული დურაღობის სამანი ქახა ქართველ
ერიცხვანტა ცხოვრება, რომლის უშუალო მხილვები ღა მონაწილე თვითონ
იყო. ამ მხრივ "ეპოპეას" განსაკუთრებული მისიშვილობა აქვს. ამ მა-
წარმოებით პირველი წარმოსახული შართველ ემიტრანტთა ცოდნა ცოვერდვარი
შეღანმარტინის რამები, ნაჩვენები იქნა ემიტრაციის შინაგანი წოველა,
მარტინიალური თუ მორალური ღებრადაცია.

"ეპოპეას" განსაკუთრებული აღმინი უკავია ნ.მინისტრის შე-
მოებებაში პროდემურობით, საინტერესო ეობარივი ქსოვილი, ტაბო-
ცების ახალი ხერხებით. იტი გამოქვეყნებისამას ქართული პროგნის
შემაიერად მიიჩნია საღიანობაცურო კრიფტამ.

მოტივისმებით შ.აჭხათი წერა: "ნ.მინისტრის მხატვრული ასა-
ხვის იარა, მისი ღაცევირებული თვალი, პატრიოტული სუბილი, ირომის
ღრმოშმული, სასიკვებილო გამრინული სამოგაბოებრივი მოვლენებისაბით,
მისი ბაჟვის უმარი, ერასომიურად წერის მაწერა, კირევ უფრო გარკვე-
ვით გამოისახავინდა შესამიშნავ „ეპოპეაში...“ ეს არის ეპოეის ღოკუმენ-
ტი, რომელიც აცვონს სისხლით ღა არემონით აქვს გაწერილი" (121, XI).

აცორიც გრინობდა "ეპოპეას" განსაკუთრებულ მინისტრების და 1922 წელს ვრობის საწარმო თათბირზე განაცხადა: "...ჩემი "ეპოპეა" მინისტრი ისეთ ნაწარმოება, რომელიც რამდენიმე ათეული შეიძლება ჩემი თათბირზე განვითაროს მეტაზეც იმ ფეივილებს და იღებს, რომელითაც ცხოვრილი ჩემი თათბირი არა მართო ჩემი ცხოვრება, არამედ ჩემი თათბის ცხოვრება. ამდენად, ამ ნაწარმოებს აუკს რეცოლუციონური მინისტრები" (58).

"ეპოპეა" სიუჟეტურად არ არის ორიგინალური, იგი ამ მინივ სამოქალაქო უამონების უახლოვება, მაგრამ ნ. მინისტრის კურო მეტად ადამიანი და ადამიანის სური მომხერარი იყრები აიმურესებს, კიბრე სამოქალაქო უამონების დამსხასიათებელი ძეობრადიული გარეობრივი არ ჩარჩო, ამ ეცეფშის ეკონომიკურ-სოციალური სახე. იგი გარემო მცოდნატან არ ჩეცს დვერაბე სახასიათო ციპებს, საჭმაო ვრცელ აღმის უთმობს ცარ-კულ საკითხებზე საჭურარ შეხედულებათა გამოცემას და დვერაფერ ამას ისე მოძიერად ძვალვის, რომ მკითხველი არ გრინობს გარალას ამ წვრილამანი ამინდით მოძებნებას.

კერ კიდევ 1929 წელს უ. უროველი წერდა: "ეპოპეასი" აღწერილ არ მეტს ტანსაკუთრებულ სიცხოველეს აძლევს ისიც, რომ აცორი უმეტ- დეო ძალის გარებით არ აურჩაურისა და კორიანცების. კომპლიმენტი ეპოპეას მას, უწინარეს ცოდნისა, როგორც სფილისფს. სამი საათი განუწყი- დებოდ ვიცითხე და წიგნი არ მომენტვა, სანამ არ წავიკითხე" (122, 286).

ასეთი ეპოპეა გამოიყო 1926 წელი იკითხება "ეპოპეა" ღოვსაც. აქ წამო- ქნილი არა ერთი საკითხი სადურადებოა არა მხოლოდ ისცორისები თვალ- სამრისით, არამედ ღოვსაც ინარჩუნებს აქცეულობას და ინტერესს.

"ეპოპეა" 1926-1927 წელში გაიცემდა უერნაციი "ეარმური ცნერობა", ხოლო ცალკე წიგნა არ გამოიცა 1929 წელს. სურ მარ იმი

ჩუქუა ითარებმნა კ. ჩერნიავსკის და შავა სოსრანის მიერ და ვამოცა
კიბე 1932 წელს ვ. ეიგოძის ნინასიუვათბით.

ამ ვამოცამის ერთი უცხემლარი ავტორი მოუძღვნია ღირი ჩუქუ მჩერ-
ის აღ. ფოსფოისფიცის, წომერთანაც მას ვანსაკუთრებული შემოქმედებითი
სიახლოვ და მეცობრობა აკადემიურებრა. აღ. ფოსფო ღირი დურაპლებით
გასცემით "ეპოდეას". კეჭვით, ეს ინცენტი ვამოცეული იყო არა
მხოლოდ იმით, რომ მისმა მახობები იყო "ეპოდეას" ფრა, არამედ
ხარაზოების მხატვების ფიზიკებით. ამ, რაც ჩერის ცვერანა კომუ:

"На одной из полок в кабинете А. Толстого стоит книга известного
грузинского писателя Николо Михишили. Это авторизованный перевод
с грузинского его "Эпопеи" принадлежал И. Сослани и К. Чернявскому /1932/, со вступительной статьей Г. Кикодзе. На первой странице
дарственная надпись: "А. Н. Толстому, с глубоким уважением: Н. Михишили".

Это, конечно, не случайный подарок. Ужав сразу же после победы Советской власти в Грузии за границу и возвратившись через три года, в 1925 году, на родину, он также, как А. Толстой, сумел постепенно преодолеть в себе социальный пессимизм и предвзятое отношение к советской действительности. Все эти годы Н. Михишили, стараясь глубоко и всесторонне осмыслить все пережитое и увиденное, работал над его художественным воплощением в своем самом значительном произведении "Эпопея"...

В "Эпопее" изображен грузинский меньшевизм, его подлинное лицо, истории и причины его поражения, быт меньшевитской эмиграции.

Несомненно, что несмотря на определенный налет индивидуализма, в целом "Эпопея" — утверждение нового восприятия мира автором, его

сподалии к социализму. И конечно же, ощущение духовной близости с А. Толстым и общности с ним в отношении такого серьезного идеиного поворота, двигало Мицкевичи, когда он преподнёс эту книгу автору /"Хождение по мукам"/.

Не случайно и А. Толстой с такой заинтересованностью прочел ее. Собственно говоря, не просто "прочел", а самым внимательным образом изучил. Об этом можно судить по множеству его параллельных отметок на полях книги и в самом тексте /123, 166/.

1985 წერს ეპროფესიარი ითარებმნა რა ჟურნალი "საუნავე" (II, 2, 3) ესიბეჭდია აღ. ცოცსის ვრცელი მოთხოვბა "ემიტრანცები", რომელიც ემიტრანცება ცხოვრების, მათი მორალური რა ეკომომიკური დეტალირების შემთხვევაზე სურათებია ძარაშირი. ეს კიდევ ერთი რაგას ცურავებაა, რომ მიწინვერის ხელოვნურად არ გაუმჯობესა ეპროფესიარ ემიტრანცება ცოფა, რომ ნის მიერ აღწერილი სურათები რეალური მიგომარეობის ტანიტებაცვერია რა არა მწერლის ფანტაზიის ნაცოფი.

ესიბობი ეიცითებ "ეპოპეას" "მხატვრული ღოიური" უწოდა (124, III). ეს მოსამარება რამდენადმე მიახორებულია ქებმარიცებასთან. "ეპოპეა", მართაც, მწერლის მხატვრულ ღოიურს მოგვაგონებს, რომ არა ნისი მარატი მხატვრულ ღონე, ამბებისა რა მოვრენების წრმა აწარიბი, რაც ამ წარარითოებს აცილებს ღოიურის ჩარჩოებს.

"ეპოპეაში" ძველება აცორის თრიგინაღური მსჯელობა ახარ საეპოზოდეროსთან ეამოკიდებულების, მწერლობის რა თასამეცნიერებელის, არწევე როცხუნდებური პროზის საკითხებზე, ეროვნულ პრობლებზე და ეს შველაზერი ისეთ მხატვრულ ღონეზეა გამარცველი, რომ ხერს უწყობს იირითადი თემის უკეთ წარმოჩენას. "ეპოპეა" ერთდღარად აცხო-მილიტაციერი მარარმოების შთაბეჭდირებას ფოვებს, რამდან ნისი სიკელური ხატი აცორის მიმღებაურობას მიადგენა, მის ნაფიქრადს, რანა-ცა რა ძარაცხის გამომოგცების, მაგრამ იმდენად ვრცელია იმუქრესების

არე, იმბეჭდა მწარეთ დოფენციალი და ორმა მწერის ფიერების ასპარეზი და ისეთი საინტერესო ფორმით ქვანვების მათ ნ. მინისტრი, რომ ეფიციურობა, ინერია სავსებით დაცეთამნით პ. ქიურის მოსაბრებას.

ნ. მინისტრის "ეპოპეას" ჩაფიცერებული ქაონია ორ მაშინადა, მე-ორე მაჟინიში მას სურდა საბჭოთა საქართველო აესახა. საამისო მწერალი შევრს მოტმაურობას, ეცნობოდა რესპუბლიკის ყალბერ რაიონებს, მიწოდებელს. ნ. მინისტრის თუმცა ეს ჩამაფიცერი განხეობიერებული დარჩა, ძარჩა, ძარჩამ "ეპოპეას" მაინც განსაკუთრებული აღვიდი უკავია. იგი ქართველ საბჭოთა ლიცერაციურაში წარმოადგენს პირები მოკუნილურ როლანს და არასამ, მაღალი მხაცველური ღონით, საინტერესო თემატიკით ღოებრე წჩება ამ ჟანრის საინტერესო და ორიგინალურ ნი-რუშად.

"ეპოპეას" წინასიცცვალბაში წიკორო მინისტრი წერდა: "ეს წიგნია პირები ფომი ჩემს მიერ განმირახული ფართო ქრონიკისა, რომელიც იძღვება რევოლუციის ფონშე საესართველოში და სამოვარებრები. ლიტერატურული ის ადემურია წერის იმ პრინციპზე, რომის შესახებ ჩემი ატრი მწერლობაში უკვე ცნობილია (გოკუმენტაციური პროტა) და ამ მხრიცა, წამიერადაც ციცი, ჩემი ცრა იყო პირები მატარითი საესართველოში ყველა თეორიულ დეკლარაციებზე აბრე. უცხოეთიან თანამედროვე საესართველოს ხედა მოცემულია, როგორც კონტრასტებზე გამდარებული ხერხი. წიგნი იძღვება რევოლუციით აფორიაქებულ ფერთა ფოფას და ფსიქოლოგიას, რაც ემიტრაციის მაგარითზე განსაკუთრებით რეალეფური ხერხა. მასაღა შემცირებისა თამათამ უახლოედება საესართველოს თანამედროვე ფოფას და ვითარებას აუ, როგორც მოფიცი ახალი შემცირების ორ-განმიმციცხას" (7, 44-45).

კრიტიკოსმა უ. ურბოერია განსაკუთრებული დურაბოება მიაუცია "ეპოპეას" დემატიკურ აუტუსაღობას: "მინისტრი გამეღალად შეეხო დრია მფკიცებულ წყლერებს ჩემი ეპოპეას... გაიმტა დვერი ჩარჩო

ეოფისა, შეირედა მცელი ტრანზისია, რევოლუციებია და ომებისა— მერი მაფოლივით მასცემორულა სხვადასხვა მეორეაზეც ტანიერებე. ამ არევ-ტარევაში დოკუმენტი აჩვინის შენება მკაფიოდ ტანისას... აირია რინასცერი და ამ "არეულ მონასცერში" პოეტის, გამკვირვების ხერვა არჩევს მარად იცელსა და მარად ახარ თემას მნერლობისას-არამიამური ეოფის სასაცილო და ხშირად სამწუხარო კომენტაციას" (122, 286).

რ. მინისტრი, მართლაც, განურჩევლად არ აღწერს ყოველივეს. რისი კრიტიკული და შემფასებელი ფასი სწორებ ისეთ ღერადებს ჩარ- იკაჩებს, რომელიც დვერაბე უკეთ ასახავენ შექმნიდ სიცუაციას, საერთო კიბერებას, ავტორის გამწყობილებას. მწერალი ძირითადად გვიყვება საკუთარ თავში და მის გარშემო მიღოფ არამიანებდე, მატრამ აქაც დვი- ყველა არა დვერაბერს, არამერ ითრითადს და გამახასიათებელს. იგი ძარ- ტე ღირ მინისტრებობას ამიჭებს ჩერჩევას, მოვლენების და ამ- შების ურთიერთკავშირში ტანისიდას. შემთხვევით არ შაჟიძოვარა მან ეპოპეას" ეპიკრაფტად სცენარის სიცუვები: "ხელოვანი ჩამორჩებიდა თავის საკუთარებს, თუ ჰეროინ, რომ ამიტო, რომელიც იყო რომელი კეისრის მოკვების ღოეს, არის მოვლენა, რომელსაც ჭავშირი არა აქვს ამ ამბავ- თან" (7, 44).

"ეპოპეა", რომელსაც ავტორმა უწოდა "ეართული ეროვნისა რევოლუ- ციის ღროიბან", სიუჟეტურად ავტორის მოგზაურობას მიძყვება. ამითვეა რამიტირებული მარაზმოების კომიტიტიციაც. "ეპოპეა" 27 თავისაგან შეიძება, მათებან გოგიერთს გამოუკიდებელი, გასრულებული წოველის სა- ხე არცს. გვიჩერება მთავრებრიდება, თითქოს ისინი უაღეს წოველებად ჰეროინი ჩაფიქრებული ავტორს და შემდეგ ერთ თემაცურ რცარში გააერ- თიამა. ამას ტვაფიქერების კრებულში "ერთი ღამის ამბავი", გამაჭ- რიდი თრი წოველა "კამათერი და სახარება" და "ოცდასამში ვარ" (125), რომელთანავე პირველი - "ეპოპეაში" შეიტანა ავტორმა, მეორე კი მანავ- რის და "ახალგაზრიშისა" უწოდა.

"ეპოპეას" იირითადი ფემია ქართველ ემიტრანცთა ცოდნაცხოვრების ასახვა, მაგრამ მასში დაიღია დაიღია ეკვთემები, რომელთა შეუძინევა- რობა დაღმი ბაზარის მარკობის მარკობის შთაბეჭდის დებტი, დანარჩენის დამაკირებულების, დაკუმენტური პრობის, მწერლობისა და რევოლუციის და წიგ სხვა, მისთვის საიმურესო საკითხებზე. მათს შესახებ ნ. მი- რიშვილი ვრცელად ჩერდება და მეტად ორიგინალურ დასკვებებსაც იძღვა. დებტება ატრევე ადგინის ღირიცხული მომოღობები, რომელიც ორგანუ- ლად ერწყმიან თემის საერთო მიმღებებას.

ნიკოლოზ მინისტრი "ეპოპეას" შექმნის ღროს შემნებულად უარ- ეო მხატვრული გამომართონი და მიმართ დაისახა სინამდვირის ტაბიოცე- რია, მაგრამ მამ უერ დაითვარისწინა ერთი მარტივი ჭეშმარიტება- ცო- დები აგრძია დანახული სინამდვირე, არის მაინც სუბიექტუ- რი სინამდვირე, რომელიც სხვან, მკითხველმა, შეიძლება აგვილად აღი- რვას მხატვრულ გამომართონა. ამ ფაქტს ნ. ჯაფახიშვილმა ჯერ კიდევ მოკურებული პრობის საკითხებზე გისკუსის ღროს გაუსვა ხამი. მოეს საქართველო იმედი გამოსაცავულებელია, რა არის "ეპოპეაში" რეალური და რა ადგინის ფაქტადით შეემნილი.

ეს მისაკუთრებით საყურადღებოა "ეპოპეას" შესავარი. აუ მინი- შვილი დააცონს თავის შეხედულებებს მოკურებული უამრის შესახებ, აარიანიბებს ჩერის იმ პრინციპებს, რომელთა მიხედვითაც შეიქმნა ეს მარტივები. შესავარ ნამიღრიცვე გვიჩვენა მაშ თავისი პოზიცია რე- ვოლების, საბოროთა საქართველოსამი. ეს გამოკიდებულება მამ თომის- მად ნამისამართისა - რომორც პოეტის და რომორც მოქალაქის. მისთვის, რომორც მოეაღაუისთვის, სრულიად მისამებია რევოლუცია, რადგან თვი- თონის მისრობელი კაცის შვილმა არა ერთხელ გამოსცადა ჩარსული არ- სებული სოციალური უთარასწორობის სიბილე. არის მიუხედავად, მინი- შვილს - მწერალს, მაგიც გაუჭირდა რევოლუციის არსები, მის მამისა-

კურსერ ძალებში მარწყევას, რამდან რევოლუცია მისთვის საცნაური გახდა მხოლოდ მას შემცირდა, რაც იტი ფარავდა იქცა. რევოლუციური მოირაობიდან შორის მიმომიდი მწერლისათვის ახალი წყობილების კვერა სიკეთე სასიამოვნო იყო, მაგრამ მან თითვის არაფერი იცოდა ახალი საჩი-გარეობრივი წყობილების, მისი შინაარსის შესახებ, თავისი წევრიდან არ აქვთ და მაგრა ამ სიახეთა მოსაპოვებლად და ამიცომ წერდა: "ეს ცადილობ შევიტო ღოვეანიდები ეპოქა, მაგრამ ამ ეპოქის ღასაწ-ევისი მე არ გამოიცდია. მისი პათოსით მე არ ავრედებულვარ და ახლა საკითხს მარცო ჰქონდა ვწყვეტ. ჰკუა ამბობს, რომ გრიება რაბაზრუნ-და რერობები ქვეყნის საკეთილოებო, გაიძე ის, მოკარე და შეიინახო. მე ცასრულებ ამას, რამდან ვიცი, რომ ეს მართლაც ასეა, მაგრამ როგორ გაბაზრუმდა, რომ ტარააზრუნა - ეს კითხვა გივარა გრას განმეო, ჟაპასუ-ხორ... ეს უნდა გამიტარო, იტინო და უნდა იტრინო თავიღამ" (7, 47-48).

როგორც მწერალს, ნ. მინისტრის გაუჭირდა იმ ახალი მოთხოვნე-ბის ერთბაშად შესისხლხორცებაც, რაც რევოლუციამ წაუყენა ხელოვნე-ბას და, კერით, ღიცერადურას. იტი თითვის ერთბაშად შეაკრთო ამ ამოცაწების სირთულემ და სერიობულობამ: "ახლა აღარ კომარა იყვე ის, რაც მუმებით ხარ მოცემული. გოეს საჭიროა მწერალი იყვეს რევოლუ-ციონერი, მემრიორი, თანამდებორე. უნდა აღწეროს მან მიმდინარე ცხოვრება, დოფა, ემსახუროს ხარხს და მიჰყვეს რევოლუციას ფეხა-ზეს. სჭირს... და სჭირს წერაც: აღამიანობა, რევოლუცია, სფირი, ფორ-მა... ვერ ავსწიე ურარო კაცმა ერთაგა ამხედა სიმირე, ვერ მავერეოდი" (7, 45).

ამ შემთხვევაში ნ. მინისტრი არ იყო მართალი. არც ერთ ეპო-რაბი რართვები მწერლის როი არ ცოდილ გაითვარული და მარცო ვინწო სამწერლო საემიანობით შემოფარგლული. იტი ჟაპირველეს დოვრისა იყო

ერისკაცი, "ერის წინაბროლი", რომორც იღია ჭავჭავაძე იფჟორა. რე-
კოლუციამ, მართლია, შეცვალა მიერობის ქები- მიზონები ხარხის
სამსახური ჩაადენა იგი, სხვა მიზნები და იღეაღები გაუსახა, მაგ-
რამ ასევე მიზი უდღებები მიაწიჭა მას. ნ. მიზიშვილისთვის რევოლუ-
ცია უფრო უცხოა, ვიზე მიუღებელი, უფრო- ძალებარია, ვიზე-არა-
სასურველი. იგი თავს იმით იმართდებს, რომ რევოლუციები ყოველთვის
"ერისობრებორა" და თვითონ "რევოლუციონურ საემები ერთხელა ვერ
ძოხვია" (7, 46).

1905 წლის რევოლუციის ბობოეარი პერიოდი, რომელსაც ღენიშმა
"სოციალისტური რევოლუციის წინა ბო" უწოდა, მხოლოდ ბავშვური მო-
ტონებებით შემორჩია მწერლის მესსიერებას: "1905 წელს პატარა ვი-
დაცი. ამ ღროიდან მასშოცს, რომ ვიპარავით შეშას სახელმწიფო ფფე-
ბი... მემზე იდო ცერორისცი ბორიი. მოერობნენ იმ მოს "მარსელიო-
ნის". მერე იდო აღიხანოვი და წითელიშვილის რაგმი" (7, 46).

ნ. მიზიშვილის არც 1917 წლის რევოლუციების მოს გამოცხია ის
რიგი მოერთოება, რამაც მიღიონობით ჯარისკაცი, მეშა და ძალები მო-
იცვა. მისი მომანილეობის გარეშე გამდარბა საბჭოთა ხელისუფლება
საერთოდორიც და მარატე შორს მიღობი მწერალი გამარჯვებულ რევო-
ლუციას პირისპირ შერჩის. მიზიშვილი ეკითხება საკუთარ თავს, მკითხ-
ვების: "რაღა გამორჩია მე სარევოლუციო და საბრძოლველი? რევოლუცია მოხ-
რა უჩემო, გამოისარება უჩემო, უჩემობაც გაიმარჯვა რევოლუციას და
გაიმარჯვა ისე, რომ არ მინაბავს არც რევოლუცია, არც ის ძრითა,
რამაც რევოლუცია გამოსეება. შემზე კი იმზენი ხარხი გაეპარმონა
რევოლუციას, რომ გიგი საუმის ტაკეთებამ ჩემიმზე არ მოაღწის. პატა-
რა საერეს კი ისერაც ვაკეთებ, ურევოლუციო. ჭოდა ახდა მრტველია,
რომორ გამომოვიდე და ვითახო, რევოლუციონური უარ მეფეი. ამას ბევრი
შევება გოდა. მე ვერ ვშვები, ფუძეა კი ვფიქრობ, რომ ამ ხარხს

ՀԵՎՈՆԴԵՑԻԱԾՈԸ ԱՐ ԲԱՑՈՎՐԻՔԵՅՈՂ" (7, 46-47).

Բ. ԲՈՒՇՈՅՈՂԻՄԸ ԵՐԹԾԱԲԱՋ ՅԵՐ ԱՇՐՈ ԱՌՈՋ ՍԱԾԿՈԹԱ ԵՐԿՈՉՈՒԸ
ՍՈԱԽԾԵՐԵԸ ԾԱ ԲԱՇ ՇԵԺԵՇՆԵՐԱՋ ԹԵՎԱ ՍԱՐՈ, ԲՇԵԱԸ ՀԵՎՈՆԴԵՑՈՒՐՈ ՃՇՈ-
ՌՈՑՈԸ ԱԵՇԵՅՈՂ, ԾԱԵԽԱԳԱ ԱԽԱԾՈ ՅՌՈՋՈԸ ԱԲԱՑՈՅԵՅՈՂ. ՈՉՈ ԾԱՎԸ ՈՄՈՅ
ՈԲԱՐՖԸՆԵՅԸ ԾՈ, ՅՈՒՋ ԵՍ ՅՈՆՏԳՈԸ ԱԽԱԾՈ, ՍՊՄԾՈՂ ԹԵԲԱ Ոցո. ԻՌՈՎԱ Բ. ԲՈ-
ՇՈՅՈՂՈՐՈ ԱՇԱԾ ԲԵՐԻԸ, ԲՎԵՐ ՇՎՃԵՐԱ ՅՈՆԸ, ՅԱՃՐԱԾ ԲԱԿՐԵՐ ՍԱՐԻՄՄՈՒՆ
ԾՆԵՐՈՐՈԸ ԱՐԺՎԵՇԵՑՈ, ԹՈՄԵՐԸ ՍԵՐԵՆԵՆԵՐԱՋ ՅՈԱԽԻՆՈՎ ԾԱՎՈՐՈՎԵ ԿՇԱԾՈԸ-
ՇՈՂԸ ԵՄԾՅԸ ԾԵՍԵԲԸ. ՈՉՈ ԱՇ ԲՈՅԱՅՐՈՅԵՐՈԾԱՋՈ ՎԱՐԵՐԸ ՍԱԿՇԵԱՐ ԾԱՎ-
ԵԱԾ, ԲԱԲՐԱԲ ՅԱԿՇԵՐԵՒՄՈՒՐՈ ՎԱԲԻՆՈԸ ԵՐԹ-ԵՐԹՈ ԱՄՈՆՍՎԱԾՈ ՅԵՇՆԵՐԸ ՍԵՐ-
ԿԵՐ ՈՄՈՅ ՇԵՐՄՈՎԵԲԱԾ, ԻՎԱ ՅԻԵՐԱՐԸ ՍՄԱԽԱՎԵԾ, ԻՎԱ ԲԱՇ ԿՎԵԿ ՈՎՈԸ ԾԱ
ՀԱԲՄԱՑԲՈՎԱ. ԱԲՈՎՈՋ ԻՎԱՅԵՐԱԲՋ ԵՎԸՆՎԵՐՈԸ ԾՄԱՑԵՔՇՅՈՇԵՐԸ ԱՎ-
ՇՈՐՈԸ ՍՈՎՈՎԵՅՈՂ:

"ՈՒՇԱԾ ՎԵՐԱԲՐՈ? ԵՍ ԲԵՐՄՈՎՈՍԱԾ ՍԱՍԱԽԵՐՈՎ, ԻՎԱԲՐԱՄ ԵՋ ԹՎՈԴ
ԾԵՐԿՈՄԵՐՈ ՎԱԿՈ ՎԱՐ ԾԱ ԻՌՈՎԱ ՈՒՇԱՑԵ ԾԱՎԱՐԱԿՈՋԵՐ, ԵՋ ԾԱՎԸ ԲԱՐՈՎ ՎԵՇԵՅ,
ԻՎԱԲՐԱՄԱԾ ՎՈԼՈ, ԻՌՈԲ ԲԻՈԲ ԲԱԲՐԱԸ ՍԵՐՈՐԵՐ ՅՇԵՐՄԵՐՈ ԿՇԱԾՈ, ԻՌՈՄԵՐԸՍԱԾ ԵՋ
ՎԵԿՇԵՎԵՐՈ. ԲԱԲՐԱՄ ՎԵՐՈԹՈԲ ԵՋ ԻՎ ՍՄԻՋ ՎԵՇՎԱ? ԲԵՐՄՈՎՈՍ ՅՈՆՍԱԲՇԵՐԵՐՈ
ԾԱՎԱՐԱԿՈ ՈԲԱՑԻ, ԻՌՈԲ ԵՋ ԱՏԵՎՈՇ ԾԱ ԱՏԵՎՈՇ ՎԱՐ, ԻՌՈԲ ՀԵՎՈՆԴԵՑՈԱՄ ՈՊԵՎԸ
ԵՍ ԾԱ ԵՍ, ԵՋ ՎԵՐՈԹՈԲ ՅՇԵՐՄԱՐԵՇՈԱԲՈ ԿՇԵՐԵՔՈՎՈՍ ԲԵՐՎՈ ԾԱ ԾԵԿՈՐԸ ՎԱՐ.
ԾԱ ՎՈԸ ԾԵՎԵՐԸ ՈԲԱՑԻ, ԻՎԱ ՍՐԱՎՈՎԱ. ՍՐԱՎՈ ՎՈ ՈՍԱԱ, ԻՌՈԲ ՅԱԾԱԳՄԵՐԸ
ԾԵՎԵՄԸ ՎՐԱԾՈ. ՎՈՐ ՎՐԵԲԱ ԺԱՎԱՎՎՈՐՎՈ ՄԵՇՈԸ ԵԵՇՈՒ ԵՋ, ԺԵՐԵԲԸ, ԻՌՈՎԱ
ԺԻՌՈՇՈ ՄԻՌԵՐՈՍԲՈԸ ՎՈ ՍՐԱՐՈՅԲՐԱ ԵԿՇԵՐԵՐՈ ՄԻՌԵՐՈՍԲՈ ՎՈ ԾԱ-
ՎԵՐՈ Ոցո ԾԱ ՎԱՎՎԱՍՈՂԸ ՅՄԵՎԱՐՄԱՐՄԵՐԵՐՈ, ՔՐԵՍ ՍԱՖՈՐԸ. ԱՎԱՐՃԱՌԸ
ԾԵՎԵՐՈ, ԻՌՈԲ ԱԵՎՈՐԸ ՅՈԱԽԱԾՈ ԻՎՈՆԴԵՑՈԸ ԵԿԵՐԻԸ, ՎԵ ՍԱԲՈՋ ԾԱՎՈ ԲԵ-
ՐԻՌԵՎՈ ԲԱԲ. ՍԱԺՈՐԸ ՈԲԱՑԵՐԸ ԲԵՐՄԱՐ, ԻՌՈԲ ԾԵՎԵՇՄԱԱ ԵԱԾԵՇՈ ՅՄՎԸՆՈ

Բ. ԲՈՒՇՈՅՈՂՈՐՈԸ "ԵՊԵՐԵՎԱ" ԵՐԹ-ԵՐԹՈ ՊՈՎԵՐՈ ՄՐԱ Ոցո ՔԱՐՄԵՐ ՍԱԾ-
ՎՈԹԱ ՅԻԵՐԵՐԸ ՅՈԱԽԱԾՈ ԻՎՈՆԴԵՑՈԸ ԵԿԵՐԻԸ, ՎԵ ՍԱԲՈՋ ԾԱՎՈ ԲԵ-
ՐԻՌԵՎՈ ԲԱԲ. ՍԱԺՈՐԸ ՈԲԱՑԵՐԸ ԲԵՐՄԱՐ, ԻՌՈԲ ԾԵՎԵՇՄԱԱ ԵԱԾԵՇՈ ՅՄՎԸՆՈ

ამასთან, ეს მოხდა არა უნებლიერ, არა სციურულა, არამედ მწერ-
ლის მიერ წინასწარ შეძნებულად გაასაჩირები იტით. ნ. მიწიშვილია
მიზნად დაისახა უარესო მხატვრული ღიცერაცურისთვის ესოდენ აუცი-
რებელი "ძამონამონი" და მხოლოდ სინამდვირებე, დაუცებელ დაყრინო-
ბით აეტო ნაწარმოები.

"ეს არ ვეძებ მიირებს რომანისათვის, მე მინდა შევიდეაშო ჩე-
მი მკითხველი ამ უცმირო და უსიუჟეფო წიგნში; მინდა თვითონ ვიარო
მათთან ერთად; არამიანიდან არამიანამდე ვაფარო ის ჩვენი ღრის
წერთხვეულებათა წიგნში და ვანახო მას ნაცნობი სახეები, ფიტიკურად
არსებული და სინამდვირები მყოფი. მე ვიცერობ, რომ ასევენარა შემ-
დგარი სამება - აცორისა, მკითხველისა და ისცორისე ნაცნობებისა
მოგცებს რაიმე საინტერესოს ღიცერაცურის მხრივ. მე ვუმოებ მას
"ერაკუნიტალურ პრობას" (7, 98-99)-ზერდა იტი.

ნ. მიწიშვილია უარესო ბერეჭისაციკისთვის აუცილებელი „შემნიღი
რმირის“ იღეა. ეს ასეც უნდა მომხდარიყო ღოკუნიტფური პროტის სპე-
ციფიკით, ცატრამ მწერალი ამას არ ღასახერა და სურ სხვა მიმართულე-
ბის სცადა ამ ფაქტის არტურენცირება, რამაც ავრავ არასწორ ღასკვნა-
ნებ მიიღვანეთ. ნ. მიწიშვილის აჩრით, "ძამომონილი ქირი" აფარ ჭირ-
ებოდა თანამემოროვეობას. იგი ვერ ხედავდა, რომ ახალი ღრო უავე
რმიდა ახარ ქმირებს, რომელიც სურ მარე საბჭოთა ღიცერაცურას და-
აბიცენებონენ და არაერთი მწერლის შემოებებით სახეს გამსამღვრა-
ვონენ.

ამიცომ არ იცო მიწიშვილი მართალი, როცა წერდა: "ძარბა ამისა,
ანირები ძნელი სანახავი შეიქნა კიდევ იტისა გამო, რომ ღოეს ჩვეს
ცემობურთ ღირ შარაგბას, საშირელი მფლერის დაცენებული, ძირებია
ძართებულეს უძელო ცხენებით ეს უძველებელი შარაგბა და ჩვენ ამ კოს-
ტიურ მფლერში არამდე ქმირი, მისი ცხენის ნაღიც რომ ვიპოვოთ,
ანირობა ჩაგვერიცხება" (7, 98).

რევოლუციის პირველ წლებში პროდეფარულ მწერალთა ერთმა ნა-
წილშა გამომოსწორდა ლობინგი - პატარა საერთო გმირობის შესახებ.
მათი ამრით, რევოლუციის სახელით გაკეთებულ ფოვერ პატარა საერთო გ-
კი შეიძლებოდა გათვალისწილო მსოფლიო მასშტაბები. ამავე პოტიციიდან
ჩერქეზი ნ. მინიშვილი : "ფილიპ, ამ აჭორიაქებულ გმირები გამოიწვია ემი-
რობა პატარა საერთო გ-კის" (7, 98).

თავისებურია ნ. მინიშვილის ჩერის მანერა. ისევე, როგორც "ფე-
ხერცარში", აქაც იტი თითქოს საკუთარი პოტიციისგან გამოუკირებულა, რო-
რიდან ღვევეცების ფარით გვიჩვენებს მომხდარ აძლებს, მაგრამ ა-
კირი შესაძინევია, რომ ეს "ამბები" საგუდაბულოდაა შერჩეული გა ქათ-
ულისშინებული. ნ. მინიშვილი ისეთი ფერებით ამვიონჩერს ემიტრანცია
ცერტიფიკაციას, რომ უხარად იტრინობა ვითარების მფერი სიმძაფრე. მწერ-
ლის პორიციკური სიმძაფიერი, ერთი შეხედვით, მაკლება ჩანს. პათეცი-
კური ცონის გა შეიასირების გარეშე, მაგრამ ღრმა შინაგანი გადაძუ-
რობით, ტურქეთი თანაბრინობით გვიჩვენებს იგი ქართველ ემიტრანც-
თა ცხოვრებას, მათ სირაცაცეს, უძველესი ქართული ხატებით გა წინა-
ბით ვაჭრობას, ფურის შოვნის გამო თავმოყვარების გაკარგვას. ამბე-
ბის ასეთ შერჩევაშია სწორებ ავტორის პოტიცია - ბოგაერ საფირელი, შე-
იღია უკირა ცინიციკურიც, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში გულრილი. კირევ
მეტიც, ფურცელი ნ. მინიშვილი პორიციკურად არ თანაუგრინობს ემიტრან-
ცებს, მაგრამ სტრიუმენებს რორის ამკარად იტრინობა, რა გურის მცენით
აღმერს იტი ამ ცველაფერს, რა სიმწრით შეჯდურებს მოძმეთა ამგეარ
ძარაძეარებას.

"ეპოპეამ" ძარბე საინცერესო გვიჩვენა იმ აღამიანების ცოდა-
ცხოვრება, რომელიც 1921 წლის თებერვალში საბოლოო გარე გა-
არჩიეს. საერთო საბჭოთა ხელისუფლების გამდარების პირველიც
მოები მიშვაცერ გამდარების ემიტრაციის საკითხი; გარდა იმისა,
რომ ცენტრალური მთავრობის მიერ გაფასებული იქნა ქართველი ხარხის

ეროვნული სიძრიღე (მოგვიანებით იგი ხერუხლებული გაუბრუნდა საპატიო საქართველოს), მისი ისტორიის უმნიშვნელოვანესი მასალები, ესთული ინცელირებულის მიზანი ნაწილა, ყოველდღარი პოლიტიკური მიზების მარეშე, მემშევიკური დაბი აგიტაციის გაშინებულა, მია-ცოცა სამშობლო გა ძალის მიზანი მორჩურ გა მაფერიალურ მიგონიარე-ობაში აღმოჩნდა საგრავარებელთ. ბევრ მათგანს სურდა კიდევ სამშობ-ლობი გამრუნება, მაგრამ მემშევიკური პარტიის ღირებები ყოველნა-ირად ხელს უშრიანებ ამ განმტახვის სისრულეში მოცვანას.

ნ. მიწიცვილის ცურავობება უმჯესად ასეთმა "შემთხვევითმა ენიგრანტებინა", მათმა სურიერიბა განწყობილებებინა მიიქციეს. მწერალ-ია სცამბოლში ჩასვერისთვანავე გაინახა, რომ ქართული ენიგრაცია არ იცო ერთგვაროვანი არც სოციალურად, არც ქონებრივად გა არც უფრე-რიცად. მემშევიკური მთავრობის წარმომაზებელებს, თვითონ "მცენარო მოკარათებულებს პარიტეტი", ნაკერად აგარებდათ სცამბოლში უსახს-რობის გამო ჩარჩენილ, გამათხოვერებაზე მისურ მოიმეთა ბერი.

შექმნილ ცითარებაში კარგად იცვნენ მარავეული ენიგრანტებიც. მათმა უმრავლესობამ მარე გაინახა, რომორ იცო მოფცეულები, იმრიცმ არსებული უთანასწორობის მთელი საშინელება გა სიძულეილით აღიცს მათგანი, კისმა დარბაზა აგიტაციამაც მიაფოვებინა სამშობლო გა ვინც ახლა მისი მიმომარეობით გირდა არ იწუხებდა თავს.

სცამბოლში ცეოდი უართვევი ენიგრანტი გაიობი პირველივე შე-ხვერრისას უმუღავებებს მწერალს თავის უკრაფოდილებას, ნათელად გაანა-ხებს შექმნილი სიცუაციის მთელ სიმძაფრეს, მემშევიკური მთავრობის ძირითობას მოიმეთა ბერისაგრძი: "პარტიისა გა მთავრობის ხარხს რომ ჰკითხო, რასაკვირველია, დვერას არწიუნებენ, საქმე კარგად მი-ზისო, მაგრამ ჩვენ რა? ჩვენ ვერადერს კარგს ვერ ვხერავთ გა რა ვიცი... მიგათ რა უჭირთ? ჯერ კიდევ ეყოფათ, რაც წამოიღეს გა სხვისი ბაზირების გადება ინერის. პირველად რომ ჩამოვიდნენ, დვერამ საკ-

მათი ჩამოიცანა ,საერთო საღაროც არ იყო მცირე ,მაგრამ ვის მიიკუ-
რებენ ! ჩაინიშნეს ორიძე ახაძეირები ,თითქოს "კამანტიროვაბი" იცვნენ და... ეხლა დვერა პარიზისაკენ გაიქცა . იციდეს იქ მამულები და ცხოვრობენ თავისთვის . ჩარჩა აუ ეს ხარხი მშიერ-მწყურვალე . არც დუღი , არც სამუშაო , არც საჩრდე გამტმაურების საშუალება... არარც თავმოყვარეობა , აღარც სინდისი და პაციონება . დვერა გაწუნება . დვე-
რა გამსუნარება . არავის არაფერი სწამს . დვერაფერს იგიამს ,ორომი
გეგმები მოე გააცაროს და შიძიშირით არ მოკვედეს" (7,77).

გაიობიც საერთო დამწეულობამ ჩამოიცვანა საბოლოობაზე ,მამ
გრძანივე სცადა თავისი შეცვლის გამოსწორება , მაგრამ ამაორი : "ისევ
ბურანში გამახვიდეს ჩასცრისას ,რომ მხოლოდ მემზე მოვერი ძობს...
დუღი მიკვერებოდა ,როცა ვცოვები საერთოებოს ამწვანებულ ნაპირებს...
დავაპირე ფრაპიტონში გარჩენა ,მაგრამ არ ჩამიშვეეს" (7,75).

გაიობიცა და მისმა მსგავსმა მოქალაქეებია , ვისაც არც დუღი
ჰეონიდათ , არც წიგირარი და გავრენიანი შემწევები დაერათ , პირველივე
ღოვებში იძრიძეს ემიგრანტული ცხოვრების სუსხი . მართალია , მათ ჰეო-
დათ განათლება , იცორნენ ეშები , მაგრამ საერთო გაჭირვება იმდენად
რიგი იყო , რომ მას ცერავინ გადაუჩჩა , მათ შორის ცერც რესემის უმარ-
ესი არისცოკრაცია და ვერც მენერალი მდივანი , " იმპერატორის ახრო-
ბერი კაცი" , "სკოცის" გენერალი , ცნობილი ნიჟერორობის პორტის უფრო-
სი , შინის ქირის გადაუხდეობის გამო რომ ჩარჩა სფანძორი .

გაიობის სიცვლებით , გარაფანირობა გაჭირვებამ ბევრს დაუკარ-
ია არამიანის სახე : " ნაცობი... დვერა გამტერებულია . ათი პიასფ-
რისთვის კაცი კაცს კრავს" (7,76) .

გაიობი გამონაკრისი არ არის . მისი მსგავსი ათობით ეართვერი
ეტირრაციი იფანჯებოდა ვალებით და უსახსრობით სფანძორი და გან-
შირულებამდე მისურს აქაური დვერაფერი სიურა . საოცარი სიმრარე

ისმის გაიობის სიცდვებში:" თესმე რომ მიღიონერი შევიქნე და ამ ეარაურე მომიხევს ძალა, ამ ძირი არასოდეს არ ძალიარ... შორიცან ავეხვევ ძვერბს, რომ არ ვწახო, ისე შემძუღა აქ დოვერი ქვა და შვიდ ეს ჰაერი... იმის სიმწარე ძალა ძაფირვება მახსოვს აე... მოერთ-და ნე განახოს, ძმაო, რაც მე აქ გარამზედა, მეც და დვერა ჩვენიანს" (7,75).

გაიობს, მის მსგავს ემიტრანცებს უკვე აღარ სჯერობათ მემშევი-კების მიერ გავრცელებული ჭორების, მაგრამ შერცხვენილებს ვერაც სამითბოობი ღაპრუნება გაეძერათ.

ერთიმეორებე უარესი ძეგლით აგრძობრნენ ემიტრანცები თავის გადარჩებას, აღარც საკუთარ ოირსებას უფრთხილებობრნენ და აღარც ერის-ას, ძაფირვება და შიძიგით დვერაფერს ავიზდებდათ. ბეჭიარის დურეში მარის მოთანახე ქართველებია თრიოდე შროშის გარაუხელეობის გამო შეითხვევით უცხოელე გაყიდეს უივერესი ქართული სახარება, სხვა ძა-ხარებულია, რომ ვიღაც თათარს "მიასაღა" ვერცხლით შეჭერიდი ქართული ხატი; ბორსაც გამოეცვენებული თავადური წარმოშობის რეკლა-მით სურბა მიღიარი უცხოელი ქაღების ცთუნება, არ ერიებობნენ თრიოდე კაპიტის დარისთვის თავის გამცირებას, მეტობრის მოცდუებას, ჩამღე-ვას. აღარ სჯერობათ ერთმანეთის, აღარაცის ახსოვება უმაღლესი აგა-ძიანური იღეაღები, შიძიგის და ძაფირვებას ერთნაირად გაეთმობუნა და გაემარტულებინა დცერა.

"ძერი აღარ ჰქონდათ ჩებს თანამერიანულებს უცხოეთში. არც ზრიბარს, არც ღარიბს და არც ერთ მათგანს აღამიანის კაი კაცობა აღარ სჯეროა... დოვერი საქციელი გამოწვეული იცო იმით, რომ საფირო იცო დარის შოვნა და სფხოვებნენ... დუნდაც საჭირო დოფილიყო თავმოყ-ცარეობის შეღახვა... მიმღები და მიმღემიც ღებას იგინებოდა, ხოლო აღამიანი არსაბ ჩანდა "(7,109) - სიმწრით აღნიშნავს მწერალი.

უცხოეთში აღამიანის სურის დვერაბე სასტიკი დვისკებები გააში-ზდება, კიდევ ეფრთ გააღმიანება უმანასწორობა მათ შორის: "... ეცხოეთში..."

სამინისტროს მოწყვეფიღი ადამიანი ადგირად კარგავს იმას, რასაც უბრა-
როდ ადამიანობა ჰქვის. ქონება ისე არსად არ მოჩანს, რომორც უცხო-
ეთში ჩა სდომაჟე არსად ისე არ დეირის, რომორც აე "(7,110)."

ნიკოლო მინისტრი სფანძორი ჩასვლისთანვე ინფერპარტიული
კომიცეფის სხვობაზე მინისტრის მენშევიკური პარტიის წარმომადგენ-
დებნა. მათ ეგონათ, რომ არაბილევიკი მწერალი ერთხანს მაინც ძაუ-
ხანტრიცეცება ემიტრანცებს მათვის სასურველ იღებიებს, მაგრამ მწე-
რალის, ორიოდე ჩოეში საკმარისჩე წეტი რომ მახა ჩა გაიგო, ვერ მოა-
ცეს თანამოიხემი, რომელიც უკვე მანობრენ ჩაშვებულ შეაგრძნას ჩა
მისი გამოსწორების გძას ეგებრენ. ნ. მინისტრი ინფერპარტიულ კრე-
ბარე მათეცამი, რომ ბორშევისებს ხარხი კარგად შეხვდა, რომ მათ შევ-
რი ისეთი ხარხის სასიკეთო საქმე წამოიწყეს, რაც უნიმრელ საქართვე-
ლოს სიმირადაც არ მოეღანდებოდა, საკმარისი გახდა, რომ მენშევიკური
პარტიის ლიდერებს იტი პოლიციკურად არასიმებოდა ეცნოთ ჩა ცვერა
რომე ეხმარა, რომ მისი ეცროპაში გამოჩაცრება შეეფერხებინათ.

სფანძორი შვილი თვის განმავლობაში უსახსრო ჩარჩენილა
მწერალია საკუთარ თავტე გამოსცადა ცვერა ის გაჭირვება, რაც მისმა
თანამომარევების გადაიცანეს, არ ჰქონდა სამუშაო, ბინა, საჭმერი,
რამის სათევად სარემონტო ცემის გაძინავებული ამაოდ ეძებდა გამხ-
მარეს. "მიღიან უფერული ღოვები ძებტე, საჭმერის ვჭამ ღოვებამოშვე-
ბით, ჰურსა ჩა წაექარს. არის ღოვები როცა... ჰური მენაცრება" (7,115)-
მერდა იტი.

შვილი თვე გაჟო მინისტრი სფანძორი ჩა ამ ხნის მანიირზე
არამიანის გამცირების, თავმოცვარეობის განაგებურების ჩა უსურევო-
ბის არაერთი ფაქტის მოწმე გახდა. შეუძრავებელი სიცხაბით აისახა
ეს ცველაფერი "ეპოვეას" ფურცლებზე გა მკითხვერს თეარმათივ გა-
ანახა, რომ არ არსებობდა არავითარი "სამოთხე" უცხოეთში, რომ იქ გა-
მოდებული მიღური კამინები სრულ განაგებურებას უქარდა უსახსრო
აღამიანს. შიმშილი გა გაჭირვება, უთვისცომობა აპოროცება ცვერას

და ათი შეურის სესხად მთხოვნელ მექობარს ასეთი პასუხით უხევებობრენ: " არ მთხოვთ, თუ არა-მოტკლავ. ამას ცდარაულობ აქ ღირის შემზებ. ამისთვის კარი ერთი საათი დარამანს და როგორც იქნა ავაფცევენი. კიდევაც რომ მოტკლავ, ეს ქარსი მაინც ხერში შემრჩება, ვერ მა-მიხსმი " (7,149).

სამიზნო მიზანს მოწყვეტილი ემიტრანცენტი იუმორით, მაგრამ სიბრძეებით დკვირიან ვინძე მურმენას ამბავს, საკუთარი თავის თრიტიმა-ლური დასჭირის მეთოდი რომ მოიფიქრა: "ოცდაერთში, როცა საესროველობან განვიტრებით, ეს კაცი ისე მოფერა, რომ არამიანის ფერი არარ ჰქონდა ჯავრისაძან. მთელი კვირამობით იჯრა თმახში და ხვენებოდა. ერთხელ ბი-ჭებანა აძარიანა გაახურეს. მასაც უთხრეს - გამორი, კაცო, მძირი წდაღი დაუკავს, თავი მაინც დაიბანეთ. ტურდემია უპასუხა, ამას რაცა დავი-ძარ, ამან რომ კარტი საქმე დამიართათ და თავი არ დაიბანა" (7,134).

არამიანის რა ბონები მისული გამოჩარება იქრინობა ამ ვითომი-ბა იუმორით მათევად სიცდვებით, მთხოველშიც და მსმენერშიც ასევე სუვერას რომ უფრო იწვევს, კიბრე ღირის.

ბერებრივია, ამ შიმაგან უკმაცოდილებას, შექმნილი მიტობარე-ობის სიმრვავეს უნდა ტანისავარი ენახა. რესფორმან "ბერი თრიორში", საბაც მემშევიკური პარტიის ერთ-ერთმა წევრმა, სიღოვანმა, კიდევ ერთხელ სცადა იმერით და დაპირებებით თანამესუფრეთა დამშეიღება, ისეთი ჩატურებულია შორმამ აბკარია გამოხევდა. "გუახხილად უნდა მითხრათ, რომ არ მჯერა, რასაც ჩვენი პატივცემული სიღოვანი ამბობს, დედამიწი ცეკვირია" - გაცხარებით წამოიძახა ემიტრანცმა რევაბძა (7,128).

რევაბძიც ბორცევიკების შესახებ გავრცელებული ხმების საშიშ-რიცებამ წამოიცვანა უცხოეთში, მაგრამ მარე დარჩმუნდა, როგორ თსყა-ტურად დასბეს მემშევიკების თავის ბარეში და ამიტომ ასეთი სიმკა-ცრის დაუპირისპირა სიღოვანის: "თქვენ, ჩემო ძალა, კვედანა დარუშეთ, საესროველოში ხომ გვადურაუდეთ და ახლა აუაც არ იშრით. დაგვანებეთ,

ძაფოწმ, თავი, გვეყოფა ჩვენი გაშირვებას. ნუღარ ჩხირკერელაობთ... რომ საშუალება მომცა მე თქვენ ყველას გამკუპრავით და ჩატიკირებ- რით ცეცხლს" (7, 127-128).

სიღოცანია გამზარებულ თანამედამურეების "მოღაღაცეები" და "შორევიკების გან მოყიდული" უშორა, რამაც ერთ-ერთი ემიტრანცი ნი- კიფორე ჩარმოვერდენად აღაშფოთ, მას ახლა საშუალება მიეცა, სათქ- მერი ბორობდე ეთევა, მრაღი ბაჟო მემშევიკების დამატებით სამ- შობლოს გამოუკიდებლობისა და პაცირიოფიტმის ღობუნები მხოლოდ ფარად ჭირდებოდათ, რომ მათ მიღმა საკუთარი საქმეები ეკეთებინათ.

"მართოს და საბას სამართარი? - კითხულობს ნიკიფორე - ბრეობამე რაპარაკობენ, სამშობლომე დიქტობენ და ეაჭრობით მრიბრდებიან. პრინ- ციპებს გაითახიან და ფრანგების კონფრდაბევერცაში მსახურობენ. მე რომ ბორევიკებს გაცელაპარაკო - ეს სამშობლოს ღარაცია, გიორგი მცა- ბაცა კი ახარ წერილაბს... საერთოში... ბორევიკებთან ქვიფობდა. მე რომ სახლში გაბრუნებამე სიცეკა გამცეს, ჯვარმე გამიაკრავენ, ჯვე- რი და ხოშტარია კი იქითაც არიან და აქეთაც... გარაირევი კაცი, ამა, რას იძინმ? და უმის იარო, იშინიშირო, იწვალო ამ საშინერ ქაღალდი იმი- ცომ, რომ ბორევიკებია აჯობეს მემშევიკებს. მერე რა? მე რა ჩამიხ- ბინა ამ ბორევიკებია? მანულები ჩამომართვა, ეარვასრები გამინვა, დუღები ჩამართვა თუ რა?... გაგვანებებ ყველამ თავი. არ გვინდა არც რეცენი გარარჩენილი საერთოელო და არც თქვენი პატრონობა" (7, 130- 131).

როგორც სიღოცამის მაგარითი გავინახეთ; მემშევიკები ყოველ- მხრივ უშიდიდენ ხელს ეართელი ემიტრაციის გამოფხიტებას, არ ერიდე- ბოდენ მუეარას, ფერორს, სამშობლოში გაბრუნების მსურველობა ფიჩი- კურ შეურაცხეცოდასაც კი.

პარიზის საბჭოთა მიწართულების გამეთში "ახალი საერთოელო", 1925 წელს გაიშექრა საბრევარტარეთ მცოდი ეართველი სფურენცების მო- მოება ახალგაზრდებისაბო, საბაც ნათევამი იყო: "უკანასკნელ ხა-

ერთი გახშირება ქართველი ემიგრაციის საბჭოთა პრატფორმაზე გარა-
სერა. ვინც ასეთებს ეჩინააღმდეგება, ისინი "გარასულებს" რაცხენ
სამშობლოს "მორალურებათ და გამდიდრებათ", "მოსკოვის აძლევე-
ბათ". პირიერი, ეს ხარხი თავდამსაცემი და საგირებერია, ვინაიდან
ისინი, თუმცა გვიან, მაგრამ მაინც გამოერკვენენ და გაინახეს, რომ სა-
კართველოს სასიცოცხლო ინტერესები მოითხოვს ასეთი ნაბიჯის გაგარ-
ებას" (126).

1925 წლის აგვისტორან ქართველი ემიგრაციის პროტესტობა ნა-
წირია იწყო სამშობლოში გაბრუნება. მემშევიკური პარტიის რიცხვებ-
ის კიბევ ერთხელ გამოაჩინეს თავისი სახე, როცა საფრანგეთის პატარა
გაბა თერნკურში მოაწყეს ფერორი სამშობლოში გაბრუნების მსურველთა
წინააღმდეგ, რის შედეგადაც მოკედა ვ და გაშრეს 8 ქართველი ემიგ-
რაციი (127). თერნკურმა ქართველი ემიგრაცია, რომორც
მიღიანი პოლიტიკური ერთეული, არც არასოდეს არსებულა. ამ ფრაგერი-
ან თვალი აუხილა უპარტიო ქართველ ემიგრაციებს, გაანახა, რომ გა-
დარჩენის ერთადერთი რეალური გზა იყო ის საქართველო, რომელიც საბ-
ჭითა მთავრობის ხელითვანელობით მძღვანელ ნაბიჯებს გადასა სოცია-
ლისტური მიერებლობის გზაზე.

"ეპოპეაბი" იარჩე საინცერესო გრას თანამედროვეობასთან,
ახარ საქართველოსთან გამოკიდებულების საკითხი. ნიკოლო მიწიმვიღი
აქ, რანსხუავებით "თემერვისაგან", საბჭოთა საქართველოს აქციურ
გამცველა, მის მომხრევ მცევინება. რევოლუციის მიღების და მის
მხარეზე გამოიწინის საკითხი თვითმი წერის მირვერ ნახევარში ჯერ
აიღვა არ იყო გამაჟრილი ქართველი მწერლობის ერთი ნაწილისთვის.
ტას ესმორა, რომ მოხდა ურიესი მნიშვნელობის მოვლენა, რომელიც ძი-
რეულად შეცვალა ქვეყნის სახე, მოსწონდა ის პერსპექტივებიც, რომ-
ებიც ახალი საქართველოს წინაშე გადაიშარა, მაგრამ ერთაშემაგრე-
ულებელი იყო უარყოფა ცეკვა იმ ფრაგიცისა, რომელიც შექმნა და
ჩამოყალიბა მისი ამრობება, მოქალაქეობრივი სახე.

ნ. მინისტრი რომორც მწერალია და მოქალაქემ, მოწოდით აღი-
ქვა რევოლუციის ყველა სიკეთე და საკუთარ თავს მოუწოდა, ცოდილიც
რორსი ახალი აზოვრების, ეპრძოლა მისი დამკვირვებისათვის: "რევოლუ-
ციამ აგხსნა შენ ბორკილები, აგიძილა თვალი, მაგიშალა გური შენი
ქვეყნის სიცვარულისა და სამსახურისათვის. ხელოვნება, სიცვა შენი
ქვეყნის, დაუფლა შენს მომავალს და ჩაგი იბრძოლე, მაგიგანე, შენ მარ-
ტო კი არა ხარ - შენ ხარ მთელი კლასი. შენ ხარ გუშინჩერი მონა, და-
აძლიერებე, რომ ღოვს შემიღება თავის მოვლა და პატრიმობა" (7, 156).

ამტვარამ, ცისფერდამნერთა მანიფესტი რევოლუციის მიღებისა,
ერთხელ კიდევ დააბასტურა ნ. მინისტრი, მაგრამ აქ უფრო საგურისხმოა,
რომ ეს სიცვები 1922 წელს დაიწერა, ე. ი. იმ ღროს, როესაც ქართული
მწერლობის ერთი წარიღი ჯერ კიდევ თავშეკავებულ დამიღება და მოიღონ
არჩევა.

ნ. მინისტრი ამრევე მიციდა იმ დასკვნამიზე, რომ მწერალი არ შე-
იძლება თავისი ხარხისტან ტანტე იგდეს. მას უსაფუოდ უნდა აოეცვებ-
დეს თავისი ეპოქის ტკიცილები და შეიძოს, ასახოს მის ძველით მომხ-
მარი ძარბაჯმნები: "ანუმეორებერ წუთებში, როცა ქვეცის ბერი სწყე-
ბა და ახალი ქვედანა ახარ ცეცხლით იძარება, ახალი ბერის დასაციი-
კირებად, ასეთ ღროს აღამიანობა უნდა ჰპოვთ მარატი ხმა და იითომის
იაღა, რომ შენი სიცვა ჩასცე ღროვას და გააყოლო იგი ეპოქის ძუძუნს" (128, 171-172).

საეკართველოს მმწერებელი ახალი ძაღის რჩმენამ სძრია ავტორის
ეჭვებს და დააჯერა იგი, რომ დაკოურილი ხელებით დაწერილი ქვეცის
ისტორია უდრო საიმედო და ქამილებები იქნებოდა. ამ რჩმენითაა აღსავსე
მწერლის სიცვები: "...ღოვს საეკართველოში ახალი წიგნი იწერება ის-
ტორის. შეიძლება აქ მართლა შეშინებეს აღამიანი, რაგონ ამ წიგნს
უჩვეულო ხელი ჩერს. რას დაწერს შიგ? რომორ დაწერს? ...თუმცა რად
უნდა მვეშინოდეს ჩვენ? ...ახალი საეკართველო შესძებს ამას. ჩვენ
ზევილებთ და ჩვენ გავიმარჯვებთ" (7, 72-73).

"რევოლუციის მიღება ჩა აღიარება უგავოა"- წერბა "ეპოპეაში" აკციონი, მაგრამ იორი არ იყო ამ სიცდვების რეაგირი განხორციელება. ერთ მხარეს იმავ ახალი - პროტესტი, დაგებითი, მაგრამ მწერისთვის შეგარებით უპირობი, მეორე მხარეს კი იყო ძველი - გრომოფშიური ჩა ჩა-მორჩილი, მაგრამ მისთვის ნაცობი ჩა მახობელი. წარსულში გროე-გამ შექმნა ნ. მინისტრის, რომორც მწერის ჩა მოქალაქის მსოფლიხებულების. ყოველივე ამის დაძლევას, ახლის მიღებას ჩა შესისხრობულებას ჩრთ ჭირდებოდა.

ნ. მინისტრი საქართველოში საბჭოთა ხერისუფლების გამდარებიდან ერთი წლის შემდეგ მარტივრა საბოლარებულება. ეს გროვ საკმარისი არ იყო, რომ რაგოვადური ცვლილებები მომხდარიყო მწერის შეხერულებები, ამიცომ "ეპოპეას" ფურცლებზე ხშირია მსჯელება, ფიქრი, ყოფამი, ეჭვი. არას არც ნ. მინისტრი მარაცს: "უცნაურ წინააღმდეგობათა ქსერი ვარ გახვეული. მთელი ჩემი არსებით მე ვარ უარყოფა იმ სინამდვირისა, რო-მცერას შექმნა, მაგრამ ჩემი ტრდობა ახლისაგრძი იმდენად ბუნეოფანია, რომ ერთი ფეხის დაცვენა ჩა მე წარსულის უფსკრულში გადავიჩეხები" (7, 180).

30-იანი წლებიდან წიკორო მინისტრი უკვე საბოროო დამრიც ეს მერცება იცევსა და ახალს შორის ჩა სოციალისტური რეალიზმის ერთ-ერთ აუცილე ძალა იქცა.

წიკორო მინისტრის შემოქმედებაში მინისტრების ადგილი უფი-რაც ბავშვობის შთაბეჭდილებებს, ავტობიოგრაფიულ ღეალებს. ამ მხრივ ძალიანაკრის არც "ეპოპეა" წარმოსაგენს. უცხოეთში მცოდი მწერადი ძალიანაკრებული ფიკიტირით იხსენებს საქართველოს, მშობლიურ სიფეს, ზერ-მანას, ნაციონ-მეტობრებს. მისთვის სფამბორი, გარაფანირი ძაჭირ-ვების მარტა, ისერაც მიუღებელია, რამდან წარსულში აჯ უამრავი ქარ-ზერი მოგო ჩაჭირებოდა ჩა სამუხამორ ეკარტებოდა თავის ქვე-დანას, რამდან თსმართა შემოსუვებმა ბევრჯერ შეაგრო ყოფნა-არცოდ-ნის სასწორზე საქართველოს ბერი.

მიწიშვილი სხვათა მიწაზეც სამშობლოსთან მსგავსებას ეიებს და გურისფაივიღით უსმენს ქართველ ემიტრანცებს, რომელიც საკუთარ პარ-ბოსფანი მოწეულ მოსავარს ნატრობებს, სიკვდილს არაფრთად ფერი-ან, ორონბ ერთხელ კიდევ შეავლონ დაღი მშობლიურ გარემოს, ოცნებო-დებ იმ ღოებე, როცა ერისებაზ დეხის ბარტმა მამულის მიწაზე.

მწერალმა იცის, რომ ამ ოცნებათა მიწომა სამშობლოს ძიები სი- კვანური, მისი მონაცემება იმსახურება გურისფაივიღით ჩერს: "როტორი ფაივიღით ეიახის მიწა თავის ბაკარაულ შვილებს. მიწა ეძახის თა- ვისი პირველფილობით, სინოდივრით, სიუხვით! აღამიანი მიიღოვის მიწისკენ, რომ განაცხოველოს თავისი მოჩეუნებული ძრძმობანი... სკანდილი მოიპოვება საუკეთესო ხილი, რომელიც იჩრება აღმოსავლეთ- ში და რა უმრა ემატრებოდეს იქ მცოდ ქართველ კაცს მოწყვი აცამი ან მუხიანის წესვი... მიწაა ეს და მისი ძახილი. უთუო იმ ბოსტნი- რან ბეკრი რამ მოის და ბეკრი რამ აიხსნება აღამიანის ცხოვრებაში იმ ბოსტნის სურნელებით" (7, 94).

"ეპოპეაში" უხვად გვხვდება ავტორის იირიკული მომოობები, მისი მოონებები, შეხედულებები ქართულ მწერლობაზე, განსაკუთრე- ბით კი მოკუმებული ჟამრის სპეციფიკაზე. ავტორი მცაცმობს იმ ხერ- ხებს და სამუალებებს, რომელიც მან ამ რომანის ჩერის ღროს გამო- იყენს. ამ მხრივ "ეპოპეა" მეცად საყურადღებო ნაწარიოებია. გარდა იმისა, რომ გომირე იტი თითქმის ერთაგერთია, სახაც ასეთი სიცხარით, ეშვალო თვითმხირველის დაღით არის გამოიცემული ქართული ემიგრაცი- ის ცხოვრება, მისი რეალური ყოფა, ამავე ღროს, იტი შეიცავს საინ- ცერესო მასაღას თვით ავტორის მსოფლიხებრველობის, იმ პერიოდის ქარ- ზელი ინცერიტენციის ერთი ნაწილის შეხედულებათა გასაცნობარ.

"ეპოპეას" უშუალო გამრიცელებას ჩარმოადგენს "ახალგამრობა", რომელიც ნ. მიწიშვილის პარიზში ჩასვლის პირველ ღოებებს ასახავს.

აქ ავტორი ხვედა ძველ წარმობს, მოხეციალე ჩუს ემიტრანტს ჟორქ თღენინს, რომელიც თქვენიმდრის რევოლუციის შემჩერ მიაფოვა რუსეთი, მაგრამ დეხი ვერსაბ მოკიდა, ფიტიკურაბ ძრიერი აღმაგობის მცონება არაერთ პროფესიას მოჰკიდა ხელი, მაგრამ არაფერმა გაუმართდა გა ტურახილაბ ძამოუფლება ახლა მიწიშვილის: "გა თუ ყველაფერი გამიცრულა, მოვალავ კერძნების გა წავარ ბორშევიკებთან" (128, 176).

შეხვერდს ჟორქ თღენინთან ნ. მიწიშვილის 1931 წელს აღიაკ მოველაბ შეიცამან წიგნში "ერთი ღამის ამბავი", სათაურით — "ოცრასამიში ვარ". შემოქმედ კი ძამისერცო, ძარაამუშავა გა "ახარგაბრობა" უწოდა. ამ სახით დაიშვეჭა იტი ჟურნალ "გროშის" 1933 წლის X-XI ნომერშიც.

ერთ შეგვევეშ მცოდი ჟორქ თღენინი გა ნიკოლო მიწიშვილი სამი ღამით წაერთავებ სასტუმროში ითემებენ ახარ წერილაბს, ოცნებობენ, რომ იმ წელს მაინც ჰქონდეთ თავშესაფარი. ჟორქ თღენინი ურჩევს მწერას, რომ რაგაც პატიოსამი გზით აქ თავს ვერ გაიცანს, ამ უნდა შეთხმას ცდილო, თითეოს ბორშევიკებისტან გარშეული გა ღვევილია გა ამით ძაგლეთოს პრესაში რეპრამა, ამრა "სენა აქვეა გა, მე მცომია, ის ერთავერთი გზა იქნება" (128, 178).

თემედა ახარი წლის გილა, პარიზის სასტუმროში მცოდ ახარგაბრა მწერას კაებაში იპერიოს, მომავილის შიში გა წარსულით უკმადოდილება ათებევინებს მას: " რა უხეიროდ მიღის ახარისამრობა. შუაკაცობაში შევიდოვარ გა მწყინს, რომ ახარგაბრობაში არ ცემოფილვარ ახარისამრება. ინერია, როცა თბებაშვილი წლის მანძილზე ერთ მეტრ გზას ვერ პოვინდ: სურ წამცვერევები, სურ გაჩეჩქვილი ძარღვები. მოფეხილი ვარ" (128, 179).

აუცე ახსენდება მას, როგორ გაპატიჟს სფამბორის ბნერ სარდაჭიში ცოდნილი მცხოვრების ქართველმა ემიტრანტმა გა საცორაობა ძარაულა თვალწინ მათთან მისურს.

"უმნარესი საბირი არასოდეს მახსოვეს. —იტონებს მიკოლო მიწიშვილი— ამ თათრის ჯურომურში ქართველი ღება ჩასცირის პაცარს ძავ-

შეებს ჩა იმ ბავშვების გადვითლებული სახეები ათრთოლებს სისხლისა-
კან ბამშრავ მამის მარჯვენას...ეს ბავშვები, ამ ფურქის ცივ სარდაფ-
ში რომ ახვედებენ, რისთვის საეკართველოს მმის ქვეშ არ უნდა ითბოტ-
დნენ ახლა ძველებს ჩა რაცომ იქ არ უნდა სწოვონენ ჩვენი ნაძვნარე-
ბის ცკილი ჰაერს" (128, 181-182).

მწერალი თავისი თაობის ინცერიტენციის გირ განაბუს ხერავს
ებისანტების ასეთ მიზომარეობაში ჩავარჩინის ქამო: "...ყველაფერი
ეს ჩემისმანების მიერ ჩაჩენილი საემა...ესაა პრაცებო, მო-
ჭოფმანე, ყოველ ბროს პრივილეგიები მცოდი ინცერიტენციის გა ეს ინ-
ცერიტენცია, უვეყოს ძელაბად რომ თავი მიაჩინია, ღირსია შეჩვენების" (128, 182).

"ახალიამრობის "ფურცელებზე კვლავ საქრინობია მწერლის სური-
ერი ტაორებს, ყოცმანი, მერცეობა ძველსა გა ახალს შორის. ნ. მინისტრი-
ლი პრიმობრა, რომ მხოლოდ სიმპატიები, ან თანაქრინობა ახლისამი, არ
განსამროვალი მის პოლიტიკურ მოწამეს, საჭირო იყო სამოროვო გამ-
რინა ახლის მხარეს, მისი გულწრფელი სამსახური, რასაც იგი ჯერ კი-
რვა ვერ ახერხება.

მწერალს სურდა, გაეძინა უნიტობობა აწმეოსამი, სცანჯავება
თავისივე ყოცმანი, ცერიონება, თავი გაერჩია წარსულის გავლენებისა-
სან გა საკუთარი თავით უკიდუოდირო წერდა: "მე ვიცი, ვის ბროშას უნ-
და ვემსახურო გვეს: მე ვერიდები სისხლს გა რა ჯარისკაცი უნდა ვიდო
მიწოდებოდა არმიისა, რომის სიმართლე გა გამარჯვება ჩემთვის უბათ
და უეჭვერია... რა ბერმიერი ვიქნებოდი, რომ აღდროვანებით ვიდე
ამ ბროშის ქვეშ გა არ მარტივებეს ახალგაზრდა რეპრესიის მრინობები.
გა მძირს მე ასეთს საკუთარი თავი" (128, 182).

"ცეცხლი ახლისა ვერ გაჩარჩოს ჩემს გულში" (128, 180) - სიმანუ-
ლიდ აღმისამავრა ნ. მინისტრი. მას ფუძეა "გულწრფელი სურდა ახლის

ტარარჯვება", მაგრამ იოლი არც "ნაწსულისტან ბარფდმული ბაოის" მომზრება იყო.

ბუნებრივია, მოკლე ღროში მწერლის შეხერულებებში რაგიკაური გარეაცება ვერ მოხდებოდა. აქ ყველაზე მთავარია ავტორის პოგივია, მისი მისწრაფება, უკუაძოს ავერი, მიიღოს რა შეისისხრობოს ახალი. ამ სურვილიდან ჩარმოიშობა მისი ჭირილი საკუთარ თავ-თან. ნ. მიწისვიღის, როგორც მოქალაქეს, არ მოსმომს, რასაც ფიქრობს რა განიცხის, მაგრამ როგორც მწერალი, არ მაღავს ასეთ ტანწყობილებას, არ გვაჩვენებს საკუთარ თავს შეუცომებელს რა ჩინასხარ განმდჰირეცს. პირიქით, მის გოყუძენტურ ნაწარმოებებში თვალნათლივ ვხერავთ, როგორ იცვლის ავტორი "ივერ კანის", როგორ თანხათან იბარება იტი, როგორც ახალი საქართველოს შემოქმედი რა მოქალაქე. მწერლის ეს გარდასახვა ჩვენს თვალწინ ხევბა, ჩვენ მოწმე ვართ იმ ფარივილებისაც, რაც ამ "გაბარებას" ახდავს თან, იმ ეჭვისა რა ცოდნამისა, რასაც ცანიცა-ბის იტი, მაგრამ კარტაბ გვესძის ის სიხარულიც, რაც მწერალს ახალია ცხოვრებამ, ახალია ღრიმი მოუცანა რა რასაც იტი ასე მარწმდებად რა არართოვანებით ემებება. ამ სურისკვეთებითაა გამსჭვალული "ახალ-გამრბობა".

განსხვავებული განწყობილებით არის გამერილი "აღესანდრია", რიმერიც 1928 წელს უკრიარ "მნათობში" (111-12) გაიძეგა, აქ ნა-ჩვენებისა ნ. მიწისვიღის გაბრუნება სამშობლოში ქემით "აღესანდ-რია", რომელის სახელიც სათაურად გაერქვა ნაწარმოებს.

მწერალია სამი წლის მანილებელი ბევრი რამ ნახა რა მამოსცადა ჟცხოვდები. მენშევიკური ემიგრაციის, საფრანგეთის ხელისუფლების ჩვენიმა, გარასახელებმა, გასაფიმრებამ ბევრი რამ შესცვალა მის ატროვნებაში. სამშობლოსკენ მომავარი ნ. მიწისვიღი გიგი სიმაციიდან

რა მეტობრული გრიმობით იმსჭვაცება იმ უბრალო ფრანგი კომუნისტი მეტვაურებისამი, რომელიც მას, საბჭოთა ქვეყნის მოქალაქეს, მძურად ჩაუდებიან მხარში. იგი სამშობლოში ბრუნვება უკვე მომავრის რჩევით, ახალი ცხოვრების სიკეთის, მისი აუცილებლობის შეტრინებით.

ამ მხრივ "აღესამირია" გირად განსხვავება როგორც "ეპოპეას", ისე "ახალტაბრობისაგან", ფუმცა, როგორც ბეტოზ აღვნიშნებ, მწერის ასეთი შეხედულებანი რამდენადმე მომენტალური განწყობილებითაც იყო ბამოწვევი, რაც შეუმჩნეველი არ გარჩენია ქართურ კრიფიკას.

"აღესამირიათი" არ გასრულებულ ნიკოლო მიწიშვილის საბრვარ-გარეთ მოგმაურობის ანსახველი ბოკუმენტური ნაწარმოებების თემატური ციკლი. 1931 წელს გამოვიდა მისი წიგნი "ერთი ღამის ამბავი", რომელიც გაძეგვილი იყო 5 წლება. ეს წოველები კვლავ ემიტრანციული ცხოვრების მთავრ სურათებს წარმოიგენდნენ.

წიგნს მოწოდებით შეხვედა ქართული კრიფიკა. აღინიშნა, რომ მასში მოთავსებული წოველები თემატურად "ეპოპეას" აგრძელებანენ გარიბ ბეტოზევებით (ნაგულისხმევი იყო "ექცი ლუბერზაფორი" გა "კამა-თერი გა სახარება"-მ.ჩ.) უფრო მწვავე ადენებანენ სოციალურ საკითხებს. განსაკუთრებით ხაზი გაუსვა იმ ფაქტს, რომ მიწიშვილის მიერ სწორად იქნა შემჩნეული ემიტრაციის ერთი ნაწილის რეაციული ხასიათი: "ეტიტაციის საკითხები, უკეთ, მისი ცოდაცხოვრების მხატვრული ჩვენება, ნ.მიწიშვილის შეძოქებების მირითაბი მასარაა. ასეა განერი-ლი მიწიშვილის თითების ცველა მაწარმოები, ამ სახითაა განერილი, აკრიტიკ, "ერთი ღამის ამბავი", მასში მოთავსებული რამდენიმე თავი "ეპოპეას" გატრადებაა. ამ წოველების თავისებურება იმაში მიმო-მარებს, რომ ემიტრაციის ცხოვრებიან ასაკე კურიოზები გა განწყობილებები, გამახასიათებელი მომენტებით აღებული- თავაცურად აქვს ნაჩვენები მწერალს. ემიტრაცია ჩვენი თანამეოროვეობის... ესათუო

ერთი მეტად საინტერესო საკითხია... შეცდობა იქნებოდა იმისი თემა, რომ ეძიბრაცია მთღიანად ერთი უვნებელი ჭაობისა. პირიერი, ეძიბრა-ცია ხშირად საბჭოეთის წინააღმდეგ ჭიათურის პირველი სიმის როცხიც კი ძამობის" (32, 203).

როგორც ჩემთაც აღმინიშნე, 1933 წელს ნიკოლო ბირჩიშვილმა გამოაცეცნა ნაწყვეფები "ეპოპეას" მეორე წიგნიდან (ჟურნალი "გრო-სა" // 10-11). აუ მჩერალი კვლავ ღაუმრუბა ბავშვობის რომის შთა-ბეჭირებებს, იმ უსამართობას, სოციალურ ჩატვრას, რისი მოწმეც სიც-მანწვილები დახმა. აღმინიშნე ნაწყვეფში "ეპოპეასთან" შედარებით რამ-ბენარე მკრთალად, მაგრამ მაინც იგრძობა ავტორის პესიმისტური ძან-წყობილება. მჩერალი კვლავ ერთგვარი ღაუჭვებით წერს: "მე ვერ ძალე-ქეცი საკუთარ თავს... ვერ მინახავს საკუთარი აღგირი მსოფლიოში და მიოშია, დვერა მჯობის, დვერა ჩემბე ბერნიერია, რომ ჩემი მჩე ანა-თებს საბოლაც შორს, სხვაგან, მაგრამ არა აუ, ახალი ისტორიის ძუ-თან... მაგრამ სარ ამათებს იგი მჩე ჩემთვის?" (9, 6).

მჩერიის ეს ტანაციონისტურა ბუნებრივად მოვცეჩვენება, თუ გავიხ-სენებთ, რომ 30-იანი წლებიდან კვლავ გამოცოცხლის არაჯანსაღი და-მოკიდებულება მოგიერთი მჩერიისაგან. მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ კიდევ 1925 წლის ^{ზოგიერთი მიზანის მიხედვით} დაიგო უხეში, რაპესური ჩარჩევები და ცენზურული დამოკიდებულება შემოქმედებითი იაღებისაგან, ხორც 1932 წლის 23 აპრილის დამოკიდებულების შემდეგ ჩვენში უნდა შეეძნილი-დო ნამდვირი შემოქმედებითი აფიშეფერო, მოგიერთ ეართვერ მჩერალთან ერთად უნიტობა გამოუცხადეს ნ. მინისტრის საც. მისი შემოქმედება ანცისაბჭოური, ნაციონალისტური და "სმენავებური" მიმართულების მქო-ნერი იქნა მიჩნეული. ბუნებრივია, ამ ფაქტის მჩერალზე, რომელსაც კარ-მა ხნის დამდევრი ჰქონდა ჩარსულის დვერა სირთულე, მიძიე კვალი და-ზოვა. ამ მიზებით შეიძლება აიხსნას "ეპოპეას" მეორე ნაწილი საცავური მისი პესიმისტი.

საერთოდ კი ,ნ. მიწიშვილის ბოკუმენტური პროტა იმთავითევე იჩ-
ვევდა ეართულ კრიფტაში აბრთა სხვადასხვაობას . თუმცა ,აუცე უნდა
აღიმიშოს ,რომ ქართველ ღილერატორთა და კრიფტოსთა ის ნაწილიც კი ,
რომელიც საქმაოდ სკეპტიკურად იყო განწყობილი მისი პოეტიისაბოი
და ნაკრებად ამჩნევდა აյ საძჭოთა სინამდევილის ასახვის ტემს ,აღი-
არებდა ,რომ მიკოლო მიწიშვილის პროტა ქართულ მწერლობაში იყო სიახ-
ლე და აქტიურად ეხმაურებოდა მართის პროტერებს .

კრიფტოსი შ. ჭრემფი , უარყოფითად ადასებდა რა ნ. მიწიშვილის
აქტეულ პოეტურ შემოუწევებას და "წმინდამიანს" , "შავ ფარსკვლავს"
და "გარდაცვალებას" "ძველი ღილერატურული ფრაგიციების ტამოახილადი"
დებითა , მოკუმენტური ნაწარმოებების შესახებ წერდა : "სურ სხვაა მი-
სი თემერცადი" და "ეპოპეია" . აյ მხატვრული პროტა აგებულია სრუ-
ლიად ახალი ხერხებით , მათი თემატიკური ბუნება შეიძლობა დაკავშირე-
ბულია რევოლუციონურ თანამედროვეობასთან" (129, 136) .

1933 წლის იანვარში საქართველოს სამჭოთა მწერლების კავში-
რის პრენუმბრე კ. მელაიძე ხაგი გაუსვა , რომ ნ. მიწიშვილი ქაბილებით
საინცერესო იყო , რომორც პროტაიკოსი და აქვე სამართლიანად შენიშვნა
"ეპოპეას" შეეფასებლობა ქართული კრიფტის მიერ : "მიწიშვილს აქვს
საინცერესო ნაწარმოები "ეპოპეა" , რომელიც ღოებრე მარქსისტურის
კრიტიკამ ცერ შეაფასა . მიწიშვილს ამ ნაწარმოებისათვის პრესაში
"ღერალური მენშევიკი" უწოდეს . ეს არ არის სწორი . "ეპოპეათი" მი-
წიშვილს ეს არ ღაუძისახურების , რამდან აღნიშნული ნაწარმოები მი-
ძარღვდია სწორებ ემიტრანტული წრეების წინააღმდეგ" (130) .

განსაკუთრებულ დურაღებას იქცევდა "ეპოპეას" სფილის სა-
კითხი , მისი ემობრივი და ჟანრობრივი მხარეები .

არაერთხევ აღტიშნულ "ეპოპეას" ორიტინალური სფილის შესა-
ხებ , კერძოდ , უ. ურბოელი წვერდა : "მიწიშვილის სფილი ფრიად ორიტინა-
ლურია . სისახავის მაქსიმუმი და პათეთიურობის მიწიშვილი - სიცდვის

აბსლუტური სისახაცე , სიმკვრივე , ფერახსაფიანობის სიმარტივე , მხა-
ტურული ხერხების მოუღობნები წაირთხა და უძაღვესი ეს გახდავთ
ფონი . სწორებ ამ ფონის აღებას საქმე . მოგ მწერას , მრავალი დაგე-
ბითი მხარეების მიუხედავად , სწორებ ამ ფონის მიღწების უნარი აკ-
რია " (122,286) .

3. ქიქოძემ "ეპოპეას" გამოქვეყნება 1927 წლის ქართული სა-
ლიცერატურო ცხოვრების უმნიშვნელოვანეს მოვლენაზ მიიჩნია და ისმ-
საკუთრებული დურაბოება მიაქცია ნაწარმოების ენობრივ და უანრობრივ
სიახლეებს : " მიწიშვილი თანამარტ სფოცებს სიმეორიზმს (პროტაში) , რო-
მორც მხატვრულ მეთოდს . ღიაფერაცურული უჯველად დაებითი ყაქცია ,
რომ მიწიშვილი ... მოვანილები პრატიკული ენით ... წერს . მიწიშვილის
"ეპოპეა" ახალი უამრი არ არის , მაგრამ იგი მაინც განსხვავებება ძვე-
ლი უამრებისაგან და ამ მხრივ მას პროგრესული მიწიშვნელობა აქვს " (131,283) .

პრ. ქიქოძემ "ეპოპეას" სფილის არაერთგვაროვნება იმით ახსნა ,
რომ აცტორი უჩიცევო , მისთვის არაბუნებრივ სიცუაციაში იყო მოქცე-
ული . კრიტიკოსი წერია : "ეპოპეისაში" არ არის რაიმე სისტემა და
ჩამოყალიბებული პრინციპი . მასში არეულია მემუარის , ერომიკის , ანეტ-
როფის , კარისო საუბრის , არჩერის , მხატვრული მოყორის , თხრობის და
სხვა მარტები . მაგრამ მიწიშვილის "ეპოპეისა" უსისცემობას აქვს
სოციალური საფუძველიც . ის , რასაც დვება მიწიშვილი ("საშუალო კაცი")
მისთვის არაჩიცელებრივი და მის გარეშე მიებარება - ამიცობას , რომ
მიწიშვილი მასაღას თავს ვერ უდრის . მისთვის ხშირად გაუცებარია
მოცემები ... მიწიშვილი ციდობს შთაბეჭდილებების რაცენირად ...
სისცემაში მოცეანას , მათში თვითგამორკვევას , მათ კვალიფიკაციას
და თავისი ახალი ახალ დოდები განსაზღვრას . აქერან პრინციპისა-
და ამარტია სცილის და უამრების " (131,283) .

ძნელია , მართაც "ეპოპეას" მოთავსება ერთი რომელიმე უამრის ჩა-

ჩოებითი. მას შევრი საერთო აქცის სამოგზაურო ხასიათის ნაწარმოებ-
დან, მოიურთან, მხატვრულ ნაწკვევთან. იმი მავს ფოვერ მათგანს,
გამოსამართოს არქისაცვებით. მაღალი მხატვრულ-ღიცერაცურული ღონე, ვრცელი
სოციალურ-პოლიტიკური პროცედურის არე, პერსონაჟების, სახასიათო
ტიპების სიმრავლე, აფორის ღირიკულ-ფილოსოფიური მომოღების ნა-
კადი აცილებს "ეპოპეას" ამ ფრაგილურ ფანრებს.

ღ.ასათიანის ამრით "ეპოპეამ" ახალი ეფაპი დაიწყო ქართულ ღი-
ცერაცურაში, "ღოცკუმენცერი ღიცერაცურის ეფაპი" (108,147). ნაწარმო-
ების მხატვრულ ღა ფანრობრივ ღვისებურებათა შესახებ კი იმი წერას:
"ეს არის კრებული აცცორის პირადი შთაბეჭდირებებისა, ნახურის, ძარ-
ნილის... ღოცკუმენცერი ფარცების, ისცორის პირთა დახასიათების ღა
ატრეთე საკუთარი შეხერავებებისა ცხოვრებასა ღა ღიცერაცურაზე"
(108,147).

ღ.ასათიანია მაღალი შეფასება მისცა "ეპოპეას" ენობრივ მხა-
რეს, აქ გამოყენებულ მასარას, "რომელიც თავისი ნებით სახით არასო-
რას ყოფილა მოცემული ღიცერაცურაში". ღა "ეპოპეა" სრულიად სამართლი-
ანად ეპართული მწერლობის მინიშვნელოვან შენაძენად მიიჩნია: "მიწიშვი-
ლის "ეპოპეია" მეტად სიმპლომაცური ღა საკურადღებო მოცემაა მიმღი-
ნარე წლის ქართულ ღიცერაცურულ ცხოვრებაში" (108,149).

მეორე მხრივ კი, როგორც მივუთიდეთ, განსაკუთრებით პროცეფა-
რები მწერლობის ნაწმობარენები ნაკრებად ამჩნევენ ნ. მიწიშვილის
ღოცკუმენცერი პროტის ღამებით მხარეებს, უფრო მეტად თავს ესხმონენ
"თებერვალს", იმი მისაჩრდად რეკოლეციისაბო ცირიკური, მიაკირისური
ჩამოქიდებულების მიმუშავა, კრიფიკის ერთსუროვნება არც ამ ნაწარმო-
ების ძარშემო არსებობა.

1931 წელს შ.რაგიანი "თებერვალის" შესახებ წერა: "მიწიშვილის
შომის მდგრადი, აესახა 1921 წლის თებერვალის შემრებრობინები ჩვენი
ცხოვრება. "თებერვალი" შეეხება საქართველოს გასამფონების პერიოდს.

გასძირ კარტარ არის მაღილებრივი პროცედური რევოლუციის საფუძველზე
შექმნილი მამწყობილებები" (132, 185).

სურ ერთი წლის შემდეგ კი პროტის საწარმოო თათბირზე ითვა,
რომ მინისტრის "ახასიათებს ერთობენ მიღიღიბი, ცირი გან-
საკუთრებით მკვეთრად ჩანს "ფეხერვალში"..." ეს ცირი არის შეე-
გი წვრილი ბურჟუატიის მოქანცულობისა რევოლუციისში" (56).

ამავე თათბირზე გამოცემობა არასწორი, გაუმჯობესებულ შექმ-
ნილი გამოკიდებულება ეართული მწერლობის ერთი ნაწილისაგან, მათ შო-
რის იცო ნ. მინისტრილიც. ცალკეულ გამოსვლებში აღიმიშნა: "მინისტრილმა
სთვა, რომ ის რევოლუციასთან არის, მაგრამ მისი შემოქმედება ამას
არ აძლევის. მისი "ეპოპეა", "ერთი ოამის ამბავი" გა სხვა ნაწარ-
მოები შეიცავება ასკარა ნაციონალისტურ იდეებს" (58).

"ეპოპეა" არ არის ღოკუმენტარული პროტის პრინციპით განერილი.
მასში არ არის მარცო ფაქტოლოგია, ფარცაბიაც საკრიო მოიპოვება.
"ეპოპეია" არ არის თავისისუფალი ნაციონალიზმისგანაც "(57).

ნაციონალიზმი იმ პერიოდში პატარა ბრალება არ იცო მწერლი-
სათვის. უმეტესად სწორებ ამგვარი ბრალების გამო განიცდიან კრი-
ტიკის თავასახმას რიტი ეართველი მწერლები, განსაკუთრებით ცოდილი
ისისფერდანწელი პოეტები. პროცედური მწერლობის ნაწილს კვლავ სხვა-
დესარა ესმოდა ღოკუმენტურობის უნება. მათი აჩრიო, ღოკუმენტურ ნა-
წარმოები უნდა ასახულიყო მხოლოდ სამშოთა საქართველოს მშენებო-
ბის დახმარები დაუცემი გა ბუნებრივია, ისინი "ეპოპეას" ასეთ ნაწარ-
მოებარ ცერ მიიჩნევენ.

პროტის საწარმოო თათბირზე ნ. მინისტრილმა გულისფაკივირით აღმი-
შნა აძრევარი ბრალებების უსაფუივრობა: "ჩემზე აქ შევრს ღაპარა-
პობრენ, მე მინისტრებნენ მემარჯვენე, რეაქციონერ მწერალს. აქ ისიც
იცო ნათევამი, რომ მე გაციონი რევოლუციას, მაგრამ ეს არ არის სწორი,
მე მთელი ჩემი პრაქტიკული გა მხატვრული მუშაობით რევოლუციისთან
შეარ, მაგრამ არის მთელი რიტი საკითხები, რომელგერაც მე ჩემი შეხე-

მუსეას მაცვეს. ეს საკითხები ჩემს ტარდა ბევრ სხვა ქართველ მწერალ-საც აწვალებს" (58).

უარცვითი ღამოკირებულება ნ.მიწიშვილის ღოკუმენტური ნაწარ-მოებებისამი, ვფიქრობთ, განპირობებული იცო თრტვარი ფაცორით, ჯერ ერთი, ამ პერიოდი საბოლოო არ იცო აღავეთირი შეცდობები რევო-რუსიამდე ასპარეზზე განისული მწერლებისამი ღამოკირებულებაში, გა მოიწეს, არაცითარი სიახლე, მათ შორის ღიარეაცურაშიც, ას მკვიდრ-ება სიძნელეების გა წინასღმირებობების გარეშე. ფრაგიციერ ქართულ რიცხვაცურაზე აღმრიცვალება მავრაპირველად ბევრს ეხამიშვა ღოკუმენ-ტური ნაწარმოებების თემაციკა, ემა, პრობლემები. საჭირო იცო გრო ამ ჟამრის ღასაძევიდრებლად.

სამწუხაროო, ნიკოლო მიწიშვილის ძარბე საინტერესო ღოკუმენ-ტური შემოქმედება გოემირე არ შედასებულა სათანაოო გა ჯეროვანი აბრილი არ მისჩემის ქართული ღიარეაცურის ისცორისაში. რა თემა უნდა, ჩვენს ნაშრომს არა აქვს პრეცენტია, რომ მან შესძოოს ამ საკითხის სრულად გა ამონტურავად გაშუქება. ჩვენ მხოლოდ ვცარეთ, თანამერო-ვების პოზიციებიდან გვეჩვენებინა მიწიშვილის ღოკუმენტური პროგის მიწითაგი ასპერცები, მანილობრივ ის ღიარეაცურული აფიოსდეროც, სა-რაც ხდებოდა ამ ჟამრის პირველი ნიბუშების შექმნა გა ჩამოყალიბება.

ნ.მიწიშვილის ღოკუმენტური შემოქმედება სიახლე იცო იმ პერი-ოდის ეართულ პროგაში გა იგი გოემირის მეცნიერულ გა ღიარეაცურულ ყურადღებას იძსახურებს. ანასთან, ფართო მკითხველისთვის უცნობია ის ფაქტიც, რომ ნიკოლო მიწიშვილის არა მხოლოდ პრაცეისულად შეემნა ჩართულ საბჭოთა ღიარეაცურაში გვითხვის მიმდევად არაბერები, არაცითარ თვითონევე წამოიჩინა ბრიოსა ამ ჟამრის თეორი-სი მიღებისა გა გაფუინებისათვის. მანვე შესძინა ქართულ ღიარეაცურას ცერმინები - "ღოკუმენტური ღიარეაცურა", "ღოკუმენტური პრო-ცა", გოეს რომ ასეა გამკვიდრებული ჩვენს ცოვეღორიულ მეფიველება-ში, მწერლობაში.

თავისი პრობლემურობით, მწერლური სიმართლით, საინტერესო ფორმით, თხრობის ორიგინალური ხერხებით ნ. მინიშვილის ღოკუმენ-დურიცა პრობამ შემოგვინახა აოცხავი სურათები რევოლუციის შემჩერა-გრობირელი საქართველოსი, შთაბეჭდებავად წარმოგვიგინა ის პრობლე-მები, რაც ამ პერიოდს ახასიათებდა. ამ ნაწარმოებებში ნათეად გა-მოიკვეთა ნიკოლო ბინიშვილის, რომორც შემოქმედის თსტაციონა, ცეკვი-კური მასარის ფლობის, საჭირო ღეჭავის შეძრნევის უნარი და რაც მთავარია, მწერლის პოზიცია — პროტესულად მოაჩროვნე და ახარი სა-ეკვიველოს მომავრის ჩანაწერის მეონე.

თანამდეროვე ესრთულ ღიცერსაფურაში ღოკუმენტური ჟანრი ძალიე პოპულარულია. არაერთმა ქართველმა მწერალმა წარიცალებით სცადა ამ ჟანრში თავისი კალანი და ესრთული ღიცერსაფურს გაამიტირა მაღალი თსტაციონით შესრულებული ღოკუმენტური ნაწარმოებებით.

ვ თ ი გ ი ა

ნ. მინისტრის თავისი სამჩერო მოღვაწეობა ღერსებით გაიჩინა.

1915 წელს უკრაინი "ფედრი და ქხოვრება" (№ 49) გამოცემისა მისი პირველი რეპრინტი "მთებში", გადარიღებული 1912 წლით (13). სრულიად ახარებამზრდა ჭაბუკისთვის ასეთ პოპულარულ და აცორიცხულ ჟურნალი დაბეჭდება მინისტრის მოვლენა იყო. ამ პერიოდისან სამოროვრებისაბრენა მისი ძობა უსრიალ ქხოვრების ძრია.

ღერს აშკარად აცცვია იღია ჭავჭავათის პოეტის გაცემა. მასში ნათელად ჩანს ახარებამზრდა აცორის უკრაინოდება არსებული ციფრები, მისი მისნის მისნის დროისა და მიქმებებისაკენ.

რია! მივერივარ დაბრა წმინდა წაკარი მთისა,

რომ შევუერთდე სხვა წაკარებს, გავხედე მიმიარე...

და შორს წავიროდ ჩვენ ფარახი ამა ქვეყნისა,

მრიდი ცალებით გარავბანოთ ფანჯული მხარე.

ამტეარი გამნეცობილება გიჩხანს არ გამრძელებულა ნ. მინისტრი-რის პოეტის, სიმბოლისტური მიმინარეობის ირიერმა გავლენამ კარგა ხნით სურ სხვა მოფიცები გააბაფონა მის შემოქმედებაში.

ესთაისი სასწავლებლად ჩასული ნიკოლო მინისტრის პირველი შემოქმედებითი ნაბიჯები დაემთხვეს ქართული სიმბოლისტური ჯრუფის "ცისფერი დანწების" მომზადებისა და ჩამოდარიბების პერიოდს.

ქართველ სიმბოლისცდა ღიცერაცხული დაჯდუფება, რომელიც ჩვენი საუკუნის ათიან წლები ჩამოდარიბა, ორანიტაციულად გაფორმდა 1915 წელს. 1916 წელს გამოსცა უკრაინი "ცისფერი დანწები", რის შემდეგაც ეს ჯრუფი ცნობილია ცისფერდანწერთა სახელმწიფო მისამართის მისმა მარტინ გაერთიანებენ პ. იაშვილი, ფ. ფარია, გ. კავკასიელი, ვ. გა-

დრინდაშვილი, კ. ნაბირაძე, ს. ცირეკიძე, ი. ყიფიანი. 1918 წერს კი
მათ შეემატენ: ბ. ლეონიძე, ნ. მიწიშვილი, რ. გველაძე, შ. აჭხაძე,
რ. კარმელი, ა. არსენიშვილი და ს. კლიაშვილი.

სიმბორიბმის, რომელ ღიცერაცურული მიმღინარეობის წარმოშობა
ეკონომიკური დაკავშირებული იყო კაპიტალიზმის საერთო კრიზისთან, სა-
გორაოებრივ-პოლიციური ცხოვრების დაქვეითებასთან და ამ პროცე-
სებთან დაკავშირებით უნდა იქნეს განხილული.

"ერთ-ერთი იირითაგო შეცვლის ისცორიულ-ღიცერაცურული ანარი-
გისს, რომელიც დაშვებული იყო სიმბორიბმის მიმართ, მიმღინარეობს
იძაში, რომ სიმბორიბმის მიმართებრნენ მხოლოდ და მხოლოდ მხატვრულ მიმ-
ღინარეობად, რომელიც დაშორებულია სამოქაბოებრივ ცხოვრებასთან და
მრთლას" (133,2) - წერდა ე. ასმესი.

სიმბორიბმი მიაფრმა სამოქაბოებრივმა და ისცორიულია პროცე-
სებმა წარმოშევს გასული საუკუნის მეორე ნახევარში. "XIX საუკუნის
60-70-იან წელში ფრანგულ პოეტიაში ფართოდ მოიჩადა ფეხი ახარის
არარეალისტურმა მიმართებულად, რომელსაც ახასიათებდა უკიდურესი
ინიციატივარიზმი, მისციციბმი, ღეკარესფური განწყობილებები, სიმა-
ხინჯის ესრეტიკა, ერთი სიცევით, დვერა ის მხატვრულ-ფილოსოფიური
ნიშანი, რომითაც უწოდირა სიმბორიბმი" (134,5) - წერს მ. აბელაძე.

ფრანგული სიმბორიბმის პრინციპებად გამოცხადდა არსებული გან-
ამატება ირეალურ, მიმღინერ სამცაროში, სინამდვირისამი ინცერესის
შენერება, მისციცა და რელიტიურობა, სურის მოძრაობის წარმოსახვა.

სიმბორიბმა შეცვალა მხატვრული სახის სტრუქტურა, მისი ფუნ-
ქცია და გამოხატვის ხერხები, გაამოირჩინა ღესის ფორმა, მესიკალო-
ბა, მისი ესთეტიკური ღირებულება. გამსახურდია წერდა: "სიმბორიბმ-
ს ჩირი საძსახური გაუჩია მჩერლობას ფორმის დასრულებით" (135,8).
მოხდა ცვლილებები უანრობრივ მხარეშიც, პროგას დაუპირისპირა პოე-

გია, ეპოსს-ღირიკა. ეს ყოველივე უპირველესად იყო სასურველ ფორმათა ძიება, სიმანძლეიდეში, სიმბოლისცემია შექმნეს ვრცელი ტირო-ებიც- რომანები, ტრილოგიები.

რესური სიმბოლიზმია ძაგლიარა ეკროპური სკორისთვის ღამიახა-სიათებერი სუბიექტური იღეარიბი, "მე"-ს გარმერთება. პიროვნების გეჟაცად გამოცხადებამ მისცა საფუივერი ახარ მხაცვრულ მიმართულე-ბას ინტივიდუალისტური უსაგროვროებისათვის, რესი სიმბოლისცემის უმ-ცროსმა თაობაზ კი ეს ტესა უფრო ფილოსოფიურ-რელიგიურ ასპექტში წარ-მართა. "... სიმბოლიზმი ჩემთვის გარკვეული რელიგიური აღსარებაა, რომელსაც თავისი ღოტები ძალაშია..." (136, II)- წერბა ამ თაობის კიბიჭირესი წარმომადგენერი ა. ბერი.

ეართული სიმბოლიზმი ჩამოყალიბდა მაშინ, როცა თვით მიმართუ-ლებს უკვე კრიტის ტანიცებიდა, ევროპასა და რესეზში განვიღილ ეჭა-პი იყო და ამრენად, მეტობო მიბართულებას აღარ წარმოაგენდა. ქარ-თული სიმბოლიზმი ხანმოკლე და თავისებური ისფორის მიუხედავად უნ-და ტანკიციროთ ფრამიტულ და რესურ სიმბოლისცურ აბროვნებასთან, მის ფილოსოფიურ-ესთეტიკურ პრინციპებთან კავშირში. მხოლოდ ამგვარი ანა-ლიზი მოგვეცების საშუალებას დაფინანსოთ საერთო მგრინარებაში ქართული ელემენტი, მისი ეროვნული თავისებურებანი.

ეართული სიმბოლიზმისთვის ეკროპური და რესური სკორების მსგავ-სად ღამახასიათებელია სწრაფე ფორმის სრულფოსაკენ, რაც ტანი-ბინარეობს მოთხოვნილა- სიცევა უფრო მრავალმნიშვნელოვანია, ვიზუ-მის მიერ რომორებული ინფორმაცია. ამიტომ ისინი სიცევას იყენებენ მრავალგანმარტინარა, წინ სწრევ მის მუსიკალურ მხარეს, აროვე-ვენ სიმჭაქსს, ხშირია ინვერსიული წყობა, წერტილები და ა. შ. ამ ფორ-მარისცურ ხერხებს სიმბოლისცემი იდენტონენ ნაწარმოების ემოციური მხარის ღასაძღიერებლად.

ამავე ბროს, თუ ღასაველებ ეკროპური სიმბოლისცემისთვის ხელო-მება შორს იგრძა უხოვრებიდან, ქართველი სიმბოლისცემი სისხლსავსე

კორფიკური ინფერესებით ახორობდნენ, სამომავლოებრივ სარბიერე მერამ მოწინავე პოტიციებზე იღმინენ და აუფიური მოქმედების უნარს ამჟღავნებრნენ.

ცისფერდამწერები, ფრანგი სიმბოლისცებისაგან განსხვავებით, კანსაკუთრებული სიზაუიბით ეპირობობაზე ეროვნულ პრიბერების."ცისფერი დანწები", რომოც შეოდა, თავის თავს ამცაიცებს ეროვნულად" (137,23) - ჩერბა ა. ფაბიი. ისინი ეროვნულ იდეართან შერწყმით ჩარიცადენენ თავიანთ ორიტინარულ სახეს. იირითაბარ დანწერები თავიანთ კრიფტულ-ესეისცერი ხასიათის ჩერილებსა თუ პრაქტიკულ მოღვაწეობაში ჩვენი კასიკური მნერობის აპოლოგეცებად მვევრინებობნენ. კასიკური მემკვიდრეობისაგან კრიფტულ დამოკიდებულებას შეგარებით აჩვენა პერიოდი ამჟღავნებრნენ, რაც უმთავრესად მათ ესთეტიკურ ძრიანსტე იქო დაფუძნებული. ქართველი სიმბოლისცები იბრძობნენ ეპიტონური პოემის, ბრძა მიმდაცელობის ჩინაარმერ, სურათ ქართული ღესი ძარღმართათ "მსოფლიო მასწავლების" ღონებები, ჩამოეშორებინათ პროეინციული იერი. მოგვიანებით კ. ნაბირაძე ჩერბა: "აკაკი ჩერეთის ბიერ საცხებით ამოწურული ღესის აკაკისცებური წყობა გადაიქცა წლანპარ, შაბრომარ... აკაკის ეპიტონებია დაუკარგეს ქართულ ღესს სიღანძე და შერაბობს, გააუბრაოეს, გააყრუეს იგი. ქართველი ღესი მახა მემოვნების დაცემისა და სოციალური ჩამორჩენილობის მაჩვენებელი... ასაცელ გამოჩენილ პოეტთა ხმა... იკარტებოდა ამ უძემოვნობის ტრასი" (11,122).

ქართველი სიმბოლისცების პირველია მაშიფესცებია, შურწარმა "ცისფერია დანწებია" ჩარმოუდრენეო მოერვარება და მითება-მოთება ბაზობილია. ცრაბიციურ ციცერაცურაზე აღმარიტი სამოგარებისაფვის ბოლობნები აღმოჩენა ჩარსულისაგან ამგვარი დამოკიდებულება, თავის სუფარი სიცვარულის, სიმახინჯის და ცოდობის კულტურის ქადაგება. "ჩვენი ციცერაცურული დებიუტი... ეს იქო საქართველოს "თბილი კუთ-

"ხიდ" ცეცხლის მოხება და ძარღალური ღიცერაფურის აუცოდადე" (138)-
არმინიშვილა შ.კარტელი.

ქართველი სიმბოლისფერის პირველი ფეორიული მარიფესტები და
რეალურაციები, ძარღა იმისა, რომ დულური გადასაცემის მიზნებს შეი-
უძრნებ, ჩართოსამარტონებ ჩარსულის ხელაღიში უარყოფის, ბოჭემის
კურისკენ მოწოდებას, კრასიკური მემკვიდრეობისამდი მიჰილისფური
გამოყიდვულების მეტად გამეოდე მიმდევებს.

შ.მინიშვილი 1920 წელს გამეო "ძარრიკაბის" დურციებზე წერდა:
"...ჩეენ, რომელიც შევეხახეთ ამ პოეტიას და ავაფეთქეთ უკან გასა-
ხევი ხიდები- ვერევართ გოეს ქეშმარიცი პოეტიის წითელ ძარრიკაბზე...
რაც უშეს მოხდეს, რომორი შემოტევაც არ უნდა გამცენახოს, ერთი რამ
აღჭარაა, ჩეენ არ გაუამარცხებით...ქართული ღიცერაფურის ცაბაძა-
რი თავი გოეს მემჩინობის მეგარიონშია ჩამჯარი...ცოველივე ამის
მიუხედავათ, ჩეენ რვიცვარს საქართველო და ქართული პოეტიის იარბებ-
ზე მიჯაჭურნი მაინც საქართველოში ვიწვით... ძარრიკაბზე ჩეენ, ძარრი-
კაბს ძაბარია კი სხვა ცველანი. ასე სრგას საკითხი გოეს ჩეენს პოე-
ტიაში. ეს ძვაახხოებს ჩეენ, ეს მოგვცემს მსოფლიო გამარჯვებას" (139)

რა თემა უნდა, ქართველი სიმბოლისფურ სკოლას, განსაკუთრებით
ახრეულ პერიოდი, ქუთავის სერიობული შეცხოვები. სიმბოლისფური პრინ-
ციპების მიღებამ მათი შემოქმედებირამ განვითარება იმროინდელი საქარ-
თველის მცირებული საკითხები, სიცდვის პრიმატის აღიარებამ რიგ შემ-
თვევები დანწერები მიიღვანა შინაარსის სრულ უძუღებელყოფამდე.
ცესის გასაჩერად ზოგჯერ საკმარისი ხელობა ერთი სიცდვა, უცხო
ურაბა, უცმობი სახელი, რომელსაც მატიურ მნიშვნელობას ანიჭებონენ.
ისდერეფანწერები უპირისპირებობრნებ რეალიზმს, უპირაცესობას ანიჭებ-
რნენ მიღმურ სამცაროს, სინამდვირის სიმბოლოებით ასახვას. კარგა
ხნის მანძირებე, არსებული ღიცერაფურული გაჯუფებებიდან მათ მხოლო
საკუთარი თავი მიაჩინდათ უმაღლესი ღიცერაფურული პრინციპების გამომ-
ხატველა.

ესართული სიმამრიბიში სცაციკური არ ცოდილა, 20-იანი წევების ტუ ხანებიდან ძღვერ აოცა ბარჩა დამწერთა მანიფესცებიდან და ეკუ-
რაციებიდან, ფრანგი და რუსი სიმამრისცების (პორტი, მარარე, ბერკი, ბრიუსოვი, იცამოვი) მსგავსად მათ უყოფანორ მიიღეს რევო-
ლუცია, რომორც განახლების და პრძორის საწყისი და შემოქმედებითი
კრიზისიდან ცაბოსვერის ერთადერთი გმია. საქართველოში სამჭოთა ხერი-
სუფლების დამდარების პირვერ ხანებშივე ცისფერდანწერებმა გამოის-
როლა რომელი - "მინასთან დაპრუნება", ეს იცო მათი ესთეტიკური გა-
ნახლების და რეალიზმისკენ შემობრუნების გასაწყისი.

ჯერ კიდევ 1920 წელს გამართი "ბართიკაბი" წერდა: "ჩვენ
ვვარება ესართველი პროცესარიატის მამარი ხერხემარი და კულტურის ქარ-
ბაცება. პროცესარიატია გამოიხმო საქართველო ახალი ცხოვრებისთვის
და ის მისცემს მის ცხოვრებას ახალ რიცმს" (140).

ახლადშეემნირ სამჭოთა ხერისუფლებას ცისფერდანწერები ერთგუ-
ლებას, ოირსეულ სამსახურს პირვებობრნერ და სპეციალური ღეპუნაციაც
მანიაქვეყნეს ამის თაობაზე." ჩვენ აგრეთვე აშკარად ვამბობთ, რომ
ჩვენ ყოველთვის ვიდავით და ვიქმნით რევოლუციის მხარებე" (141)-
ნათევამი იცო მასში, თუმცა დამწერები თავისი მხატვრული შემოქმედე-
ბით ყოველთვის ვერ ასრულებონენ ამ განაპირებს. მათ საშეოთა ხერი-
სუფლების დამდარების შემოქმედაც კარგა ხანს გავჰავდო ღეპარენტურ-სიმ-
ბოლისცერი ტანიცობილებამი, გამოტომა ცხოვრების პროცესური საკით-
ხებისაგან.

ესართული სიმამრისცეური სკორის პრინციპების, მისი ისტორიის
და ეკოლუციის გათვალისწინებით უნდა იქნეს განხილული და შედასებუ-
ლი ნ. მინისტრი იცოდის პოეტური შემოქმედებაც, რაგაც მინისტრი არა მხო-
ლო ერთ-ერთი აქციური წევრი იცო ამ სკორისა, მაგ თავის შემოქმედე-
ბაში საქმაორ ძღვერად გამოცადა სიმამრისცეურ-ღეპარენტური მიმღიმა-

ჩემიშების გერავენა. მისი პოეტიაში თითქმის 30-იან წლებამდე გატრიერა ამ სკოლისათვის ნიშანღობივი განჩეობილებები.

ნიკოლოზი მიწიცვილის ღესების პირველი წიგნი "წმინდანიანი" 1922 წელს მამოვიდა. მასში პოეტის 18 ღესი იცო თავმოყრილი. ავტორი ორიოდე წრის შემდეგ "წმინდანიანის" შესახებ წერდა: "ეხლა მიუსჩერებივარ ჩემს წიგნს... სისხლით რომ გაუსცამბე სათაური. მე მაშინებს ეს წიგნი ეხლაც. აქ ყოველი სფრიქონი არის გახვარი, განასთი გურგე (6,16).

ძ. ფარისებ ამიცარად შეაფასა "წმინდანიანის" გამოსკერა: "პოეტის პორტრეტის განახვა მხოლოდ წიგნით შეიძლება... საერთო, "განწერებს" არ სჩეკვიათ წიგნების გამოცემა... ნ. მიწიცვილის წიგნის გამოსცელას ამ მხრივ უდუოდ ქონდა აგრი" (144).

სინიმური იცო კრებულის სათაური. ავტორის განმარტებით "წმინდანიანი" არის ღერენდარული ფრინველი, რომელიც საუკუნეში ერთხელ მოეცინება ქცევანას და უცხოს ჰერის ანთებული ფრთებით ჩამომოლიდ წინაში (143). მობრევონ წიგნში "შავი კარსკველავი" მან "წმინდანიანის" განსხვავებული განმარტება მოტვის: "წმინდანიანი-წყველი ფრინველი, ენდაკეული, სიმბოლო უძევურებისა... წიკოლმ ბარეთაშვილი და ეგრძარ პოე. ორი ფერი "ცორანის", რომელიც მეჩევე მება მე წმინდანიანა" (144, 30-31). ღერენდარული ფრინველის სახე ამ შემთხვევაში გაიტივებულია შეგისწერის სიმბოლოსთან.

წმინდანიანის იარჩე საინტერესო განმარტება ჯერ კიდევ XIX საუკუნეში მომვის აკაკი წერეთელია: " ივერ საფერის გაღავანში აუცილებლად უძრავ რტულით თრი ხე: ბრია და ცაცხვი... ის იცო წმინდა და, ხალხის აჩრით, ბერ გასახომარ ფრინველიც უერ მიეკარებორა. ათას-ში ერთხელ, გოისით, როტორის ჭიკვის მერცხალი, როტორის ღვთის ქა-ზანი, და მიბერავდა და ხანდახან შნელ ღამეში "წმინდანიანი" თე

შემოხვებობა ხოლო, თვალია სხვა ვერავინ" (144, 616). აუცეა აუცო-
რის შემისახვა: იმერეთში ამჟამადებენ, "წმინდანიანი" ფრინველია, რო-
დერიც ღამე ანთებსო" (145, 616).

მეცნა თავისებურია ნ. მინისტრის კრებულში წარმომადებირი სამ-
გარო, კომიტეტი და საშინერია პოეტის ხილვები. ფ. ფაბიანი, ნ. მინი-
სტრის ამ ღესების განწყობილებას შარო ბორერის ჩემავლებით ხსნის:

"ნ. მინისტრის აქც თავისი საკუთარი სახე, რომელიც არასოდეს
არავისში არ შეიცვლება, რაც უფრო აღსამიშნავია, თავისი თემა და ხმა,
ის ხაზი, რომელიც ბორერია გააფარა პოეტიაში, - რაშისა და გახსნის,
მიკოლო მინისტრის შემოქმედებაში ახარ გამამებას პოულობს... ქართულ
შეძრმარება პოეტიას მინისტრის გაუპირისპირა თავი გარახსმირი...
ეართული პოეტიისთვის უჩვეულოა აჩეფი ურია, წვერწითელა ურია და ატ-
რეთელ გამოვარი ღირისა ჩიბისის" (146).

იქნება ბორერი ტანთახილი შარო ბორერის პოეტიისა მართლაც
ისტის ნ. მინისტრის ღესებში, მაგრამ ეს უფრო გარემონტ სახეს აფა-
რებს, ვიზრე შინაგანს. ამასთან, ყოველი ტანთობილება თრი ფაქტორი-
რან იძახება - სუბიექტური და თბიექტური ფაქტორებირან. საუკუნის და-
საწყისის რთული სოციალურ-პოლიტიკური და ღიცერაფურული ვითარება
არანაბრებ ჩემავლენას ახერხება მწერლის შემოქმედებაშე, ვიზრე ის
ღიცერაფურული სკოლა, რომელსაც ის ეკუთვნობა.

ვით ცისფერდანწერ პოეთა შემოქმედებაშიც კი ძნელი წარმო-
საბრენია უფრო კომიტეტი სახეები, სიმახინჯის ისეთი აპოლოგია, რო-
მორც მ. მინისტრის "წმინდანიანია". ღესები: "ავოთპორტრეტი კუ-
ბოში", "ჩემი მწევრები", "ბაღიადა მოტონიდი", "სამტოლიარო მარში",
"წითელი რველი", "წმინდანიანი", "აჭარორცმანებული სიბმარი" და სხვა
ძმიდანად ამ განწყობილებითაა შექმნილი. ერთმანეთს ენაცვლება
ერთიმეორებებ საშინერი სახეები: "გათემრებული ცვინის სკივრი", "გბე-
ბი და კბილები როვევისგან დაწილი", "გაცვეთილი ქაღა", "გამპარი

ცეინი", "მარახსნილი თავები" და სხვა. როგორც ცნობილია, სიმზორიზ-
მია უარცო მშვენიერება, როგორც მარტივი და ადვილად გასატები და
უპირატესობა მიანიჭა სიმახინჯეს, როგორც უფრო რთულს და საინტე-
რესოს. "სიმახინჯე ქმნის ახარ სიღამაზეს... სიმახინჯე გარაიქცა
ახარი პოეტის მთავარ თემაზ" (147, 12) - ჩერება ს. ცირეკიძე. სიმა-
ხინჯე მათ აქციეს საშუალებად მისციური გამჭვის აღმდენისა. ამავე
სურისკვეთებითა გამსჭვალური ნ. მიზიმებილის ბერთოსჩამოვლილი ღერ-
სები.

მარავითად შეიძლება მოვიდვამოთ 1918 წელს განერილი ღერსი
"ჩემი მწევრები":

თავისწინ მიღებია ცვინის სკიური გათემრებული.

შიგ ჩახდართული შხამიგანი თეთრი მცელები.

ყვითელი ცვინი სიძრამისატან ტაფიმრებული

გახუნებულა ვით ქაოსის განახველები.

აუცე უნდა არინიონს, რომ ამტკარი განწყობილების ღერსები რა-
ნერასამდე ხელოუნურია, იტრიმობა, რომ ისინი უფრო გარებან მიღებული
შთარეჭირებების ან ჩიტინის ნაკითხობის შეერთა, ვირწე ახარებამრა
აუცორის პოეტური შურების გამომხატველი, რაგებამ მათ მეერთით მახველე
ბა რეალისტური განწყობილებების ღერსები: "ერთაგერთი სონეცი", "ჩა-
მებული ბიორაფია", "ჩიტის", "ავი თვალი", "მეცარ უნუბებო პეიტაფი", ,
რომებიც გამოიჩინება უფრო მეტი ბუნებრიობით, შინაგანი ინციმით.
და სიმბოთი. არასრულ, მაღალია ან ღერსების მხატვრული გონიერ მის
სიმბოლისცურ-ღეპარემცურ ღერსებთან შედარებით.

პრემური ჩარმოგებილი ღერსების ერთი ნაშილი ბიოპრაფიული
ხასიათისა. ღერსი, "ჩემი ვინაობა", პოეტი კიდევ ერთხედ შეახ-
სებებს მცითხველს თავისი მცარის უიველეს ტრაგიციებს ჭაველ
ჩრილი ჩემი გასრი იყო მშეღები") და ქართველი სიმბოლისცებისატან
ბანსხვებით პიროვნულ ცრაბებიას რეალისტური მიზეზებით ხსნის,

რომ ვერ ბასტრძელი "წევმატარი მღებების გვარი" და "მამათა სისხლი გარაუსა შხამიან ძმარში".

პოეტი არა მხოლოდ პიროვნულ ფრაგმენტს, არამედ, საერთო, ცისფერდამწერთა კრიტიკისაც მშობლიური ნიარაგირან მოწყვეტით ხსნიდა... "ჩვენია ჯაფრის, მიუხერავად იმისა, რომ მასშია გიგი ტრიონბა პოეტის ძარებისა და ათვისების, ვერ აიმაღლა თავის შემოქმედებაში იმდრენათ, რამდენადაც ეს შესაძლებელი იყო თვითყერი ჩვენი აზხანა-გის პოლემის მიხედვით. ამას ვუწოდე მე ჩვენი კრიტიკი რა არა თავის გასამართლებლად ვახსენე რე საქართველო" (148, 15-16).

სიმღერისცურ-ზეკამდეტური პრინციპების გაზიარების მიუხერავად პოეტისათვის სიმარტოვე მაინც არასასურველ ყოფად ტანიცება და სასოწარკვეთირი უხმობს მშვერეოს: "წამომეშვერეთ, მეგობრებო, ვერარ ძავიერი, და ვერა მხერავთ, ჩირაობანი ჩამასვით გული".

"მე ბეკრი მოძაუცეს უცობი და გაუგებარი"- წერს ნ. მინტიშვილი დექსტი "გამოთხოვება". "უცხო და გაუგებარი" სიცდების შექმნა. სიმღერისცების ერთ-ერთი მთავარი ღებულება იყო. მინტიშვილია ცისფერდამწერთა მიერ შექმნილ სახე-სიმღეროებს შემსაცა "ხაჭი- ძათაპირი", "წინამინიანი", "ურია აჩეფი", "ძუღი-თვეთიფუში" და სხვა. ძველება სიმღერისცი პოეტებისათვის ასე მახრობელი სახედები: ქამილი, ოფერია, მოვარისი, ბეატრიჩე, ლურა, ვარჭასარი და სხვა.

გასამახსოვრებელია სახე-სიმღერო ფუთიფუშისა, რომერიც მწერალ-თან რანიცება, რომორც პოეტის ძუღი, რომორც სიმღერო ძალაშორების, უარისობის, ხმაურის. საკუთარ თავს მინტიშვილი აჩარებს ფრინველს, რომერიც "მშობლიური წამომარის ბუ" იყო, მაგრამ მარმა გაუცხოვა, მა-რაარცა, მოწყვეტა წარმომშობ გარემოს, სურ სხვა ხმებს და აურგა-

1. ღესები მოჟანილია 1926 წელს გამოცემული კრებულიდან "წინამინიანი".

ეს აგიარა სიმშვიდისა და განმარტოებისთვის დაბაძებული:

აღბაზ ბეჭმა დამცინა ვერავუდად,

მოხდა ასეთი სეირი:

ძარღვები დამიშჩამეს და

ჭრედი თუთიყუში ჩამიდვეს გუდად.

თქვენ ნუ იფიქრებთ ჩემზე ცედ რამეს,

მე საწყალი კაცი ვარ და მეტად შესამრადისი,

მამაჩემი ქადამნით ინდიდა ღრამას,

მეც წომ თოფნაკრავი ბუ ვარ ჩვენი წაბლნარისა.

/ "გუდი-თუთიყუში"/

ქრისტიანულ რატობა პანთეონიდან მიწიშვიდის ამ პერიოდის შემოქმედებაში გვრცება საბედები: წმინდა გიორგი, ქრისტე, პეტრე, მარიამი, მაკრამის მოტივი მის პოეზიაში მნიშვნელოვან ადგიდს არ იკავებს.

ქართული პოეზიისათვის შეღარებით უცხო სახეებია პოეტის მიერ შექმნილი "წმინდანიანი" და "რატი-ძაბთაპირი". დეგენდარული ფრინველი წმინდანიანი ნ. მიწიშვიდან განიცემა, როგორც ნგრევის, უბეღურების, ავი ბეღისწერის სიმბოლო. რატი-ძაბთაპირის შესახუბ კი მწერდის შენიშვნა გვაუწყებს, რომ მას მოსურვის ისტორიულ წეზეუმში უნარავს ძალის სახე რატად. ავტორი საკუთარ ბეღსაც ამ ნიშნის ქვეშ მიმავალს ხედავს: "და მინდა გავტე მე ძაბთაპირი, მინდა საყვარელი და დავიყეო, რომ გაღავდარო ყველა ნაპირი და გაღავდელო რატობა სამეფო".

დევსს "ატორტომანებული სიგმარი" იგივე მარტოობის განცედა, მისტიციის და ყოველივეს წარმავდობაზე ფიქრი მსჭვადავს, თუმცა მის ფინალში ავტორი ცხოვრებასთან მჭიდრო კავშირზე, მასთან სიახლოები მიგვითითებს:

მაგრამ მე ვიცი, მაგარია ჩემი ეშვები,
ციცერი წლები ვერ გასტეხენ სიცოცხლის წებას,
ასჯერ მოცკვდები და ცხოვრებას არ მოვეშვები,
მე თცით გავყვები ჩემი სუღის გამოსვენებას.

კრებულში განსაკუთრებული ადგიდი უკავიათ რეალისტური თვალთარევულ
შექმნიდ ღესებს, რომელიც, როგორც აღვნიშნეთ, პოეტური ოსტატობით, მრა-
ჭერული ღონით, განცხის სიღრმით, გულწრფელობით და უშუალობით გაციდებით
დაღა დგანან სიმბოლისტურ-ღეკადენტური სუღისკვეთების ღესებჩე.

ღირკული სითბოთი გამოიჩინა ჩიბისისაღმი მიძღვნილი ღესები. როგორც
კ. ნაირაძემ ჩვენთან საუბარში აღნიშნა, ჩიბისი იყო ნ. მიწიშვილის ძალი,
მეტად გონიერი და მისი ტრაგიკული ბეღი /მანქანამ გასრისა/ ყანწევების
საყვარელი თემა გახდა. ჩიბისისაღმია მიძღვნილი ვ. გაფრინდაშვილის შესანიშ-
ნავი ღესები "საფირონი და კორდელია" და "ჩიბის", რომელშიც ავტორი ჩიბის
აღარებს "იღუმადებით სავსე ქადწუდს" და მისი ტრაგიკული ბეღის გამო ჩიცის
"/და ყანწევები გღოვობენ ჩიბისს"/.

ნ. მიწიშვილის შემოქმედებისთვის, საერთოდ, დამარასიათებელია ბავშ-
ვობის შთაბეჭიდიდებების ორმა განცდა, ბიოგრაფიული ღეტადების გამოყენება.
ღესებში "ჩიბის" და "წაგებული ბიოგრაფია" იგი ჩიბისს თავისი არაგარი-
ზობის წერტილის მეცნიერად თვლის /"გამაჩნდა მარტო ძალი ჩიბისი და მარარებ-
ება მასთან სირბილი"/.

მიწიშვილი პარადედს ავდებს "გასრესიდ ჩიბისსა" და "თავისისგან
მარტინიდებულ" პოეტის გუდს შორის და მათ შორის იგივეობას ხედავს:

მე დავიტირე შენი ბეღი, როცა კვებოდი,
შენ გაბსენებენ უცროეთში კეთიდი ღები,

ჩემს დაღუპვაში მარტო შენ თუ ატირდებოდი,
არა არ ვიცი ჩემს სიკვდილში ვინ ატირდება:
/"/ჩიბის"/

ათიანი წდების რთული სოციალურ-პოლიტიკური ვითარება, გაპარტარებულ და სიღარიბისგან განადგურებული სოფლები რეალისტურად აისარა არა ერთი ქართველი მწერლის შემოქმედებაში /ტ. ტაბიძე, ნ. ღორაძეიფანიძე, გ. შერ-გების.../. ეპოქის ტკივილები წება-უნებლივ მისი ძროის ყველა შემოქმედები იჩენს თავს და ამ მზრივ არც ნ. მიწიშვილი იყო გამოწაკვიდისი. დექსი "მეტად უნუგეშო პეიტაჟი", მართალია, პოეტის თვალით დაწარუდ გავერანებულ სოფელს გვიჩატავს, მაგრამ იგი მაინც ობიექტერი სინამდვიდე იყო, რაც ქართველ მწერალთა შემოქმედებაში ასე მძაფრად გამოიკვეთა. დექსი დაწერილია დეკადენტური განწყობილებების საფუძველში, მაგრამ მისი მრავალ ფორმა შედარებით საღაა და რეალისტური.

"მეტად უნუგეშო პეიტაჟი" 1920 წელს არის დაწერილი და რევოლუციის წინა პერიოდის ქართული სოფლის ეკონომიკური და სოციალური დაუძლებელის სურათებს ჩატავს:

საყდრის გაღაცენში წაიქცა ცაცხლები,
აღარც მოსავალია, აღარც სირაცხლი,
მჭადიც არავის აქვს გამოსაცხობი,
ყველა გაღარიბდა, არუდი, არუდი,
დაყრუბულია პატარა ეზოები.
ყანებში დაიბნა ქარისგან გვინები.

დექსს ერთგვარი თარობითი რასიათი აქვს და ამ ფორმით შექმნილი ერთადერთი ნიმუშია კრებულში. აღნიშნული ფორმა საკმაოდ გავრცელებული. იყო ქართველ სიმბოლისტთა შორის /ტ. ტაბიძე - "ორპირის ოქროპირი", "სეგონის ფაღავანი", "უუმური კვირა", პ. იაშვილი - "წერილი დედას" და სავა/>. ყანებულები მას წარმატებით იყენებდნენ დექსის

მეორეიურ-ინცონაციური ხასიათის მრავალფეროვნებისათვის.

თავისი ძარებწული ფორმით საფერხურო-საცეკვაო მეორეიას მო-
გვამონებს ლექსი "ავი თვალი". ასეთი ღარი, სასიმღერო ძანწყობი-
ლება ძრიერ კონფრასტს ქმნის პრეტური მოთავსებურ ფანცასფიური ღა-
კონფრასტი სახეებით ღაფილოდებო ლექსების ძველით. პოეტის მიერ
ოსცაცურად შერჩეული რიცმით კარგად ძარმოიცემა ის მოედუარება, რაც
"კურიანი ქარის" გამოჩენას ახლავს, შემზებ კი მისი წასკრით გამო-
წყები სიხარული, აღტაცება, ცეკვა-თამაში:

სოფრად მიღის ავი თვალი, კურიანი ქარი.

წითელ თვალებს აბრიალებს, აცერებება მესრებს.

ნაღი, მოგო, მოერიდე, არ შეგასწროს თვალი,

თორემ ქმარი ამიცვებება ღა თავს მოტაცებრებს.

გაიარა კურიანმა, გასცრა ახლო შუკას,

მოგი ქარო, გავაჩინო ღიგი ღაირ-ტაში,

გაბასიახეთ მათეს, გათას, კუიველეთ შეჟუკას...

აარული კურიანებს, ვაშა, ქარო, ვაშა.

"წმინდანიანში" შეტანილია 1918-1922 წლებში შექმნილი ლექ-
სები. თავისი თემატიკით რამდენადმე განსხვავებულია ლექსი - "ერთა-
ერთი სონეფი". ვფიქრობთ, იტი პოეტის უცხოეთში გამიტავრების შემ-
ზედ უნდა იყოს ღანერილი. ამას გვაფიქრებინებს, არა მარცო ლექსის
ღანერის თარიღი 1922 წელი, არამედ, პირველ რიტში, მისი თემატიკა,
სამშობლობან ღაშორების ის მითე სევდა, რაც ასე მიშანდობილია მე-
რჩე პრეტურისთვის "შავი ვარსკვრავი".

ლექსი სონეფის ფორმით ღანერილი ერთაერთი მიმუშია პრეტური.
მის უკანასკნელ სფრიქონებში ჩანს, რომ ავტორს უცხოეთში მშვერელად
სამშობლოსა ღა საცვარელი ქაღის მოტაცება შემორჩენის:

აღარ მოისმის საპასუხო ხმის გატონება.

მაცრამ ინათებს ერთი სახე წასურ პოეტი.

აფირებაში, წამებაში და უცხოეთში.

ცესების პირველი წიგნი ყოველვის ერთვარი მოსიმავას ავცო-
რის პოეტური შესაძლებლობების. ასეთი იცო "წმინდანიანიც", რომელიც,
მართალია ძირითადად ღეპარენტურ-სიმბოლისფური განწყობილებით იცო
გამსჭვალული, მაგრამ, ამავე ღროს, ფრაგიციული ქართული ღილერაციურის
იმ გავლენებსაც შეიცავდა, რომელიც შემჩერ მიწიშვილის სამწერლო
გძის განმსაზროვრებად იქცა.

გამოცემისთანავე "წმინდანიანია" აზრთა სხვადასხვაობა გამო-
იჩვისა. ძუნებრივია, ცისფერდამწერები მას მოწონებითა და ქებით შეხვ-
დებობნენ. სიმბოლისფურ გამეობითი "ბახტრიონი" იმავე წელს ღაიძეჭა-
რეცენზია, რომელშიც მარადი შეფასება მიეცა მიწიშვილის პირველ პოე-
ტურ ნაბიჯებსა: "ნიკოლოზ მიწიშვილი ახალი კაცია პოეტიაში და მის
წიგნში მიუხერავად მიტნო ფრაგიციული ფრაგიცის, ისმის საკუთარი
რეკა. ამ რეკაში ვერცხლი ურევის (149).

წერილი სწორად იქნა განსაზღვრული კრებულის ძირითადი თემა-
ტიკა, აღინიშნა, რომ უმეცეს ცესები გამოცემული ფანცასციური სა-
ხეები ფოვებრნენ ხელოვნურის შფაბეჭრილებას, საკმაოდ ღამარ ღონე-
ბე იცვნენ შესრულებული და რომ წიგნში იცო მათგან გამსხვავებული
ცესები, ჭეშმარიცი პოეტისთვის ღამახასიათებული მანწყობილებე-
ბით, სითბოთი და ღირიბით. (ნაგულისხმევის ჩიბისისაბოი მიიღობილი
ცესები-მ.ჩ.). კრიფიკოსის სიმპატიები აშკარად ამ უკანასკნელთა
მხარეზეა.

შეღარებით მოგვიანებით "ცისფერი ყანჩების" ერთ-ერთმა აუცი-
ურმა წევერმა შ. აჭხაიძემ "წმინდანიანიი" არსებული გამწყობილებაში
ასესნა არა მარტო სიმბოლისფური სკოლის გავლენით, არამედ ეპიტეს
რთული და წინააღმდეგობრივი ხასიათითაც. იმი წერდა: "ნიკოლოზ მი-

წიმიდაბობის პოეტიკაში არის ძუღმრფელობა და შინაგანი სიმართვე. მთე-
რი მისი პოეტია არის საუსეთესო იღუსტრაცია... იმ სურიერი კრიტიკის,
რომელიც ახარი ეპოქის მიჯნაზე დამიტარ პოეტიას ახასიათებს... პო-
ეტია, რომელსაც ჩვეულენსის ... სურნელება სრიობა, იგო გამომხატველი
დარღვეული ეპოქის" (150, 44-45).

წერილის ავტორისა გაითვალისწინა ახალგაზრდა პოეტის გამოუც-
რეობაც, რის გამოც წიგნში ჯერ პირევ არ იყო "კრისტალობა არც ფე-
მის და არც შესრულების", თუმცა აუცე ხამბასმით აღინიშნა: "ღერსები
გამართული და ძრიერია როგორც კომპოზიციით, ისე ჩვეორსაციული მირთვ-
რობით" (150; 44-45).

ასეთი შეფასების მიუხედავად შ. აჭხაიძესაც მიაჩნდა, რომ მ. მი-
რიშვილი "უფრო ძრიერი" იყო იმ ღერსებში, რომელიც იძი მეტი ღირიბ-
მით, მართად გარმოსცემდა საფეხებს, "საერთო, მიკოროზ მიწიშვილი
უფრო მატარი და გამოცანის იქ, - წერდა შ. აჭხაიძე, - საბაც ღერსი ღი-
რიკის ხაჩებში მიირის. აე ის იძრევა თავის თავს, მრიმობებს და პო-
ეტის ინსციცებს" (150, 45).

1926 წელს, "შინაგანიანის" მეორე გამოცემისამით მიმოვიდი
წერილში, კინდე "მ-ერის" მიურ სწორად იქნა შეტჩინეული კრებულის წაკ-
რიც და ღირსებებიც. ავტორის სავსებით სამართიანად შემიშნა, რომ
ამტვარი უსაძრობა, უიგობა, ცხოვრებირან მოწყვეტა, არ იყო ბუნებრი-
ვი ქართული მწერლობისთვის. კრიფიკოსმა განსაკუმრებით მიუღებდა
მიიჩნია ის ძარებოება, რომ პოეტი ერთდეარად თითოეს შერიმებული იყო
არებული გამოცემურ დაშრის და როვევის სამდაროს. ეს ვითარება,
ძარება უიმერობისა, არაფერს ინვევდა მასში, ავტორში არ ჩანა,
კრიტიკოსის აჩრია, "არავითარი კრიმობა მჩუბარებისა... პროფესიისა,
ზანარცხების შეგნებისა ან წურისიების სურვილისა" (151, 237).

"მ-ერი" გამოცოდრა კრებულის გამსხვავებულ ხასიათსაც, მის და-
ცხმით მხარეებს: "ქართულმა ღიცერაცურამ არ იყის მეორე ასეთი მცვე-

მრი პესიმიტიზმი... ამავე ღროს, მიმომარეობასთან შერიცებული... ნა-
წარმოები... პოეტურა... ცეკვიკის საუცხოვო ცოდნით... არის განერი-
ლი. მაშსაცვიფრებელი შიძმაცნი სიძართლით არის იტი აშენებული, რასა-
კვირველია, ეს სიძართე მხოლოდ სუბიექტურია" (151, 237).

წიგნმა ქართველ კრიფიკოსთა ერთი ნაწილის საძართლიანი გურის-
ნერობა გა აღმოჩენა გამოიწვია. უიბერობის, განმირულების, მერის-
წერისაგან ბრძანი მორჩილების გამომხატველი ღექსები შორს იგრა უბ-
რავესობის მისწრაფებებიდან. გა მისვის არაფრით არ იცო მოციცი-
რებული ახალგაზრდა პოეტის ამგვარი ორბან მეღამეობის გა ცხოვრების-
გან განვითაროს. ამ სურისკვეთებით წერდა გ. მუშიშვილი: "ნუთე ეს არაა
მოგვა უამრო გა თუთიყუშის ამონაჩხავი?... საკვირველია; რა აჩვენებს
მიწიტების? რა არის მისი პესიმიტის სარჩევი, საბაზი, საფუიცელი?" (152).

ამავე პერიოდის სხვა ღექსებშიც - "ღამის მთენარება", "ღოე
ორუბრიანი" გა სხვა, გვხვდება ღეჭარენცური ტანჩცობილებები. პოეტი
ხშირად ირაციონალურ სამდეაროში ქრიზობს თავს, საგაც ქარიც გა მაკ-
თულებიც სიგიჟეს, ამ ქვეყნიური ცხოვრებიდან მაქაცევას წინასწარმეტ-
ყველებენ ("ღოე ღრუბრიანი").

საბერნიერო, ამგვარი მოციცები გირხანს არ გამრიცებულა
ნ. მიწიტების შემოქმედებაში. საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლე-
ბის გამდარებამ გააჩქარა "ცისფერი განმების" კრიტისი, მათი "მი-
წასთან გაბრუნება". განმეორა შორის მიწიტებირი ერთ-ერთი პირველი
იყო, ვინც თავის ნაწარმოებები (გოკუნენცური პროგა) ასეთი სიმია-
ჭრით ასახა საბჭოთა ხელისუფლების პირველი ღოები, მოცემა თვალ-
ნიშილი ანალიზი საკუთარი გამოკიდებულებისა ახალი საქართველო-
საბოლოო გა მუწიდებულა განაცხადა "ეპოპეას" ფურცელებზე: "რევოლუციის
მიღება გა აღიარება უდავთა!".

მოქმედებისა და ბრძოლისაც მოწოდების შემცველია 1923 წელს
განხერილი მისი "გამძერაობის მარში", რომელიც მნერაზი გამეორე-
ბისა და ძიების წყურილს მიიჩნევს ახარი ცხოვრების შემნის აუცი-
ლებელ პირობაზ: "ახარ აფიოსფეროს, ახარ ხეროვნებას, ახარ ცხოვრე-
ბას ჩვენ შეცვენით მხოლოდ მაშინ, თუკი ვიქნებით გამეორი, თუ გვექ-
ნება მეტი გამძერაობა. თუ აღვიზურვებით გამძერაობით, ვერ გამოცემს
მომავრი და მიში გამარგურებისა" (153).

1922-1925 წელში ნ. მინიშვილი საგრაფარგარეთ იმდოფებოდა.
უცხოეთი ცოდნის პერიოდში შექმნილ მის ნაწარმოებები კვებაც არა-
იშვისთავ ვხვდებით უსაცნობას, უიდეობას, ღრმა სევრას, არასთან, მი-
ნიშვილის იმ მოინდენ შემოქმედებაში უკვე მფკიცედ იკვეთება რეა-
რისფური ცენტრალური მეცნიერები, მეცნიერება სამშობლობან არის მამო-
ნეველი და საქართველოსაბოი პოეტის ღრმა სიცვარულე მიგვანიშვებს.

ამ გამნეობილებებით არის აღნეჭდილი პოემა "შავი ვარსკვლა-
ვი", რომელიც 1922 წელს სფაცბოლი ტანისცა აცტორის. ანის შესა-
ხებ ნ. მინიშვილი "ეპოპეაში" წერდა: "გაიძეჭა "შავი ვარსკვლავი"
-ჩემი პოემა, სფაცბოლი რომ გავშერ. ისიბრო ქარსეღაიერ ამინდო,
გამიძეჭა მონასცრის სფაცბამ, ამიკინა ვიღობ ებრაელი და ცეიი
ჯაფარიერ მიშოვნა ქაღალდი ნისიარ ბერიენი ვაჭრისაგან. ეს ბრიერ-
ებობა მთელი თვე, მაგრამ წიგნი მაინც გაიძეჭა. ესაა პირველი
წიგნი ქართველი პოეტის, რომელიც გაძეჭდილა სფაცბოლი". (7, 156).

რომორც "შავი ვარსკვლავის" 1926 წელს გამოცემის დაბაზე
ნარჩერილი შენიშვნა გვაუწყებს, სფაცბოლი პოემა გაუძეჭდავთ ათასი
ტარის ოდენობით (143).

პოეტის გამრუნების შემოქმედ "შავი ვარსკვლავი" მცირეობები
შემოქმედით გაიძეჭა ჟურნალ "მიათობი" (1925 წ. II 11-12), ხოლ
სარცე წიგნამ გამოიცა 1926 წელს, შემოქმედი სრული სახით აღარ

გამოცემულია. 1958 და 1972 წლების პოეტის რჩევი კრებულებში შეფანირია მხოლოდ ფრაგმენტები ამ პოემისა, გადაცემი ღირისები ლექსების სახით. ვფიქრობ, სასურველია, რომ მკითხველმა სრული სახით მიღოს, როგორც "წმინდანიანი", ისე "შავი ვარსკველავი".

პოემის სათაური "შავი ვარსკველავი" მიზინვირისთვის ძირვის და მწუხარების სიმბოლოა, ამის შესახებ თვითონვე წერს შესავარში: "ეს ტახტენებზე ჩემს სახეოს ავარ, ბერი ღამება მღოვის ვარსკველავარ" ¹.

"შავი ვარსკველავი" ავტორის განცხებს, მის სინამდებარეს ძაღლობვაცემს საბოლოოს მიუფლების გამო. მასში მკრთალად, მარრამ ჯერ პირებ დეველება "წმინდანიანისთვის" ღამახასიათებელი სახეები, ძაღლობილებანი. "შავი ვარსკველავი" საქართველოს ეძღვნება. გამოსაზრიველი აქ სწორებ ეროვნულ-პატრიოტული თემაა, რომელიც საკმაობ თრიტინალურად და მაღალ მხატვრულ ღონებებს გადაწყვეტილი. პოემის ჭაღეული თავები (III; IV) შთამბეჭდავად წარმოგვირდენენ საბჭოთა ხერისუფლების წინა ღონებს.

რაც შეეხება პოეტურ ოსტაცობას, ლექსის მხატვრულ ქრერაბობას, მის გარემონტ მხარეს, "შავი ვარსკველავი" ამ მხრივაც წინ გადამდებული ნაბიჯი იყო. შ. აფხაიძე ამის შესახებ წერს: "გაცილებით მეტი სიჩინდე, გამდვირვალება და დაუდებაა ლექსის როგორც ცეკვის, ისე შინაგანი ძარღვის მხრივ პოეტის მეორე წიგნში "შავი ვარსკველავი" ... ეს არის მოთქმა საკუთარ მიწას, ცას და ჰაერს მოწყვეტილი აღამიანისა... მეტობრების, გაფოვებული სიცვარულის ფონზე წამოიჭრება პრობლემა საქართველოსი, ამ პრობლემის უშუალო განცხადა მოცემული "შავ ვარსკველავში" (150, 45).

1. ლექსები გამოწინებულია 1926 წელს გამოცემული წიგნიდან "შავი ვარსკველავი".

პოემის უძრავეული თავები ღამოუკიდებელი ღირიკული ღესების შთანებზე მიღებას ფოვებენ. საერთოდ, "შავი ვარსკვდავი", მარატი მხა- ცორული ოსტატობით, საინფერესო მეტაფორებით ღა კარტარ მიგნებული პოეტური სახეებით, განსაკუთრებულ აღიღის იჭერს მიწიშვილის პოე- გისში.

პირველივე სცრიქონები: "გეონდა სამშობლო საცვარელი ღა მისა- მოვა, რად მენანება ღახდეჩირი შენი ღვარები"- გასაღებია მთელი პოემის. უმთავრესი ქრისტიანი ამ წანარმოებისა არის სევდა სამშობ- ლობე. მანურის მიწას მოწყვეტილი მწერლის ღრმა ღანცები აისახა მის ღოკუმენცურ პროგაშიც. "ეპოპეაში" ნ. მიწიშვილისა ხაგი ღაუსვა, სუ რაოდენი ახოველმყოფელობით ესახის მიწა აღამიანს, რამდენ რამეს განსამღერავს იტი პიროვნების სურიერ სამდაროში. იტივე აჩრის ღაცა- რებური პოემის სცრიქონებში- "საქართველოსაკენ ოცნებაში ცვერამი მივერით ღა ცვერას კური სამშობლოთი მოკონილა".

ღირიკული სიღრმით, ღანიცხის სიწრფელით გამოირჩევა პოემის მეორე თავი, რომელიც აცორის ღრმა სიმარტულს, სამშობლოს გირ სიცვა- რუს გარმოგვცემს:

ღაჯბერავს ქარი საქართველოდან
ღა მოგონებას ღავდვები ჩქარა-
ასეთი ბერი რად მომეროსა,
რად ავეკიდე კარიბან კარა.

- - - - -
მაშინ ღავინევ აისკენ ცერებჩე,
ღავიმართები, გულს ღავაქორებ.
ღა საქართველოს მზიან სერებჩე
ცრემირიან თვარებს ღაღავაქორებ.

მსმაცხი განწეობილება მთელ პოემას ღასრევს. ხშირია შავივო- ბის აღმილების მონაცრება; -"სოფლის საცდარჩე მიაფოვე შენი მერ-

ქართველი... ეხდა კი ნამობ, რომ ჩაგიგდა თვალებში წყალი...".

სამშობლოან ღაშორებამ პოეტი წარმოშეს ერთდღარი მიჰილიძე-
მი საქართველოს ისტორიული ღა კულტურული წარსულისამი, რაც ასე
მკეთრად აისახა პუბლიცისტურ წერილში "ფიქრები საქართველოზე".
ამ განწყობილების გამოძახილს "შავ ვარსკველავშიც" ვხვდებით. ნ. მი-
რიშვილი ერთდღარი ღაფლებით კითხულობს: "რა არის საქართველო თევე-
ნის ფიქრით - სინამდვილეა, თუ ცყვირი მოტონირია. რაღაც საქართველო
მარტო მესრი ღა მარტო ხიბი... საქართველო ნისრია ღა ბურუსი. ერთ-
წერტილიც დარცი".

ამ პირები:

მე საქართველო შევრი ვეძიე

ღა ვნახე მხოლოდ ბუნროვანება".

ამგვარი გამწყობილებით შეემნილი სტრიქონები პოემის მთავარ
თემას ვერ ცვლის. მირითადი აქ მაინც პოეტის ორმა სიცვარულია სამ-
შობლოსამი.

"ფიქრები საქართველოზე" მართოვანებს ნ. მირიშვილის მიჰილის-
ტირ ღამოკიდებულებას კასიკური მწერლობის ღა რაც ყველაზე. მიუცე-
ვებელია, შოთა რუსთაველისამი. სრულიად საპირისპირ ტანწყობილე-
ბითას შეემნილი პოემის XVI თავი, რომელიც რუსთაველს ეძღვნება. პო-
ემი აიგივებს რა რუსთაველს ღა საქართველოს ("საქართველოში არ
დოფილა არც ერთი მეფე ღა საქართველო მოაპარია შოთას გარეშე"),
ქავალი "ვეზების ცდაოსნის" ურიეს წვდირს ხერავს უართველი ერის
ზიზიკური მოსპობილან გაღარჩენაში: "საქართველოს ბეჭს შოთა-ომერთი
მარტო მანაგებს; მარატისობა საქართველოს მან ღაუფლეა".

"შავი ვარსკველის" რიტი აგრილები ღრმა მეღანქორიურობით
ხასიათდება: "ჩემი ცხოვრება მწარე მწვერია ღა მცველი ჩემი თვალე-
ბით საცსე" - წერს პოეტი, მაგრამ აქვე მიღვითითებს, რომ ასეთი ტან-
წყობილება მასში იმედების მაცრუებამ, უცხოეთში მატაფანირია "ტან-

ბირებულია მოეგბია" წარმოშვეს.

ფორმის მხრივ საინტერესოა პოემის III-IV თავები, საღაც მწერალის მოგვაცა საძფოთა ხერისუფლების წინა მოეგბის საქართველოს მთამწეფებრავი სურათები: გარბეული ქაჩები, "სიცივე, ვაება", საყოველო და ბაიაბულობა, მოღორინი და მოეღვარება.

ასეთია თემა და ასეთივეა ლექსის გარეგნული სახე-გინამიური, აჩეარებული, ფრაგმენტული, თითქოს ეპიზებისგან დაფლეთილი და მიმოფანცული სიცდვებით: "ეპიკა. სცივა. ისეთი შამთარია. პოეტიას სცივა. ქუჩაბე მიქრიან მოღუნული პაცები... ჰევირიან იქანონია. მიმოფანი, იქანონია ერამცავები... ხელიან ხელში გაღარის ძაბეთები, საღაც მთავრობის საღმომია. რა ამბავია ასეთი. ომია. ომია...".

პოემის ამ ნაწილის შესახებ შ. აფხაზი წერბა: "რეალური სახე-ები რევოლუციის პირველი წლების. სახეები, რომელიც სციღვებიან თითქოს სინამდვილეს და... ფანტასიკური, ირეალური გაღარიან, ისე, რომ იმოც ბროკის "თორმელი" (150, 45).

"შავი ვარსკვრავი" ნ. მიჩიშვილის პოეტური ოსტატობის ღახვე-ნის, ეროვნული თემატიკით მისი ღაინტერესების, სიმბოლისტურ-გეკუ-რენტური ძანწყობილებების ნაწილობრივ ღამრგუნვის და რეალისტური მწერლობისკენ შემობრუნების ნათელი ღაღასცურება იცო.

"მთელი პოემა არის... ამთებული... სასოწარპკვეთილებამდე მისური მწერალებით, გაუძიარავი ინტიმით და მეტობრობით, რაც მამდევილი პოეტიას... პოემა ღანერილია შეუწელებელი ფემპერატურით და შინაგანი პათოსით... მარბეჭილი სცრიუმებით მობოჭვილია მთელი პოემა (150, 45)" - წერბა შ. აფხაზი.

ნიკოლო მიჩიშვილი, საერთო, უფრო მიაღწი სუღიერი ფავილების ძამინძალუელი პოეტია, ეირე ნატი ღირიკოსი, მაგრამ ბერნიერი ძამონაპრისები მაინც გვხვდება მის პოეტიაში. ღირი სიფაქიბით და სიღრდელობით არის გამზადარი ღერსი "სიცვარუს", რომელიც 1922 წელს

სტამბოლი შეუემნია ავფორს. ეს ღერსი ძრითობის ნაციფი მაღმოცე-
გის, ამაღლებული მანციფი, შესრულების თსტაცობით ქართული საცრდი-
არო ღირიკის საუკეთესო ნიმუშებს არ ჩამოკარგება:

ეძვიპცირან მოფანირი დაღამუს,
აფირება ღავრომირი რითმების.
ვიცი— ბერი ჩემბე არ ღაითმების,
არც ნაღველი ეფირსება მაღამოს.

შენ მნახურობ კარის ეკრესიაში,
საღაც სწირსცს ღეკანობი ღიანოს,
განიიკითხე შენს მონათა სიაში,
ან მიცირებ რჯულს სამაჭმარიანოს.

ამას მოსხევს მშვენიერი პოეტური სახეებით აღსავსე სცრიქო-
ნები:

მეძახი ღა კი ვერ მაგემხილები,
მემაცება საჩვენი საწყენზება.
მესიჩმრება შენი თქროს ღირები-
რვისისმიშობელო, მიმინოთი ახენზება.

ეს ღირიკული ღერსი თავისი თემაციით, შესრულების სიმსუბუ-
ქით, ფორმით, მნიშვნელოვან აღვიტა იკავებს მიწიშვილის პოეტიაში.

1924 წერს, პარიზში, საპერობიდე "სანცეში" ღაიჩერა ღერსი
"სამშობლოს". საფრანგეთის მთავრობის, მემიშევიკური პარტიის რიჩე-
რების მიერ პოეტის პოლიტიკურად არასაიმებრო ძალობხსებებამ, ცევნამ,
ღაპატიომრებებმა, კიდევ უფრო გაამძაფრა მასში უცხობის, სამშობლო-
ზან ღაშორების მუანჯელი გრინობა, რაც ორიგინალურად ღა მარალი
თსტაცობით მაგრივი ღერსში:

ო, საქართველოვანი წიგნი, ჩუმარ მაღასაშელო,
მურისცენაში ჩასრესირო, სიკეთევა წმინდა.

შენი წყლულებით მინდა მუღი მეც ავაყრელო,
 შენი სახელით ტახარება ათასჯერ მინდა.
 გირი ტრდიარის მეც ღამარტი მძიმე უღელი,
 გასწონე მუღი, სიცვარულის მნივანა ისრით-
 მე, თავმოჭრილი, წამეშაში შეწუხებუღი
 გეამბორები, სახსოვარო, სისხლოვან კისრით.

საზოვარებელ ცოდნის პერიოდში, 1922-1923 წლებში შეიქმნა
 მისი "გარდაცვალება", რომელსაც ავტორი "პოემას" უწოდებს. მანარჩო-
 ები ორი თავისაგან შემოტკიცებული არის არა მარტივი მარტივი მარტივი
 სურიერ განწყობილებებს ტაბიობულების. სიმბოლიზმის პოეტის უმება
 ფართო გამოტკიცებული არის არა მარტივი მარტივი მარტივი
 მარტივი მარტივი მარტივი მარტივი მარტივი მარტივი მარტივი მარტივი
 (67).

ამავე თეატრალური უწოდებს ნ. მინიშვილი პრობაული ფორმით
 დაწერილ "გარდაცვალებას" პოემას. ვფიქრობთ, ეს ნაწარმოები იმ დე-
 მაცური რეალის ნაწილია, რომელიც მინიშვილის ღოკუმენტურ მანარჩო-
 ებები აისახა, ორონდ მეცი პოეტურობა და ღირიბი ახდავს.

"გარდაცვალება" 1926 წელს დაიბაჭება ჟურნალ "მნათობილი" (N2)
 რა იმავე წელს გამოიცა ადამი წიგნში. სპეციალურად ამ გამოცემის-
 თვის საწერილ შესავარტი ავტორი წერბა: "წინამდებინი", "შავი ცარს-
 ჯვესები", "გარდაცვალება" ეს ერთი მთელი გზაა პოეტის და ადამია-
 ნის. ამ გზაზე არ იყო სიცარბე და კომპრომისი. პოეტის მე მივყვე-
 ბი მხოლოდ საკუთარ გულს და, აღნათ, ესაა მიმეტი, რომ მე, რომორც პო-
 ეტი, ჩამოვრჩი ღოვანი ამოხებული ღროის არცუალობას, რომორც
 პოეტი, მე შესაძლებელია, დავრჩე ჩარსულში. მაგრამ მოებერების,
 ნამდებაობის და სიცოცხლის ღობიკამ მე გამადანსწორა თანამდებო-
 რებასთან, რომორც არამიანი" (6,5).

ნაწარმოები სიცვალ "გარდაცვალება" ნ. მინიშვილს გამებუ-
 ლი აქვს, რომორც განახლება: "გარდაცვალება არ ნიშნავს სიკერილს...

აუ არის სურვილი...მანახებების" (6,12-14). მას სწაოს, რომ ამგვარი "გარდაცვალების" შემჩერ იძარება ახარი აღამიანი: "მიზრა ვწახო, რო- უ მე ღავაჩერებები უძერულებით გაცემირ საკუთარ ღებს. მაშინ ვიქენ- ბი შემიერი. მაშინ ღაიძარება პოეტი, რომის სახელი ჯერ არ ვიცი. და ვწახავ საქართველოს მაშინ" (6,22).

"გარდაცვალების" კვდავ მამრიელა აჩრეული პერიოდისთვის ღა- მახასიათებელი ღეკადენცური გამწყობილებანი, მარცობის მიადრი გან- უდა, უსიხარუობს, პესიმიზმი, რასაც ავფორი ძაღლე მუკივრეულად კანიცრის: "წინამდებიანი" ღამეუდრა განმეორებით... აემთო განმეორე- ბით უცხელი საჟირები" (6,18). მისთვის უკვე მიუღებელია ასეთი მო- ცივები ღა ამიცომ ხამგასმით ამბობს: "ეს წიგნი... არა ცარ მე... ეს წიგნია ის, რასაც მე ვერავ. რაც მე არ მინდა, რომ ვიდვე" (6,17).

ამგვარი განცხადების მიუხედავად, უცხოეთში მყოფი პოეტი თავს ეკრ აღწევს ძველ გამწყობილებებს, სამშობლობაზ ღაშორებამ მასში თით- ეოს ხელახლა მოახდინა განვლიბი ტჩის მივეღირება, მაგრამ მიწიცვილი უკვე იორად ვერარ ეძუება ამას, პასირაპ არ ემორჩილება ივებს.

პოეტის მიზანი არარ არის ცხოვრებირან განმგომა, სიცოცხლებე უარის თქის, პირიცვი, იგი აეკავენ იღვევის ღა წერს: "სიცოცხლე თვალ- წარვარდნილი არის მაინც სიცოცხლე... მე ვღებულობ სიცოცხლეს იორი- ანარ, მე ვიხჩები სიცოცხლის წყურვილით" (6,28). ხოლო მეორეგან: "მე მწამის ქვედანა ღა მწამის, რომორც ჩემი თავი" (6,15).

მანარმოები ღირ აღვირს იქერს ბავშვობის შთაბეჭდილებები, საჟართველოს ბშობლიური აღმირების მომაცრება, მშობელი მამის გახ- სენება, შვირის ბერი თვალაცრებილებული ღება.

"გარდაცვალება" მთავრება ნ. მიწიცვილის გამოხმოვებით ეცრო- ჟართან: "მშვირობით ეცროპა... შინ. შინ. სახლისკენ. მიწისკენ. ჩემი მიმა ღა ჩემი თავსაჭრიამო ღება. გარებია შესწყვილეს თურდე ჩეკვა ჩემის სოფელში. მაგრამ ხარები ისევ ბოავიან ჩეკვენსას, პკოცნიან

მწვანე მიწას და ეღიან ბაკარგურ პატრონს" (6,30).

"გარდაცვალება" შემჩერ აღარ ძამოცემულა და ამჟერა, ქართველი წკითხვებს თითქმის არავითარი წარმომადება არა აუცს ფორმით და ფერადიკით ამ საინტერესო ნაწარმოებზე, რომელიც საბერძნებელის პირველი წლების ქართველი ინტერიერების ერთი ნაწილის სურიერ განწყობილებას, მისი "განახლების" სურვილს მიაფრა წარმომვიდრებას.

"წმინდანისი", "შავი ვარსკვლავი" და "გარდაცვალება" 1926 წელს, ნ. მიწიშვილის ბაბრუელების შემჩერ გამოიცა ააღვ წიგნებად და მკითხველს თვალმამრიც დაანახა ავტორის შემოქმედებითი ძმის განვითარება, მისი სამწერლო სახე.

ამ ნაწარმოებების შესახებ 1927 წელს ბ. ჭრემფი წერდა: "მიწიშვილი მოქადაქე სურ სხვაა, ვირწე "წმინდანისი", "შავი ვარსკვლავის" და "გარდაცვალების" ავტორი. პოეტი შეგის ახარ მოქადაქეობრივ ცხოვრებაში, როგორც მისი ერთ-ერთი პრაქტიკოსი, მაგრამ მისი პოეტური ბუნება ისევ ივერი ღიცერატურული ფრაგიციებით სუნთქავს" (129, 135-136).

სამშობლოში ბაბრუელების შემჩერ ნ. მიწიშვილი აუცილებელი ურთეშობისა და საგორგო მიმდინარეობის საქმიანობაში ჩაება. შეემნილი ვითარების მართვის თვალით განვითრებამ იგი საბჭოთა საქართველოს საბოლოო მიწიშვილისა და აღიარებამდე მიიცვანა. ჯერ კიდევ 1924 წელს, პარიზში ყოფნის ბროს იგი წერდა: "არსებობს მხოლოდ ერთი ძეგი, ერთი რეალის და ვისაც სწამის ქართველი ხარხის მომავარი, ის სწავლის შემნებით და კეთილშობილებით უნდა შეუდევს ამ გზას საბჭოთა საქართველოს სამსახურისას" (154, 64).

1925 წელს აქვე დაწერა მიწიშვილია ცეკვი "პროცეციალიცის", სახად ამ არჩევანის სისწორე კიდევ ერთხელ დააბასტურა. შეიიღება ეს ცეკვი თავისი მხატვრული ღირსებებით ან მრჩევითავეს, მაგრამ იმი მუღმრდელი ამონათევამისა მოქადაქის, მწერლის, ვინა ირწმუნა

ახალი ქვეყანა, მისი გარდამცმელი ძაღლი პოეტი ასე მიმართავს
კროლეფარიატს:

მინდა ვიმორო აწი თევენტე, კეთილო იმებო. -

აეჭხდს ჩავუკიდებ სიცვარულით ავსებურ სხეულს,

ჩემს ღამრუნებას თევენი ხმაც თუ ღამოზება,

მეც ძამოვყევები თევენს ძაირაჭს, მრიოლიდ ღახეულს.

როგორც მოქალაქეობ, ნიკოლო მინიშვილია პირველივე ღირგამ მი-
იღო საბჭოთა ხელისუფლება, აქციურად ღარგა ახალი საეპოველოს მშე-
ნებელთა მვერბით, მაგრამ, როგორც პოეტს, ერთბაშად გაუჭირდა მხაცვ-
რული პოტიციის შეცვლა.

1925-1932 წელი შემოქმედებითი გარდაცესის პერიოდია ტინი-
შეიღის პოეტიაში. ამ პერიოდის მის ღესებში: "პოეტი აღმშენებლო-
ბაში", "პოეტი", "ათი წელი", "თბილისირან ორჯომიცისები", "უსახელო",
მართალია, იმი ახალი საეპოველოს მეხოფბერ წარმოგვირება, მაგრამ
მასში აკრ პირევ მვხვდება წარსულის გავლენები, ეჭვი, მერცეობა.

ღესი "პოეტი" 1925 წელს გამოაქვეყნა ნ. მინიშვილია (155)
და იმი აცფორის რჩეულ გამოცემებში არ არის შეცანილი. ისევე, რო-
გორც "გამშედებაობის მარში" ეს ღესიც გამშედებაობის, მრიოლისა და
აქციური მოქმედებისკენ მოწოდების შემცველია:

საკუთარ სისხლით გაგარდე ღმერთი

და უკვდავება მშობერ მინაბე.

თავდაცინდებით თუ ვერ ამღერდი,

ვერ აენთები ცარსკვლავარ ცაბე.

1925-1932 წელი ნ. მინიშვილისთვის უფრო აქციური ღიცერაცუ-
რები და საბოგაოებრივი მოვაწეობის პერიოდია, ვიზე შემოქმედე-
ბითი სიუხვის ხანა. სწორებ ამ გარემოებამ ათებევინს მწერას: "მწყის
ჩები ღესი ისე ხშირად ღვეს რომ არ მოერის, მაგრამ ჩემს ხელში
ჩემსად მოერის წიგნთა ფირსუი" (156).

ღესი "პოეტი აღმშენებლობაში" 1928 წერს უკრინარ "ქართველ მწერლობაში" ღაიბეჭდა (156). მას სათაურად პეონია "პასუხი პაოცო იანვირს", ხორ შენიშვნა გვაუჩეუბა, რომ იგი ეძოვნებოდა "ამხანაგს, რომელიც ღესი შემიკვეთა". ღესი ღათარიღებული იყო 1927 წელს ოქონიშვილი, მინიშვირის რჩეულ გამოცემებში კი (1958, 1972), იგი არა-სწორად 1929 წელზე არის ღათარიღებული.

"პოეტი აღმშენებლობაში" ერთმან ახსნას წარმოაჩვენს, თუ "სა- ბი წერილარი" პოეტის ღესი რაცომ "არ ღასცამბულა". ბუნებრივია, საყურადღო ღა საგამომცემო საქმეებით ღაცვირთული მწერალი თავისი შემოქმედებისთვის ითრარ ვერარ მოიცირა: "ვერ მოვიცარე... სურ არა მაქვს ღრო მოსცენების, ღესი კი ითხოვს ბევრ შარაშინს, ღროს ღა წვარებას". ახალი ღრო შემოქმედისგან მოითხოვდა აქციურ ცხოვრები- სეულ პობიციასაც. ამიცომ წერს მინიშვირი: "ღოვს კი პოეტსაც, რომოც ყველას ჩვენს ქვედანაში, ავარებულებს თქომბერი პასუხისებას. ის არ მოითხოვს პოეტისცან მარტო შექებას, მოითხოვს საემეს, სისხლსაც, ფლისაც...".

ამის მიუხედავად, მინიშვირი არ გამოთქვამს უკმაყოფილებას. მას შემნებული აქცე, რომ ასეთი მოღვაწეობა ბარხისთვის არამაქრებ საჭიროა, ვიბრე ღესი: "ღა ღავთმე ღესი ჯერჯერობით სწორებ მისა- თვის, ... რომ მაძღვანელებს ჩემი ხარხი გარეთ ღა შიგნით".

მართალია, მინიშვირი აცხადებდა: "მე ვერდი ახალს, ძველი ურება, როგორც მირაჟი", მაგრამ 1931 წერს ღანერილ ღესში "ათი წე- რი" (ღესი სათაურით "მოგონება" ღაიბეჭდა 1933 წერს (157) პოეტია ბერებიღარ აღიარს, რომ უმტკიცნეულოდ არ მომხდარა მისთვის წარსუ- რისამ მიღებული გამნეცობილებების უარცოდა ღა ახრის შეთვისება:

ამხანაგებო, ორივე მხრიღან

ამ წერის ფარა მისრესა მვერებს:

მარჯვივ- წარსული მაცარს მაყრიბა,

მარცხნივ - ახალი მინტრევება ღმერთებს.

ორ ბანაკს შეს შევიქენ მიგომი -

სიმართლდ ჩამრა აქაც და იქაც...".

იორი არ იცო ნაუცაბთევად, ხელაოებით უარის ფერია იმ ცრაბი-
კიებზე, ღისერაცურულ-ესთეტიკურ შეხედულებებზე, რომელიმაც მისი
პოეტური სამიარო ჩამოაყარისა, "სჭირდა ივერისთვის უარი მეთქვა და
გამოეტერა წარსულის ჰანგი", ამ განცხადების მიუხერავად ნ. მინიშვილი-
რი მარე ღარნძებულა, რომ არავითარი სხვა, მესამე ქმია არ არსებობდა
არც საქართველოსთვის და არც მისთვის: "ძველი ოცნება ღულირი გამრა
და მესამე ქმის გაერთი იმერი... და გაამჟამად, რომ ქვეყნისათვის არ
არსებულ თრი ქმის მეტი".

პოეტი ირჩევს ერთადერთ მიმართულებას - საბჭოთა საქართველოს.
მიშრობერთა სამსახურის ქმას და ეს უკვე მერყეობის, ეჭვის საბოროო
მარაჟრა და უარყოფა იცო: "ეს ავირჩიე ერთი ქმა - თევემთან, მიშრობე-
რის ქმით - მიშრობერის კაცის".

1931 წერს ღამერიდი ლექსი "თბილისირან ორჯონიშვილებე" (158)
ახალი ცხოვრებისაჩინი მინიშვილის გულწრფელი ღამოკიდებულების გადას-
ტურებაა. პოეტია უმოქანა განახლებული ქვეყნის შვილის, მთელი კაცის
შრომას: "ღოვ იმისიც წერაქვე აპობს შავს კიდესა მთისასა, ის აღუ-
ასწებს სიმღერას აღაღოადებულ ქვისასა".

1932 წერს უკრაინი "მწამობში" ღაიბეჭდა ნ. მინიშვილის ლექსი
"ესახელო", რომის შესახებაც იმავე წერის ღეკემბერში მწერალთა კავ-
შირის საბჭოს პირველ პრენუმბრე კ. რელადემ განაცხადა: " მინიშვილი...
რომ ჯერ კიდევ თავისუფარი არ არის ივერი აბრებისატან, ამას ნათაა

1. ღერსები, გარდა იმ გამონაკრისებისა, საბაც მითითებულია ბე-
ჭრებითი ორგამო, გამოწებულია 1958 წერს გამოცემული ნ. მინიშვილის
წერეულიან.

ამჟკიცებს მისი ახალი ღერსი ("ტნათობი" განეჭირი) ... ამ ღერსი ნ. მიწიშვილი გასცინის თანამდებარობის საკითხს" (159).

რევოლუციის შემდეგ იფერაფერობის მეტად მწვავედ გადა "თანამდებარობის" საკითხი.

1932 წლის ფეხურვალი თანამდებარობისა გა მოკაცებირეობის საკითხის შესახებ მამართურ გისკუსიაზე რ. მკერძოები მანაცხადა: "ასეთი განწყობილება ბევრს აქვს პროცეცინერობაში, თითვის ორი მოჩინააღმდეგ ბანაკი არსებობს გა აქეთ წამოსურ კაცს, ძაღიან გურითაც რომ ტორიორეს, არ ხვევება მეტობრული ხელი, ეს კი ხელისკვრას ნიშნავს. საჭირო არის ერთგვარი გახმარება გა ამაღამარები აფინაფეროს შექმნა იძათ მიმართ, რომელიც მოჟიცება მოგიამ პროცემწერობისაკენ" (160, 4-5).

ამგეარი გამოყიდებულების შესახებ წერდა ნ. მიწიშვილიც:

მიაღწი მავყვები. თანამდებარის სახელი, ჩიმი

მე, სურ ერთია, არ მეორსა, ვერ შევიძინე.

მომაკევინებელ გარაზების გამჩეობა ჟიმი-

მე გარაზილი ვჭაბე თურმე, ვსვი, გავიინე...

ვრიშობ, რომ ახალ უსამევეობა გარავისარე,

მოგით, მიშვეღეთ, თავს ნაცარი გარავიდარე.

ღერსის ირონიულია ფონდა აღმოფობა გამოიწვიას პროცეცინერათა შორის. კ. მერაძემ, მისი აზრით, "ერმაკურად გაწერილი" ეს ღერსი თანამდებარობის საკითხის "გაცინვად". მიიჩინა, შ. რაზიანისა კი "გურკუევობად" გა "მიკიბ-მოკიბულობად" აღიარა იტი (161, 82).

შ. შორენფი აღმიშნავდა, რომ მიუხედავად ღერსის "ჩვეული თს-ტარობით გა მონეობებით შესრულებისა", ავთორი პვდავაც "ორმატობის რკარში მომწყებელი" რჩებოდა გა პრობერია, "პოეტის გამოჯირებულებისა ეპოქასთან", რომორც საერთოდ მიწიშვილის შემოქმედებისას ეპოქასთან".

დებაში, აქად "გადაუწყვეტილი" იყო /162/.

იყო უფრო კატეგორიული მოხარულებიც: "ნ.მიწიშვილის უკანასკნელი პრიდუქციის ღამარასიათებელია ღაუსრედებელი რყევა, პერმანენტული გაურკვევლობა, ბურუსი. ამ მრიცვ სანიტარია მისი ღევსი "უსაბერო" ... ნ.მიწიშვილის განუწყვეტილ რყევას, მის საჩიფათო ნაზომებს ბოლო უნდა მოედოს" /59/.

ბურებრივია, ამგვარი ღამოკიდებულება მძიმე კვადს ტოცებდა პოეტი, რომელსაც გუდრწფელად სურდა ააადი ცაოცერების მიღება და აღიარება და თავისი პრაქტიკული მოღვაწეობით, შემოქმედებით, სამწოდა საქართველოს სამსახურში იღება.

ქართული ღიტერატურული საგოგაღოებრიობის ერთი ნაწილი გრინგორი მიწიშვილის შემოქმედებით ეცოდულიას, მისი პოეტური ოსტატობის ამაღლებას, ღარვეწას. კერძოდ, მ. ჭაველა რაგიგასმით აღნიშნავდა: "... მიწიშვილი თავის უკანასკნედ პოეტურ ფაქტებში გვაძლევს ძაღიან საინტერესო ძვრებს... თუმცა ჯერ კიდევ მერყეობასა და სიძნედებზე ღაპარაკობს ბევრს უკვე ძრო არის მიწიშვილმა ეს მეტად ღიღი ოსტატობა... გამოიყენს" /163, 22-23/.

1933 წელს ნ.მიწიშვილი ორად-ორი ღევსით წარსდგა მკითხველის წინაშე - "როგორსაც თავდება გამოარი" /ჟ. "ღროშა", ქ 13/ და "ღღღ ვაჟები ღოვ".

ღევსში "როგორსაც თავდება გამოარი" პოეტი ღაუჭარავად გამოიწვანდა და თავის შინაგან წუბილს რაპტური კრიტიკის ტენდენციერი ღამოკიდებულების გამო /"რომ რითმას თიბავს კრიტიკის ცედი"/, თუმცა მაინც სავრცობი იყო აკტორის აქტიური პოზიცია, მისი სურცილი, ებრძოდა და ემილვანის არაღი ყოფის ღასამკვიდრებდად: "გასწი, იარე, არად ცეცხლში გამოიწარე, პოეტის ტვირთი ეპოქაში ატარე მძიმე და მაშინაც კი არ შესწავლით გმირული მარში, ერთის მეტი რომ აღარ ღავრჩეს მავ ჩანგრე სიი" /164/.

1933 წლის მაისში გაიწერა "ღოვ ვაცეროო", ხორ გაიძეჭდა 1934 წელს ეუთაისის ტაბეფში "სიცევა გა საქმე" (165). აქ კვლავ საპრაულის პოეტის უჯმაცოდილება "გუშინჩელი ღოზ", იმრითობა ერთ-გვარი შიში მომავრის: "გა მეშინია არ გამავიწყებეს წვრილ საქმეებში ეპოეის აჩრი. უბროდ მარჯვენა არ გაგამიწყებეს, სიკერილა ცორი არ გამკრას ბასრი".

თუმცა ღერსის გასასრულს პოეტი გამოთქვამდა იმერს, "რომ გამცარებულ ვწერო წიგნები გა ავამღებო ეპოეის თემა".

1932 წლის 23 აპრილის გამცენილებამ საფუიველი გამოაცარა ვიწრო ჯდულურ პრიციპას, მაგრამ 30-იან წელში მაინც ტრადიციულობა არაობიერულობა გა ჯდუფობრივი ფენის მცირები, ესაფუიველ უარცოდა ეფორი თანამდბავრი მწერლების გა არარსებული "გაგამიწყების" აღმოჩენა ნათ შემოქმედებაში. ამავე პოტიციისამ იქნა შეფასებული მიწი-ცირის ღერსიც: "ნ. მიწიშვილის, რომელსაც კარტი ღერსები აკეს, გას-წერა... ღერსი "ღოვ ვაცეროო", ... რომელიც არც მწერალს გა არც მკითხველს არადერს შესძენს გა მხოლოდ იმას აგასცურებს, რომ ხანდა-ხან ნ. მიწიშვილს იპვრობს ჩროის შეუფერებელი სურისკვეთება" (166).

მეცარ ნაცოფიერი იყო ნ. მიწიშვილისთვის 1934-1936 წელი. ამ პერიოდში შექმნა მარ "ახალი მოებანი", "კანოს ძები", "ჰავი მურაფის მოჭრილი თავი", "ღარო კეცხოველი", "წითელ გრობას პოლია-რურ ბოვაში", "კორეიბა", "პროცეთები გამარჯვებული", "წერილი სერგო თრჯონიკიძეს იმერეთიბან", "ღიღა", "გურიაში", შოება "წითელი გა შავი" გა სხვა. ამ ღერსებში იმი საბოლოო ფოვებს წარსულის ფოვე-ბისა მავლენებს, მერცეობას გა მცკიცებ გმება სოციალისტური რეა-ლიტოს გძაძე.

ნ. მიწიშვილს კარტა ესმოდა იმ მოხხოვების სერიობულობა, რაც ახალმა გრომ წაუკენა ხელოვნებას, მარ საბოლოო უარყო მწერ-ლობის ძველი გმებიც განვითარების შესაძლებლობა გა 1934 წელს პოე-ზიის საკითხებზე გამართულ ღისკუსიაზე მანაცხადა: "ახალ კი, როცა

ახარ ურთიერთობას მცტიცერ აქვს მოგვიცელი ფეხი, როდესაც უკვე არა-
ეითარი ეჭვი არ არის შეემნირი ურთიერთობის სიმფიციესა და რეალობა-
ში... ასეთ პირობებში პოეტისაბმი მიღობობა უკვე სხვანაირია, პოეტის
ამოცანებიც მეტად რთული და მაღალი... ხელოვნება არ შეიიღება იმ
გზით რა სახეებით მიღიოჩეს, როგორც წარსულში" (167, 36).

მწერალის სწორად მაიტო ქართული საძჭოთა მწერლობის დანიშ-
ნულება და ამოცანები." პოეტის საკითხი... წდებობა, დოვერზეის
და ვფიქრობ, ეხლაც მაღაწყდება პროცესის ვერტე... ახარი ქვეყნის აშე-
ნების პროცესი, ინდუსტრიალიზაციის ნიაბაგმე და იმ მინტვრებრე,
საბაც ადამიანი ქმნის ახარ ცხოვრებას" (167, 32)- წერდა იტი. ეს იცო
საძჭოთა ხელოვნების მიზნის, მისი არსის და ორიენციაციის ღრმად გა-
დება და მაანალიზება.

მინიშვილი მთელი არსებით იცავდა სოციალისტური წევარი მინი-
ერთ-ერთ ძირითად პრინციპს - ხელოვნების ხარხურობის მოთხოვნას. ჩიქო-
ვანის შემოქმედებისაბმი მიძღვნილ ღისკუსიაზე მწერალის ეს ტან მთე-
ლი ეართული მწერლობის განვითარების ერთსახურო სწორ მინართულებად
მიიჩნია: "შემოარიცი პოეტია... ეს არის პოეტია ხარხთან მისევის.
ისე, როგორც იცო ქართველი ხარხის სურთან დამთხვეველი აკაკის პოეტია,

ასევე უნდა ღაებოთ ეს ქართული პოეტური შემოქმედება ეართველი
ხარხის მრახვებს და პოეტი უმრავ იცოს გასამები ამ ხარხისათვის" (168, 51).

ეს პრინციპები ნ. მინიშვილის თავისი პოეტური მოღვაწეობის
სახელმწოდებლის დებულებებად გაიხარა. 1934 წელს გამოიცემისას
ლექსებში: "გამაფხურის შემოქმედება" (169), "განწყობილება" (170), "გა-
მარჯვებული პროცესი" (171), პოემაში "წითელი და შავი" (172) იტი
ახარი საქართველოს გურიაშვილ მეხოდებებ წარმოდვირებას.

ლექსებში "განწყობილება" მწერალი კიდევ ერთხელ მიუბრუნდა
ბავშვობის შთაბეჭდილებებს ("სურ უმიმდებობ მოიგონებ სოფლურ ქალა-
მანს, სუსტი ნაბიჯი რომ გაასრულა"), უცხოეთში გარაფანირ მიიღე ღოე-

ებს და აქვე ფიციტით მაისმის მისი სიცყვები:

რომ გავხედე წირსი დინურებში ხახებურ ფიცის,
საძჭოთა გმირის უაჟკაცური ტურით საწი
და ჩემი ქვეყნის სურნელოვან უნაზეს მინას
შეურცხვენელი ვაჩვენო სახე.

არციციკის გმირებს მიუძღვნა მიწიშვილის ღერსი "წითელ გრო-
შას პრდარულ ტოვაში". პოეტი არაფრთოვანა საძჭოთა არამიანების მა-
რაცხობამ, დინუროვან ურაბნოში მათ მიერ აფრიარებულის წითელის გრო-
შაბ და სიამაყით ათემევინა:" ასევ გროშის ქვეშ ჩემ ვიბარებით,
ასევ გროშის ქვეშ შევარცხვენთ სიკვდილს".

ღერსი "გამარჯვებული პრომეთეოსი" 1934 წელს გამარჯვა "სა-
ღილერსცურო გამეთმა", პოეტის რჩეულ გამოცემებში კი წესრობით 1936
წლით არის გათარიღირებული. ავტორი "მიჯაჭვურ პრომეთეოს" აღარებს
ახარი ქვეყნის არამიანებს, რომელიც გაღერეს მომობის ბორცილები,
"...ასწიეს ამბოხების გმირული გროშა და გამარჯვეს".

"საღილერსცურო გამეთში" გამოქვეყნდა 1934 წელს ნ. მიწიშვი-
ლის პოემა "წითელი და შავი", რომელიც ახარ საქართველოს ინდუსტრი-
ალურ მშენებლობას მიუძღვნა პოეტის. პოემაში ნაკლებად იტრინობა
მიწიშვილის ღერსებისთვის გამახასიათებელი მარატი პოეტური კურორთ,
თუმცა განწყობილებით იგი აგრძელებს ავტორის შემოქმედების საერთო
ხატს.

ქართველ კრიტიკოსთა ერთი წარიღის გამოკირებულებს კვლავ
უენდენციური იყო მშერლების გარკვეულ აღუდის და მათ მორის, ნ. მიწი-
შვილისამის, ძაღლი რჩებოდა ის ერთხელ და სამუღამოდ გაშეფამდები
შედასებები, რაც 20-იან წლებში ჩამოდაღიბდა. სხვაგვარად ინერია
სწორად ავხსნათ 1934 წლის ივნისში საქართველოს მწერლების კავში-
რის ძაღლისამოებულ პრენუმბე შ. რაგიანის სიცყვები: "ნ. მიწიშვილის

პოეტური შემოქმედების მიწითაღ თემაზე მოღმერე რჩება პოეტი ღა ეპოქა. იმი მთელი რიგი წლების განმავლობაში ვარიაციებით უბრუნდება ამ საკითხს... პროცეფსიული რევოლუციის განსაზღვრულ პერიოდში ამ თე- რას გამოართდება ქონდა, განსაკუთრებით წვრილდურეული პოეტები- სათვის, მაგრამ ღონის მას უკვე აღარავითარი ამრი არა აქვს. სამწე- ხაროდ ეს ვერ შეუძნის მიწიშვილს" (173,20-21).

ნ. მიწიშვილი ტრინობა, რომ 30-იანი წლები გარდაცეხის წლები იყო ქართულ მწერლობაში, შევრი რამ იცვლებოდა მხატვრული ნაწარმო- ების შედასების თვალსატრისში, შევრი ახალი თემა ემაცებოდა მწერ- ლობას. ეს ასეც იყო. 30-იანი წლები ერთდვარი შემობრუნების პერი- ოდი იყო, რასაც გასაჩეისი 1932 წლის 23 აპრილის გამოწილებამ მის- ცა. მიწიშვილი ასე ტანსაზღვრავდა ამ წლების მიწიშვილობას: "იირი- თაბში სწორებ ეს 30-იანი წლები უნდა იქნეს ამ საუკუნის გამახასია- თებერი, მეტად მისაჭრი ღა მწერლობისათვის მინაარსიანი წლები. შეერ- მწერალს გაანაბრეულებს. ეს ხანა, ბევრ შემოქმედებას აიღვანს ღირ მხატვრულ სიმარტებებები... მწერლობა ამჟამად მეტად მარავ ურეულებელ- ბარაბრის ღა... მკინდა თუ არ მკინდა, ჩვენ ამ საზოვარზე უნდა გაფო- ვოთ შევრი ისეთი რამ, რაც ამ წლებში უბავო... მიწევარ მიტვაჩნდა" (174,25-26).

მწერლობის ამოცანების ახლებურად ქამებას მიწიშვილი უკავში- რება ქვეყანაში მიმინარე ღირ სოციალურ ღა ეკონომიკურ გარეაქტ- ნებს, საერთო სურისკვეთებას: "... კოვერ შემთხვევაში, თუ სხვაფერე- ბა ქვეყნის ღამრთაფი, თუ კი ადამიანის როლი ღა აღმიღი სამდართ- ის" იცვლება... მწერლობაც, უეჭვერია, ასეთ პირობებში ვერ ღაკმა- ყოფილება ასახოს ღა სთქვას იმგვარა, როტორც ამას აღძიღი პერმ- ჩა ღიცერაცურის ისფორის მთელს მანიღებე" (184,27-28).

1935 წელს ნ. მიწიშვილია გამოსუვეცნა ღესების ორი ტიპიდი "ახალ ღესები" (ჟურ. "მასობი", 1935 წ., № 5) ღა "ახალი მოე-

ეანი", რომის ცადებული ფრაგმენტები იძავე წრის გამეო "კომისის-ფში" (№ 114, 125, 151, 182, 248, 267) გაიღეშა. ამ ცესებისა გასახასფურა, რომ ავთორი პოეტური სიმბიოზის ხანაშია გა მისი შემოქმედება ქართული საბჭოთა ღილარაცურის ერთ-ერთ საინტერესო ფურცელს ქმნის.

აიკლში "ახალი ცესები" მართიანებულია სამი ცესი: "მეობი "აფხაზეთი", "გილა" და "კორხიდა". მათში ასახულია კორხეთის გამომდებრების მართილი სოციალისტური მშენებობის სურათები. პოეტი იხსე-ნებს იმ ღოვებს, რომა "ღამისკართან მადისული ნავებით იცაცებონენ მთას იქითა ქარს მიშერა ქავებით" ("გილა"). ახალი ღოვე მართიანება კორხიდას, "წინამდებრებით მარაიმფერა" მომხდერთა იარებული, მაგრა კი გილა გა ჭაობი. კორხეთი ახალმა არამიანებია, ახალი გროს ტიტორია ტარაქმინეს გა სწორებ მათხამის მიმირთული მწერლის აღფრთოვანებული სიცდები: "ახალო ტიტორო, უაჟკაცებო, თქვენ, რომელთა ძარღვები ერთარებენ გა ჩუხჩუხებენ, რომორც მჩქედარე მინარენი ჩვენი ძველ-ნისა, თქვენ, საბჭოთა საქართველოს ბარაქა გა სინოდიერე, წელანებე რომ ჩამიგრანთ ყრარტში გა იარბუჩის ბრწყინვალებას თვალს არ აშორებთ, კოლუმბები უგარმაგარ საუკუნესი... მიიღეთ ჩემი სიცვარულ-ში თებული ქანტები" ("კორხიდა").

ტანსაკუმრებული აგრილი უკავის მიწისფილის პოეტიაში ცესების ტიპის "ახალი მოერანი", რომელიც 6 ცესია რაერთიანებული: "ახალი მოერანი", "მთავარი შტაბი", "კამოს ძებრი", "პუშკინი", "ჰავა-მუ-რატის მოქრილი თავი", "ღამო კეცხოველი". გილი სიცვარულით ხატაცნ ავთორი რევოლუციისთვის თავდადებულ აღამიანებს - ღამო კეცხოველს, სერტო თრჯონიქიძეს, იოსებ ჯუღაშვილს, კამოს. მათ, ვინც გარაძმეს ხარსი თავისუფლებისათვის საპროლეველად გა რევოლუციისთვის გამუშავდა სისხლით შეფერიდ გრძელებელ მიღიონები გააცემეს. ამიცომ ამიმობს პოეტი: "ყოველი გრძელა არის მხოლოდ ნახევი ჩემიანის, თუ იმ გრძელს

ქვეშ ხარხისათვის არავინ კვლება" ("კამოს ძეგლი").

ახარ მოერანჩე მწერალს ახსენდება აქ აღმართული "მთავარი ტუპი", "ბასცილია ჭავჭასის ერთა", "რკინის კლანებით გაკაშრული სახე ქართული", აღარებს მას ღოვანებელობას და სიხარულით გულაციი- რეს:

და ხარხის ძმობა, რაც ოქონიმის მომარჯრია,

აქ, მოერანჩე ირატმება, როგორც ქმირობა,

გებას ქართლისას ცარსკვლავისთვის რაც უმღერია,

აქ გადებულ ფიცს ექსოვება ახარ პირობაზ.

მაგ, აღავრაული, ჩემო სიმწრით გამრიდიო ღოვთ,

ვერარ გატრჩილავს წარსულ ღოვთა მარე მარველი.

("ახარი მოერანი")

ამ ფიქრიდან ცალკე ძვინდა გამოვყოფ "ჰაჯი-მურაფის მოქრიდი თაცი", ერთ-ერთი საუკეთესო ღერსი არა მარტო მიწიშვილის, არამედ იმ პერიოდის მთელს ქართულ პოეტიანი. მასში შესაბირნავად გადიხება პოეტის "გაორებული კაცის" ფრაგმენია. ფრაგმენი იგო შერი შამირის ნაიბის ჰაჯი მურაფის, გარესაფნის აჯანყების მონაწილეებს რომ განურ- ბა რუსებს მიემხრო, ცოდა ხნის შემჩერ კი კვლავ მიღმიღებულ მოებს გაუბრუნდა, მაგრამ ორივე მხრიდან მოღარაცერ ჩათვლილა, შერცხვენირ- ბა გასრულა სიცოცხლე.

ღინამიგრად, მღელიარებ და ძარჩე ღამაბად ინდება ღერსი იმ წეთიდან, როცა ჰაჯი-მურაფის ცოკვეთიდი თავი თბილისისკენ მოაეცს "შავნამბიან" მხედარს. "შ" ბეგრის აღიფერაცია პირველივე სცრიეთ- წები უკვე რაოდაც იღუმარის განცრას, შემაშფოთებელ განწყობილებას იჩვევს და მკითხველს მნიშვნელოვანი აღნის მოლობით მუხტაცს:

შემახის გმირე ვიღაც შავნა, შავნამბიანმა,

შუაღამისას გასირა შავი გარაბაული;

და თბილისამრე ბეგაურია ორბის ფრთიანმა

გასცითა ნარი, ამ გოსათვის შემონახული.

არც წამე იყო, მაგრამ თითვის არც მემკებოდა,
როცა მხერარმა სასახლეზე მოაქმო ცხენი
და უშაო, თუმცა ფეხზე ღობისა უძნებდებოდა,
კინამ მამესცმიკს ჩარუდინა ხურჭინით ძოვენი.

ღერსში ერთი შეხედვით თითვის უმნიშვნელო ღებულობის ხაზეასრა
და შემჩენევა მოძხებარი ამბის უშაოო მონაწილეობა და მხილვებად ხდის
მკითხველს. სწორებ ამ ღებულობის გამოკვეთაშია ავტორის თსტაცია,
საოცარი სიცხარით და შთამბეჭდავად რომ ჩარმოგვირდენს ამაგრინი
კერებობისაღის დაუკინდარ სურათს:

ძარასცა ჩიგნი, შეისწორა ხანჯაღი ბასრი,
ღასწევა ამანათს, მოარიბა ღაპარაკს დური,
მან ამოიღო ბაფერიღი სპილენძის კასრი,
შემდეგ ჩამორგა და ასეთი ახსნა სურათი:
"მოჟრიღი თავი მოტართვითო ჰაჯი-მურაფის".
ღია დაწარიგამ ქარმა შუქი ღასძარშაცა,
ბარში აპრიღის ღაისურრა ფერიღი ფარისი,
და მოკედე ფრატამ, ინტისურმა, გასჭრა ღარბატი:
"ჸკუამ ღაღუპა ეგ ბარბაროსი"!

თითვის მთელ მერყევ ინცერიტენციას, კარცა ხანს თრჭიფურ
წირობასრეობაში მყოფს გამოუტანა მკაცრი განაჩენი პოეტმა, როცა შეა-
ჯანა ჰაჯი-მურაფის მოქმედების მთელი შერები:" მაგრამ თუ იმრიცვი,
სამურამო უნდა იცოდე: გაორებული კაცის ბერი თავდება მარცხით".

ეპთურმა კრიფიკამ აკროვნად შეაფასა ეს ღერსში, აერიოდ,
1935 წელს პოეტის საკითხებისაღი მიიღონიდ ღისკუსიაზე ღევარ ასა-
თიანმა აღნიშნა:" ეხდა მე უნდა მოგახსევოთ მიწიშვილის ღერსშის
შესახებ. მე მოგახსენებო იმ ღერსებზე, რომებიც გამოქვეყნდა 1935
წელს. საერთოდ, კრიფიკის მიერ აღნიშნული იქნა, რომ ეპრესში არის
ცეტარ საინცერესო მოვლენა უკანასკნელი წლის ქართულ პოეტისაბი. ემ-
სავრესად ეს შეეხება თვით მწერლის, მ. მიწიშვილის განვითარებას,

როტორც პოეტისას. უსაფუორ, მიწიშვილი ამ ღესებით ამართდებს თა-
ვის მაღარ მოწოდებას პოეტისას და ეართულ პოეტიაში უმთავრესად ამ
ღესებით იკაცებს უძალეს აღიღს. ხირა ეს ღესები, როტორც პოე-
ტური სახეები, ღირ შეჩერს ჩარმოადგენს... ამ ღესებში არის შე-
ტური "ჭავი მურაფი", "კამო", თავისი იღეური ღაფვირთვით, მაგრამ ის
რაციონალიზმი რობერიც სხვა მის ღესებსაც ახასიათებს, ახასიათებს
ამ ღესებსაც" (175, 79-80).

ასეთივე მაღარი შეფასება მისცეს ნ. მიწიშვილის ღესებს გის-
კუსის სხვა მომაწილეებმა.

1936 წელს მიწიშვილია ოთხი ღესი გამოაქვეყნა: "გურიაში" (176), "სერგო" (177), "ესპანეთის ხარხს" (178), "წერილი სერგო
ორჯონიკიძეს იმერეთიან" (179), რომელმიც შთამბეჭდავად წარმო-
მარინინა განახლებული იმერეთი და გურია, რევოლუციის თავდამარებული
მემორალის სერგო ორჯონიკიძის, ესპანელი ხარხის განმათავისუფლებელი
ბრძოლის მიმირის გარსია ღორქას სახეები.

ძანსაკუთრებით აღსანიშნავია "წერილი სერგო ორჯონიკიძეს იმე-
რეთიან". ამ ღესში ახარი იმერეთის გასამახსოვრებელი, პოეტური
სურათები შექმნა ავტორმა:

შესანიშნავი ღაღრა ღოვები,
ღა შემორგომაც ბარაქით სავსე.
ხეღებგაშრილი ჩვენი ფლეები
ოქროს აცრიან იმერეთს თავზე.
შენს სოფერიაც მაფხურის სხივი
უკვე ჩაშაქრა ცურძნის მცევაში.
ღოვე იმერეთი ღხიმობს ღა ჰევავის
შუშხურა მაჭრის ფაბირ შაბრევანში.

1936 წლის 25 თებერვალს გამოცხადა "ღიაცერაფურულის საქართველო" დაბეჭდია "საბჭოთა საქართველოს მშრომელთა წერილი ხარხთა ბერაბს გირ სტადიონს", წერილი ქართველი ხარხის ერთდღიან მრომით პატაკს წარმოადგენდა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამდარების 15 წლის დასახურის გადამშენებით, იმი დესაგ შექმნეს გ. ლეონიძე, პ. ია-ბეგიძე, ნ. მიჩიშვილის და ა. მირცხულავამ.

1936 წელს ვე მიჩიშვილის თარგმნა ვ. მაიაკოვსკის "საბჭოთა კასპორტი" (181) და ფ. შევჩერიას "კავკასი" (182), რომელიც შეტანილი იქნა ამ პერიოდი ქართულ ენაზე გამოცემულ გასახელებურ პოეტთა საიუბილეო კრემულებით. შედარებით ამავე, 1931 წელს თარგმნა მწერალი მაქსიმ რიცსკის "ლექსი" (183). მართალია, ეს თარგმანები გირი მხატვრული ღირსებებით არ გამოიჩინება, მაგრამ ისინი ცხადოდები პოეტის სურვილს - ქართველი მჯიმხველისთვის მშობლიურ ენაზე გაეცნო მოიხსენიერება.

საღიცერაფურო კრიტიკამ მოწონებით მიიღო 1936 წელს გამოსული პოეტის ახალი კრემული "სამშობლოს გული". ბ. შოუმილ წერია: "პოეტია ნ. მიჩიშვილის უკანასკნელ ხანებში გამეცხულა და გამაჟრიო გასძირა აჩრების და განცემის თო სამცაროს შუა მერყეობის პრაციკა და თავისი უკანასკნელი ღესების წიგნით ("სამშობლოს გული") საბჭოთა პოეტის ღირსეული რეპუტაცია გაიმსახურა" (184).

ერთის მხრივ იცო ამგვარი მოწონება, რიგი ღესების ქართული პოეტის მიღებებად აღიარება, მაგრამ მეორე მხრით, მრავალებრივა მიჩიშვილის შემოქმედების რაპტერი თეატრალისით შეფასება. 30-იანი წლების შუა ხანებითან გამოიყრებულის არაჯანსარმა, მცრული გამოკიდებულების ფენებითან მწერლობის ერთი ნაწილისამი, მიმიდე კვალი გააჩნია მთელ ქართულ მწერლობას. კრიტიკის თავდასხმას განსაკუთრებით ყოფილი ცისფერულნები განიცილებულია. "ცისფერი ცანწები", რომორც სიმბოლისტური სკოლა, კარგა ხანის აღსებობა. მისი დვერა

წევრი თავისი პოლიტიკური და სამოქალაქო მოღვაწეობის მუნიციპალიტეტის გადაწყვეტილების ახალი სამართლებოს მხარეზე და მანამდებულებების მის ძრიელებას, ამკვეთრება სოციალისტური რეალიზმის მეთოდს, მართამ ეპროცესი კრი-ფიკაციისთვის ერთი ნაწილი მათ შემოქმედებას კვლავ ჯერდარი თვალსამრისით იხილავთ, თავიანი ჩერების მცდარი კრიტიკულებით განაგრძობდა მსჯე-რობას.

ქართული მწერლობის სამართლებრივი მართვის ესმობა, რომ შექმნილი ვითარება გიანის მეტს არსდერს მოუფანდა შემოქმედებით ინფერიტენციას, სამოქალაქო არსანას. ამიტომ იყო, რომ 1935 წელს აკაკი გამარე-რიამ განაცხადა: "...მე მომისა, დაბადა მარო, როდესაც არ შეიიღოდა ასე ჯერდარი აღვარა. ეხდა ჩვერ საქმე გვაძვს ღერსებთან, ჩიტნებთან და ჩიტნი არის მთავარი... ამოსავარი უმდა იყოს ჩიტნი და ღერსი... ეს არის მთავარი და არა ჩამოთვლა სახელების და ჯერდის" (185, 42-43).

არსანანსაღმის შემოქმედებითმა აფოსფერომ მეცად ფრაგიკული შედეგი მოიფანა არაერთი ქართველი მწერლის და მათ შორის მ. მიჩიტვი-რის დამკავშირებელისაც. ეს მოხდა სწორებ მაშინ, როცა ჩამოდარიშვა მ. მიჩიტვირის შეცოებებითი სახე, რომორც ქართული საბჭოთა მწერლობის ერთ-ერთი აუტიკური იყოს, როცა მას ქეთიმარიცად პოლიტიკური სიმართვის პერიოდი დაუდია.

ნიკოლო მიჩიტვირის პოეტია ქართული საბჭოთა იდეოლოგიურის ერთ-ერთი საინტერესო ფურცელია, იგი მნიშვნელოვან აღმის იკავებს ქართული მწერლობის მფერს ისტორიაში.

З Е О Р О Ф И О С С О З

ნიკოლოზ ბირჩიშვილი თავიდანვე ღაუკავშირა ჟურნალისტურ ღა. საგამოცემო საემიანობას, რაბაც გირი სფიმური მისცა მის გან- ვერესებას პუბლიცისტური ჟანრით. ოცი-ოცრაათიანი წრების ქართულ საგოგაროებრივ თე კულტურულ ცხოვრებაში არ წამოჭრილა ისეთი მინი- ენეროვანი საკითხი, რომელიც გამოიყენებოდა მას თავისი ამრი არ გამოეძებას.

ორავიციურამ, ქართული მწერლობა მურაბ თავისი ქვეყნისა ღა ერის ცხოვრებით ცხოვრობდა, მის საგოგაროებრივ აბრის წარმართვა. ამ მიზნით იტი წარმაცებით იყენებდა ღიფერაფერის უვერა ჟანრს ღა მათ შორის, პუბლიცისტიკასაც, რომელიც უკვე XIX საუკუნის 50-იანი წელიდან სიცდვაკაბიტური მწერლობის მვერვით საპატიო აღირს იჭერს ჩეენს რიცერსაცურაბი.

"Изменения в общественной жизни порождали глубокие изменения в самом характере литературы, внимание которой все более концентрировалось на живой современности и ее проблемах. Очерковая литература и была одним из проявлений этого поворота литературы к актуальным вопросам жизни... Очерковая литература играла в формировании общественного мнения огромную роль, направляя его интересы кострым проблемам современности" /186,УII-УIII/.

რუსურმა პუბლიცისტურმა ღიფერაფერამ, რომელაც გირი როლი ჰეასრულა რუსეთის განმარტივისუფერებელი მოაწაობის ისტორიაში, მნიშვ- ნეოვანი ბერავერნა მოახვინა ქართული პუბლიცისტური ჟანრის ჩამოდა- რიშებაზე, მის გემოკრაფიულ ღა მებრიოდ ხასიათდე.

ქართველმა 60-იანებიდან შეითვისეს რა რუსული პუბლიცისტიკის მზირარი მემკვიდრეობა, ეს ჟანრი წარმაცებით გამოიყენეს მოწინავე იჩეების, პროგრესული პოლიტიკური შეხერეულების გასავარცელებლად ღა საგოგაროების დურაბოება მინართეს თანამეტროვეობის აჯცეალური,

მოცემულ პრობლემისაზი.

ამ პერიოდიდან ღოვებე იშვიათად ყოფილა ქართველი მწერალი, რომელიც იმავე ერთს პუბლიცისტი არ ყოფილიყოს. ამ შამრით გაიმტკიცებული თვით მწერლის პროფესიული ბუნებიდან, მისი ინტერესებიდან, ძიებისა და განვითვების სურვილიდან, ახორციელისაზი მწერლის აუცილი გამოიჩინარებოდა. გამომრინარეობა.

მეოცე საუკუნის ქართულმა მწერლობამ ღირსეულად გააძრიცეს წინა თაობების ტრანსიციები და სხვა უანრების გვერდით მნიშვნელოვანი აგმილი გაუთმო პუბლიცისტიკას, რომორც თანამართოულობის პრობლემების კამოხაფვის ერთ-ერთ საუკუთხესო სამუშაოდას. საბჭოთა ხელისუფლების გამდარების შემდეგ მოძხებარისა ირეულად გარდაქმნებია მოითხოვეს მწერლობის აუცილი გამოკიდებულება მიმღინარე მოვლენებისაზი, რეკოლუციისაზი. საჭირო გახდა სოციალისტური რეარიზმის პრინციპებიე გაფუნისებული მემრიძოლი პუბლიცისტიკის შექმნა. საბჭოთა ხელისუფლების პირველი წლებში ჩვენი ღია მომავალი წარმომადგენლებისა და ცაბირები, ა. გამსახურიამ, ღ. ეკიაჩიერამ, მ. ჯავახიშვილამ, ჭ. ტაძირები, აღ. აბაშელია და სხვების გამოაქვეყნეს მემრძოლი თავითმომართვის მასშტაბები პუბლიცისტური ხასიათის მნიშვნელოვანი წერილი.

ნიკოლოზ მინისტრი, რომორც აღვმიშნეთ, თავიდანვე აუცილურად ჩამოარისება ურნავისფურ და საგამომცემო საქმიანობაში. 1921 წლამდე ბამისურეცნებულ საგამომცემო სამსახური ამავე დროის მწერლის უკანასკნელები არსებული ცითარებით. ამ ნიარაგრები მემშეკურია მთავრობაში მას გამგეთი გაუხურა და თვითონ, რომორც რეაციონი, გააპატირა (16).

ნ. მინისტრის საბჭოთა პერიოდის პუბლიცისტური შემოქმედება დემოციურად მიღიარისა და ქართული კულტურისა თუ სამოგარებრივი ცხოვრების არაერთ მნიშვნელოვან საკითხს ეხება.

ჩვენი სახისერტყმით წაშრომი მიზნად არ ისახავს მიწიშვილის კუბიცისფური მემკვიდრეობის განვრიცებით ანაღიბს, დურაბოებას შე-კაჩერებთ მხოლოდ იმ მნიშვნელოვან წერილებზე, რომელიც ქართული ღი-ტერაფურის ისფორიის, მწერლობისა და თანამებროვეობის პრობლემებს ეხება.

მიწიშვილის ერთ-ერთი პირველი კრატერი პუბიცისფური წარარმო-ები "ფიქრები საქართველოზე" დაიბაჭა 1926 წელს ჟურნალი "ქარ-თული მწერლობა", რომელიც მისივე რეასეფორმით გამოიყოფა. იმი, რო-მორც პირადი წერილი, 1922 წლის 30 აგვისტოს პარიზში მყოფი მწე-რადმა გამოუტავნა მეტობაზ აისფერ დამწერებს (148, II), მაგრამ მო-გვიანებით საჭირო მიიჩნია მისი დაბეჭდვა, რაგან წერილი არსე-ბული პრობლემები კვლავაც სატოტაბოების დურაბოების ცენტრში იჩინა.

"ფიქრები საქართველოზე" გამოქვეყნებისთანავე ფართო განხილ-ვის საგნად იქცა. მის ირგვლივ გამართულ პოლემიკაში მონაწილეობა მიიღეს გრ. მუშიძვილმა, გ. კაცკასიერია, ს. ჩიქოვანმა, გ. მორებიანმა, ი. რადიანმა, გ. ბუაჩიძემ, ს. დევრარიანმა და სხვებმა. პოლემა დარ-ღამ ჟურნალს კი ღერსს "მთაწმინდიდან წიწანურამდე" (ჟ. "ქართული მწერლობა", 1926 წ., № 4-5) ეპიკრაფაზ დასახელებული წერილის წამდენიძე სცრიქონი წაუმიოვარს.

ესრთული ღიტერაფურის ტრადიციებისა და წარსულისაბო ერთგვა-რი კრიტიკული გამოკიდებულება ქართველ სიმბოლისცებსაც ახასიათებ-დათ, მაგრამ არაი კვირიათა შეიძმეობა ეროვნული საკითხებისაბო ჩერიდება გაიღეარებული მიღმიაც. ამიტომ ესრთული სატოტაბოებრი-ობა, მათ შორის სიმბოლისცური სკოლის წარმომარმაციებებიც, მეფად შეაც-ბურა წერილის პესიმისცურმა, შეიძება ითქვას, მიპირისცურმა ხა-სიათმა, საქართველოს წარსულის, ანტკოსა თუ მომავლის უპერსპექტი-ცორ წარმოსახვამ, სატოტაბოებრივი და ღიტერაფურული ცხრილების მაკვ-თრად გამუქებულმა ანაგიბმა.

ეართულის საღიცერაცურო კრიფიკამ სავსეპით სამართლიანად უარ-
ეფექტური შეფასება მისცა მიწიშვილის ჩერილს, მარრამ, ვფერობდ, მხედ-
ველობაში ნაკლებად იქნა მიღებული ის გარემოება, რომ ყოველი ნაწარმო-
ების ხასიათში, მიზ უფრო, თუ იტი პირადი ჩერილის სახით არის ჩაფიქ-
რებული, მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სუბიექტური დაქორი, ავტორის
სურიერი მომოძარეობა. ნ. მიწიშვილის ღოკუმერტური ნაწარმოებები აშკა-
რან მვიჩევებენ, რაოდენ მფაივენებულად გამიცარა მწერალია სამართლი-
რან ჩამორება. ბუნებრივის, ასევ ვითარებაში ძნელი იყო თპფინისცური
განწყობილების შემარჩენება და მწერლის სურიერია კრიტიკის თავი იჩი-
ნა მის შემოქმედებებაში.

ჩერილის გასაწყისში ნ. მიწიშვილი აღმიშნავს: "ემიტრანცობა,
თავისთავად, მეტად ცური ავარიცოდობას და ქართულ ემიტრაციას რომ ტან-
საჟაფრებული ფკივილი მართებს, ცხადის" (148, 14). ვფერობდ, ამ ემრეთ
წოდებულია "მეტად ცურმა ავარიცოდობა" რამდენადე განსაზღვრა საერ-
თო ხასიათი და მიტართულება ჩერილის, რომელიც ავტორის მოძენლური
გამწყობილების შეჩერება უფრო უმაღა ჩაითვალოს, ვიბრე მისი შიმატანი
მრჩანსის გამომხატველად. ამ ვარაუდის მართებულობაში გვარჩისუმებს
ნიკოლო მიწიშვილის მთელი შემოტომი საქმიანობა ახალი საერთოებოს პი-
რობები, მისი პოეტია, საბაც სწორებ სამშობლოს სიცვარელის განმსაზ-
რდელი.

ნ. მიწიშვილია, შეეხო რა მწერლობის და თანამეცნიერების გამო-
კირებულების საკითხეს, მწერლობის ერთ-ერთ მთავარ აღოცანად მიიჩნია
შევეცის საგორծავლივ-პოლიციურ ცხოვრებაში სწორად ტარკვევა. "პოეტ-
მა უნდა მაინა საქმე", იტი არ უნდა ასცდეს ეროვნულ ნიაბაძს.
სწორებ მიობრიუმი ნიაბაძიან მოწყვეტით ახსნა მან, რომ ეართულია
სიმშობისცურია სკოლამ "ვერ აიმარის", ვერ პოეტ სათანაბო გამოიახი-
ლი. იტივე განაცხადა მიწიშვილია 1934 ჩერი: "ამ ჯაფრი (ცისფერდან-
ზე)

წერების-მ.ჩ.) თავის ღრომე იგრძნო ის საფრთხე, რომ ამ გზით სიარე-
რი (ეროვნული ტრადიციებიდან ჩამოშორება-მ.ჩ.) მიიღვანდა სრულ ღა-
რუებამდე. ეს გზა "ცისფერია ყანჩებმა" ღრომე უფიქს, ღრომე მიხვდ-
ნებ, რომ იყო ერთი გზა, ეს იყო ეროვნული ღიფერაცურის გზამე გამოს-
ვრა... ამ გზით იმ ახალი სინამრვილის ღაპყრობა, რომელიც შემოიფანა
იქცომბრის რევოლუციამ" (168, 50).

ნიკოლო მიწიშვილის წერილი "ფიქრები საუართველობე" წინააღ-
მდებობებით ხასიათდება ქართული მწერლობის საკითხების ანარიბის
გროს. თუ ჩასაწყისში ავტორი სიამოცებით აღმიშნავს, რომ ქართული
ღიფერაცურა მსოფლიო მასშტაბებს არაფრით ჩამორჩება, შემდეგ დურც-
ლებრი, სახაც მან სცადა ისფორიული ღა კურთულური ტრადიციების ფონ-
ზე შეეფასებინა ქართული მწერლობის მიღწევები, წარმოდგინდინა იმ
პერიოდის ღიფერაცურული ვითარების ძალები სკეპტიკური სურათი: "ჩვენში
როეს ვერც ერთ პოეტი კვანძს ვერ მოიკიდებ" ღა ვერ ნახაც მასში
ვერც პოეტისა ღა ვერც საქართველოს. ასეთი დუმი ღა უმის ჩვენი
პროგრაც" (148, 17).

ასეთი მოსაბრება იყო სრული შეუფასებიობა იმ პერიოდის ქარ-
თული მწერლობისა, რომელსაც 20-იან წლებში არაური მოაღსაჩინო წარ-
მონარმენერი დავრა.

ნიკოლო მიწიშვილმა ერთ-ერთმა პირველმა წამოჭრა ქართველი
ერის ხასიათის კვერცის საკითხი, რომელსაც უკანასკნელ პერიოდში
წიგი საინტერესო გამოკვლევები მიეძღვნა ღა მათ შორის, გურამ ასა-
თიანის მეცად საინტერესო ღა მაღარიშვილი წერილების სერია.

მიწიშვილმა ქართულ ხასიათში, ისფორიული ასპექტების რათვა-
რისწინებით, ხაზი გაუსვა უკიდურესი წინააღმდებრებების შემცველ დი-
სებებს - ერთგულებისა ღა ღარაცისა, მარაცობისა ღა ერთო შეკრთმობი-
სა, სფურართმოცვარებისა ღა გაუფანიობისა. მწერალმა, ამ საპირისპი-

რო თვისებები ვერ მონახა რა ეროვნული ხასიათის ერთიანი ღორი, სასორაო კულტურის განვითარების დასაქვემდებარების მიზანისა:" როცა მარავხერავ ჩვენს ისტორიას, იქ მე თვთის ხელს ვერ ვნახულობ. ჩვენი არსებობა დაცინვაა განვითარების ჩვენს ფავტე. ჩვენშია ჩამჯრარი ღომი და რწყილი, ეშმაქი და ამტკილი, ნიჭი და ყიყვი. არის რაოდ შეკორინებული და გარაფრილი, მიმწერული მობრეელი" (148, 20).

ეროვნულ ხასიათში არსებულია ასეთმა მკუეთრმა გარანტებია ბევრ რამები დასუჯვა მწერალი. მან ამავე თვალსაზრისით შეხედა საკართველოს ისტორიულ წარსულს, მის აწმონოს და მომავალს.

ქართული კრიფიკის სამართლიანი აღმოფოთება გამოიჩინა მწერლის უიძებო დასკვნებია, რომ თითქოს "საქართველო მხოლოდ ეჭმიტრაფი-ული მოვლენა იყო", რომ მას არ ძალია "ნოჟიერ ნიაბაგჩე აღმოეცე-ნებინა შემოქმედება", რომ საქართველოს "უშვილობის წარმარი პეტონი დალეული" და "შთამომავრობას ვერ შექმნირა". ამგვარია მიკიდისცურმა მიმომართ საქართველოს ისტორიული და კულტურული წარსულისაგან მინიჭებული მიიდვარა ფრიად. სერიობის მაურებრობამდე საქართველოს ისტორიის, ქართული კულტურის და ლიტერატურისა არაერთი მნიშვნელოვანი საკითხისაგან.

ეს იმით უნდა აიხსნას, რომ მწერალია თავიდანვე ვერ აურო აღოთ მომხდარ რევოლუციას, ვერ დაინახა მასში მომაწილე იარების თავტან-მირება და პათოსი. სამარიერო, ცურაბოვებიდან არ გამოპარვია ის დაქცი, რომ პოლიტიკურად რთულ ვითარებაში იყვნენ პირადი კუთილეო-ობიდ დაიმტერესებული ადამიანები, რომელიც "სპეკულიანობრენ სა-რამო სიცვარულით" და "პატრიოტის ნიღბით" ხელს ითბობებენ. ამ არადამახასიათებელ შემთხვევებს, მინიშვილია ვერ მისცა სწორი პოლი-ტიკური განმარტება. მისთვის შეუძინეველი დარჩა რევოლუციის ის უძიავრესი ძალები, რომელთაც საერთო არაფერი პეტონის რევოლუციასთან მიტბასნიღ ასეთ ადამიანებთან. ამის გამო მწერალია აქაც მამზო-რსებულად ეროვნული ხასიათის თავისებურების პირევ ერთი გამოვ-

რონება მაინახა: "ეს ეართული თიღისმობაა, ეს ყოველთვის ეართული ჩვეულება იყო" (148, 15).

მომხდარ რევოლუციაში, მის მამოირავებერ ძაღლები ძაურავევოობამ, რევოლუციის შეჩერების ძანუშვრეფობამ, მომავრის შიშიძა გა ეცხო-ეჭიში გარაფანირმა მიაფრია სურიერმა ფარივიღებმა წარმოშვა მიწიშვირის ის რჩმა მეღანეობის გა სკეპტიციზმი, რომის ძარმოცემაც მამ წერილში სუადა.

გისკუსიის მონაწილეობა უმრავესობამ "ფიქრები საქართველოზე" წერილი განმეობილების შეჩერების უფრო მიიჩნია, ვიბრე ნ. მიწიშვირის საერთო შეხედულებების გამომხატველად. თვიდან წერილის უაღრესად წერვიული ფონი, გიგი შინაგანი გადამულობა გა აშკარად გამოხატული აცლორის ძერილობისა განსაპარებელის მწერლის პოტიციას - მას სურა უკეთესი საქარ-თველო, ოცნებობდა, რომ ავბერითი წარსულისგან სისხლდაწრეფიღ ქვედა-ნის შეიღებოდა თავისი გიგი შემოქმედებითი პოტენციალის სრულად გამოვ-ენა გაშრა.

წერილია ძარჩე გაიხმაურა ღიცერაფურულ წრეებში გა მთელი საბო-მარიებრიობა ააფორიაქს. მიწიშვირი თიღებოს განტებ შეეხო ყველაბე მცუკვ-ნები სიტყვა, რომ ბევრისთვის მიეცა სამუხრება გამოხმაურების, აგრის გა-მოჟღინისა.

გისკუსიის ყველა მონაწილეობი წერილში გამომდებული მოსამარებამი, მანამ საკუთრებულ საქართველოს გა ეართული მწერლობის შესახებ, მცდარად გა მიურებდა მიიჩნია, მაგრამ მათ შორის აგრძა სხვადასხვაობა წარმო-ზვა ავტორის პოტიციის შეფასების გროს, საკამათო გახდა ისიც, უნდა გა-ბეჭდირიცო თუ არა "ფიქრები საქართველოზე".

ერთ-ერთი პირველი, ვინც გამოეხმაურა აღმიშნულ წერილს, იყო გ. ბე-ბიშვილი, რომელმაც გ-დის ფსევდონიმით 1927 წლის უკრაინ "მნათობის" ჟურნალის წომერში მიაფრია გააკრიფიცა "ფიქრები საქართველოზე".

მუშიმებირმა, მართალია, განვერილებით არ განიხილა აე წამოქმნა რი საკითხები, მაგრამ მცადიოდ ჩამოაყალიბა თავისი პოზიცია. ავტორს ამგვარი ტამობამაურება საჭიროდ მიუჩნდება არა მხოლოდ იმი-
ცომი, რომ მისთვის ამ წერილში შევრი რამ იყო მიუღებელი, არამედ იმ-
ის გამოც, რომ თვით მიწიმეტის, როტორი მწერალს, გარკვეული ავტორი-
ცეცი გააჩნდა და ამიცომ მისი ასეთი განწყობილებანი უფრო შემაშფო-
თებელი იყო. გ. მიშიმეტის წერილი: "ნ. მიწიმეტი ცნობილი მწერალი
საქართველოში - ამ შემთხვევებში რეასეცორიც დასახელებული ჟურნალის ("ქართული მწერლობა"-ძ.ჩ.) ამიცომ მის წერილები შეჩერება საჭიროა.
მართალია, ეს წერილი გათარიღებულია - 1922 წელი, სცადშორი, მაგრამ
რაღაც იტი იძექტება იმ უურმალში, რომის რეასეცორი წერილის ავ-
ტორისა და თვით წერილაც არავითარი შეინიშვნა არა აკეს იმის შესა-
ხებ, რომ მას ავტორი ღოვს მოგ რამები არ ეთამბება, ამის ტან
ჩვენ შეგვიძლია, ეს წერილი ჩატვაროთ ავტორის ღოვანებედ შეხედუ-
ლებათა გამომხატველად" (187, 251).

კრიტიკოსმა არა მარტო უარყოფითი შეფასება მისცა წერილს,
არამედ, მიუღებლად ჩატვარა მისი გამოქვეყნებაც:" რომ ითვისოდენა
სიმართლეც არ მარხია მიწიმეტის ამ უიმებობაში, მე მეტიცა გერბე-
ცის ამის მცენიცება. მართლაც და რაცომაა "პასიური მოვლენა საქარ-
თველო?" - და რას მიშნავს ეს? ვერავინ ამას ვერ გაამციცებს...
ყოველ შემთხვევაში ქართველი ხარხი და საქართველო აე სრულიად არა-
ზერშია . აჯობებდა კი შევრად, რომ ასეთი წერილი სრულებით არ და-
შეძლიდიფორ" (187, 252).

1927 წლის უურნად "ქართული მწერლობის" პირველ წომერში
ჩაიშვრა ქ. კაცასიერის, სიმონ ჩიქოვანის, ბ. გორგეგიანის და
ს. ჩევრარიგიანის წერილები, რომელშიც კრიტიკული იქნა განხილული
"ფიცენი საქართველოზე" და არაერთი საცურავოებო მოსამრებაც მართ-

მაქვა აჯ აღმჩენი საკითხების ირგვლივ.

6. მიწიშვიდის, როგორც პიროვნების და მოღვაწის სასახლოდ უნდა მაქვას, რომ იგი არ მორიღებია ამ კრიტიკული წერილების დაბეჭდვას აურნარ "ქართულ მწერლობაში", რომლის რედაქტორიც თვითონ იყო.

ღისკუსიის მონაწილეებმა პაზგასმით აღნიშნეს, რომ თავიდანვე

მცდარი იყო 6. მიწიშვიდის მიღებობა საქართველოს ისტორიული წარსულის, ქართული მწერლობის მძიღარი ტრადიციებისაღმი. განსაკუთრებული სიმკაცერით იქნა გაკრიტიკებული მიწიშვიდის ნიჟიღისფური მოსამრება იმის შესაჩერებ, რომ თითქოს წარსულში საქართველოს ისტორიულად და კულტურულად არ შეეძლო წარმოებვა ისეთი გენიოსი, როგორიც რუსთაველი იყო. ღისკუსიის მონაწილეებმა ძველი ქართული მწერლობის ღრმა და საჭურვალანი აწაღიზით ჯაბახსტურეს, რომ "ვეფხისტყაოსანი" ქართულ სინამდვილეში არც შემთხვევითი მოვდენა იყო და არც "იოდად ნაშოვნი საღმე", იგი ქართული ერის ღიღმა სამწერლო და ეროვნულმა ტრადიციებმა წარმოშვერეს.

ვუიქრობთ, ღისკუსიის მონაწილეებმა მართებულად განსაზღვრეს ავტორის პოზიცია, როცა აღნიშნუდ წერილში დაინახეს მიწიშვიდის სურვიდი ისეთი სამშობლოსი, რომელიც "ღირსი იყო მისი ოცნებისა, მისი წარმოგვენის და იმ ღიღი სიყვარულის, რომელთაც მას უყვარდა საქართველო" /188, 39/. აქევე სწორად იქნა შენიშნული, რომ თუკი აღამიანს თავისი ერის ღიღი ისტორიული და კულტურული წარსული არ უგასა უკან, იგი ძნელად გაპერაცე "ღიღ იცნებას" ქვეყნის აწმყოსა და მომავალზე: " მიწიშვიდი თავის ჭიქრიში არ უფიქრება ერთ რამეს. საიდანაა მისი ღიღი ოცნება, ღიღი წარმოგვენა საქართველოზე. გეციდან, სუდიწმინდისგან არ მოღის არავითარი უცნება და წარმოგვენა. ის სამრეკობს ძირიღან, მიწაში გადგმულ ფესვები" /188, 39/.

ს. ღიღარიანმა ერთ-ერთმა პირველმა გამოთქვა მოსამრება მიწიშვიდის, როგორც მოქადაქის და შემოქმედის გაორების შესაჩერებ. მისთვის

მიწისძებილი - მოქალაქე იცო აქციური ღილარიალური ღა სამოკავშირიდა
საბჭოთა მუშაქი, ამიცომ რამდენადმე არაბუნებრივად მიიჩინია მიწი-
ძებილი - მწერის ამიტარი მერანეოდია ღა სკეპტიციზმი: "ნ. მიწისძებილი
როგორებს ისევ ღირ კურურუ საქმეში, როგორიცაა სახელმწიფო ღა-
მონაცემობა. მევხვდები ხოლო იქ ხშირად ღა ჩემი შთამცხვიდვა ისე-
თის, რომ სწავლი, რასაც აკრთხებს... ღიახ, მე არ მჯერს მიწისძებილის
"ფიქრები საქართველოზე", მე უფრო მჯერს ის რჩდენა საქართველოს მო-
ბავლისა, რომელიც წაპერჩიდებივით იფრევევა თვალებიდან მის გრევამ-
რებ მუშაობაში. ნ. მიწისძებილს უთუო სწავლი ის ძველი ღა ახალი ჩემი
მწერობა, რომელიც მამოიცა ღა ტანიცემა მისი მთავარი ხერიშვილი
ბით" (189, 4).

ს. ღვევზრიანია, მართალია, მიწისძებილის ჩერილს "პასიური მოვ-
რენა" უწოდა, მატრაძ ღამებითად მანმარტა მისი მიზანი. "... იქნებ-
ეცოცავება მიწისძებილს ეს ჩემი ძველი ახალი მწერობა, ჩემი ხე-
ლოცვება, პოემია. იქნებ მეტი უწინა, რაგებან მეტია მისი წარმოდგენა
საქართველოზე? ეს სხვა საკითხია, ასეთი საკითხის გადაწყვეტა სურაც
არ მოასწავებს იმერებაკარტულობას ღა ყველაფრის უარყოფას. პირიქით,
როცა მეტი ტიმბა, მაშინ მეტის იმერი გაქვს. ღირი ეროვნული ემერ-
ისა ვერ ღაკიაფობდება, ვერ შეჩერდება ამა თუ იმ მიოწევები,
რაც არ უწინა ღირი იცოს ეს მიოწევები" (189, 4).

პოეტია სიმონ ჩიქოცანიანიაც "ფიქრები საქართველოზე" სიმამღევი-
რისათვის შეუფერებელად მიიჩინია, მატრაძ, ამასთან, ღროვანა ღა საჭირ-
ოდ ჩათვალა მისი გამოვლენება, როგორც აქციუალური ღა მეტად საჭირ-
ომროცხ პრობლემების შემცველი ჩერილისა. იმი არმისმავრა, რომ მიწი-
სძილის შეხერავებებს "უსაფუო საყურაბოებო აჩვირი ეჭირა... ჩინა
მოპის მოამროვნეთა შორის" (190, 56).

ბ. მორჩემიანია ცისფერდამნერითა სიმბოლისფური სკოლის კრიტი-
სით ახსნა მიწისძებილის ჩერილის საქართველოში. იმი ჩერია:

"ასეთი ფიქრები საქართველოშე გიგი ხანია აწვარებს ჩვენს საგოგა-
როებას, განსაკუთრებით ინცელიტენციას, მაგრამ პრესაში გა ისიც
გადამზევები ფონით, პირველად პოეტია ნიკოლოზ მიწიშვილის ტამოსთევა
...მიწიშვილს საქართველოს სიძუღვილს ვერ გავწამებთ...მხოლო, მე
მტონია, რომ მისი გასკენები საქართველოშე გა საქართველოს კულუ-
რული პოტენციალის სიმძრავეშე აიხსნება იმ ღიცერაცურული სკოლის
რეკარდანსით, რომელშიც თვით მიწიშვილი ითვლება" (191,57).

ცორებებიანნია მიწიშვილის წერილის განვითარებით მხარეებ მიიჩინია,
რომ მარ ჯერ კიდევ 1922 წელს, განსხვავებით უართველი სიმბოლის-
ფებისაგან, წამოაცემა მწერლობის აუცილებელი კავშირის იდეა ცხოვ-
რებასთან. "მიწიშვილს სწანის, რომ ერის გარეშე შემოქმედება არ არ-
სებობს...ჩუდ საყვერულოან ერთად სწუხს, რომ ქართველია სიმბოლის-
ფებია ეს ვერ შეიძნეს გა მათ არ აღმოაჩინათ ეროვნული სახე. ასეც
უშრა მომხდარიყო, რაგამ მათი იირი თავიდანვე ასცა საქართველოს
...მიწიშვილის განცადა ისცორისა ყანჩელებთან გამრუდებული გმით
ხდებოდა. ამას აღასცურებს მისი შეხედულება რუსთაველება" (191,63-64).

ბ. ცორებებიანნი წერილის გასასრულს ასკვიდა: "საქართველოს
ნაძღვილი სახე ეხდა მოგის. მღების მოხრილი ხერხებიალი გაიმართა.
ვინც ამ ხერხების გაღუნვას მოისურვებს, აქ ის შეეჯახება იმ ენერ-
გიას, რომელსაც ასე ეიძნს მიწიშვილი" (191,64).

"ქართული მწერლობის" იმავე მომერში, საბაც გამოქვეყნდა სა-
რისკუსიო წერილები, გაიძეგდა ნიკოლოზ მიწიშვილის "ჩემი პასუხი", რო-
მერთიც ახსნილია წერილის გამოქვეყნების მიზეგები, მისი მიმანი.

ნ. მიწიშვილია კიდევ ერთხელ ხაგტასმით აღნიშნა, რომ სამიშობ-
ლორან გაშორების ფილიტრი გა ემიტრანციის მიღობარებაზ გამაპირო-
ბებს მისი წერილის საერთო ფონი: "უცხოები აღანილი ბევრ რამეს
სურ სხვატაირა ხერავს, ბევრი რამ სურ სხვანაირა ეჩვენება გა
მომართოს სურ სხვა საგოგო ჩნდება ამა თუ იმ მოვლენის შეფასების

ერთს...ასევ მიმომარეობაში ვიდავი მე უცხოეთში 1922 წლიდან"
(192,74).

ავტორის ამრით, სამშობა ხერისუფლების ღამიარებაში საქართველოში ძირები გარეა მარავმნები მოხერინა სამოგარებრივი ცხოვრების დვერა სფროში, მაგრამ სამოგარების ერთი ნაწილი ჯერ პირევ ღამის არჩევის, კოცმამობა. რევოლუციამ შევრი მარამდე უდაო გა ურდევი უნებები გარაადასა, რასაც აღამიანის ფსიქიატ უცებ უერ შეეძუა. შევრ ძათტანს აფრთხობას ამგვარი სიახლეები, ამასთან, იორად გასამღევი არც წარსულისტან მემკეირორებით მიღებული შეხედულებები იყო. ამ განწყობილებათა გასამღევად საჭირო იყო გუახებირი სჯა-ბაასი, ეჭვის გა ყოვმამის გამოწმევი მიზეზების ახსნა გა ანარიბი. ამ მიზნით გამოსულევანა მწერალმა ჯერ კიდევ 1922 წელს მემობრებისაგმი ტაგბავინი-ი წერილი.

მიწიშვილმა ჯერ კიდევ "თებერვალში" ცვიჩვენა, რაოდენ ცუ-ებარი გა უცხო იყო საშუალო ინტელიგენციის საკმაოდ ღირი ნაწილის-თვის რევოლუცია გა მისი მიზნები. მწერალს მიაჩნდა, რომ თვითონაც „საშუალო ინტელიგენციის“ წარმომადგენელი იყო გა სწორებ ამ პოტიცი-იან მიაჩნდა საინტერესო თავისი შეხედულებები. . "თავისთავად მე, შეიძლება ღირათ არაფრით განვირჩეოდ ჩემი თაობის სხვა ინტელიგენ-ციისაგან- წერს იტი- მე ჩვეულებრივი საშუალო ინტელიგენცი ვარ, მა-ძრამ მე მტონია, რომ თანამეგროვეობისა გა ისტორიისთვისაც სწორებ ისაა საინტერესო, თუ რა აწუხებს ამ საშუალო აღამიანს, რა უნდა მის, საიმ მიისწრაფის გა რას წარმოაგენს იტი ამა თუ იმ ისტორიულ პირობებში. ამ თვალთახებული თუ მე, როტორც აღამიანი, მოქალაქე, რაიმე ინტერესს წარმოვარენ, - საინტერესო ვარ სწორებ იმ ფიციურო-ბით, იმით, რომ მე ვარ ჩემი ეპოქის ცოცხალი, აფართხალებული ღოუ-მემფი" (192,75).

გა შემჩერ: "მე ხომ მარცო არ ვფიქრობ ასევ ფიქრებს გა მარცო

მე ზომ არა ვარ ასეთ მდგომარეობაში? ინტერიგენციის წრეებში ბევრია ჩემისთანა და ეს მოვდენა სოციალური ზასიათის მნიშვნელოვანი საკითხები... უღამიანი, რომელიც მოწმე იყო წარსული საუკუნის იღეადთა უძალესი მიღწევების და რომელიც, ამავე ღროს, მოესწრო ღლევანდედ ზანას. მნიშვნელოვნად შეიცვალა. მან წეივნო არაღი ეპოქის მოუცილებლობა, ბევრი რამ შეითვისა... მაგრამ, ამავე ღროს, ის ღარჩა, როგორც ცოცალი ისტორია... მასში მრავალი უჭრედი ჯირ კიდევ აცსებულია სწორედ იმ გარდასული, გუშინდედი გრძნობითა და ფაქტებით" /192, 76 - 77/.

ნიკოლო მიწიშვილმა თავისი პოზიციის გასამართლებლად დაიმოწმა ქართული კრიტიკული რეალიზმის ღიღი წარმომადგენლები იღია შავშეაცადე, აკაკი წერეთელი, აგრეთვე არჩიდ ჭორჭაბე და სპეციალურად, მნიშვნელოვნად, მნიშვნელოვნად ფორმებში ამბედნენ საგოგადოებრივი ცაოვნების მანკიერ მზარეებს და სწორედ ამით ავდენენ თავიანთ ღრმა სიცვარედს სამშობლოსაგრძი, მისი უკეთესობის სურვიდს.

"ვინ იტყვის, რომ იღია შავშეაცადე, აკაკი წერეთელი, არჩიდ ჭორჭაბე... და ბევრი კიდევ სავა, არ იყვნენ სიყვარულით მაფიქრადნი საერთოებობე, - წერს იგი, - მათი სშირად "მედანქოდიური შენიშვნები" საქართველოშე, „ზანისბან გერმეტის რაღიცადობითაც" გამოიქმნები, არ შეიძლება აჩსნიდი იქნას იმით, რომ ისინი უარყოფნენ საქართველოს... წესე გასაკვირადი უნდა იყოს ვინმესავის, რომ ერდანგედ გარეატერადა რანაში გაისმის გამაფრთაიღებები და ჩამაფიქრებები ამა ჩვენი რაობის, ჩვენი ყოფის, ჩვენი ისტორიული ბედის შესაბებ, რომელის გამოსწორება, შესაძლებელია, ისტორიამ ჩვენს თაობას "არგუნა" /192, 78/.

მიწიშვილი ავღიდა, რომ მისი "ფიქრები საქართველოშე" რამდენადმე "სფიქსიური" და "მოუწესრიგებელი" იყო, ბევრ იარეში საღა- რო, მაგრამ მიაჩნდა, რომ "უღროვო არ იყო ასეთი ფიქრები საქართვე-

"ომები" თუნდაც იმ მოცივით, რომ ახალგამრღვევა აღმართის, შემოუმერების აფმოსფერობი: "გჩის იებნა და იყვიანობა, საკუთარი თავის კრიფიკა და მეცის სურვილი - ეს არაა პესიმიზმი, ახალგამრღვევა უნდა აღიძარვოს ამ იიებისა და ამროვნების აფმოსფერობი, მხოლოდ ასე მაცხოვანთაც ჩვენ საქართველოს გჩებს, მხოლოდ ასე... შევუძნით და უსამღერიერო მომავალ თაობას საკუთარი თავის შეგნებას და საღი ეროვნული ამროვნების რაობას" (192, 79).

მწერალის ხატეასმით აღნიშნა, რომ მისი პოტიცია წერილი წამოჭრილი საკითხებისამით არავითარ შემთხვევაში არ იცო უარცოდი-თი, რომ იმი არ ეკუთვნილა ეპრაქტიკი ინფერიტულის იმ რომანტიკულად განწყობილ ნაწილს, რომელიც "წარსულის დაკარგვას გღოვობდა". იმი ეღ-ცვოდა არა "განწირული საქართველოს იდეის" განმოცკებას, არამედ იცნებობდა ისეთ სამიზნობე, რომელიც სავსებით შესაფერისი იქმნებოდა "ახალი საქართველოს მეპატრონე მმწოდელი ხარხისა".

"ღოვეანიერი საქართველო სწორებ ასე იღიერი ხარხის საქართვე-ლო ნარიტონიბენია" - წერა ნიკოლო მიწიშვილი.

მიწიშვილია ბევრ საკითხში ტაიტიარი ღისკუსიის მომანილეობა ნებისმერები, მაგრამ მოტივით შემთხვევაში არ დაეთანხმა მათ. რაც არ მიიღო მისი მისამართით ტამოთემული კრიფიკა, საღაც ახალი საქართველოსამით უარცოდით, მიჰილისფურ დამოკიდებულებას უსაყვერულებელი წენ. აյ მწერალს კიდევ ერთხელ მოუხდა საკუთარი პოტიციის ხატეასმა, რომ "ფიერები საქართველობე" ნაკარნახევი იცო, უპირველესად, უკეთე-სის სურვილით:" ქხარია, მე მეცი მინდა... მე უარცოდ ჩემს თავს (ცურს), რომ კრახო ჩემი თავი (უკეთესი)... ამ აღამისამობის გულისა-ზე ჩავეტი მე სოციალისტურ აღმნიშვნებობაში ასეთის გაფაცებით და ინტერესით და სწორებ სოციალისტური მომშის ქვეშ მინდა გავამთველო... ჩაუვიანებული სური" (192, 87).

მწერალია კოაციონილება გამოთქვა, რომ ღისკუსიაში მომანილეობა მიიღეს ახალგამრღველი თაობის ნარმობარენდებიაც, ვისი ამრი და დამო-

კიბებულებაც წერილში აღმრთული საკითხებისამი, განსაკუთრებით აინ-ლერესებდა მას. გისკუსიის ფართო ხასიათშია კიბებულება ერთხელ გაარჩეულა ნ.მინისტრი, რომ მისი წერილის გამოქვეყნება არ იყო შეცვლის. მან კამოაამოკარავა სამოქაბოების სხვადასხვა დენების გამოკიბებულება ეროვნული საკითხებისამი, გააფიქრა ისინი გა "მთავარი იარა ამ ფიქრებისა მიმართული იყო მოვანდელი საქართველოს განსამციცებულება".

როგორც საპასუხო წერილში გააღინდა გამოიჩვევა მინისტრი იცოდა, რა რეაქციას გამოიჩვევა "ფიქრები საქართველოზე", გამოქვეამდე იგი წაუკითხავს საქართველოს მწერალთა კავშირის პასუხისმგებელი მუშაკებისათვის. მათ გულახრიდან უჩჩევიათ, რომ თვით ავტორისთვის "ამ წერილის გასცამდება არ იქნებოდა სასარბებო, მაგრამ მის გამოქვეყნებას უთუობ ესწობოდა გარებით მნიშვნელობა" (192, 95).

წერილს, მართაც, მოჰყვა მოსალორნელი რეაქცია. ავტორს "ქართველი ჩააგდევი", "მისციკოსი გა ფაცარისცი", "რეაქციონერი მოაჩროვნე" და "საბჭოთა სინამდვირის უარისმოფერი მოქალაქე" უწოდეს, მაგრამ მინისტრის მაინც არ გამოუთქვამს სინამდვირი მისი გამოქვეის გამო.

საპასუხო წერილის თვალწიფრივ გამოამახა, რომ ხუთმა წერილადმია ძირის გარდაცეხა მოახდინა მწერლის აჩროვნებაში, შეხერავებებში. იგი უკვე სკეპტიკურად აღარ შეჰქონილ საქართველოს მიმავალს, აღარ უეჭვებოდა ახალი საქართველო, პირიქით, საქონო, რომ ეს იყო ერთა აღმართი სწორი ქმა. მინისტრი წერდა: "...მე ვამბობ, რომ ეს გმია მიშრობელი ხარხის, გმა პროგრესისა გა მრობის უფლებისაკენ, საერთაშორისო მიკვირობიანობისა გა ეროვნული განვითარებისაკენ; გმა, რომელიც გაამათა თეორიმრის რევოლუციის იდეას სოციალურსა გა ეროვნულ ფარმაციის. მე მჩამს, ეს იდეა გაამოვიდებს საქართველოს, ეს იდეა მასაურთისანებს მას, ის შეაკაცირებს ერის უმრავლესობას გა ასეთის საერთაშორისო მინისტრების იდეით შეკავშირებული ქვედანა, გარაჯაჭ-

ერთ უბიეს მოძრაობასთან მსოფლიოში, ევრაზ მოექცევა ისეთ რაციონა, სარაც წესაძერები გახდება საეპიზოდოს სხეულის ჩაფიზა და განაწილება..."(192, 94-95).

ნიკოლოზი მინიშვილი აღმურა წლებიდანვე კარტან გრინიშვილა ქართული მწერლობის ძალითიანების აუდიტორიას. "ეართული მწერლობის" პირვერივე ნომერში გამოცემულ წერილში "მწერლობა და სამოქამდებრიობა" მარტ გამაფრით გაადენა ქართული მწერლობის ერთიანი ფრონტის შექმნის საკითხი და მწერლობის უპირველეს ამოცანა მიიჩნია თანამეროვეობასთან მფლიზე კავშირი, გროს აქცუაციური პრობლემების ასახვა. "განამარტულია, მწერალია ტურქი შეაქციოს ქვეყნის ფიცილებს (193,5)- წერა იგი და რომორც რეგაულორი," ეართული მწერლობის" მომავარი ტერსპერაცივებს ამ ჭრილიან განსაზღვრავა.

უკრაინის ამავე ნომერში გაიძეგდა ნ. მინიშვილის ფრიად საინტერესო წერილი "ეართული კულტურის ახალი გმილი", განსხვავებით ქართველი სიმბოლისგებისგან, რომელიც ქართული კულტურის მენეჯისს უკავშირებრნერ ევროპის კულტურას. ნ. მინიშვილმა მოკლე ისტორიული ეკსკურსით გაანახა მკითხველის, რომ უკანასკნელი საუკუნეების მანიორტე საეპიზოდო ამაორ სცადა ევროპის ქვეყნებთან რიპორტაციური თუ ღი-ცერაციურული ურთიერთობების გამდარება. ამიცომ "ეს საკითხი უნდა მოხსნილიყო ერთხელ და სამუღამო" (194,19). ეართვერ ხარხს, საკუთარ ტრადიციებზე გაყრინობით უნდა შეექმნა ეროვნული კულტურა, "მამრიდი ეროვნული სახე გამოეჭება" (194,19) და თავისი სიცდელ ეთევა "ახალი ეპოქის შექმნისა და განმიცემების საქმეში" (194,20). მწერალია გასასაბუთა, რომ წერისმიერი ქვეყნის კულტურას მხოლოდ მაშინ შესაძლია პროტესტი როლის შესრულება, თუ იგი, უნინარეს დოკუმენტის შექმნის ფრაგიციებს ეცრინობა, თავისი ქვეყნის აუდიტებელ და მფლივ-ნერ საკითხებს ითვარისჩინებს და განამოგარებს, თუ თავისი ხარხის სამოქამდებრივი-პოლიტიკურ და სურიერ ცხოვრებასთან არის გაკავშირებული.

საერთო, ეროვნული საკიზე, მწერლობისა და ახარი საქართველოს სამოქიდებულების პრობლემა ნიკოლო მიჩინებირის პუბლიცისცური შემოქმედების ხერხებითა და მიღების თითოების დედა წერილი უძრუნველყო ამ თემას და მიღის იმ დასკვნამდე, რომ მწერლობა და ქვეყანა, რიცხვრაცხვა და ერთ ტანიცყოფები აწებებია, შევიდებულია მათი ტანიცხვა და დაშორება, და უს კონკრეტული მაშინ მწერლობას დოკუმენტი აგრი და დანიშნულება დაკარგება.

"..როგორც პოეტი ასციდება თავისი ერის კულტურის განვითარების მთავარ მარისცრავს, ის პოეტი მოკვებებს, როგორი მიჰის პატრი-ნიც არ უნდა იყოს"- განაცხადა ნ. მიჩინებირის 1934 წელს ს. ჩიქოვა-ნის შემოქმედებისამი მიღვწიო გისკუსიაშე (168, 49).

ამავე საკიზებს შეეხო იგი 1928 წელს, საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამდარების 7 წლისთავისამი მიღვწიო წერილი "საბოებისთ". ქართული კრიფიკის ერთი ნაწილისაგან განსხვავებით, იგი არ მაღავა, რომ გამცირი წერები "დაიკონიურა მეცად მიძინე იც", ჯერ კიდევ პრივატულებობა წერდეთა ინტერიერებისაში, "მისი უარცოფა არ იცო ძორობე უარი და მისი დასკური საბორობ მიღებას არ მიღ-ნავა" (195, 8). შემოქმედებითა ინტერიერებისამ, მათ შორის, ქართულ-ნა მწერლობამ ამ გროისათვის უკვე ძირითადად მიღო რევოლუცია და იურიდიკული ჩავრა მის საძისახურში. მიჩინებირი გიგი კმაცხოვილებით წერდა: " საბჭოთა საქართველოს მშრობები ხარხის წინაშე უართვიდი მწერლობა ყოველთვის პირნათება და ოირსეულად წარსებრება, ვიწაიდან რევოლუციის გებერტირი ის იმთავითვე არ ცოდის... შესტრებიან სა-ქართველოს მცრებიც, თუ იფიცირებენ, რომ ქართული მწერლობა ჩამოშორდა საქართველოს ინტერესების სამსახურის გრას. ამ სიცდეის ქეშმარიცი მინიჭებულობით... ქართული მწერლობა... იცო და სამუღამო გარჩება სა-კუთარ ხარხთან" (195, 9).

1927 წელს გამოვიდა ნიკ. მიჩინებირის პუბლიცისცური სტატი-ების პრემიული "საბოროვებრივი საკიზები", რომელიც აცორმა ქარ-

თვეერ ახალგაზრდობას მიუთოვნა (196,1). გარდა ჩვენს მიერ გეორგ
ტანხილური წერილებისა "ფიცერები საქართველოშე", "კიბევ საეპისკოპო-
გე" ("ჩემი პასუხი"), "ქართული კულტურის ახალი ძეგლი", "მწერლობა
და საზოგადოებრიობა", აქ გამჭვირილო საბოლოო გოფნის პერი-
ოდი შექმნილი "ობოი ოცნება", "ახალი საეპისკოპო", "ჩვენ და სომ-
ხები", რომელიც იირითადად ჟმიგრაციის პროცედურებს ეხება. აქვეა
1927 წლის იანვრით გათარიღებული მეცად საინტერესო წერილი "ფიცე-
რი ქართულ მწერლობაზე", რომელის შესახებაც რამდენადმე ვრცელად შევ-
ჩერდებით.

"ფიცერები ქართულ მწერლობაზე" თავდაპირველად გამოიქვედის
უკრაინი "საბჭოთა ხელოვნება" (1927 წ. 11). იგი წარმოადგენს ოციანი
წლების შუა ხანის ქართული საბჭოთა ღიცერაცურის საკრაორ თბიერულ
და პრინციპულ ანარიბის. ამ გროვსათვის ქართულ მწერლობაში წარსულის
ბავრენები ჯერ კიბევ არ იყო საბოლოო გამოეული, მრიელებოდა ერთი
ნაწილის გამნეულობა, რევოლუციისამდი თრჭოდული გამოკიდებულება, თა-
ნამდებროვეობით გაუინტერესებობა, სწორი მხატვრული კურსი არც პრო-
ცეცხლურ მწერლობას ჰქონდა აღებული, რაც კიბევ უფრო აინტერესა საბ-
ჭოთა ხელისუფლებასთან მისასვრელი გმიების ძიებას.

ნიკოლ მინისტრი შკვისმური ანარიბით გაასაბუთა, რა მიჩე-
ბებით იყო განპირობებული ქართული მწერლობის გარკვეული ნაწილის
ფოფნამი, რაცომ არ ემორჩილებოდა გარეაქტინის ეს პროცესი "გამაცვრე-
ლურ ცემპს" და რომ სიახლის მიღებისთვის საჭირო იყო გროვ და სათუთი,
ზრდილი მიგრობა.

"არც ერთ გროს და არც ერთ ქვედანაში მწერლობა არ ცოდნა
ჩავარდნილი ისევ წინააღმდეგობათა ხვეულები, როგორიც მოეცეს
ჩვენს ჩვენი ღიცერაცურა... გოვს ჩვენ დვეღანი აუცილებელ გაინტერე-
სებული ვართ ქართული ღიცერაცურის გამოვითარებით" (197, 33) - წერდა
მინისტრი გა მართლაც, ოციანი წლების შუა ხანი ეს იყო პერიოდი,

როცა ძალებე მნეავედ იღეა სოციალისტური კულტურის, და მათ შორის, ახალი სფერის ღიცერალურის ფორმირების საკითხი.

ნ. მიწიმვიღი ხერავება, რომ 20-იანი წლების ქართული ღიცერალურა ჯერ კიდევ ვერ პასუხობდა თანაბეროვეობის გამზრიდ ესთეტიკურ მოთხოვნებს, ფეხს ვერ უწყობდა ქვეყანაში მომხდარ სამიტარებრივ ძვრებს, რასაც ასეთი შედასება მისცა მნერალია:

"თუ... მნერობა არის მიმღიმარე ახოვრების სარკე, მაგრამ თანამედროვე ქართული მნერობა არ ყოფილა ღირსი იმ მოქალაქისა, რომელიმაც აჩვენა მსოფლიოს ჯერ უნახავი სოციალ-პოლიტიკური ტარაფებამი, ვინაიდან მნერობამ თავის შემოქმედებაში ვერ აღმარტინობა ეს პერიოდი... ქართული მნერობა ამ წინააღმდეგობათა ხვეულებიდან ვერ გამოვიდა. ყოველ წერთხევაში ეს ძარაჭრით ითების ქართული მნერობის იმ ფიტიკურ შემაბერენობაზე, რომელიც მნერობის სახელით მოესწრო თქვომბრის სოციალისტურ რევოლუციას... და მე ეფიქრობ, რომ ამ წინააღმდეგობათა ხვეულებიდან ქართული მნერობა ჯერ ვერ ტამოვა... იმიტომ კი არა, რომ მნერობას ამ ჩიხიდან ტანოსვედა არ უნდოდეს, არაბედ იმიტომ, რომ ეს მნერობა მოევანდედ ტანახლებულ ახოვრებას, რომორც ეფუობა, სავსებით ვერ შეეთვისა" (197, 34).

20-იანი წლების შუა ხანებში ჯერ კიდევ საგრძნობი იყო პროექტური მნერობის ნიჭირისაფური დამოკიდებულება წარსული კულტურისამი. ამ ფენიდებითი მავნე, გაუმართოებელ ხასიათს იძალვით გაუსესა ხაზი წიკოლო მიწიმვიღიმა. იგი წერდა: "...რამდენადაც ახალი ღიცერა-ტერა მხოლოდ შესაძლებელობაში, მხოლოდ პოტენციალია, იმდენად, შემახას და მოვდა იმ ივერი ღიცერალურისა, სავარებულო უნდა იყოს თვით იმ ხელოვნებისათვის, რომელიც წარმოიშვა რევოლუციის ხანიში" (197, 34).

ამავე წერილში მიწიმვიღიმა გამოთვეა რჩდენა, რომ ახალ საქართველოში მიმღიმარე ძვრები, რომებიც ქვეყნისა და ერის სასიკუ-

თოდი იცვენებ მინართული, აუცილებლად მოახერხონენ ბეჭავეცას მწერ-
რობაზე. კითხვას - "რომერი უნდა იცოს ახარი მწერობის ხატი?",
რამ ასე უპასუხა: "როგორი უნდა იცოს ახარი მწერობის შემოქმედება საცხე-
ბით "მოერძება" საქართველოს სხეულს, მაშინ იგი მეტის გაძერადებით
რა შეგნებით გაჰვევებს იმ ვარსკვლავს, რომერიც ასე მრჩევინადებ უმა-
ფებს გზას ოქონიბრის განძაფრებულ ენერგიას" (197, 34).

1926 წელს მიკოლო მინისტრი გამოიცვეცნა ასევე მასზოველე-
ბული ღიაცერაცხარული კამათის გამომწვევი წერილი "გოგუძერული პრო-
გა", რომელსაც ვრცლად შევეხედ ჩვენი ღისერტაციის მეოთხე დავში
რა ანიჭობ აქ არარ შევჩერებით.

1931 წლის 1 მოემბერს გამოვიდა ქართველი საბჭოთა მწერლების
ფერერაციის ათვრის მიკოლოს "საღიცერაცურო გამეოთის" პირველი მო-
მერი. სარეაბილით კოდეტის შემაბმებრობაში არჩეული იცო მიკოლო
მინისტრი მიკოლო მიკოლო მცენარე კამათის წესით გაიჩეზდა
მისი წერილი "საბჭოთა მწერლების ახარი ამოცანები", რომელიც გამ-
საბრვერული იქნა ახლადგამცემული გამეოთის მირითაბი მინართულებამი,
გამხილული იქნა ქართული ღიაცერაცურის აქციალური საკითხები.

მიკოლო მინისტრი, როგორც პუბლიცისტი, ჩვეულებრივ, არ იმცერეს-
რებოდა წვრილამნი, მეორეხარისხოცამი ამბებით. მისი სცილის გამახა-
სიათებერი ნიშანი იცო თავისი ერთის მწვავე კურულები და ღიაცერა-
ცურული პრობლემების წინ წამოწევა, მათგა გულახრილი მსაჯელობა. ამი-
ტომ იცო, რომ მწერლის დოკუმენტი წერილი გაცხოველებულ ღიაცერაცურულ პო-
ლიკუს იწვევდა. ასეთივე აღმოჩნდა "საღიცერაცურო გამეოთის" გადა-
რირი წერილიც.

ნ. მინისტრი მიესარმა "საღიცერაცურო გამეოთის" გამარსებას,
გამომარტვა იძები, რომ იგი ხელს შეუწყობდა მწერადთა თრგანიშვალი
გამომარტვებას, წინ წამოსწევდა იმ საკითხებს, რომელიც "ღიაცერაცუ-
რულ სინამდვირეში ჯერ კიდევ გაუშესებელი და გაღაუჭრელი იცო".

მწერალი კარტარ ხერავდა ღიფერაცერული ვითარების სირთულეს, "ჯერაც მოუწესრიმებელი იყო პროდეფარული ღა საბჭოთა მწერლობის ურ-თიერთობანი" (198). მიზანი ამოცანების ჩინაშე იგდა ქართული კრიტიკა. დოკუმენტი მწერლის შემოქმედებას უნდა შეფასებულიყო ახალი იდეო-როგორი კუთხიდან, რასაც იგი აეროვნად ვერ ართმევდა თაცს. ნ. მი-წილავილი წერა: "ამოცანები კრიტიკისა ღა, საერთო, კომპრეტული კრი-ტიკის საკითხი ჩვენში თითების ხელუხლებელია. ამავე ღროს, ეს მეცარ გირი ღა მცირებული აღმიღია ქართული მწერლობის ცხოვრებაში" (198).

მიჩილებირა კვლავ აქციურად დააფენა თანამედროვეობასთან ხე-როვაშის აუცილებელი კავშირის საკითხი. მას კარტარ ესბორა, რომ ძე-ლი კულტურის ცრაბიციებზე აღმრიდი შემოქმედება ბოლობრე მულტიმედიად ვერ მიიღებდა ახალ ცხოვრებას. ახალ დოფას ჭირდებოდა მის პირობებ-ში ღამარებული ღა აღმრიდი ხელოვანი: "ღოვს ჩვენში ბურჟუატიული კულტურის ნაცვლად სოციალისტური კულტურა მიდარება ღა ეს კულტურა მოითხოვს საკუთარ ცრუბარერს, თავის პროპაგანდისას, საკუთარი იღების ტანიმებაზე კულტურულ კაცებორისას" (198).

საბჭოთა ხელისუფლების პირველ წევები პროდეფარული ღიფერა-ცურის "სახელით არაიმებითამაც საორებოდა ღამარებოდა მხატვრული ღომის, მოწოდებებით ღა ღობებრებით აცსებული ნაწარწევები. მიჩილების აღრეულ პერიოდი ეს ფაქტი რამდენადებ ღასაშევებად მიაჩნია, მაგრამ მარიორა ღრო ღა პროდეფარული მწერლობის ერთი ნაწილი ისევ არ ხერ-ხით აპირებდა იორად გასვლას, არ მრუნავდა სამსერლო კულტურის ღა-სვენისა ღა ამაღლებისათვის. ამგვარი, ერთი შეხედვით "იღეოღობიურად ძამართული" ნაწარწევები ცერარ ასრულებრნერ პროტესტი როს, პირი-პირ, აქციონებრნერ მასების ესთეტიკურ ღა კულტურულ მემოვნებას. ამი-ტომ მიჩილებირა ჩვეული პრიციპიპულობით განაცხადა: "პროდეფარული ღიფ-ებურის მეთოდებეფე წელს ჩვერ ჟავე მარცვეულად უნდა მოვითხოვთ

ძრეწისაგან წმინდა პოლიტიკური მოცენტის ტარბა მხატვრული კვარი-
ფიკაციაც" (198). მან გამაფრით დააფეშა საკითხი: "არ შეიძლება...
მხატვრული შემოქმედების ფაქტად ტამიცხავებეს ყოველი ნაწარმოები,
საკსე თუმინდაც მარტო იღეოღობიურად ტამართული ფრაგიზ" (198).

მწერალი გრიმობრა, რომ ეს საკმაო რთული აღოცამა იყო, მაგრამ
იმასაც ხერავდა, რომ მხოლოდ ამ გზით შეიძლებოდა შეეძლიდის ჟეტი-
რიც საბჭოთა ლიტერატურა, რომის წინაშეც იგდა "სრულია ახალი
რა იმრენად რთული შემოქმედებითი აღოცანები, რომორიც ჯერ მსოფლიო
მწერლობას არ ახსოვდა" (198).

ნ. მიწიშვილი ითხ იმედებს აღდარებდა "საღიტერაცურო გამეობე",
რომელსაც სწორად უნდა განვითაროს ლიტერატურის მომარი საკითხები,
თანამედროვეობის პოტიციებიდან შეეფასებინა ქართველ მწერლათ შე-
მოქმედება, გახმარებოდა მათ შეცდობის გაძლიერები. "გამეობა კო-
ველობის უნდა ამხილოს საბჭოთა მწერლის ესა თუ ის ტარახნა, იტი მკა-
ცრად უნდა შეეძრიოოს ასეთ მოვლენებს, მწერლობის რომელ ფლამინები-
რაც არ უნდა ჩაისახოს... ამხილოს მწერლის შეცდობის გა ხელი შეუწ-
ყოს მწერას ამ შეცდომების გაძლიერები" (198) - აღნიშნავდა აცცორი.

ნ. მიწიშვილია კვლავ მიმდინარება გაუთმო მწერლობის გამო-
კიდებულებას ეროვნული საკითხისაგნი. ქართული კრიტიკის ერთბა ცი-
ნილა ეს: "ნაციონალიზმია", "რასიულობა" ჩაუთვალი მას. ვდიქრიობ,
ანტიარი ბრალება გამოწეული იყო არა მხოლოდ მიწიშვილის მოსამარე-
ბების არასწორი გამეობით, არამერ იმ პერიოდის ქართული კრიტიკის
ძალარი მიღებობით ნაციონალური საკითხისაგნი. მიწიშვილი საცსებით
სწორად წერდა: "საღიტერაცურო გამეობი" განსაკუთრებულის ცურაბლებით
უნდა შეჩერებას ეროვნული კულტურისა გა ეროვნული ლიტერატურის საკით-
ხებით. ისე, როტორც მრავალი სხვა საკითხი, რომელსაც ხორცი ბეჭასხა
რევოლუციამ, ეს საკითხიც მოითხოვს ტამიცხავების ცალსაკუთრებულ ცურაბლებას, უმ-
თავრეს ცურაბლებას მწერლობისას... ეროვნულ კულტურებს, ეროვნულ ერებ-

სა და მწერლობას არამც თუ რაიმე საფრთხე მოედოს, პირიქით, მისი წინსეღა და განვითარება შეაგრძენს პარტიის აუფიურსა და მნიშვნელოვან აღოცანას. "საიტერაციურ მაჩვითის" მოვალეობა იქნება შეებრობოს პარტიის ამ ხაზის დამახინჯებას, რა სახითაც ეს დამახინჯება არ უნდა მოევინოს" (198).

ჩერილში გამოთქმული იყო ჩემი წარმება, რომ გამოიყენება შემუშავებითი ძალების კონსოლიდაციას და ამ ძალებს წარმართავდა "კულტურული რევოლუციის და სოციალიზმის გამარჯვებისაკენ", რათა დაეჭავებინათ "ისეთივე მნიშვნელოვანი სიმაღლეები, რომორც არას აგრილი ჯეონბა ჩვენი აღმშენებლობის სხვა დაწეებები" (198).

ქართული საღიცერაცურო კრიტიკის ნაწილში ეროვნული აულცურის გამციოსარებისთვის მხერის მიერ ჩამოყენებული მოთხოვნა გახილება ნაციონალიზმის და შოვინიზმის გამოვლინებასთან და ავტორს ბრალად დასრო "ძველი დანწევობილებების ცირავრი დემონსტრაცია" (199). მიწი-შეიღის მოსამართა ამგვარი მცდარი გამებით იყო ნაკარმისხევი კ. მე-რაის სტატია, რომელიც იმი შეურაცხმილერი, ცინიკური ფრიდ უკიდუნებდა ავტორს "იაღად დაპრმავებას", "მემარჯვენეობას", "საძროთა მწერლობის ამოცანების დაწეელებას" (199). მაღალი მხატვრული ფონისა-თვის ბრიოსა მან წმინდა ხეროვნების მოწოდებასთან გააიღება და მწე-რაის ბრალად დასრო, თითქოს მას სურა, "მწერლობა ჩამოჰყიდებინა მოუვამრელი პოლიტიკური მომენტისთვის" (199).

კ. მერაძის წერილის ერთ-ერთი შეცდომა ისიც იყო, რომ "ცისფერი დაწეები", რომელიც, რომორც ლიცერაცურული სკოლა, იმ პერიოდში უკვე არსებობდა. , მან კვლავ ჯადობრიობის პოზიციებიდან გამიხილა, "საერთო, უნდა აღინიშნოს, რომ მიწიშეიღის წერილი წარმოადგენს ერთ-ერთ საუკეთესო ღოკუმებულს იმის დასამციცებელად, რომ "ცისფერდამწერ-და" ჯადობრი ჯერ კიდევ არ გამიარავებულა. ისინი ბრიოსას ამკარა თუ

მარცხნი ჯერ კიდევ მანამიობდენ"-ჩერება იტი (199).

ესრთული კრიფიკის ერთი ნაშიღის ასეთივე მიაღწი რეაქცია მოჰყვა ნიკოლო მინიშვილის წერილს "ახარ ეფაპისთვის ქართველ მწერლობა-ში", რომელიც 1932 წელს იმავე "საღიტერაცურო გამეობი" გაიძეგა. მწერალი 23 აპრილის ისფორიული ღამისის საფულეოზე საჭარა მარ-მოებინა ქართული მწერლობის აუცხალური საკითხების შეკვეთაცი, კრიფი-კული ანარიჩი. მას განმიახური პეტრება, ამ თემაზე წერილების სერია შეექმნა, მაგრამ პირველივე ადამ კრიფიკისა და ღიტერაცურული სამო-კაბოებრიობის ისეთი მკვეთრი რეაქცია გამოიწვია, რომ რას არარ მიეცა შემცირები გასაკვრების მაკეთების საშუალება.

საინტერესოა მინიშვილის არზუმებირება, თუ რამ გაღამაზდებელია ამ წერილის ღამერა. როგორც იწკვევეს, მარ ჯერ კიდევ 1929 წლის ნოემ-ბერში, მწერალთა აუცილეს ნარუბრინა წერილობითი მოსამართებანი "ჩვენს ღიტერაცურაში არსებული მიგონარეობის შესახებ" (200), რამაც პუბლი-კაციის გარეშეც გიგი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია. ამ გვარიცე რეაქცია მოჰყვა მის გამოსვლას 1932 წლის აპრილში პრობის სამარმოო თამარი-ზე. ამიცომ მწერალს საჭირო მიუჩნევია, აღმიშნული საკითხები გამო-ეცანა ფართო მკითხველის სამსჯავროზე. "ჩვენმა კრიფიკამ და კრიფიკის მოძღვებია... გადაღახეს სამოვრები და თავისი გასკვნები ჩემს მინართ უფრო გაამიაფრეს- წერება ავტორი- ჩვენი კრიფიკის უმართებული ტანა-ჩენი ჩემს მიმართ მე მიმაჩრია არასწორად და ამ კრიფიკის, მეტი რომ არა ესთქვათ, გადაჭარბებით უარისმიერები შეხედულებაში ჩემი ღიტე-რაცურული და სამოგაბოებრივი ბუშაობის შესახებ, გაუმისახურებლად. და-ვისთვარ ცხადია, რომ მე გამოჩენილი სერვილი, რომ გავდამცო ჩემს ირავივ ზევინილი ასეთი არასასურველი აქმოსფერო და ამავე ღროს, შევეცარ იმ სრულიად გაუმისახურებელი და მიუღებელი "იარიკის" ჩამოშორებას, რომელიც ასე იორად რიტებობა თავის ღრობე და რომის ფარება საბჭო-და ცნერილისათვის სახარბიერო არ უმას იყოს" (200).

გარდა ამისა, ნ. მიწიშვილს, რომორც შემოებებს, აღეცებება ის სიახლეები, რაც 23 აპრილის ბაზემილებას წაძევა, ის პრობლემები, რომელიც იმ პერიოდის საღიტერაფურთ ცხოვრებას ახასიათება. მაა რაკონურად და თანმიმდევრულად ჩამოაყალიბა ის მიზებები, რომელიც, მისი აგრიფ, ხელს უშრიბა "მწერლობის ორგანიზაციას და შემოქმედებით მუშაობას".

ერთ-ერთ უპირველეს მიზებად მიწიშვილმა მიიჩნია პროცესური მწერლობის ერთი წარმიმორი, ყოფილური ბამოუიდებულება დაწარჩენი მწერლებისაგანი: "პროცეტარულ მწერლობაში მოძუშავე ძალა- დენიანი ამხანაგების მთელი რიტი, წილამ წილამ, ზოგჯერ შეიძლება, ზოგჯერ კიდევ შეუტნებელად ამნვაცებრნებ ღიარებულებისა და სასა- მართოს კოდესის სფილი, - ისეთის ფონით "ასამართლებრნენ" შევრ მწერალს და კერძო, არაპროლეტარელს, რომ შეუიღებელი ხელობა მოწ- მარური ღიარებულები მუშაობის წარმოება მათვის, ვინა ამ "ცეზ- რის გონიში" მოხვედობა" (200).

მწერალს დაუშვებელად მიაჩნდა "პროცეტარულ და არაპროლეტარულ მწერლობას შორის არსებული არაჯანმსალი კონკურენცია", რომელიც "ინი- რად ღებულობა ყოვლად მიუღებელ ფორმებს" (200).

მიკოლო მიწიშვილს, წაკროვანებებთან ერთად, ყურადღებიდან არ გამორჩენია ის დაგენიფი მხარეები, რაც ქართული ღიარებული არა პირობებში შეიითინა. მაა ღიმოთევა რჩდენა, რომ მომაცალი მუ- შაობა სწორებ ამ მხრივ წარიმართებობა და თავითამ იქნებოდა აცი- ცებული წარსულის შეაღობები.

ნ. მიწიშვილმა აქვე სცადა აღრეული შეცდომების გაღადასება და რიტი საკითხების ახლებურად გაარაიტება. მაა უარყო თავისიც

მოსაზრება, რომ შემოქმედებითი ინფერიტენციის მცენ თაობას გაუჭირებოდა რევოლუციის, ახარი საქართველოს მიღება და აღიარება. ამიტარი გასკვნის ობიექტური საფუიველები მართაც არსებობდა საბჭოთა ხერისუფლების პირველ წევები, ახრა კი იმი კმაყოფილებით აღმიშმავდა, რომ უკვე თადასთანი წევების გასაწყისიდან მიღონარეობა მკვეთრად შეიცვალა, თითქმის მთელი ქართული მწერლობა თავისი მოქალაქეობრივით და შემოქმედებით მულტფერად და პატიოსნად გამოა საბჭოთა ხერისუფლების მხარეს.

მიწიშვილს, მართალია, ჯერ კიდევ არ აკმაყოფილებდა პროცეცა-რური მწერლობის მიერ შექმნილი მხატვრული პროდუქცია და წერია: "... მოეცანოები პროცეცა-რური მწერლობა საკმაო ღარიბის მაღალანისეთ-კანი შემოქმედებითი ფაქტებით - ეს ჩემულება ძირითადად სიმამრევის შეეფერება და არაა საბავო" (200); მაგრამ აქვე მამოთვევამზადა რჩმე-ნას, რომ ახარ სამწერლო გამოცდილებაზე გაყრდნობით პროცეცა-რური მწერლობა შეძლება, შეემნა "ეპოქის ფირსი" ნაწარმოებები: "მთავარი აუ სურ სხვა რამეა. მოეს თუ არა გვაუვს, გვერნება ხვალ-ზედ. მთა-ვარია, მოეცანოები უხოვრების საერთო მიმართულება, მისი მირითადი უწმებულია, მისი მთიანი მისწრაფება, იღეური საფუიველები ამ ღი-ცერაცურისა... მწერლობას თავისი გარკვეული გზა აქვს, საბაც იცედი მწერალი შეკრთა და შეჩერდა და საბაც მას საქმის, და რაც მთავა-რია, შედეგების შეეშინება, იქ ახარია, პროცეცა-რურია მწერლობამ ეს გზა განაცხოთ. სოციალიზმის პირობები... ეს გზა არც შეიძლება იცოს სხვანაირი, ვიდრე გზა რეალური სიმართლისა... ეს... დაუცი იცო სიბრ-ინე იმ ახარი კრასისა, რომელია თავისი მწერლობა უმდა შეემნას. ამ კრასის სიბრინემ შეემნა ეს მწერლობა და იმი ტრის მას" (200).

მიწიშვილის ეს წერილი განსაკუთრებული მსჯელობის საგნაზ იქ- ყა 1932 წელს საესართველოს მწერალთა ჯავშირის I პრენურე, ა. არსე-ნიშვილის, ი. ღილაშვილის, ს. ჩიქოვანის, ღ. ღებელიარის, კ. კალაიძის

გამოსვლებში მას უარყოფითი შეფასება მიეცა, დამცა აქეე ისიც ითქვა (ს. ე. ე. რ.), რომ წერილში აღირებული იყო იმ ღრომის მიზანი საღიცერაციურო ცხოვრების ძარჩე მნიშვნელოვანი საკითხები.

"საღიცერაციურო გამზეთში" გამოქვეყნდა ს. ა. მარიობერის - "მიხვევ- მოხვევით, გამრეცხულად ია თორთ-ჩოროთ", რომელიც მოღიამად მიწი- წერილის წერილის კრიტიკულ ანალიზს შეიცავდა. ავტორმა უარყოფითად შეაფასა რა "ახარ ეცაპისთვის ქართულ მწერლობაში", პარალელი გააც- რო 1922 წელს შექმნილ წერილთან "ფიქრები საქართველოზე" ია ვფიქრობთ არასწორად, მათ შორის გამწყვობილებათა იგივეობას გაუსცა ხარი. ამარ- ტობერი აღნიშნავდა: "მ. მიწიწვილს, საბჭოთა მწერალს, აღარ შევჭრის ისტორიის გამხდარ შტოზე მოკარათება, შემობრუბული ასეთი კრაფოფილე- ბა, მეცნიერული აჩრის ნაციონალური ინიცი- მიწიწვილთი შეცვლა და ცორ- ნისებური ჩხავილი საქართველოს უღოეურობაშე" (201).

ვფიქრობთ, აცტვარი გასკვინის საჭუიველს მიწიწვილის წერილი- "ახარ ეცაპისათვის ქართულ მწერლობაში", არ იძერობა. რაც შეეხება ამაღლებერის მიერ ხატგასმურ "შემობრუბულ კრაფოფილებას", ეს იყო ისეთი ძრავება, რაც სრულიად არ ჩამოა წერილი, პირისეთ, მასში იძრიწობობა არსებულით რამდენად უკრაფოფილ, მატრამ მომავრის იძერის მეონე მწერალი, ვინც წარსულის შეცვობებს მომავრისთვის გა- სათვალისმინებლად ააშკარავებდა. საერთო გამწყვობილებით და ხასიათით იძი მკუეთრად ტანსხუავება წერილისგან "ფიქრები საქართველოზე" და მათი ტატოლების ცხა მიწამურა, რომ 1922 წლის შემბერ ნ. მიწიწვილის, რო- მორც მწერილის, აჩროვნებასა და შემოქმედებაში.

1933 წელს "საღიცერაციურო გამზეთში" გაიქცა მიკოლო მიწიწვი- რის ორი წერილი "შემოქმედებითი გარდაქმნის გზაშე" (202) და "საკავ- შირო ყრილობა და ნაციონალური საკითხი" (203), რომელიც იძი ჩვეული

გამარჯვებით შეეხო მფაივნეულ ღიაცერაცურულ საკითხებს- ჯგუფობრივ რასს, კარჩაქეცილობას, საგამომცემო საერთო ღონისძიების დაბარ ღონისძიება განსაკუთრებით ახალგამრდა მწერლებთან მუშაობის გაუმჯობესების აუცილებლობას. მიწიმეტირი წერდა: "ახალგამრდობის მოვლა-პატრომობის საკითხი და ამ თაღების მეტი მმწუნველობის ქვეშ დაკენება ჯერ, შეიძლება ითქვას, არც კი დასმულა...ჩვენი ახალგამრდა წიჭირი მწერლები, ვერ არიან ჩადენებული საფირო მაცერიალურ პირობებით. ხმირად არამორმადურის მათი შემოქმედებებითი მუშაობის რეჟიმი...ძევი და ახალი თაობის აღამიანური და შემოქმედებებითი დაახლოება- ეს არაა მარტო საორგანიზაციო ხასიათის ამოცანა" (202).

წერილი "საკავშირო ყრილობა და ნაციონალური საკითხი", რომელიც გისკუსიის წესით დაიბეჭდა, მიკოლო მიწიმეტია კიდევ ერთხელ გაუსვა ხატი, რომ ყოველი უცემის ღიაცერაცურა პირველ რიგში თავისი ერის სამწერლო ფრაგიციებს უნდა დაეყრინოს, მოიმე ერებს შორის ღიაცერაცურული კონფაეციების დამდანებამ არ უმისა გამოიწვიოს ღიაცერაცურული მობერების ბრძანი გარაობა და მიბაივა. ითქვა, რომ სწორებ ეროვნული ტრადიციების გათვალისწინებით უნდა შეეფასებინა ეართი კრიფტას ყოველი მართმოები და არა სხვა ერის ღიაცერაცურიდან გამოიყენები მტანიშარეული ფარგლებით.

მიწიმეტირი ბრინობა, რომ ღობუმიტი-ფორმით ეროვნული და შინაარსით სოციალისტური ღიაცერაცურის შექმნისა- ჯერ კიდევ შევრი მწერისფერის არ იყო გასამები. ხმირად შინაარსი ტაბამწყვევე მავლენას ახდებდა, მწერადი არასაკმარის დურაღოებას აქცევდა გამოისახველობით ხერხებს, ეს კი ქმნიდა ერთდეროვნების და მსგავსების აფიოს- ფერს. მიწიმეტირა დააკენება საკითხი, რომ სოციალისტური რეალიზმის ეს იმიტაცია ღებულება მეტ კონკრეტურ ამაღიზს და თითოეულ მწერლა- მის დაცვანას საჭიროება, რომ საჭირო იყო შინაარსმა ერთად გამო-

საკუთრებული ცურავლება მიჰქეცეოდა ფორმის სრულყოფის საკიახს.

ესრთული კრიტიკის მაჩიღია ამტკიცირება მოსამარებელი მწერალის კვლავ "საკითხის მაციონალისტური პოტიციებიდან გასულება" და "ზაფირნარისტურ გამწყობილებება" (204) ჩაუთვალა და აქ ჩამოდენებულ დაბულებებს იმტკიცირა ახსნა და მიმართულება მისცა, რასაც სრულიად არ გულისხმობა ავტორი.

საერთო, მიკორო მიწიშვილის შემოქმედებას იმთავითვე გაჟდეა უიღბობა. "გაორებული" - ერთხელ და სამუხამოდ მიუსაბარა მას ქართულია კრიტიკამ ეს ეპითეფი და მწერლის სიცოცხლის გასასრულამდე იძევითი იყო კრიტიკოსი, კინგ ამ თვალთახედებით არ აფასებდა მის მოერთემოქმედებას. მათვის სხვადასხვა იღეურ პრაფეორიზაციები იგება მიწიშვილი - მოქალაქე, საგამომცემო საქმიანობის გამოცდილი და ღაულავი მუშაკი, საგოგამოებრივი და ღიცერასტურული საქმიანობის აქციური მოვაწე და მიწიშვილი - მწერალი, ვისი შინაგამი პოეტური სამეცარო შეებარებით წერა თავისუფლებობა ჩარსულის მემკვიდრეობისაგან. პირვერს იღებენ, მეორეს უარცოფენენ. ვფიქრობთ, აქ საქმე ეხებოდა სხვა საკითხსაც - კრიტიკოსები, რომელიც მიწიშვილის ჩერილებს უარცოფითად აფასებენ, თითების ვერ ასაბუთებენ, რომ მათში ჩამოჭრილი პრობლემები არ აღერებება ესრთულ მწერლობას. მათს დამოკიდებულებაში უფრო ნათეად ჩანდა ფენირენცია - უნდა ეთქვა თუ არა მწერალს ამის შესახებ საჯარო. ნ. მიწიშვილი კი, თუმცა იცოდა, რომ პირადად მას ტიანის მეცს არაფერს მოუფანდა, არჩევდა, სწორებ ამდევრი მიჰპივრებული საკითხები განვითარანა გორის სინათლები, მათი გამოსწორებისა და აღსვერის მიერთებით აამარცავებდა იგი არასწორ, მაგრამ იმ გროს-გრის უჩვეულო გამეორულებით ააშკარავებდა იგი არასწორ, მაგრამ იმ პერიოდის ღიცერასტურულ ცხოვრებაში ნორმა გამკვიდრებულ ფენირენცია - ეს, გაუმობავად ამხერდა მათ მავრე ხასიათს და უპირველესად ერთ-მეტი მწერლობის ფრაგმენტები გაყრდნობით ეიებდა მათი გარაჭრის ამონტებს.

1934 წელს გამოქვეყნილი "სიცდვა და საეძე" ღაიბეჭრა ნ. მიშიშვილის - "თურაათისანი წერის მწერლობა". ავტორის მოტივი წლების განვითარების განახლებისა და ამ პერიოდის ლიტერატურული ციფარება და ერთ მომენტს გაუსვა ხაზი:" ამინდი მწერლობაში იცვლება. იჩვევება სერიოზული ძროთ- და ღირი და ნარეილი იცვერაფურისფოსის და ამოცანას "როტორ ვაშე- ნებდ" ემაცება უფრო ღირი, მრავალფეროვანი და შინაგანსიანი ღობურები "რას ვაშენებდ" (205). ამ ფონზე გამიხილა მწერლობა 30-იანი წე- ბის დასაწყისის ქართული იცვერაფურის იირითადი ფენტენციები.

1931 წელს "საღიცერაფურო გამეობი" გაიშარა ღისკუსია ქართელი ენის სიჩრინების დაცვის საკითხებზე. მასში მომაწილეობა მიიღეს ცნო- ბირის ქართველმა მწერლებმა: მიხეილ ჯავახიშვილმა, ლეო ქიაჩელმა, ნიკო ლორთქიდამისებრმა. ამავე საკითხს მიეთვრნა მიწიწვილის ვრცელი წერილი "ქართული ენა", საბაც მან ქართული ენის სიჩრინების დაცვის აუცილებელ პირობაზე დააყენა ხაღლურობისა და კლასიკური იცვერაფურის ერობრივი წორმების შერწყმის. "ჩვენი ამოცანა- ასკუნიდა მ. მიწიწვილი- ა ახარ ქართულში მოღიანობებს იღიას ძარღვი და აკაკის სიმსუბურე" (206).

ნიკოლო მიწიწვილის, როტორული მწერლისა და პუბლიცისტის ინცე- რესების სფერო მეტად ვრცელი იყო. იბი აუცილებელი ეხმაურებოდა ქვედ- ნის აურცულ უხოვრებაში მომხდარ ამბებს, ტამოთევამიდა საყურადღებო წერილებს და მოსამრებებს.

შევჩერებებით ერთ ასეთ ფაქტზე. 1934 წელს "იცვერაცურულ რამე- ბი" გაიბეჭრა მისი წერილი "სასარუიცეცურო მთაცარი საბჭო", რომელ- შიც ხატიასმით აღნიშნა: "ჩვენთვის მეტად საჭიროობოა ქართული სფილი" (207). მწერლობა გაასურებელ ამოცანაზე დააყენა ქარაქების და სოფლების განაშენისამებრის სწორი ღატებიანების საკითხი და ეროვნულ პოლონიცის გათვალისწინების აუცილებლობა: " საჭიროა ქარაქების მიერცეს საკუთარი იერი, რათა შემუშავებეს თავისებური სფილი, რომელიც მაკარ-

ნაბეჭი იქნება ისეთი მთავარი ფაქტორებით, როგორიცაა ამა თუ იმ უზუდა-
ქის მცხოვრებთა ყოფა-ცხოვრება, ქადაქის აღიღმდებარეობა, ნიადაგი, პა-
ვა, სინათლე, საშენი მასაღის რასიათი, ქვეყნის ეკონომიკური ცხოვრების
ღონე და სავა" /207/.

მწერადი კარგად გრძნობდა ისეთი არქიტექტორები ცენტრის გამა-
სების საჭიროებას, რომელიც არა მაღლოდ გაითვალისწინებდა გემოთ ჩამოთ-
ვდიდ საკითხებს, არამედ იგრძნებდა ეროვნული სტილის გამკვიდრებისა და
კადი კავშების აღზრდისათვის. რიწიშვილი წერდა: "ჩემის აგრით ტფილის-
ის აღმასკომმა ან საქართველოს სარკომსაბჭომ უნდა შექმნას ავტორიტეტ-
დი უგანო, თუნდაც "საარქიტექტურო მთავარი საბჭო", ერთგვარი მეცნიე-
რული დამორატორია, რომლის გარშემოც თავი უნდა მოიყარონ ჩვენმა გამო-
ჩენიდმა არქიტექტორებმა... ეს იქნება ავტორიტეტული სამეცნიერო ცენ-
ტრი /და არა პროექტმიურო/, რომელიც თავისი მუშაობით გავდენას მოახდ-
ენს მშენებლობის საქმეზე როგორც ტფილისში, აგრეთვე მოედ საქართველო-
ში და ამავე ღროს დიდ პრაქტიკულ სკოლაბაც შეიქმნება ჩვენი არაგარი-
ზა საარქიტექტურო ძალებისთვისაც" /207/.

წერიდს თან ერთვოდა რედაქციის შენიშვნა: "ჩვენ სრულად საფუძ-
ვდიანსა და ღროულად მიგვაჩინია ნ. მიწიშვილის წინააღმდება არქიტექტურუ-
ლი სამიგადოების აქტივიზაციის და ქადაქის გარდაქმნის წარმატებით წარ-
მართვისათვის... სამააფრი-საარქიტექტურო საბჭოს შექმნის მესააერ /207/

ასეთი საბჭო მართვაც შეიქმნა, მაგრამ ღლეს ძაღლები ცოტამ თუ იც-
ის, რომ ამ იღების ავტორი იყო მწერადი ნიკოლო მიწიშვილი.

ნ. მიწიშვილის პუბლიცისტური მემკვიდრეობა მოღვაწე ჩვენს მიერ ვან-
ჟიღარი წერიდებით არ შემოიფარგლება. თავისი სამწერლო მოღვაწეობის
შოვებ ეტაპზე იგი განსაკუთრებულ ინტერესს იჩინდა პუბლიცისტური
ჟურნალები, ყოველთვის ეამბრეტოდა სამიგადოებრივი და კულტუ-

ჩელი ცხოვრების აუციაღერ საკითხებს. ამის მაგალითია, თუმცაც 1929 წელს ცადე წიგნარ ძამოცემული "აეროსისცანის ამბები", სააუც რეკოლეციური მოძრაობის ფონზე წარმოდებულია ამ ქვედამის სოციალურ-პოლიტიკური და ეკონომიკური მიზომარეობის კრიტიკული სურათი (208).

მიკოლო მიწიტვილი, როტორც პუბლიცისცი, საინცერესოა არა რარცო თავისი ფეისცური მრავალფეროვნებით, არამედ, პირველ წიგნი, თავისი ღროის აუციაღერი და პრობლემაცური საკითხების ჩინ წარმონე-კით, მათი შეუფერავებელი და ორიგინალური ამაღიბით. მშერადს ძალე-ბუღარ, შეიძლება, განმზადებული განმეორებულის საჭიროოფო, მცველეობა ღოის სი-წარმოებე ეართული ღილერაცურის საჭიროოფო, მცველეობა საკითხები, რომ ღროვადა განმოცემილიც მათი რეალურად გამაფრის სწორი წმა. იგი საბოლოო მწერლისა და მოქადაცის პოტიციისან ცვილობება გუახაბილა ეთევს თავისი ღროის აუცილებელი სათქმებელი იმის წნევით, რომ მომა-ვარში "გამარჯვებული კლასის სიპრინე" უსაფუო შექმნიდა თავისი ღროის შესაფერის და მისთვის საჭირო მწერლობას.

ღ ა ს პ ვ ნ ი ბ ი

ნიკოლოზ მინიშვილი ქართული საბჭოთა ღიცერაციის ერთ-ერთი საინცერტო ჩარმობაზე მდგრადია. პოლიტიკი, პროგრამისი, პუბლიცისი, მთარგმნელი, რედაქტორ-გამომცემელი აქციური სამოქაბოებრივი ღა ღიცერაციურული მოღვაწეობით მინიშვილი განასახილა აღმიარებული საბჭოთა მწერლობის ისტორიაში.

ნ. მინიშვილის სამწერლო ასპარეზი გამოსვლა (XX საუკუნის ათიან წელში) ემთხვევა რთულ სოციალურ-პოლიტიკურ ეკითხებას, სიმ-ბორის ფური ჯგუფის "ცისფერი დანწების" ჩამოყალიბებას. ამ სკოლის ერთ-ერთი აქციური წევრი გახდა. ნ. მინიშვილიც მისი შემოქმედების არჩეული პერიოდი ხასიათება ახოვრების განვითარებით, კომისარული სახეებით, ღრმა პესიმიზმით ღა სიმბოლის ფურ-ღებასა და მიმდინარეობის სხვა განწყობილებით. ამავე ღროს, ნ. მინიშვილის შემოქმე-დებაზე ძღიერ ჩეგავდენას ახდენს რეალისტური ქართული მწერლობის ცრაბიციები. ამ რთულმა სამოქაბოებრივმა ღა ღიცერაციურულმა ცითარე-ბამ ჩამოყალიბა მისი, როგორც პოლიტიკის ღა პროგრამისის სამწერლო ბუნება.

ნ. მინიშვილი "ცისფერ დანწებს" 1918 წელს შეუერთდა. ამ პე-რიოდიდან მის შემოქმედებაში თითების 30-იან წელსამდე ბაცომბება სიმბოლის ფურ-ღებასა და მიმდინარეობის განწყობილებაში. ამავე სულისპოვეთებითა შეუძინი ნ. მინიშვილის მინიაცურები, რომელიც შესრულებულია სიმბო-ლის ფურ-ინდუსტრიალისტური წერის მასშერით. მინიაცურების ერთი ნაწილი სევრას, ახოვრების განვითარების მიმდევადს, დოკუმენტების ჩარმაცვლას ესაბამებს, მაგრამ მინიაცურების მეორე, რეალისტური თვალთხერვით შექმნილი

ნაწილი გამოხატავს სიცოცხლის, ახრის შენებისა და ძრობის პათოსს.

ნ. მიწიშვილის რიტ მინიაფურებში სატრიბუნის მ. ღორგეგიაში ის, ჭ. ღომთათიშვილის მავრენები, მართამ, მიუხედავად ამისა, ახალგამზრდა მწერალია ამ უამრიშიც შეიღო თრიტინალური სახის გამოკვეთა, რაც უფრო თემის შერჩევასა და მის თავისებურ ძაღლშველი გამოხატავს. მის მინიაფურებში აისახა 10-იანი წლების წლური სოციალურ-პოლიტიკური ცილა-რება, რეაქციით გამოჩეული უიმებობა და პესიმიზმი.

ნ. მიწიშვილია ქართულ საბჭოთა ღიცერაფურაში პირველია შეემნა ღოკუმენტური პროგის თრიტინალური ნიტუშები, რომელიც ღვესაც შეუმე-რებერ მეცნიერები და ღიცერაფურები ინცერესს იმსახურებენ. მასვე ეკუ-თცნის შემოტანა და გამკვიდრება ცერმინების - "ღოკუმენტური ღიცერა-დერა", "ღოკუმენტური პროგი".

ნ. მიწიშვილია, ამასთან, პირველია ჩამოიწყო ბრიობა ღოკუმენტური უამრის გამკვიდრებისათვის, მოგვცა მისი თეორიული საფუალების ამა-რიტი.

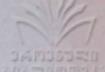
ნ. მიწიშვილის წერილით "ღოკუმენტური პროგი" 1928 წელს დაი-წყო ჩეკენს ღიცერაფურაში ღისკუსია-შეღეცრისფიც თუ ღოკუმენტური პრო-გი, თუმცა საკითხის ამგევრად გადენება სერიობელი შეტოობა იღო. მი-წიშვილია ღონის მოთხოვნებთან შედარებით სწორად განსაზღვრება ღოკუ-მენტური უამრის განიშნულება, აქცეუალური პრობლემების მის მიერ "პორ-ტალიური" ასახვის უნარი, მატრამ ამავე ღონის გაუშვა მიწიშველოვანი შეფრთხა, როცა ამ უამრს გამუსამოვრელი უფლებები მიამიჯა, ურთებელ-ყო რა შეღეცრისფიც, უარყო ქართული ღიცერაფურის ამ ტრიტ განვითა-რების პერსპექტივები. ასეთი შეხედულება არსებითად გამომინარეობა შედევრისფიცისაგანი დორბარისფერის არასწორი მიღმიტის პოზიციების პრიციპი.

ესრთვედ მწერალთა მემარტხენე წანიღი (ღ.ასათიაშვილი, გ.ჩიქოვანი) მხარს უჭერდა მინიშვილის შეხებადებებს და "შეღეცილიცი-კის სიკვდილს" წინასწარმეტყველებას, მეორე წანიღი კი (გ.ჯაფახი-შვილი) სამართლისმართ იცავდა რა მხატვრული პროგრამის უპირატესობას, არსებითად მოკურიერდული ჟანრის უარცოფამოვა მივიღა. საკითხის სწო-რად ტაბაჭრა არც ეს იყო. აღნიშნული კამათი თიაქების 30-იანი წელ-ბის შესა ხანებამინდე გაძრიელდა. ღისკუსიან გამარჯვითი როლი შეასრულა ჩვენი ღიცერაფურის ისფორიაში, რაგამ ხელი შეუწყო არა მარტო მოკუ-მეტური ჟანრის ყოველმხრივ ამაღიზს, არამედ მის განვითარებასაც შე-დეტრისციას მდერით.

6. მინიშვილის მოკურიერდული წანარმოებები ("თებერვალი", "ეპოპეა", "აღესანიშრია", "ახალგამზრობა") ფემატურადაც და ჟანრობრივადაც სია-ხლე იყო ქართველ მწერლობაში და ეს მანივე აღიარა საღილებრივო კრი-ფიკამ.

"თებერვალი" ასახავს საბჭოთა ხელისუფლების წინა გორებს სა-ქართველოში. აცორის მახვილი დარიად განახული სურათები, ცალკეული რეალები, წანართოების საინტერესო ენობრივი ქსოვილი, გამოიცემის საშუალებები, ორგანულ ერწყმიან ფერის მინარებას და იმ პერიო-დის მოედვარებას გამოხატავენ. 6. მინიშვილის უმთავრესი შეცდომა ის იყო, რომ ამ ამბების ფონზე მისთვის შეუმჩნეველი გარჩა რევოლუციაში მონაწილე იაღები, მწერლისთვის პოლიტიკურად გაუდებარი აღმოჩენა ან პერიოდის საერთო სუღისპერება. ტანსაცუმრებულ დერაბებას იქ- უცს წანართოების ენობრივი და ჟანრობრივი სპეციფიკა, გამოიცემის ორიენტაციური მანერა, "თებერვალი" თიაქების ერთაგერთი წანართოებია ქართველ ღიცერაფურაში, რომელმაც უშუალო თვითმხილვების დაცვით განა-ხული და ტანცებირი შთამბეჭდავი სურათებით ახოვდა შემოტვიწასა საპ-შოთა ხელისუფლების წინა გორების ტანცევობიდება.

6. მინიშვილის რიტ მოკურიერდულ წანართოებები "ეპოპეა", "აღეს-

სანდრია", "ახალგაზრდობა", აისახა მწერლის ემიტრაციონის პერიოდი, კართველი ემიტრაციის მიტომისრეობის რეალური სურათი.

მინისტრის შემოქმედებაში ტანსაცურებული აღტიტი უკავია "ეპოპეას", ტარტა მარადი მხატვრული ღონისა, მწერლის ოსტაციონისა, რასთი პირველად აისახა ქართული ემიტრაციის მაცერიალური და მირალური ჩეტრაბირება, პირველად შარმოსრბა შეუღამაბებელი სახით მათი ყოფა. ამ მხრიც "ეპოპეა" უმიტაური ნაწარმოების ქართულ ღილერაციურაში. გიგა რუსი მწერალი ა. ცოლაციო, რომელიც აძრევებს უშუალო მხილარები და მონაწილე გახდა ამ ვითარების, მეფარ მარადი აჩრისა იცო "ეპოპეას" შესახებ.

"ეპოპეაში" ნათება ტანიჩნდა ნ. მინისტრის გამოკიდებულებაშე რევოლუციისამი, ახალი საქართველოსამი, მისი ეჭვი და მერცეობას დევრსა და ახალს შორის, მისი შეხედულებანი გოკუმენტური უამრის სპეციფიკაზე, საერთო, მწერლობაზე, ტანიკვეთა ავტორის ღრმა სიკეთერი სამშობლოსამი, მშობელი ხარხისამი.

ქართული საღიცერაცურო კრიტიკა ერთმანი აჩრის არ იცო ნ. მინისტრის გოკუმენტურ პრობაზე. ერთი მხრით იტი აღიარეს და ტანიალასამეს სიახლეები, მეორე მხრით კი, ტანსაცურებით პროცეციალური მწერლის შარმონაბენდები, რაპტერი პოტიციებიდან ადასებრნერ მშერის მოხვედრი შემოქმედებას და მათ შორის გოკუმენტურ პრობასაც; ნ. მინისტრის შემოქმედება მიაჩნდათ რევოლუციისამი "ცირიკულარი გამოკიდებულება" და აღარებრნერ კ. შკოლესკის, რომელმაც, მათი აჩრით, ამ-მანაცე მიმოვინა ტანიალურავნა რევოლუციისამი. გროვ გაასაშუალა ამ შრადებების უსაფუძვლობა; მინისტრის გოკუმენტურის ნაწარმოებებ-მა არა მხოლო შემოტევიახეს ეპოეის მეფიდები სურათები, მათ თვალ-ნიშრივ მიიჩვენეს მწერლის პოტიცია- აღამიანური, მართალი, რევოლუ-ციური.

ნ. მინისტრიმა როტორც მოქალაქედ, პირველივე მოუებში მიიღო რევოლუციის და თავისი პრატიკული საემიანობრით, სამომავროებრივი

მოღვაწეობით საბჭოთა საქართველოს მწერებელია ჩიახეთი ჩახალა, მაგრამ მას, რომორც მწერალს, გაუქირდა ერთბაშად იმ ღიცერაცერულ-ეს-თუფიქური პრინციპების უარყოფა, რომელმაც მისი სამწერლო ბუნება, მისი მსოფლიხერველობა ჩამოაცარიბეს. 30-იანი წერძირამ იტი უკვე მჩხრარდება, მოერი შემწებით ღვება ახრის მხარეს, ერთადერთ შემოქმედებებით მეთობად აღიარებს სოციალისტურ წეაღიზმს.

ასეთი წინააღმდეგობის შემცველია წ. მინისტრის პოეტია. მისი პირველი პოეტური პრეტურები "წმინდანიამი", "შავი ცარსკელიავი", "გარდაცვალება" მთრიანად ღეპარენტურ-სიმბოლის ცური განწყობილებებითა აღმარტინი. ამ მხრივ განსაკუთრებით გამოიჩინავა "წმინდანიამი". თვით ცისფერდამწერთა მორისაც კი საკმაო იშვიათია ამტკარი მეღანქორია, სიმახინჯის, ნერვების, გარაგვარების. ისეთი აპოლოია, რომორიც "წმინდანიამისი" მოცემული. იარჩე სუსტად, მაგრამ აღმისტურ კრებულში მაინც უკვე იჩინს თავს რეალისტური მწერლობის ძალებია. ამ მინართულების ღერსები წარმოაჩენებ სწორებ კრებულის საუკეთესო ნიმუშებს თავისი ღირიბით, სითბოთი და უშუალობით.

"შავი ცარსკელიავის" და "გარდაცვალების" შექმნა წ. მინისტრის უცხოეთში ცოდნის პერიოდს ემთხვევა. ამითვეა გამოწვეული ის რრმა სევდა, რასაც აღმისტურ ნაწარმოებები ვხვდებით. "შავი ცარსკელიავი" ერთ-ერთი პირველი ღირიკული პოემა ეართულ საბჭოთა პოეტია-ში და გამოიჩინავა ავტორის ორმა გამცემით, სამშობლოს მოწაფებებით, საქართველოსა და ქართველი ხარხის სიცვარულით, ნატილობრივ, ანათ-ბიური განწყობილებები გვხვდება "გარდაცვალებაში", რომელიც შეგა-წებით მეტად იტრინობს ღეპარენტური განწყობილებების ტერაცებას, თუმცა, რიგ შემთხვევებში მისი პესიმიზმი სამშობლოამ დაშორებით არის გამოწვეული.

თითების 30-იან წერანიდე წ. მინისტრის პოეტიაში ერთედება ყოფილიანი, ეჭვი. იტი ამ პერიოდში, მართადის, ასახავს საბჭოთა საქარ-

დეკლარაციას, მის მიღწევებს, მაგრამ ეს გამოკიდებულება მწერალში არ არის ბოლობე თანამდებობების დასახური.

30-იანი წლებიდან ნ.მინისტრის შემოქმედებაში ჩამდგარ აღ-
ირის იქანებენ სოციალისტური საქართველოს, მისი მომინაცე ადამია-
ნების, რევოლუციისთვის თავდასხებურ ტმირთა სახეების ამსახური სე-
რათები. პოეტია შექმნა ღერსების ფიქრი განახლებურ კორეზე, ჯერი-
ამე, გვიჩვენს საუკუნოებრივი ჩამორისაძან თავდასწილი, ახალი ცხოვ-
რების მიერებელი მთიელების დოფა, თბილისის ახალი მოებნები, გარა-
უზის სავსე იმერეთი და ა.შ. ეს ღერსები ნ.მინისტრის პოეტური სიმ-
ნიჭის მაჩვენებელი იყო და ისინი ღოვსაც კუთვნილ აღმირს იქანებებ-
ურ საპფოთა პოეტიაში.

ნ.მინისტრის პუბლიცისტური მემკვიდრეობა მრავალფეროვანია,
იგი ქართული კულტურის, ღიცერაცურის და ხელოვნების არაერთ პრიმ-
რებურ საკითხს მოიცავს. მოღვაწეობის აღრეულ პერიოდში ნ.მინისტრი-
ი, რომორც პუბლიცისტი, არასწორი, მიძირისტური პოზიციებიან ადა-
სებს ქართული ღიცერაცურის, ჩვენი წარსულის არაერთ მშინელოვან
საკითხს. სამშობლოში ღამრუნების შემჩერ 1925 წლიდან არსებითი
რამდენიმე ხელში მისი, რომორც პუბლიცისტის აჩროვნებაში. ნ.მინი-
სტრიმა - პუბლიცისტმა შედარებით უფრო აღრე მიიღო რევოლუცია და მის
სამსახურში ჩამოა, ვიზუ, რომორც პროგნოსტია და პოეტია.

ნ.მინისტრი, რომორც პუბლიცისტი, საინტერესოა არა მარტო
თავისი თემატიკური მრავალფეროვნებით, არამედ, პირველ რიტი, თა-
ვისი ღროის აქცეულური და პრობლემაცური საკითხების შინ წარმოედო,
მათ შეუფერადებელი და ორიგინალური ანალიზით. მწერალი მარტივი
მოგენერი გამოჩინას გამრცავებულადაც ააშკარავებას ქართული ღიცერაცე-

რის საჭიროოფო, მცდივნეულ საკითხებს და ეროვნული მწერლობის ქრატიციებზე გაყრდნობით ეძებდა მათი გარაფრის გზებს. იტი საბჭო-თა მწერლისა და მოქადაქის პოტიციებიდან ცდილობდა ტურახებილარ ედქა თავისი ღროისათვის აუცილებელი სიცდა.

ნ. მიჩიშვილი არ ცოდიდა მარტო სამწერლო საებიანობის შემოფარ-ბული შემოქმედი. სამოღვანეო ასპარეზზე გამოსცვლისთანავე იტი აქ-ციურსა ჩაეძა მიმღინარე ღიცერატურულ-სამოღამოებრივ ცხოვნებაზი. სხვადასხვა რომ მისი რეაციონობით ტამობითა გამეოდები: "მოვი დენ", "მოღოს სოდაფა", "ფიტარო", "ურმარი "ქართული მწერლობა", ამავე სახელწოდების მიმღითუების სერია, სხვა სამოცამოებრივ-ღიცე-რატურული გამოცემები.

განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა 1926 წელს ურმარ "ქარ-თული მწერლობის " გამოცემას. ურმარმა ხელი შეუშეցო ახლაბრევენილი მწერალთა კავშირის ორგანიზაციულ განმტკიცებას. სხვადასხვა მიმღი-ნარების მწერალთა შეკავშირებას, ერთ-ერთმა პირვერმა წარუდიშა სამოღამოებას ეართული მწერლობის მთღიანი სახე.

1922-1925 წელში ნ. მიჩიშვილი სამოცამოებარეთ იდეოდემობა. მი-ცოდიერი მუშაობა არც აქ შეუწყვეტია მწერალს. მისი აქციური მომართ-ოებით გაარსდა პარიზში საბჭოური მიმართულების გამეოდი "ახალი სა-ქართველო", რომელსაც გიგი რომი შეასრულა ქართული ემიგრაციის პრო-ცესული მანილის სამიზნობოში გამოწერაში. მიჩიშვილის თავისჯობარე-ობით შეიქმნა პარიზში "ქართველ ხელოვანთა კავშირი", რომლის მიზანი იყო სამოცამოებარეთ მცოდ ეართვედ ხელოვანთა შეკავშირება და ეართული კულტურის პროპაგანდა უცხოეთში. საამისო კიდევ გამაიგრა პირველი მაპიჯები.

ნ. მიჩიშვილის სახელთან მჭიდრო არის გაკავშირებული სახელ-მწიფო გამომცემობის ისფორია, ეართული წიგნის გამოცემის საქმე.

სსვარასხევა გროს იტი ხერმიღვანელობდა გამოწყებილობა "ფერერაციის" სატანატურის, გამოწყებილობა "სახელმამის" მხატვრული ღი- ცერატურის ტანცოფილებას, იფო გამოწყებილობა "გარია ვოსტოკას" მთა- კარი რედაქცორი. მიწიშვილის გარს შემოიკრიბა მწერლების, მეცნიერე- ბის, მთარმწელების, მხატვრების საუკეთესო ჯრაფი და შეიძლ ქართულ ღიფერატურისთვის საჭირო არაერთი ტანცოფების განხორციელება. განსა- კუმუნიზმით გირია მისი დამსახურება კლასიკური და თარგმნილი ღიფერა- ტურის ტანცოფების საქმეში.

ნ. მიწიშვილი ერთ-ერთი პირველი იდო, ვინც აღწევე იტრინო ქარ- თული ღიფერატურის სხვა ერებზე ამეცყველების აუდილებობა და პრაქ- ტიკური წაბიჯებიც გარამა სუამისობა. მისი რედაქცორობით ტანცირა 1921 წელს ქართველი პოეტების პირველი კრებული "საქართველოს პოეტე- ბი" წარიღვევით ენაზე; მისი შევსებული მეორე გამოცემა მწერალია გამა- ხორციელა 1935 წელს; ხორთ 1936 წელს ვ. ბოლცევის რედაქცორობით ტა- ცოცებული კრებულის "საბჭოთა საქართველოს პოეტების" მასალა მომზა- დებული და რედაქტირებულია ნ. მიწიშვილის მიერ.

ნ. მიწიშვილის სახელმამი არის გაკავშირებული ჩვენი კულტურის არაერთი საჭირო საკითხის ჩამოყენება და განხორციელება. კერითი, ი. ჭავჭავაძის, ა. წერეთლის სხსელების აღმართება და რეკონსტრუქცია, ღიფონზების შექმნა და გაკომპლექცება, მწერალთა სასახლოს ტახსება, ესრთული საარტიტურო საბჭოს შექმნის იდეა და სხვ. იმიტობის მიერ ესრთულ კულტურასა და ხელოვნებაში არ ჩამოქრიდა ისეთი მინიჭებო- ვანი საკითხი, რომის გარანცველებაშიც მიწიშვილის აეციური მონაწი- ლეობა არ მიერო.

30-იანი წელის შუა ხანებში გამიაფრებულა რაპსიდა ფენიც- ტიურის გამოკიდებულებამ ქართველი მწერლების ერთი მანილისამი, რიტმა არასწორია პოლიფიკურის შეხედულებებია, არაჯანსაღოს შემოქ-

მეღებითმა აუტოსფერობ ფრაგიცელი შეღები მოუფანა ქართული შემოქ-
მეღებითი ინცელიცენციის რიტ ნაშირს და მათ მორის, ნ.მინისტრისაც.

ამ მარებობაშამ განსაზღვრა, რომ ნიკოლო მინისტრის შემოქმე-
დება კარგა ხანს იყო მოქმედული ღიფერაფურული კრიფიკისა და სამო-
გამოქმნიობის დურაბოლებას. ნ.მინისტრი ჯერ პირევ არ არის
სათანადოობო შეფასებული, მის შემოქმედებას ჯერაც არ მისჩენის კუთვ-
ნილი აღიღი ქართული ღიფერაფურის ისტორიაში, რაც ღოვანებელობის
ფაქტსაბორისით საკუთრივი გაუმართდებელია, რამდენ ნიკოლო მინისტრი,
რომორც მწერალი და სამოქმედო მოვაწე, ჩვენი ღიფერაფურის ერთ-ერთი
თვალსაჩინო წარმომადგენელია. მას გიღი წვდილი მიუიღოს ქართული
კულტურის, ქართული სამწოდო მწერლობის წინაშე, რომორც პოეტს, პროგრა-
მის, რომორც სამოქმედოებრივი და ღიფერაფურული საეძიამობის აქტივურ
მოვაწეს.

მ ი თ ი თ ი ბ ა რ ი ბ ი რ ი ს ი რ ი ა მ ა რ ი ს

1. ლენინი ვ.ი., პარტიული ორგანიზაციის და პარტიული ლიტერატურის,
თბბ., ფ.10, თბ., 1950.
2. საბჭოთა კავშირის კომიტისცური პარტიის პროცესი, თავი V, პარ-
ტიის ამოცანები იდეოლოგიის, აღმრის, გამათ-
ლების, მეცნიერებისა და კულტურის გარეშე, თბ.,
1971.
3. ლენინი ვ.ი., როგორ კრაცის ვ. ბასურიჩი ლიპირაცორობას, თბბ., ფ.
19, თბ., 1951.
4. ლენინი ვ.ი., და ხელოვნება, კრებული, გამოც. "ხელოვნება",
თბ., 1959.
5. ლენინი ვ.ი., ინესა არმიათხ., თბბ. ფ.35, თბ., 1953.
6. მიწიშვილი ნ., გარდაცვალება, გამოც. "ახალი საქართველო",
ფფილისი, 1926.
7. მიწიშვილი ნ., ეპოპეა, რჩეული, გამოც. "საბჭოთა მწერალი",
თბ., 1958.
8. ბერიკაშვილი ვ., გენასე გ., ნიკოლო მიწიშვილი, მაჩ. "ფლიბული",
№ 145, 1981.
9. მიწიშვილი ნ., ეპოპეა, ჟურნ. "გრობა", 1933, № 11-12.
10. ტრიტონის რ., ჟურნ. "ცისპარი", 1972, № 3.
11. ნაბირაძე კ., რაც ლესსამ ვერ ვთქვი, გამოც. "მერაბი", თბ., 1984.
12. საქართველოს სსრ ლიტერატურისა და ხელოვნების ცენტრალური სა-
ხელმწიფო არქივი (ლაცსა), ფონდი 8, არქეოლ. I,
საქმე 452 (8-1-452).
13. მიწიშვილი ნ., მთებში, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 49.
14. ლეონიძე ს., კრებული "სხივი", ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება",
1916, № 15.

15. ქრონიკა, ჟურნ."დეატრი და ცხოვრება", 1916, № 52.
16. გამ."ბორბა", 1919, № 85 (რუს.ენაზე).
17. ღხცსა, 8-1-17.
18. ღხცსა, 8-1-12.
19. კვერცხჩილაბა რ., საქართველოს მწერალთა კავშირი 1917-1982, გამომც. "მერანი", თბ., 1983.
20. გამ."ბარიკადი", ქრონიკა, 1922, № 5.
21. საქართველოს პოეტები, შედრ. ნიკ. მიწიშვილის მიერ, სახელმწიფო გამომცემობა, თბ., 1921 (რუს.ენაზე).
22. გამ."ბახტრიონი", ქრონიკა, 1922, № 19.
23. გამ."ბახტრიონი", ქრონიკა, 1922, № 13.
24. გამ. "რუბიკონი", ქრონიკა, 1923, № 8.
25. ღხცსა, 19-1-6.
26. ღხცსა, 19-1-2.
27. ღხცსა, 19-1-1.
28. ღხცსა, 19-1-5.
29. მიწიშვილი ნ., აღეჭსანიშვილი, რჩეული, გამომც."სამჭიდა საქართველო", თბ., 1958.
30. გამ."ახალი საქართველო", ქრონიკა, პარიზი, 1925, № 14.
31. გამ."ახალი საქართველო", ქრონიკა, პარიზი, 1925, № 11.
32. აღ. ს-ვა, ნ. მიწიშვილი-ერთი ღამის ამბავი", ჟურნ."მინთობი", 1931, № 7.
33. სრულიაღ საქართველოს მწერალთა პირველი ყრილობა, სცენოტრადისი არტსიზი, სახელმწიფო გამომცემობა, თბ., 1926.
34. კასრაძე გ., ვასილ ბარიშივი, ჟურნ."ქართველი მწერლი", 1928, № 2-3.
35. ღხცსა, 8-1-125.
36. ღხცსა, 8-1-255.
37. ღხცსა, 8-1-76.

38. ღხცსა, 8-1-283.
39. ღხცსა, 8-1-284.
40. არ. სიგუა, მწერალი ღა ტამობურელი, ჟურნ."მწათობი", 1976, №7.
41. ღხცსა, 8-1-286.
42. ღხცსა, 8-1-332.
43. ღხცსა, 8-1-264.
44. ღხცსა, 8-1-326.
45. ღხცსა, 8-1-329.
46. მიწიშვილი ნ., ვაროვევი ნაციონალური შემზრულობის ჩარჩოებს, გამ."კომუნისტი", 1934, № 204(4060).
47. საქართველოს სსრ ოქონიშვილის რევოლუციისა ღა სოციალისტური მშენებლობის ცენტრალური სახელმწიფო არქივი (ორიცხა), 300-14-37.
48. ღხცსა, 8-1-391.
49. მიწიშვილი მ., მიკოლო მიწიშვილის ორი უცნობი წერილი, გამ."ღიაერთადური საქართველო", 1984, № 20.
50. ბერიკაშვილი პ., ჩიციძე ვ., უკვდავყოფ მწერლის სახელი, გამ."ტყიბული", 1981, № 80.
51. ღხცსა, 8-1-465.
52. ღხცსა, 8-1-562.
53. ღხცსა, 52-2-48.
54. ღხცსა, 52-2-113.
55. ღხცსა, 8-1-273.
56. "ვრობის საწარმოო თათბირის შესახებ", "საღიცერაფურო მარეთი", 1932, № 9.
57. "ვრობის საწარმოო თათბირის შესახებ", "საღიცერაფურო მარეთი", 1932, № 11.
58. "ვრობის საწარმოო თათბირის შესახებ", "საღიცერაფურო ბაბეთი", 1932, № 10.

59. დემოფრაძე გ., ნიმიშა პოეტის შესახებ, "საღიცერაცვარო ტაბეთი", 1933, № 14(40).
60. ლხცსა, 8-1-513.
61. ოლომცი აღ., ქართული ხარხური წოცელა, ქამომც."საბჭოთა საეპროვე-ოო", თბ., 1966.
62. ქოხონელიძე გ., მხატვრული წარმოსახვის ღა ღიცერაცვარულ მარარმი-ებთა ცადულები ჟანრების შესახებ, ქამომც."მეც-ნიერება", თბ., 1980.
63. გიორგი მერჩილე, გრიგორ ხანიოველის ცხოვრება, ქართული პროზა, წიგნი I, ქამომც."საბჭოთა საეპროველო", თბ., 1982.
64. რუსთაველი შოთა, ცენტრალური კულტურული მუზეუმი, ქამომც."საბჭოთა საეპროველო", თბ., 1982.
65. ფაბიძე ჭ., ნინასიცყვაობა შ. არაგვისპირელის რჩეული მარერების, ფფ., 1927.
66. ბომართელი ივ., გასული წლის სიცდეაკაზმიული მწერლობა, უურმ."ცი-სარცყელა", 1921, № 14.
67. ცირეკიძე ს., პოეტის ნაპირები, უურმ. "მეოცნებე ნიამორები", 1921, № 5.
68. არსენიშვილი ა., თავისუფალი ღერსი, ქაზ."ბარწიკაზი", 1922, № 6.
69. ცირეკიძე ს., მიმიაციურა, უურმ."მეოცნებე ნიამორები", 1919, № 1.
70. ცირეკიძე ს., სათაური პოეტიაში, უურმ. "მეოცნებე ნიამორები", 1919, № 3.
71. ფაბიძე ჭ., ხაისრული სებასფიანე, უურმ. "ბციღოსასი", 1920, № 4.
72. ბათუმიშვილი ვ., ღეგრარაცია, უურმ."მეოცნებე ნიამორები", 1919, № 3.
73. შემცელის გ., Comentários de Bellacalico, უურმ."ღიცერა-ფერა და სხვა", 1925, № 1.
74. ბოჭორიშვილი გ., შემიშვნები ხელოვნებაზე, ქაზ."ღობისი", 1923, № 2.

75. არაბული ე., ქართველი მხატვრული პროგრამა, ჟურნ. "ერთა", 1926, № 2.
76. მიწიშვილი ნ., საიო მიკრიფართ? რჩეული, ქამომიც. "საბჭოთა მწერალი", თბ., 1958.
77. მიწიშვილი ნ., ფაზისტ, რჩეული, ქამომიც. "საბჭოთა მწერალი", თბ., 1958.
78. მიწიშვილი ნ., სიცოცხლე!... სიცოცხლე!... ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 40.
79. მიწიშვილი ნ., ურაბნოს საიღუმოო, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1916, № 21.
80. მიწიშვილი ნ., სიცოცხლე, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 45.
81. მიწიშვილი ნ., სამართლისო ბრაჟპარი, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1916, № 16.
82. მიწიშვილი ნ., უხილავს, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 37.
83. მიწიშვილი ნ., ყოველივე ნარმავალია, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 21.
84. მიწიშვილი ნ., წინ, სიკვერილისაკენ! ჟურ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 2.
85. მიწიშვილი ნ., Memento mori, ჟურ. "თეატრი და ცხოვრება", 1916, № 9.
86. მიწიშვილი ნ., მე ვარ არამიამი. ჟურ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 9.
87. ღომიათიძე ჭ., ღუმილი, თხმ., ფ. 2, ქამომიც. "საბჭოთა საქართველო", თბ., 1972.
88. ტაფრიშვილი ვ., ღირიცის ერინიუმში, ჟურნ. "მეოცნებე ნიამთები", 1923, № 2.
89. მიწიშვილი ნ., მრუმარება, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1916, № 44.
90. მიწიშვილი ნ., სიგრძარი, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 13.
91. მიწიშვილი ნ., ისინი ცხოვრებას ეძნიან, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1915, № 33.

92. მიწიშვილი ნ., მთის მრინარე, ჟურნ. "თეატრი და ცხოვრება", 1916, ქ 4.
93. ღხცსა, 8-1-87.
94. ქართული პრესა ქართული მწერლობის შესახებ, ჟურნ. "ქართული მწერლობა", 1927, ქ 8-9.
95. ჟურნ. "ქართული მწერლობა", ნარჩენა ყრაბე, 1927, ქ 2.
96. მიწიშვილი ნ., მწერლობა და საგორუოებრიობა, ჟურნ. "ქართული მწერლობა", 1926, ქ 1.
97. ღხცსა, 8-1-138.
98. ღხცსა, 8-1-127.
99. ღხცსა, 8-1-137.
100. ღხცსა, 8-1-181.
101. ღხცსა, 8-1-141.
102. ღხცსა, 8-1-145.
103. ვ.ღ-ძე, ქართული მწერლობა", ქ 5, ჟურნ. "პროლეტარიული მწერლობა", 1927, ქ 7.
104. რომელი ღ., ღიფერსაფურული კლარიფიკაციის საკითხი პროლეტარიული მწერლობაში, ჟურნ. "პროლეტარიული მწერლობა", 1927, ქ 8.
105. სარეაქციო, "15 ივნისი, 1927 წელი", ჟურნ. "პროლეტარიული მწერლობა", 1926, ქ 5-6.
106. ცისკარიძე ვ., უახლესი ქართული ღიფერსაფურის ისტორიის საკითხები, წაკვ. 2, ღსუ ქამიობა, თბ., 1984.
107. მიწიშვილი ნ., აეფუაღური საკითხები - ღოკუმებისაღური პრობა, ჟურნ. "ქართული მწერლობა", 1928, ქ 1.
108. ასათიანი ღ., ქართული ღიფერსაფურა ღოეს (ნ. მიწიშვილის "ეპოპეია"), ჟურნ. "ქართული მწერლობა", 1929, ქ 1-2.
109. იოვაშვილი ღ., თანამედროვე ქართული მხატვრული წარჯვევი, თბ., 1965.

110. თევზისე გ., ქართული საბჭოთა ლიტერატურული კრიტიკა, გამოცემა „მერანი“, თბ., 1982.

111. ერძერსი დ., მ. პარკნესს, კ. მარესი, დ. ერძერსი, რჩეული წერილები, სახელმამი, პოლიტიკური სეულორი, თბ., 1949.

112. ჯავახიშვილი ა., თანამემოროვე ხელოვნებისათვის, უკრ. "ქართული მწერლობა", 1928, № 1.

113. ჩიქოვანი ს., ბერეფრისციკის სიკვდილი, უკრ. "ქართული მწერლობა", 1929, № 6-7.

114. ჯავახიშვილი მ., ქრომიკა თუ შემოქმედება, უკრ. "ქართული მწერლობა", 1928, № 2-3.

115. ნაცროშვილი გ., პროგნოს აქციალური საკითხები, "საღიცერაცურო ღამეთი", 1932, № 11.

116. ღისკუსიის-“მხატვრული ნარკევის პრობლემა”-შეღებები, "საღიცერაცურო ღამეთი", 1934, № 5.

117. ქიქოძე პ., უსათაურო, "საღიც. ღამეთი", 1934, № 18.

118. მინიშვილი ნ., თებერვალი, საქართველოს პროფკავშირის ღამობა-ცემობა "შრომა", თბ., 1927.

119. შენგერაძის გ., ნ. მინიშვილი - "თებერვალი", უკრ. "მემატხენეობა", 1927, № 1.

120. ლიტერატორი, ნიკოლო მინიშვილი-“თებერვალი”, უკრ. "პროცეცა-რული მწერლობა", 1927, № 3.

121. ადგანიძე შ., ნიკოლო მინიშვილი, ნინასილევაობა, ნ. მინიშვილის რჩეულის, ღამომც. "საბჭოთა მწერლი", თბ., 1958.

122. ურთოელი ჟ., ნიკოლო მინიშვილი-“ეპოპეია”, უკრ. "მინათბი", 1929, № 3.

123. კოშუფი ს., აღცესეი ფოსტონის მინილოთებაში, უკრ. "ლიტერა-ცურნაია გრუბია", 1983, № 2 (რუს. ერთეული).

124. ქიქოძე პ., ნინასილევაობა ნ. მინიშვილის ნიგბისა "ქართული ქრომიკა რევოლუციის ღროიბან", სახელმამი, თბ., 1932 (რუს. ერთეული).

125. მიწიშვილი ნ., ერთი ღამის ამბავი, სახელმის, ფბ., 1931.
126. რუხაძე ნ., კომანიდე ბ., ახალგამიშვილისაბოი მოწოდება, გაზ. "ახალი საქართველო", პარიზი, 1925, № 16.
127. სარებაძეით, ოცნეურის შემჩერ, გაზ. "ახალი საქართველო", პარიზი, 1926, № 21.
128. მიწიშვილი ნ., ახალგამიშვილი, რჩეული, გამომც. "საბჭოთა მწერლა", ფბ., 1958.
129. ყოველი ბ., ოცნებერი ღა ქართული მწერლობა; ჟურნ. "ქართული მწერლობა", 1927, № 10.
130. პერების შეხედებისათვის, სარებაძეით, "საღიფ. გამეობი", 1933, № 3 (10).
131. ქიქოძე პ., ქართული მწერლობის ერთი წელი, ჟურნ. "მწათობი", 1928, № 3.
132. რაბიანი შ., ქართული მწერლობის ათი წელი, ჟურნ. "მწათობი", 1931, № 3.
133. ასმუსი ვ., რუსული სიმბოლიზმის ფილოსოფია ღა ესთეტიკა, კრ. "ღიცერაფურმო ნასლებსცვო", მოსკოვი, 1937, № 27-28 (რუს. ენაზე).
134. აბურაძე მ., ღიცერაფურმო მიმღინარეობათა ისტორიისა მეოდე საუკუნის ქართულ მწერლობაში, გამომც. "მეცნიერება", ფბ., 1977.
135. გამსახურის კ., იმპრესიონიზმი თუ ესპარესიონიზმი, ჟურნ. "ღომისი", 1922, № 1.
136. ბერი ა., სიმბოლიზმი, მოს., 1910 (რუს. ენაზე).
137. ფაშიაძე ფ., ფისფერი დამწერი, ჟურნ. "ფისფერი დამწერი", 1916, № 2.
138. კარმელი შ., ბარრიკადებზე, გაზ. "ბარრიკადი", 1922, № 7.
139. მიწიშვილი ნ., ბარრიკადის ბაბაობა, გაზ. "ბარრიკადი", 1920, № 1.
140. მოწინავე, ბარრიკადებზე, გაზ. "ბარრიკადი", 1920, № 1.

141. ღეგლარისცია "უისფერი ყაშჩების", გამ."ბარრიკადი", 1922, № 15.
142. გ. ფ. (ფარიი გარეულინ), ნიკოლო მიწიშვილი- "წმინდანიანი", წიგნი ღეგების, გამ."ღომისი", 1922, № 3.
143. მიწიშვილი ნ., წმინდანიანი, მეორე გამოცემა, გამომცემობა "ახალი საქართველო", პარიზი / ფრირისი, 1926.
144. მიწიშვილი ნ., შავი ვარსკვლავი, გამომც."ახალი საქართველო", პარიზი / ფრირისი, 1926.
145. ჩერეთელი ა., ქართული ფურის მავრასავალი, თხმ. გამოც."საბათო საქართველო", მსოფლიო ღია. ბიბ. ტ. 64, თბ., 1980.
146. ფარია ფ., წერილან წრამის, გამ."პოემის ღრე", 1923.
147. გირეკია ს., პარალელი, ჟურნ."მეოცებე წიამოები", 1921, № 5.
148. მიწიშვილი ნ., ფიქრები საქართველოზე, ჟურნ."ქართული მწერლობა", 1926, № 4-5.
149. ბიბლიოგრ. განც., ნიკოლო მიწიშვილი- "წმინდანიანი" (კავკაციი), გამ."ბახტიონი", 1922, № 4.
150. აფხაზე შ., ნიკოლო მიწიშვილი- "წმინდანიანი", "შავი ვარსკვლავი", "გარდაცვალება", ჟურნ."საბჭოთა ხელოვნება", 1927, № 1.
151. ბ-ელი, ნიკოლო მიწიშვილი "წმინდანიანი"- წიგნი ღეგების, ჟურნ."მნათობი", 1927, № 2.
152. მუშიშვილი გ., გამოქვებული მულის პოეტი, გამ."კომიტისფი", 1927, № 52.
153. მიწიშვილი ნ., ტამბერაობის მარში, კამ."რებიკონი", 1923, № 15.
154. მიწიშვილი ნ., ახალი საქართველო, კრ."საბოტაზოებრივი საკითხები", ფო., 1927.
155. მიწიშვილი ნ., პოეტს, ჟურნ."მნათობი", 1925, № 10.
156. მიწიშვილი ნ., პასუხად პაოლო იაშვილს, ჟურნ."ქართული მწერლობა", 1928, № 1.

157. მიწიშვილი ნ., მომონება, "საღიფურაფურო გამეთი", 1933, № 24.
158. მიწიშვილი ნ., თბილისიდან ორჯონიძიისემერ, "საღიფ. გამეთი", 1931, № 2.
159. ბერაძე კ., სიცევა მწ. კავშირის საძჭოს I პრენეზი 1932 წლის ეკუმბერში, "საღიფურაფურო გამეთი", 1933, № 3.
160. ღხცსა, 8-1-279.
161. რამიანი შ., ქართული პოეტია თორმელი წლის თავშე, ჟურნ. "მნა-თობი", 1933, № 1-2.
162. ფრენტი ბ., "მნათობი", № 10-12 1932 წელი, "საღიფ. გამეთი", 1933, № 10.
163. ღხცსა, 8-1-413.
164. მიწიშვილი ნ., როვესაც თავიდება ჩამთარი (არამიანური), ჟურნ. "ეროშა", 1933, № 13.
165. მიწიშვილი ნ., ღოვ ვატერლო, გამ."სიცევა ღა საემე", 1934, № 1.
166. ფოროშელიძე მ., გარდაუმნის ორი წელი, "საღიფ. გამეთი", 1934, № 13.
167. მიწიშვილი ნ., სიცევა ღისპუტჩე- "პოეტიის ფრონტი საქართველოში" 1934 წლის 21 აპრილს, ღხცსა, 8-1-414.
168. მიწიშვილი ნ., სიცევა ს. ჩიქოვანის შემოქმედებისამი მიიღონიღი ღისკუსიაბე, 1934 წ. ღხცსა, 8-1-419.
169. მიწიშვილი ნ., გამაფხულის შემოქმედება, "საღიფ. გამეთი", 1934, № 11.
170. მიწიშვილი ნ., განშეობილება, "საღიფ. გამეთი", 1934, № 13.
171. მიწიშვილი ნ., გამარჯვებული პრომეთეოსი, "საღიფ. გამეთი", 1934, № 13.
172. მიწიშვილი ნ., წითელი ღა წავი, "საღიფ. გამეთი", 1934, № 18.
173. რამიანი შ., სიცევა საქ. სამჭ. მწერლების კავშ. პრენეზი, 1934 წ. 17 ივნისს, ღხცსა, 8-1-385.
174. მიწიშვილი ნ., სიცევა ღისკუსიაბე "პოეტიის ფრონტი მშერადა 1 საკაცშირო ცრილობის შემოქმედება", 26.XII.1935, ღხცსა, 8-1-490.

175. ასათიანი ი., სიცევა მისკუსიაზე "პოეტის ფრთხილი მწერალთა
1934 წლის I საკავშირო ყრიღობის შემჩერ", ღხცსა,
8-1-490.
176. მიწიშვილი ნ., გურიაში, ტაბ."კომუნისტი", 1936, № 20.
177. მიწიშვილი ნ., სერტ, ტაბ."ღილერაცურული საქართველო", 1936, № 18.
178. მიწიშვილი ნ., ესპანეთის ხარხს, ტაბ."კომუნისტი", 1936, № 214.
179. მიწიშვილი ნ., ჩერტი სერტ ორჯონიშვილის იმერეთისამ, ტაბ.
"კომუნისტი", № 252, 1936.
180. საბჭოთა საქართველოს მშრომელთა წერილი ხარხთა შეღაბს ზიგ
სტარინს, ტაბ."ღილერაცურული საქართველო", 1936, № 1.
181. მაიაკოვსკი ვ., საბჭოთა პასპორტი, ნ. მიწიშვილის თარგმანი, ტაბ.
"ღილერაცურული საქართველო", 1936, № 5.
182. შევჩერია შ., კავკასი, ნ. მიწიშვილის თარგმანი, ტაბ."ღილერა-
ცურული საქართველო", 1936, № 7.
183. რიცსკი მ., დექსი, ნ. მიწიშვილის თარგმანი, ტაბ."კომუნისტი",
1931, № 147.
184. ზევენტი შ. საბჭოთა ეპოქის ქართული მწერლობა, ტაბ."ღილერაცუ-
რული საქართველო", 1936, № 1.
185. რანერელის ა., სიცევა მისკუსიაზე" პოეტის ფრთხილი მწერალთა
საკავშირო I ყრიღობის შემჩერ", ღხცსა, 8-1-490.
186. კოსტელიანცი შ. თ., სიბოროვი პ. ა., წინასიცეცათბა, რუსული წარ-
კვევები, მხატვრული ღილერაცურის სახელმწიფო
მუზეუმის ცენტრი, ფ. I, მოსკოვი, 1956 (რუს. ერამე).
187. ბ-ღი (მუშიშვილი ქრისტი), წიკორო მიწიშვილი—"დიქტატორი საქარ-
თველობე", ჟურნ."მნათობი", 1927, № 1.
188. კავკასიერი გ., საქართველოს ხერხემარი, ჟურნ."ეპროლი მწერლობა"
1927, № 1.
189. გევრარიანი ს."საქართველო", წიკორო მიწიშვილის წერილის მიხე-
რვით", ჟურნ."ეპროლი მწერლობა", 1927, № 1

190. ჩიქოვანი ს., "ფიქრები საქართველოშე", მენიშვილები ნიკოლოზ
მიწიშვილის ჩერილის გამი, ურმ. "ქართული მწერ-
ლობა", 1927, № 1.
191. გორგეტიანი ბ., ცოდის საკითხი, ურმ. "ქართული მწერლობა", 1927,
№ 1.
192. მიწიშვილი ნ., ჩემი პასუხი, ურმ. "ქართული მწერლობა", 1927, № 1.
193. მიწიშვილი ნ., მწერლობა ღა სამოტაროებრიობა, ურმ. "ქართული
მწერლობა", 1926, № 1.
194. მიწიშვილი ნ., ქართული კულტურის ახალი ძრები, ურმ. "ქართული
მწერლობა", 1926, № 1.
195. მიწიშვილი ნ., საღვეისო, ურმ. "ქართული მწერლობა", 1928, № 2-3.
196. მიწიშვილი ნ., სამოტაროებრივი საკითხები, ღდ., 1927.
197. მიწიშვილი ნ., ფიქრები ქართულ მწერლობაზე, ურმ. "საბჭოთა ხე-
ლოვნება", 1927, № 1.
198. მიწიშვილი ნ., საბჭოთა მწერლობის ახალი ამოცანები, "საღილ.
ღამეთი", 1931, № 1.
199. მეღაძე კ., მემარჯვენე ფენიერიების წინააღმდეგ, მ. მიწიშვილი-
ლის ჩერილის გამო, "საღილ. ღამეთი", 1931, № 3.
200. მიწიშვილი ნ., ახალ ეტაპისათვის ქართულ მწერლობაში, "საღილ.
ღამეთი", 1932, № 7.
201. აბაშიაშვილი ს., ნიხველ-მოხველით, გამრუებულად ღა თორთ-ჩორჩო
"საღილ. ღამეთი", 1933, № 1.
202. მიწიშვილი ნ., შემოქმედებითი მართაქმინის ღმარტი, "საღილ. ღამეთი"
№ 10, 1933.
203. მიწიშვილი ნ., საკულტო ცრილობა ღა მაციონალური საკითხი,
"საღილ. ღამეთი", 1933, № 18.
204. ღემიერაძე გ., საკითხის პირდაპირ ღა მკაფიო ღასმისათვის, "სა-
ღილ. ღამეთი", 1933, № 26.

205. Բիթի՛նցուրո Բ., ռպրաստումնո Բնյեծու Բնյերոնքս, ըսթ."Սոլոցք ըս
Սաշմե", Եշտառսո, 1934, լ/ 3.
206. Բիթի՛նցուրո Բ., Ժարտառո յինս, "Սանոֆ. Ժամետո", 1931, լ/ 10.
207. Բիթի՛նցուրո Բ., Սասրուկութեցուրո Ծափարո Սանժո, "Շուշուրալուրո
Ժամետո", 1934, լ/ 23.
208. Բիթի՛նցուրո Բ., Ազրաբուսպանու սմիջեծո, Սանցըրամո, ՄՊ., 1929.

2. Հիդան

ს ა რ ჩ ი ვ ი

1. ნიმასი ფედალიზა	1-8 გვ.
2. ცხოვრების ტექ (ტიოტრაფია)	9-50
3. მინიატურული პროტა	50-73
4. ნიკოლო მინიატური - უკრიალ "ქართული მწერლობის" რედაციონ-ტაბობურები	73-82
5. გოგუმენტური პროტა	
I. ფეორიული მოსაზრებამი ღა ღისკუსია	83-98
II. გოგუმენტური რომანები ღა მომხრობები	98-139
6. პოეზია	140-180
7. პუბლიკის დიკა	181-212
8. გასკვნები	213-221
9. მითითებული ლიტერატურის სია	222-234

10c

н86/2

з № 6.6.080 № 0012640-и		зарегистровано
234 (документация)		зарегистровано
зарегистрировано	Подпись	20 05 1982 г.

